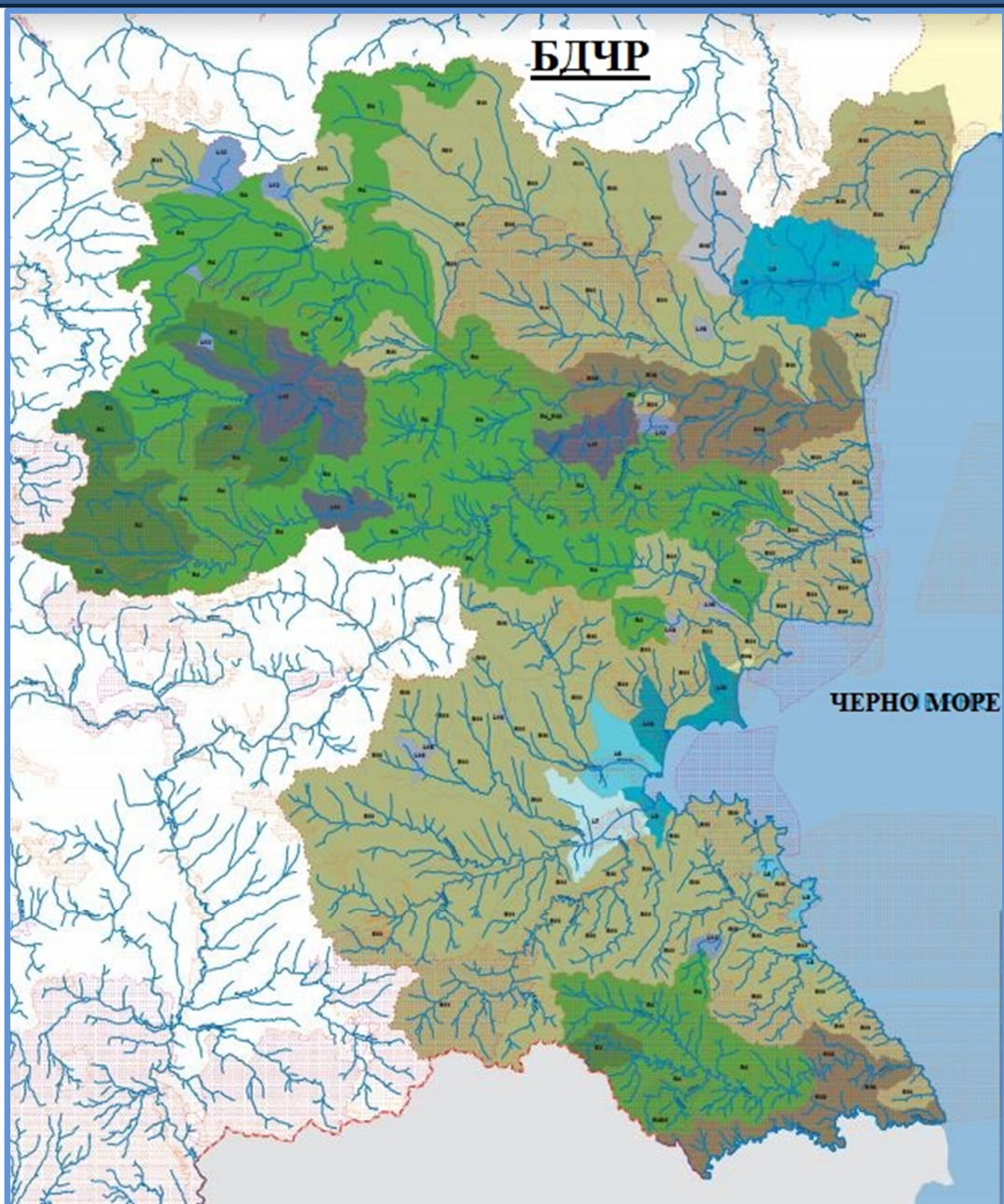

2016-2021

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ
НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН
2016-2021**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	10
1. СЪДЪРЖАНИЕ, ОСНОВНИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И ВРЪЗКА НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН С ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	11
1.1. СЪДЪРЖАНИЕ НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН	11
1.2. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН	19
1.3. ВРЪЗКА НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН С ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	21
2. АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН.....	22
2.1. КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА.....	22
2.1.1. КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ.....	22
2.1.2. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ	28
2.2. ВОДИ	36
2.2.1. ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ.....	36
2.2.2. ПОДЗЕМНИ ВОДИ.....	46
2.3. ЗЕМНИ НЕДРА И ПОЧВИ	53
2.3.1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЗЕМНИТЕ НЕДРА НА ТЕРИТОРИЯТА НА БДЧР	53
2.3.2. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОЧВИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА БДЧР	54
2.4. ЛАНДШАФТ	63
2.5. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ФЛОРА, ФАУНА	66
2.5.1. ФЛОРА - АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ФЛОРАТА И РАСТИТЕЛНОСТТА НА ТЕРИТОРИИТЕ, ПОПАДАЩИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН НА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ	67
2.5.2. ФАУНА - АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ФАУНАТА НА ТЕРИТОРИИТЕ, ПОПАДАЩИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН НА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ.....	72
2.5.3. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ.....	75
2.5.4. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ И ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ	86
2.5.5. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ.....	91
2.6. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ.....	98
2.7. ОТПАДЪЦИ.....	99
2.8. ПРЕДПРИЯТИЯ С НИСЪК И ВИСОК РИСКОВ ПОТЕНЦИАЛ В ТЕРИТОРИАЛНИЯ ОБХВАТ НА ПУРБ.....	106
2.9. ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ: ШУМ, ВИБРАЦИИ, ЛЪЧЕНИЯ И ДРУГИ	114
2.10. НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ	117

2.11. РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН	121
3. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ	124
3.1. ТЕРИТОРИИТЕ, ОПРЕДЕЛЕНИ ЗА ВОДОЧЕРПЕНЕ ЗА ЧОВЕШКА КОНСУМАЦИЯ	125
3.2. ТЕРИТОРИИТЕ, ОПРЕДЕЛЕНИ С ЦЕЛ ОПАЗВАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИ ЗНАЧИМИ ВОДНИ ВИДОВЕ.....	126
3.3. ЗОНИ, ЧУВСТВИТЕЛНИ КЪМ БИОГЕННИ ЕЛЕМЕНТИ, ОПРЕДЕЛЕНИ КАТО ЧУВСТВИТЕЛНИ СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 91/271/ЕИО И ЗОНИ, ОБЯВЕНИ КАТО УЯЗВИМИ СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 91/676/ЕИО.....	126
3.5. ВОДНИ ОБЕКТИ, ПОПАДАЩИ В ТЕРИТОРИИТЕ НА ЗОНИ, ОПРЕДЕЛЕНИ КАТО ЧУВСТВИТЕЛНИ С ЦЕЛ ОПАЗВАНЕ НА МЕСТООБИТАНИЯ, ПРИ КОИТО ПОДДРЪЖКАТА ИЛИ ПОДОБРЯВАНЕТО НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ Е ВАЖЕН ФАКТОР ЗА ОПАЗВАНЕТО ИМ, ВКЛЮЧИТЕЛНО СЪОТВЕТНИТЕ ОБЕКТИ ПО “НАТУРА 2000”, ОПРЕДЕЛЕНИ СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 92/43/ЕИО И ДИРЕКТИВА 79/409/ЕИО.....	127
3.5.1. ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ ОТ „НАТУРА 2000” СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 92/43/ЕИО ЗА ЗАПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ МЕСТООБИТАНИЯ И НА ДИВАТА ФЛОРА И ФАУНА, В КОИТО ПОДДЪРЖАНЕТО ИЛИ ПОДОБРЯВАНЕТО НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ Е ВАЖЕН ФАКТОР ЗА ТЯХНОТО ОПАЗВАНЕ	128
3.5.2. ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ ОТ „НАТУРА 2000” СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 79/409/ЕИО ЗА СЪХРАНЕНИЕТО НА ДИВИТЕ ПТИЦИ, В КОИТО ПОДДЪРЖАНЕТО ИЛИ ПОДОБРЯВАНЕТО НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ Е ВАЖЕН ФАКТОР ЗА ТЯХНОТО ОПАЗВАНЕ	128
3.5.3. ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ, ОБЯВЕНИ ПО СМИСЪЛА НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ.....	129
4. СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН.....	129
4.1. ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ.....	129
4.1.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ	129
4.1.2. КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ.....	130
4.2. ВОДИ	131
4.2.1. ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ.....	131
4.2.2. ПОДЗЕМНИ ВОДИ.....	134
4.2.3. ХИДРОМОРФОЛОГИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ И ЗАЩИТА ОТ ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ВОДИТЕ	138
4.2.4. ИНФОРМАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ	140
4.3. ЗЕМНИ НЕДРА И ПОЧВИ	141
4.4. ЛАНДШАФТ	146
4.5. БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ, ФЛОРА, ФАУНА.....	148
4.5.1. ФЛОРА	148

4.5.2. ФАУНА	148
4.5.3. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ.....	149
4.5.4 ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ.....	150
4.6. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО.....	150
4.7. ОТПАДЪЦИ И ТЕХНИТЕ МЕСТОНАХОЖДЕНИЯ	150
4.8. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ.....	150
4.9. НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ	151
5. ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН, И НАЧИНЪТ, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ В ПРЕДВИД ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2016-2021	153
5.1 . ЕКОЛОГИЧНА НАСОЧЕНОСТ НА ПУРБ	153
5.2 ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН, И НАЧИНЪТ, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ В ПРЕДВИД ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2016-2021.....	155
6. ВЕРОЯТНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, ВКЛЮЧИТЕЛНО БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ, МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ, КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ	169
6.1. ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ	170
6.2. ВОДИ	172
6.2.1 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ.....	172
6.2.2. ПОДЗЕМНИ ВОДИ.....	175
6.3. ЗЕМНИ НЕДРА И ПОЧВИ.....	181
6.4. ЛАНДШАФТ	183
6.5. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ФАУНА, ФЛОРА	184
6.6. КУЛТУРНО - ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ВКЛЮЧИТЕЛНО АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	187
6.7. ПРЕДПРИЯТИЯ С НИСЪК И ВИСОК РИСКОВ ПОТЕНЦИАЛ В ТЕРИТОРИАЛНИЯ ОБХВАТ НА ПУРБ.....	188
6.8. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ.....	188
6.9. НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ	189
6.10. ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ- ШУМ, ВИБРАЦИИ, ЛЪЧЕНИЯ	190
6.11. ТРАНСГРАНИЧНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ДРУГИ ДЪРЖАВИ	191
7. МЕРКИТЕ, КОИТО СА ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО КОМПЕНСИРАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ	191

7.1. МЕРКИ ЗА ОТРАЗЯВАНЕ В ОКОНЧАТЕЛНИЯ ВАРИАНТ НА ПУРБ.....	192
7.1.1. ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ	192
7.1.2. ВОДИ.....	192
7.1.3. ЗЕМНИ НЕДРА И ПОЧВИ	195
7.1.4. ЛАНДШАФТ.....	195
7.1.5. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ФАУНА, ФЛОРА.....	195
7.1.6. ПРЕДПРИЯТИЯ С НИСЪК И ВИСОК РИСКОВ ПОТЕНЦИАЛ В ТЕРИТОРИАЛНИЯ ОБХВАТ НА ПУРБ	196
7.1.7. КУЛТУРНО - ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ВКЛЮЧИТЕЛНО АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	196
7.1.8. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ.....	196
7.1.9. НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ	197
7.2. МЕРКИ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНОВЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ.....	197
7.2.1. ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ	197
7.2.2. ВОДИ.....	197
7.2.3. ПОЧВИ	199
7.2.4. ЛАНДШАФТ.....	199
7.2.5. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ФЛОРА, ФАУНА.....	199
7.2.6. КУЛТУРНО - ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ВКЛЮЧИТЕЛНО АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	202
7.2.7. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ.....	203
7.2.8. НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ	203
8. ОПИСАНИЕ НА МОТИВИТЕ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И НА МЕТОДИТЕ НА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА, ВКЛЮЧИТЕЛНО ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ЗА ТОВА ИНФОРМАЦИЯ, КАТО ТЕХНИЧЕСКИ НЕДОСТАТЪЦИ И ЛИПСА НА НОУ-ХАУ.....	203
9. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАБЛЮДЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН.....	206
10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	212
11. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА.....	213

Списък на използваните съкращения	
IUCN	Международен съюз за защита на природата
БАН	Българска академия на науките
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
БД	Басейнова дирекция
БДЧР	Басейнова дирекция черноморски район
БЕК	Биологични елементи за качество
БПК₅	Биохимична потребност от кислород
БПС	Благоприятен природозащитен статут
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ВТ	Водно тяло
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ЕАОС	Европейска агенция по околната среда
ЕО	Екологична оценка
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗВ	Закон за водите
ЗЗ	Защитени зони
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитени територии
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда
ИАРА	Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
ИВТ	Изкуствени водни тела
ИМ	Инвестиционна мярка

ИП	Инвестиционно предложение
ИСЧ	Изключително слаби честоти
КАВ	Качество на атмосферния въздух
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МВЕЦ	Малки водни електроцентрали
МДК	Максимално допустими концентрации
МЕП	Максимален екологичен потенциал
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НАСЕМ	Национална Автоматизирана Система за Екологичен Мониторинг
НАСККАВ	Национална Автоматизирана Система за Контрол на Качеството на Атмосферния въздух
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НПО	Неправителствена организация
НСА	Национална стратегия за адаптация
НСИ	Национален статистически институт
НСУРВС	Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОС	Оценка на съвместимост
ПАВ	Полициклични ароматни въглеводороди
ПБВ	Питейно-битово водоснабдяване
ПВТ	Повърхностни водни тела
ПГ	Парникови газове
ПДК	Пределно допустими концентрации

ПоМ	Програма от мерки
ПВТ	Повърхностни водни тела
ПП	Природен парк
ППП	Планове, програми, проекти
ПРЗ	Препарати за растителна защита
ПС	Прагови стойности
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПСПВ	Пречиствателна станция за питейна вода
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РБУ	Район за басейново управление
РДВ	Рамкова директива за водите
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РОУКАВ	Райони за Оценка и Управление на Качеството на Атмосферния Въздух
СГН	Средно годишна норма
СДН	Средно денонощна норма
СЗО	Световна здравна организация
СМВТ	Силно модифицирани водни тела
СОЗ	Санитарно-охранителни зони
СР	Средни честоти
СКОС	Стандарти за качество на околната среда
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТЕЦ	Топлоелектрически централи
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
ФАО/ FAO	Организация по прехрана и земеделие
ФПЧ₁₀	Фини прахови частици с диаметър под 10 микрона

ФПЧ_{2.5}	Фини прахови частици с диаметър под 2.5 микрона
ФХЕК	Физикохимични елементи за качество
ЧР	Черноморски район
ЧРБУВ	Черноморски район за басейново управление на водите
ЮНЕСКО/ UNESCO	Организация на обединените нации за образование, наука и култура

ВЪВЕДЕНИЕ

Екологичната оценка на планове и програми е превантивен инструмент за оценяване на евентуалните значителни въздействия върху околната среда в резултат от прилагането на планове и програми от интернационално, национално, регионално и местно равнище. Оценката се извършва едновременно с разработването на ПУРБ като органите, отговорни за одобряването на Плана трябва да се съобразят със становището по ЕО.

ПУРБ подлежи на задължителна екологична оценка по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Възлагането на изготвянето на ЕО на ПУРБ е в изпълнение на изискванията на чл.83, ал. 1 от ЗООС, като условията и реда за това са регламентирани в Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Обхватът и съдържанието на Доклада по екологична оценка на ПУРБ на ЧР са съобразени със Заданието за обхват и съръжание на ДЕО на ПУРБ, становище № 05-08-5157/22.07.2016 на Министъра на околната среда и водите и резултатите от проведените консултации по реда на чл.19 от Наредбата за ЕО.

Докладът за ЕО е оформен като единен документ със съдържание, съгласно изискванията на чл. 86, ал. 3 от ЗООС и в съответствие със степента на детайлност на плана, като е съобразен със заключенията и предложенията от доклада за ОС. В доклада за ЕО подробно са анализирани значимите видове натиск и въздействие в резултат от човешката дейност върху състоянието на повърхностните и подземните води в Черноморския район за управление на водите; резултатите от провеждания мониторинг и оценка на състоянието на повърхностните води, подземните води и зоните за защита на водите; програмата от мерки към ПУРБ за постигане на целите за опазване на околната среда и оценени предвидените мерки за опазване и подобряване на водните ресурси и въздействието върху околната среда и човешкото здраве, както и вероятността за значително въздействие върху околната среда на територията на други държави, предвид задълженията на страната ни по международно, европейско и национално законодателство.

За изготвяне на ЕО е ползван опита на независимите експерти, на които е възложено извършването на екологичната оценка на проекта на ПУРБ, както и нормативните изисквания за извършване на екологична оценка в Закона за опазване на околната среда и Наредбата за ЕО. Съгласно тези изисквания:

- Докладът за екологична оценка е оформен като единен документ, който включва съдържателна част по чл. 86, ал. 3 от Закона за опазване на околната среда; списък на експертите и ръководителя на екипа, изготвили доклада за екологична оценка; декларации на всеки от експертите (по чл. 16, ал. 1 от Наредбата за ЕО);
- Справка за проведени консултации и изразените при консултациите мнения, предложения, както и за начина на отразяването им; приложения;

Консултации по доклада за ЕО по реда и сроковете на чл.19а, чл.20 и чл. 21 от Наредбата за условията и реда за извършване на ЕО на планове и програми, в това число:

- задължителни консултации в процеса на изготвяне на доклада за ЕО, в т.ч. по заданието за определяне на обхвата на оценката с МОСВ (на основание чл. 19а, т. 1 от Наредбата за ЕО), Министерство на здравеопазването (относно съдържанието и обхвата на оценката на здравно-хигиенните аспекти на околната среда, на основание чл. 19а, т. 2 от Наредбата за ЕО) и други специализирани ведомства – например Регионалните инспекции по околна среда и води (РИОСВ), попадащи в териториалния обхват на ПУРБ, и др. (на основание чл. 19а, т. 3 от Наредбата за ЕО);

- консултации по доклада за ЕО и проекта на плана по реда, определен с чл. 20, ал. 1 и ал. 3 от Наредбата за ЕО;

-отразяване на резултатите от обществените консултации в ЕО и изготвяне на документация за резултатите от консултациите с обществеността и със заинтересованите и засегнати органи или лица.

Като самостоятелно приложение към доклада за екологична оценка е изготвено нетехническо резюме, в обем не по-малък от 10 на сто от обема на доклада. Резюме то не съдържа технически термини, написано е на разбираем за широката общественост език и съдържа необходимите нагледни материали – карти, снимки, схеми.

1. СЪДЪРЖАНИЕ, ОСНОВНИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И ВРЪЗКА НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН С ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

1.1. СЪДЪРЖАНИЕ НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН

Проектът на ПУРБ (2016-2021) е изготвен за територията на Черноморския район за басейново управление на водите, определена съгласно чл. 152, ал. 1, т. 2 от Закона за водите.

Проектът на ПУРБ е в съответствие с изискванията на глава X, Раздел VI от Закона за водите и чл.13 от Директива 2000/60/ЕС (РДВ). При изготвянето на плана са взети предвид разпоредбите на Глава X, Раздели III, IV и V от ЗВ, както и изискванията на чл.4,5,6,8 и 11 на РДВ.

Черноморският район за басейново управление на водите обхваща 16567,93 кв.км от сухоземната територия и 6358 кв.км акватория. Това представлява 14,9 % от територията на страната и 100% от акваторията на Черно море.

Административните граници в страната не съвпадат с границите на Черноморския район за управление на водите и речните басейни в него. В Черноморски район за управление на водите попадат изцяло или частично 627 населени места, 47 общини и 8 области.

Черноморският район за басейново управление на водите включва всички реки, формиращи своите течения главно на българска територия, които се вливат в Черно море направо или посредством крайморски езера и заливи, включително вътрешните морски води и териториалното море. На запад граничи с Дунавски басейнов район и с Източнорумелийски басейнов район, на север с Република Румъния, а на юг - с Република Турция.

При разработването на ПУРБ през 2009 г., въз основа на съществуващата биогеографска информация (особено за рибна фауна и макробезгръбначна фауна) в България е направено прецизиране и промяна на границата между Екорегиян 12 (Понтийска Провинция) и Екорегиян 7 (Източни Балкани) в обхвата на Черноморски район за басейново управление на водите. След извършената актуализация на границите на екорегияните, Черноморски район за басейново управление на водите попада в следните екорегияни:

Екорегиян 12 - Понтийска провинция- за вътрешните повърхностни води;

Екорегиян Черно море - за крайбрежните морски води.

В Черноморски район за басейново управление на водите са идентифицирани 4 категории повърхностни води - "реки", "езера", "преходни води" и "крайбрежни води".

Към категория „реки“ се отнасят и язовирите, образувани чрез преграждане на река. Независимо от това, те притежават характеристики на езера и се типологизират като езера.

От друга страна, водните тела се класифицират като:

- силномодифицирани (СМВТ), които са претърпели значителни физични изменения, довели до значителни промени в хидроморфологичните им характеристики;
- изкуствени (ИВТ) - създадени вследствие на човешка дейност.

Планът за управление на речните басейни (ПУРБ) е основен инструмент за управление на водите на басейново ниво и постигане на целите на Директива 2000/60/ЕК (РДВ). Проектът на плана за управление на Черноморски район е изготвен от Басейнова дирекция Варна в изпълнение на изискванията на ЗООС, Закона за водите и на Директива 2000/60/ЕС (РДВ).

Информацията в Проекта на ПУРБ Черноморски район за периода 2016-2021 г. е представена в 12 раздела и приложения към тях. Представен е /по-долу/ кратък обзор на самия ПУРБ, а именно:

Раздел 1 Описание на характеристиките на Черноморски район за басейново управление

За целите на анализа в ПУРБ за новия планов период са разглеждани водосборните области на реките, вливащи се в Черно море от северната до южната граница, в това число и прилежащите езера, групирани в 9 основни басейна:

- **Речен басейн Черноморски Добруджански реки** - река Шабленска е всъщност суходолие с образуване на водно течение само при силни дъждове. На север от нея няма оформени реки и съществуващите крайморски малки езера имат подземно водно подхранване;

- **Речен басейн река Провадийска** - водосборната област на река Провадийска е ограничена от поречието на река Русенски Лом, Черноморските Добруджански реки и река Камчия. Площта на водосборната област на поречието е 2132 кв.км с дължина на реката 119 км. Тече в югоизточна посока, която посока запазва до вливането си в Белославското езеро. Р. Провадийска има осем притока, от които по-значителни са: Крива река, р. Главница и р. Девненска

- **Речен басейн река Камчия** - е най-голямата на Балканския полуостров река, която се влива в Черно море. Тя се образува от Голяма и Луда Камчия, като за условно начало е приета Голяма Камчия. Река Луда Камчия е най-големия приток на река Камчия. Река Врана е следващият по големина приток на река Камчия.

- **Дерета Приселци-Черноморец** - представени са от малки водни течения, които се вливат в Черно море. Съгласно заложените в Рамкова директива за водите принципи, предвид малката им площ, не могат да бъдат класифицирани като значима единица за управление на водите и не могат да бъдат обособени като отделни водни тела.

- **Речен басейн- Севернобургаски реки**- на юг от поречието на р. Камчия, вливат своя отток директно в Черно море множество къси самостоятелни реки с малки водосборни области. По главните от тях от север на юг са реките :Двойница, Хаджийска, Ахелой и Айтоска. Характерно за поречието южно от река Камчия е, че колкото повече се отива на юг, толкова повече се увеличава гъстотата на речната мрежа.

- **Речен басейн Мандренски реки** - посредством язовир Мандра в Черно море се вливат реките Русокастренска, Средецка и Факийска.

- **Речен басейн Южнобургаски реки** - На юг от Мандренските реки, вливат своя отток директно в Черно море множество къси самостоятелни реки с малки водосборни области. По главните от тях от север на юг са река Ропотамо и река Дяволска. Река Ропотамо извира от североизточното подножие на странджанския рид Босна под името Церовска река. В последния си участък тя е известна като река Ропотамо. По-голямата част от долината на реката е лонгоз с гори от дъб, ясен, бряст, габър и други, като около устието ѝ се е образувал дълъг и широк лиман, ограден от Черно море с пясъчни коси. Лиманът е плавателен за малки съдове. Този район е обявен за резерват Ропотамо. Река Дяволска зауства южно от град Приморско. Река Караач протича южно от град Китен и образува дълбок естуар при вливането си в Черно море.

- **Речен басейн река Велека** - тя извира в турска територия посредством много карстови извори в близост до село Ковчаз. При устието на Велека широчината достига 50 м, а дълбочината 7 - 8 м. След моста на шосето Синьоморец - Ахтопол реката се разлива, прави голям завой и се влива в морето.

- **Речен басейн река Резовска** (на турски Мутлудере) е гранична река. Тя извира от най-високата част на Странджа планина, източно от Ковчаз в Турция и тече в източна посока. След село Паспалово реката служи за граница между България и Турция до устието си в Черно море при село Резово. Долината на река Резовска е със силно врязани, стръмни и залесени брегове. Резовска река е със силно изразена междугодишна и вътрешногодишна неравномерност. Това се дължи на специфичния климат, формиран под влияние на трите морета - Черно, Мраморно и Бяло. Най-големият ѝ приток е река Велика.

Реките Велека и Резовска са трансгранични с Р. Турция; Трансгранични са и морските води с Румъния и Р. Турция.

Направено е общо описание на характеристиките на Черноморски район за басейново управление на водите, което включва: демографска характеристика, икономическа

характеристика, физико-географска характеристика, като е отчетено и изменението на климата.

Актуализирани са характеристиките на повърхностните и подземни води, а именно:

За повърхностни води: идентифициране на “категориите” повърхностни води; актуализация на типологията на повърхностните води; определяне на референтни условия за типовете повърхностни води; определяне на водните тела за всяка категория повърхностни води; определяне на силномодифицирани и изкуствени водни тела.

За подземни води: идентифициране и характеризирание на подземните водни тела, вкл. тяхното определяне.

Раздел 2 Кратък преглед на значимите видове натиск и въздействие в резултат от човешката дейност върху състоянието на повърхностните и подземните води

Извършен е преглед и актуализация на натиска върху повърхностните и подземните води, в т.ч. оценка на натиска от точкови източници; дифузни източници (вкл. преглед на ползването на земите); физични изменения / хидроморфологични изменения при повърхностните води; водовземане от подземни води ; инвазивни видове и климатични изменения.

Въздействието върху повърхностните водни тела от антропогенни дейности е оценено за 8 от представените речни басейни.

Речният басейн „Дерета Приселци-Черноморец” не е разглеждан поради факта, че повърхностните води са представени от малки водни течения, които не могат да се идентифицират като водни тела по смисъла на РДВ. Не са идентифицирани и съществени източници на въздействие.

На база на извършеният анализ на въздействието са определени водните тела, за които съществува риск да не постигнат поставените екологични цели за опазване на околната среда.

За водните тела, които са в добро състояние, целите са за запазване / поддържане на доброто им състояние и през периода 2016-2021 г.

Раздел 3 Актуализация на регистъра на зоните за защита на водите

Съгласно изискванията на чл. 119а, ал 1, т. 1 – 5 от Закона за водите са актуализирани регистрите на зоните за защита на водите, както следва:

- Зони за защита на водите предназначени за питейно – битово водоснабдяване от повърхностни и подземни води по чл. 119а, ал. 1 от ЗВ;

- Зони за защита с води за къпане водите, които са открити водни площи, използвани масово от хората за къпане – море, язовири, реки, езера, съгласно изискванията на чл. 135, ал. 1 от ЗВ, Директива 2006/7/ЕО и Наредба № 5 за управление на качеството на водите за къпане;

- Зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включващи чувствителни и уязвими зони;

- Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми, съгласно чл. 119а, ал.1, т.4 от Закона за водите и Наредба № 4/20.10.2000 г. на МОСВ;
- Защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване

Раздел 4 Мониторинг и оценка на състоянието на повърхностните води, подземните води и зоните за защита на водите включващ:

Изготвена е оценка на състоянието на повърхностните и подземни води, както следва:

- Оценка на екологичното състояние за всеки отделен участък на повърхностните води по резултатите на показателите – БЕК, ФХЕК, хидроморфологичните и морфологични изменения и други фактори. Извършена е класификация на състоянията съгласно Наредба Н-4 от 2012 г. за характеризирание на повърхностните води и Наредба от 2010 г. за стандарти за качество на околната среда (СКОС) за приоритетни вещества и някои други замърсители
- Оценка на химическото състояние на повърхностните води (Основни физикохимически елементи, специфични неприоритетни замърсители,); Представяне на мониторинговите резултати и класификация на състоянията;
- Оценка на количественото и химическо състояние на подземните води - количествени и качествени елементи; Представяне на мониторинговите резултати и класификация на състоянията;
- Оценено е състоянието на зоните за защита на водите на територията на Черноморския район за управление на водите.

Представена е оценка на ефекта от изпълнението на мерките за повърхностните и подземни водни тела планирани в първия ПУРБ.

Раздел 5 Списък на целите за опазване на околната среда

В чл. 156в - 156е от ЗВ са регламентирани случаите, в които се допускат изключения от така определените цели и от сроковете за тяхното постигане, без това да се счита за нарушение на РДВ или на ЗВ. Тези изключения включват:

- удължаване на сроковете за етапно постигане на целите за опазване на околната среда;
- определяне на по-малко строги цели за опазване на околната среда;
- временно влошаване на състоянието на водните тела, в резултат от естествени или непреодолими причини/обстоятелства, които не са могли да бъдат предвидени;
- непостигане на добро състояние поради ново изменение на физичните характеристики на повърхностното водно тяло в резултат на нови дейности за устойчиво човешко развитие със социално-икономически ефект или непостигане на добро състояние на подземните води поради изменение на нивото им.

Съгласно чл.156б от Закона за водите повърхностно водно тяло може да бъде определено като изкуствено (ИВТ) или силно модифицирано (СМВТ). За тези конкретни водни тела се определят „специфични цели“.

Исключенията по чл.156б-чл.156е от Закона за водите не се считат за нарушение на законодателството, когато са изпълнени всички изисквания и са представени доказателствата, изисквани съгласно българското и европейско законодателство.

Главната цел е дългосрочно устойчиво управление на водите.

След анализ на изпълнението на целите от първия ПУРБ и исключенията от постигането им, както и след отчитане на промените от актуализацията на границите на повърхностните водни тела за втория планов период са актуализирани целите за опазване на околната среда на повърхностните води на базата на оценките на екологичното и химичното им състояние съгласно Наредба Н- 4 от 2012 г. за характеризиране на повърхностните води и Наредба от 2010 г. за стандарти за качество на околната среда (СКОС) за приоритетни вещества и някои други замърсители.

Раздел 6 Кратък преглед на икономическия анализ на водовземането

Съгласно чл. 192а от ЗВ се изисква за всеки РБУ да бъде разработен икономически анализ на водоползването за целите на икономическото регулиране, което се основава на принципа за възстановяване на разходите за водни услуги и на принципа „замърсителят плаща“.

Извършената актуализация на икономическият анализ на водоползването включва:

1. идентифицирани са значимите водоползватели по икономически сектори, подсектори и отрасли;
2. определени са количествата и дяловете на използваната вода по сектори и отрасли, и по основни речни басейни;
3. определена е издетата вода по видове доставчици;
4. извършена е оценка на основните показатели за водоснабдяване, канализация и пречистване на питейни и отпадъчни води, загуби по водопреносните мрежи, режим на водоснабдяване и причините за това;
5. определени са заустените отпадъчни води по сектори и степента на пречистване;
6. определено е социалното и икономическо значение на водоползването (в т.ч. водовземане, заустване на отпадъчни води и други видове ползване на воден обект);
7. извършена е оценка на развитието спрямо ситуацията в първия ПУРБ.

Раздел 7 Кратък преглед на програми от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда

Програмата от мерки е основният инструмент за постигане целите на Плана за управление на речните басейни (ПУРБ).

На база на определеното текущо състояние на водите и водните екосистеми, отчитайки бъдещото развитие и потребностите от вода са определени целите за всяко водно тяло (ВТ) за постигане на „добро състояние на водите“, като са взети предвид и зоните за защита на водите и техните специфични изисквания. Въз основа на анализа на състоянието на всяко водно тяло и причините довели до това състояние, съобразявайки се с поставените цели, са планирани мерки за редуциране или отстраняване на негативния ефект.

Програмата от мерки е изготвена съгласно изискванията на Глава X, Раздел V, чл. 156м, като са взети предвид анализите изготвени в съответствие с раздел IV и целите по раздел III от Закона за водите.

Представен е:

- преглед на изпълнението на Програмата от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда от първия планиран списък на мерките, предвидени в предходния план, които не са били предприети и обяснение за причините - в съответствие с чл. 159, ал. 2 т. 3 и т. 4 от Закона за водите;
- кратък преглед на актуализираната програма от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда, съгласно Глава X, Раздел VI, чл. 157, ал. 1, т. 8 от Закона за водите.
- списък на мерките, имащи значение и за постигане на целите в Плана за управление на риска от наводнения в Черноморски район за басейново управление на водите, в съответствие с Глава IX, Раздел IV, чл. 146 к ал. 1 т. 4 от Закона за водите.

Раздел 8 Актуализация на регистър на всички подробни програми и планове в обхвата на Черноморски басейнов район, отнасящи се за отделни басейни, подбасейни, сектори, проблеми или типове води

В раздел 8 на проекта на ПУРБ за втория планов период са представени стратегии, планове и програми на национално, регионално и местно ниво, имащи отношение с разработения проект на ПУРБ – Черноморски район на управление на водите за периода 2016-2021 г.

Актуализираният регистър включва:

- Оперативни програми, национални планове, програми, стратегии
- Регионални стратегически документи
- Областни стратегии, планове и програми
- Общински стратегии, планове и програми
- Планове за управление на защитени територии и защитените зони

Раздел 9 Информирание на обществеността и консултации

Съгласно изискванията на чл.168а от ЗВ, при разработването, извършването на прегледа и актуализирането на планове за управление на речните басейни се осигурява информация на обществеността за планираните мерки и достигнатите резултати от тяхното прилагане.

За всеки район на басейново управление се публикуват и обявяват на обществеността за консултации и писмени становища:

1. график и работна програма за разработването на плана за управление на речния басейн и обществените обсъждания, които е необходимо да се проведат;
2. междинен преглед на установените проблеми, свързани с управление на водите;
3. проект на план за управление на речния басейн.

За целите на активното включване на обществеността и консултациите, посочените документи се предоставят най-малко 6 месеца за писмени коментари и становища.

Постъпилите становища по време на обществените консултации са неразделна част от документацията към ПУРБ.

Раздел 10 Трансгранична координация при актуализация на План за управление на речните басейни 2016-2021 г. в Черноморски район за басейново управление

Трансграничната координация при актуализацията на ПУРБ е разгледана в следните два аспекта:

- Координация в рамките на Черноморския басейн:
- Двустранна координация със съседни страни (Румъния и Р Турция).

Раздел 11 Компетентен орган за управление на водите

Управлението на водите в Република България се осъществява на национално и басейново ниво, съгласно разписаните компетентни органи и правомощия на ведомствата в Глава първа „Общи положения“ и Глава десета „Управление на водите от ЗВ.

- Управлението на водите на национално ниво се осъществява от министъра на околната среда и водите, а в случаите, касаещи международни речни басейни - съвместно с министъра на външните работи.

За подпомагане на дейността му към Министерството на околната среда и водите се създава Висш консултативен съвет по водите.

Висшият консултативен съвет по водите включва представители на Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на земеделието и храните, Министерството на икономиката, Министерството на енергетиката и Министерството на туризма, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерството на здравеопазването, Министерството на финансите, Министерството на вътрешните работи, Българската академия на науките, общините, юридически лица с нестопанска цел, имащи пряко отношение към водите, и други.

Интегрирането на политиката по водите и отрасловите политики във водния сектор се извършва от **Координационен съвет по водите**, включващ министъра на околната среда и водите (който е и председател), министъра на земеделието и храните, министъра на енергетиката, министъра на икономиката, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на здравеопазването, министъра на вътрешните работи, министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на образованието и науката или оправомощени от тях длъжностни лица, и представител на Националното сдружение на общините в Република България. Организацията и дейността на съвета се определят с правилник, приет от Министерския съвет.

Народното събрание приема Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор, с която се определят основните цели, етапи, средства и методи за развитие на водния сектор.

- Управление на водите на басейново ниво се осъществява от: Басейнови дирекции (БД) към Министерство на околната среда и водите и Басейнов съвет, който е държавно-обществена консултативна комисия за подпомагане дейността на БД.

Раздел 12 Лица за връзки и процедурите за получаване на документация и информация за програми от мерки и данните от мониторинга.

Определени са лицата за връзки за получаване на документация и информация за програмите от мерки и данните от мониторинга:

- по отношение на мерките, свързани със законодателството и международни ангажименти в областта на водите;

- по отношение прилагането на ПУРБ и управлението на водите в Черноморски район.

Представени са процедурите за получаване на документация и информация за програмите от мерки и данните от мониторинга.

В Проекта на ПУРБ Черноморски район за управление на водите (2016-2021 г.) са дадени приложения и карти към раздели 1,2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 и 10.

1.2. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН

Повърхностни водни тела

Актуализацията на целите за опазване на околната среда на повърхностните водни тела се извършва съгласно чл. 156, а, ал. 1 т.1 и ал. 3 и чл. 156б - чл. 156г от Закона за водите и национално утвърден подход.

Актуализацията на целите за опазване на околната среда на повърхностните води е извършена на база на оценки на екологично и химично състояние на актуализираните водните тела, вкл. определяне на показатели с отклонения от СКОС; отчитане изпълнението на планираните в първия ПУРБ цели и изключения от постигането им; отчитане на извършените промени при актуализация на границите на повърхностните водни тела.

Планираните цели за опазване на околната среда за повърхностните водни тела са определени внимателно по отделно за водните тела в добро екологично състояние/добър екологичен потенциал и добро химично състояние и тези в по-ниско от добро екологично състояние/по-нисък от добър екологичен потенциал и по-ниско от добро химично състояние.

Определени са изключения от постигане на целите за опазване на околната среда на повърхностни водни тела. Всички приложени изключения са подкрепени с мотивировка в Приложение 5.1. В основния текст на Раздел 5 подробно са описани критериите и причините за отлагане.

Отразена е неразривната връзка между целите на РДВ и Директивата за наводненията. Изложена е идея за избор на мерки, които да удовлетворяват целите на двете директиви без да създават конфликт между тях.

Подземни водни тела

Актуализацията на целите за опазване на подземните водни тела в териториалния обхват на ЧБУ е извършено в съответствие с Глава десета, Раздел III на ЗВ и чл. 4, т.1, б) на РДВ. Главната цел за подземните води е постигане на добро състояние за всички ПВТ.

За всяко подземно водно тяло са предложени изисквания, които са свързани с опазване, предотвратяване или ограничаване въвеждането на замърсители, осигуряване на баланс между черпенето и възстановяването на подземните води и др., които са подробно описани в ПУРБ 2016- 2021 г..

По отношение на количественото състояние на ПВТ целите са следните:

- Нивото на подземните води в ПВТ да бъде такова, че разполагаемите ресурси няма да бъдат превишени от общото средно многогодишно черпене, включващо черпенето на базата на издадени разрешителни за водовземане и черпенето от кладенците за задоволяване на собствените потребности на гражданите;

- Промените в нивото на подземните води, в резултат от черпенето, няма да предизвикват временна или постоянна промяна в посоката на потока, включително на ограничени територии.

По отношение на химичното състояние на ПВТ целта е ненадвишаване на:

- Стандартите за качество на подземните води определени в Приложение 1 към Наредба №1/10.10.2007 г. и Наредба № 9/16.03.2001 г. и стандартите за качество на замърсителите, установени в Приложение I на Директивата за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване;

- Праговите стойности (ПС) определени за всички замърсители и показатели на замърсяване, които характеризират ПВТ определени в риск да не постигнат добро химично състояние.

Изключения от постигане на целите за опазване на околната среда на подземните водни тела

- Изключения по чл.4 (4) от РДВ - удължаване на срока за постигане на целите.

Отлагането на целите е поради естествени условия във връзка с незащитеността на водоносните хоризонти, уязвими на повърхностни замърсявания. В ПУРБ до 2021 подробно са описани за кой случай са приложени.

В ПУРБ до 2021 са определени подземни водни тела които няма да постигнат целите за добро химично състояние преди 2027 година.

- Изключения по чл.4 (5) от РДВ - определяне на по-малко строги цели.

За някои водни тела удължаването на срока не може да доведе до евентуалното постигане на добро състояние до 2021 г. или до 2027 г. тъй като те са засегнати значително от човешката дейност или за които естествените условия са такива, че постигането на целите за опазване на околната среда по чл. 156а, ал. 1 от Закона за водите е невъзможно или икономически необосновано.

В ПУРБ до 2021 са определени подземни водни тела които няма да могат да постигнат целите за добро химично състояние.

По-малко строги цели са приложени за подземни водни тела, за които по данни от мониторинга в периода 2008-2014 г. са показвали лошо химично състояние без тенденция за подобряване.

По малко строги цели са приложени и за подземни водни тела в които има установена морска интрузия.

Подробно описание на изключенията са дадени във ПУРБ.

Цели за опазване на околната среда на зоните за защита на водите

Опазването на водите в зоните за защита осигурява вода за питейно-битови нужди на населението с необходимото качество и количество.

За тези територии и зони се определят специфични изисквания към състоянието на водите, които трябва да се постигат и/или поддържат, поради характера на защитената територия, като опазването на природата в защитените територии има предимство пред другите дейности в тях.

Определени са следните цели за опазване на водите в зоните за защита:

- За уязвими зони - намаляване и/или предотвратяване замърсяването с нитрати;
- Зони за извличане на вода за човешка консумация - недопускане постъпването на замърсители във водоизточниците.

Оценка на степента на изпълнение на целите от първия ПУРБ (2010-2015 г. и анализ на причините за непостигането им

В Приложение 7.1, Раздел 7 на ПУРБ (2016-2021) е съставен списък на неизпълнените проекти/мерки от ПУРБ (2010 – 2015 г.) и отговорните институции за това.

1.3. ВРЪЗКА НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН С ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

В раздел 8 на проекта на ПУРБ за втория планов период са представени стратегии, планове и програми на национално, регионално и местно ниво, имащи отношение с разработения проект на ПУРБ – Черноморски район на управление на водите за периода 2016-2021 г.

В проекта на втория план за управление на речните басейни на Черноморския район за управление на водите е потърсена връзка на мерките, предвидени в него, с целите на други релевантни стратегии, планове и програми на територията на Република България, с действащите стратегически документи на областно, регионално и местно ниво, които имат пряко отношение към управление на околната среда и водите, както и с плановете за управление на ЗЗ и ЗТ в района и чийто срокове ва действие съвпадат частично или изцяло със сроковете на разработения проект. При изготвянето на Плана е направен анализ на 116 стратегии, програми, планове и други документи (23 броя Национални стратегии, планове и програми имащи отношение към водите, 63 броя областни, регионални и общински

стратегии, планове и програми и 30 планове за управление на защитени територии). Всеки план, програма или стратегия оказват в различна степен въздействие върху водите на територията на Черноморски район за управление на водите. Анализът е отчетен при разработване на Програмата от мерки в ПУРБ. По този начин се постига интегриране на принципите на управление на природните ресурси и опазване на водите и устойчивото им ползване в различни области: енергетика, промишленост, селско стопанство, рибовъдство, регионална политика, туризъм и др.

В таблица (приложение 8.1 на ПУРБ) е представена в резюме информация за релевантните стратегии, планове и програми и срок на действие. Разгледаните национални стратегии, планове и програми не влизат в противоречие с ПУРБ 2016-2021г. и са съобразени при изготвянето му.

2. АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН

2.1. КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА

2.1.1. КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ

2.1.1.1. Характеристика на основните климатични елементи

Територията на Черноморския (ЧР) район за басейново управление попада основно в две от трите климатични области на страната - преходно-континенталната (около 47%) и континентално-средиземноморската (около 39%). Малка част от територията на района (около 14%) влиза в границите и на третата климатична област на страната - умерено-континенталната.

Характерните черти на климата в ЧР се формират под влияние на няколко фактора. От една страна това е значителното географско протежение на района от север на юг, обхващайки територия с над 2 градуса разлика в географската си ширина. Това обуславя съответни разлики в постъпващото количество слънчева радиация, което оказва влияние и върху параметрите на останалите климатични елементи. От друга страна, източните разклонения на Стара планина, както и североизточните части на Странджа, допринасят за формиране на съответни морфографски, а до известна степен и орографски обусловени специфики на климата в района. На трето място, важно значение има влиянието на съседно разположения Черноморския басейн. Не на последно място по значение е въздействието и на Исландските, и на Средиземноморските циклони, върху климата на този район, обуславящо валежни пикове съответно както през май-юни, така и през ноември-декември.

Преходно-континенталната климатична област обхваща следните климатични райони на територията на ЧР: Добруджанско плато; Източна Стара планина; най-източните части на Горнотракийската низина.

Най-характерните белези на преходно-континенталния климат са топло лято и сравнително мека зима, по-малка годишна амплитуда на температурата на въздуха, два максимума и два

минимума на валежите, и ежегодна, но не навсякъде устойчива снежна покривка (фиг.1-2, 1-3, 1-4 и 1-5 от приложение 4).

Температурата на въздуха в извънпланинските места на района през зимата е в диапазона около $-1.5 - +1.5^{\circ}\text{C}$ (ср.мес. за януари). Източните части на Добруджанското плато се отличават с чести и силни североизточни ветрове, които се проявяват най-вече през студеното полугодие. Броят на дните със снежна покривка е под 20 средно годишно, а средните температури през януари са около -1.5°C , т.е. почти всяка зима съществува опасност от застудявания със североизточен вятър без снежна покривка. Такава комбинация обикновено е със сериозни последствия за селското стопанство.

През лятото преобладават тропични въздушни маси, поради което температурите на въздуха са високи – около $20-23^{\circ}\text{C}$ (ср.мес. за юли в извънпланинските места). Средните максимални температури надхвърлят 30°C , а абсолютните максимуми достигат и над 40°C .

Пролетта и есента имат приблизително еднакви температури в равнинните и хълмистите райони. С увеличаване на надморската височина тази разлика нараства с $4-5^{\circ}\text{C}$ в полза на есента.

Валежите в преходно-континенталната част от територията на ЧР се характеризират с два максимума (май-юни и ноември-декември) и два минимума (август и февруари) в течение на годината. С повишаване на надморската височина този годишен ход се нарушава и валежите през студеното полугодие са почти еднакви през всички месеци.

Валежните количества в извънпланинските места имат годишна сума около 500-650 мм, нараствайки във височина. Валежите от сняг са около 8-10% в по-ниските места, а с нарастване на височината този процент се увеличава.

Континентално-средиземноморската част от територията на ЧР включва следните климатични райони: Странджанско Черноморие, Странджа, Бургаска низина, Варненско Черноморие и Добруджанско Черноморие.

Най-характерните белези на климата са топло лято и мека зима, малка годишна амплитуда на температурата на въздуха, есенно-зимен максимум и летен минимум на валежите, и липса на ежегодна устойчива снежна покривка в извънпланинските места (фиг. 1-2, 1-3, 1-4 и 1-5 от приложение 4). Меката и валежна зима се обуславя от близостта на Черноморския и Егейския морски басейни и от голямата честота на средиземноморските циклони.

Температурите във всички места с надморска височина до 700 м имат положителни средномесечни стойности през всички месеци в годината. На юг от Бургаския залив средната януарска температура е около 3°C , а на север – около $1-1.5^{\circ}\text{C}$. През лятото температурата на въздуха е $22-23.5^{\circ}\text{C}$ (ср. за м.юли). Благодарение на бризовата циркулация усещаната температура на въздуха е по-ниска, а относителната влажност по-висока, отколкото във вътрешността на страната. Това от своя страна обуславя малките годишни амплитуди на тези климатични елементи. По-малките амплитуди са следствие и на високите зимни температури – резултат от затоплящото влияние на морския басейн.

Есента е по-топла от пролетта поради близостта на морския басейн.

Валежите са с максимум през ноември и декември. Минимумът на валежите се наблюдава през август и септември. Годишните валежни суми намаляват от юг (около 520-550 мм) на север (450-500 мм). С повишаване на надморската височина валежите нарастват до около 850 мм. Най-влажни са онези места в планинските части, които имат подходящо орографско положение спрямо нахлуващите въздушни маси. Така напр. по североизточните склонове на Странджа, вследствие на орографския ефект валежите могат да достигнат 1000 мм. Причина за това са средиземноморските циклони, чиито центрове минават на юг от планината и тя остава в студения им сектор. Общото ѝ овлажнение е много добро, както поради големите валежни количества, така и поради по-голямата относителна влажност вследствие близостта на морския басейн. Това е единственият извънпланински район, където годишните валежи са равни, и дори по-големи, от възможното изпарение.

Умерено-континенталният климат заема много малка част от територията на ЧР. Това е най-североизточната част на Лудогорско-Добруджанския климатичен район, която представлява само около 10-12% от територията на ЧР.

Най-характерните белези на климата тук са топло лято и студена зима, голяма годишна амплитуда на температурата на въздуха, пролетно-летен максимум и зимен минимум на валежите и ежегодна, сравнително устойчива снежна покривка.

Температурата на въздуха през зимата е около $-1 - 0^{\circ}\text{C}$ (ср. за януари) - по-висока, отколкото в останалата част на Дунавската равнина. Може да се предполага, че роля за това има Черноморският басейн, чието влияние прониква през долината на р. Дунав от изток-североизток. През лятото температурата е около $22-24^{\circ}\text{C}$, колкото в останалата част на Дунавската равнина, но пролетта е малко по-хладна.

Валежите са с годишна сума около 550-620 мм. Те имат максимум през юни и минимум през февруари, или март.

Твърде съществен елемент на климата в този район е вятърът. Североизточните ветрове, които преобладават през цялата година, са силни през студеното полугодие и влияят върху икономиката и живота на човека. Често североизточните ветрове се придружават от снеговалежи и да навяват преспи. Наред с Черноморското крайбрежие, районът е с най-честа проява на поледици и заскрежаване.

Снежна покривка. Валежите от сняг са до около 12% от всички валежи. В Лудогорието и Странджа първата снежна покривка се образува средно през първото десетдневие на декември, а последната изчезва през второто десетдневие на март. Възможният период на образуване на снежна покривка е три месеца и половина. В Източна Стара планина и Добруджа първата снежна покривка се образува средно през второто десетдневие на декември, а последната изчезва през първото десетдневие на март. Възможният период на образуване на снежна покривка е два месеца и половина. По Черноморието и в Бургаската низина първата снежна покривка се образува през третото десетдневие на декември и изчезва в края на февруари или началото на март.

В периода между средната дата на първата и последната снежна покривка може да се наблюдава неколкото пъти топене и отново образуване. Реалният брой дни със снежна

покривка е значително по-малък от тези в периода, през който е възможно нейното образуване.

Най-голям е броят на дни със снежна покривка в източното Лудогорие – 42 дена, Източна Стара планина и Странджа – 30 дена. След тях се нарежда Добруджанското плато – 15 дена, Варненското и Добруджанското Черноморие – 5-6 дена, и накрая Бургаската низина и южното Черноморие – под 3 дена (фиг.1-5 от приложение 4). На много места по южното Черноморие и в Бургаската низина снежна покривка се образува един път на 5-6 години.

Средната максимална височина на снежната покривка по Черноморието е до 5 см, но абсолютната максимална височина е 60-70 см.

Засушавания. Засушаванията (период от поне 10 дена без валеж) са най-чести и продължителни през лятото и есента. Най-малко засушавания по принцип се случват през пролетта, но на много места вътрешногодишното им разпределение не е добре изразено и те са възможни през всички сезони. Най-чести са засушаванията по Черноморското крайбрежие, особено в северната му част – 8-12 пъти годишно. Средната им продължителност е около 18-20 дена в Веднъж на два-три сезона може да настъпи засушаване с продължителност над 1 месец.

Проливни и интензивни валежи. За климатичните условия на България валеж с количество над 20-25 мм в денонощие се счита за проливен, а такъв с количество над 0.18 мм за минута (30 л/сек/ха) – за интензивен. В много случаи дните с проливни и интензивни валежи съвпадат, като на фона на няколкочасов проливен валеж могат да се отделят периоди с интензивен валеж. Голямата част от проливните и интензивните валежи са фронтални. Най-често те се случват при добре изразен студен фронт през топлото полугодие в образувалата се кълбесто-дъждовна облачност с голямо вертикално развитие. Подобни валежи причиняват наводнения, засилват ерозията, нанасят щети на стопанството. Честотата на проливните валежи върви синхронно с техния годишен режим, както и с пространственото им разпространение, т.е. в местата и в периодите с най-много валежи по принцип падат и най-проливните дъждове. Често най-засегнати са срещувателните предпланински райони, а не най-високите планински части. В умерено-континенталната част от територията на ЧР проливни валежи са най-вероятни през май-юни, в континентално-средиземноморската част – през ноември-декември, а в преходно-континенталната част – и през двата сезона. По-малко проливни валежи се наблюдават в места с малки годишни суми на валежите. За територията на ЧР това са Северното Черноморие и Източна Добруджа - 2-3 пъти на година, както и подветрените и орографски засенчени локалитети.

В ЧР по принцип честотата на гръмотевичните бури и градушките е по-малка от средната за страната, като проявата им е възможна и през зимните месеци.

2.1.1.2. Климатични изменения

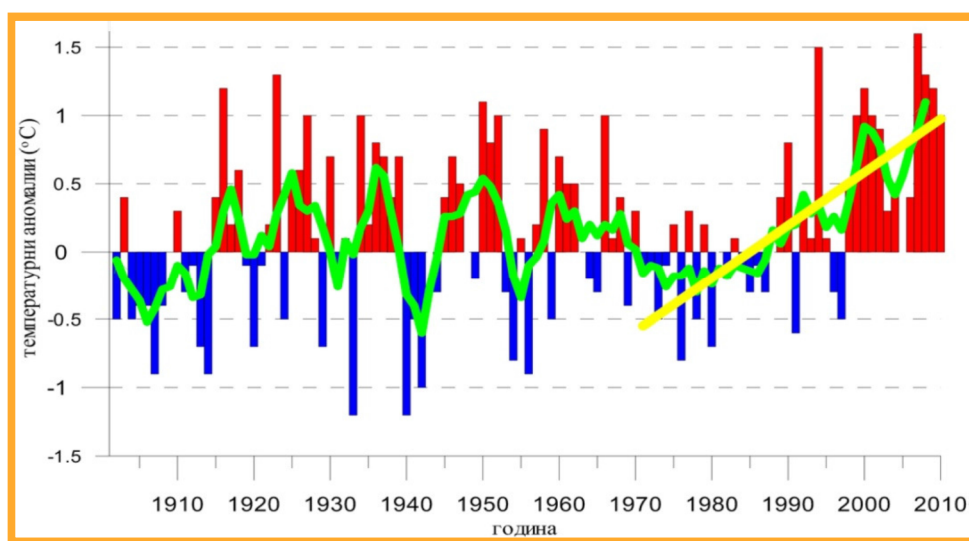
Анализите на многогодишните климатични данни показват следните факти за промяната на климата в глобален аспект:

- повишението на средногодишните температури на въздуха през 20-ти век е най-голямо спрямо предишните векове за последните 1000 години;

- средната глобална приземна температура на въздуха се е увеличила с $0,74^{\circ}\text{C}$ през периода 1906-2005 година;
- над 10 от последните 15 години са измежду най-топлите от началото на регулярните инструментални метеорологични наблюдения, започнали около 1850 година;
- снежната покривка постепенно намалява в повечето региони на света, особено през пролетта;
- максималната продължителност на периода, през който земята е замръзнала, е намаляла с около 7% през втората половина на 20-ти век;
- годишната температура на въздуха, осреднена за Европа, се е повишила с $0,8 - 1,0^{\circ}\text{C}$, а изминалите последни две десетилетия са били най-топлите на континента за периода на инструменталните измервания;
- през 20-ти век валежите над Северна Европа са се увеличили с 10 до 40%, докато в някои региони от Южна Европа те са намалели с 20%.

В България по отношение на промените на климата се наблюдава следното:

- налице е тенденция към затопляне – последното десетилетие е по-топло от предходното, което от своя страна е по-топло от десетгодишния период преди него (фиг.2.1-1).
- увеличава се честотата на екстремните метеорологични явления;
- увеличават се случаите с проливни валежи;
- увеличава се броят на дни с гръмотевични бури и градушки в по-хладни десетдневия през април и септември ;
- намалява годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната;
- намалява дебелината на снежната покривка.

Фиг.2.1-1. Аномалии на температурата на въздуха в България по десетилетия (Източник:
Екологична оценка на ОП ОС 2014-2020, МОСВ)

- червено-положителна аномалия на ср.год.температура на въздуха спрямо климатичната норма за периода 1961-1990 г.
- синьо-отрицателна аномалия на ср.год.температура на въздуха спрямо климатичната норма за периода 1961 - 1990 г.
- зелено-филтър (пълзяща средна) за определяне на вариациите в аномалиите на ср.год. температура на въздуха
- жълто- линеен тренд в аномалиите на ср.год.температура на въздуха

Въз основа на тези данни за досегашните промени на климата са разработени модели за прогнозиране на бъдещите климатични изменения, обусловени от дейността на човека. Моделите симулират взаимодействията в климатичната система и изчисляват характеристиките на бъдещия климат въз основа на възможните бъдещи емисии на парникови газове и аерозоли в атмосферата. Прогнозирането на бъдещите емисии е свързано с прогноза за икономическото развитие на света, която може да има твърде разнопосочен и неопределен характер. Затова в климатологията се използват различни типове сценарии, отразяващи различни варианти на бъдещото развитие на човешката дейност. Въз основа на това се извършва многовариантно предвиждане на бъдещите изменения на климата, което не би следвало да се определя като прогноза, а само като предвиждане на „климатичния отговор“ при съответните сценарии.

Резултатите от предвижданията за климатичните промени в България през следващите сто години, получени чрез прилагане на регионалния модел ALADIN, показват, че затоплянето в страната през 2050 г. ще бъде с 0.75-1.5 °C според най-оптимистичния сценарий (RCP2.6) и с 2.5-3.5 °C според най-песимистичния сценарий (RCP8.5). През 2070 г. нарастването на температурата се предвижда да бъде още по-значимо – с 1.5-2.5 °C според оптимистичния сценарий и с 3.5-4.5 °C според песимистичния сценарий. В края на XXI век очакваните промени на температурата на въздуха са показани на фиг.1-8 от приложение 4. Отклонението на средната годишна температура през 2014 г. спрямо климатичната норма за 1961-1990 г. се вижда на фиг.1-9 от прил.4. За територията на ЧР то е в рамките на междинните температурни интервали 1.1-1.2 и 1.3-1.4 °C, съответно за различните области на района.

По отношение на валежите, оптимистичният сценарий не превижда съществени промени към 2050-2070 г. Песимистичният сценарий, обаче, предвижда към този времеви хоризонт редуциране на валежите със 100-200 мм. Според този сценарий ще настъпят промени и в режима на валежите - те ще намаляят през вегетационния период, но ще нарастнат през студения сезон. Очакваните промени в количеството на валежите към края на XXI век са показани на фиг.1-8 от прил. 4. Отклонението на годишната валежна сума за 2014 г. спрямо кл.норма за 1961-1990 г. се вижда на фиг.1-10 от прил. 4. За територията на ЧР то е в рамките на най-високите интервали – 171-180% и 181-190 %, съответно за различните области на района.

В обобщение: на базата на проведените дългогодишни инструментални наблюдения в страната върху средната годишна температура на въздуха и върху валежите, може да се направи изводът, че в България през следващите десетилетия се очаква затопляне, както и редуциране на валежите, особено през топлото полугодие. Намаляването на валежните количества ще доведе до промяна на водните ресурси. При най-песимистичните сценарий се очаква понижаване на речния отток в страната до 40-50%. Високите температури на въздуха,

в съчетание с валежния дефицит през летния сезон, ще доведат до по-високи стойности на транспирацията и евапотранспирацията през този период от годината. Всичко това ще увеличи риска от засушаване.

2.1.2. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

2.1.2.1. Климатични фактори за замърсяване/самоочистване на атмосферата

Климатът има важно значение за степента на замърсяване на атмосферата, респ. за нейното самоочистване. В зависимост от местните климатични условия, при постъпването в атмосферата на вредни вещества с еднакви свойства и в еднакви количества, замърсяването ѝ над райони с различни климатични характеристики, или в един и същи район, но в различни периоди, може съществено да се различава.

Параметрите на климата определят степента на устойчивост на атмосферата на антропогенни въздействия, като показват каква е потенциалната възможност тя да бъде замърсявана и способността ѝ да се самоочиства. За оценка на възможното замърсяване/самоочистване на въздушния басейн, при определени параметри на вредните емисии, се използва показателят климатичен потенциал на замърсяване/самоочистване на атмосферата. Той представлява съвкупността от климатични параметри, определящи бързината и ефективността на разсейване на примесите в атмосферата. Стойностите му трябва да се вземат под внимание при планиране на строителството на промишлени мощности и експлоатацията на промишлени обекти, при проектиране на населените места, на рекреационно-туристическите зони и селскостопанските масиви, при прогнозиране замърсяването на атмосферата, и т.н.

Основните метеорологични фактори, от които зависи потенциалът на замърсяване/самоочистване на атмосферата, са нейният ветрови режим, вертикална стратификация и валежно-влажностен режим.

За оценка на климатичния потенциал за атмосферно замърсяване/самоочистване може да се използва методиката за балово оценяване устойчивостта на геосистеми, като се приложат следните две групи климатични показатели:

1) За характеризиране на климата като фактор на самоочистване на атмосферата:

- Брой на дни с вятър над 14 m/sec
- Брой на дни с валеж над 10 mm
- Отношение на броя на дни с валеж през студеното полугодие към броя на дни с валеж през топлото полугодие
- Годишна сума на валежа

2) За характеризиране на климата като пречка за очистване на атмосферата:

- Брой на случаи с тихо време
- Брой на дни с инверсии

Параметрите на всеки един от тези показатели се оценяват балово по три-степенна скала – благоприятни (бал 3), средно благоприятни (бал 2) и неблагоприятни (бал 1). Наред с това е

необходимо да се има предвид и преобладаващата посока на ветровете, както и разположението на замърсяващите източници спрямо тях.

Комплексните балови оценки в областните градове на ЧР район са, както следва:

- Добрич – 3 (при макс. благоприятна а 6)
- Шумен – 9 (при макс. благоприятна 15)
- Търговище – 9 (при макс. благоприятна 15)
- Варна – 13 (при максимално благоприятна 18)
- Бургас – 14 (при максимално благоприятна 18)

2.1.2.2. Качество на атмосферния въздух

Замърсителите във водите, които могат да произхождат от атмосферни отлагания, най-често са: азот, сяра, живак, олово, кадмий, мед, цинк, техните съединения, пестициди, хербициди и други токсини. Достигането им до водните обекти може да бъде чрез директно отлагане върху водната повърхност, или индиректно - от земната повърхност, чрез отток или филтрация към водните обекти.

Съдържанието на тези замърсители във въздушната среда се проследява от пунктовете на Националната Автоматизирана Система за Контрол на Качеството на Атмосферния Въздух (НАСККАВ) към ИАОС при МОСВ. НАСККАВ следи качеството на атмосферния въздух (КАВ) за цялата страна, разделена на 6 района. Територията на ЧР попада в 3 от 6-те района на НАСККАВ – Североизточен, Варна и Югоизточен (фиг.1-13 от прил.4). Мониторирането на атмосферните замърсители се извършва чрез автоматични измервателни станции и/или ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ, както и чрез диференциална оптична атомноабсорбционна спектрофотометрия.

Настоящата оценка на КАВ се основава на най-новия Национален Доклад за Състоянието и Опазването на Околната Среда на ИАОС, приет на заседание на Министерския съвет на 25.05.2016 г. Анализите на доклада са базирани на данни за 2014 г.

Фини прахови частици (ФПЧ). Те се емитират в атмосферата или директно (първични ФПЧ), или се формират в нея допълнително (вторични ФПЧ). Главните прекурсорни газове за вторичните частици са SO₂, NO_x, NH₃ и летливи органични съединения.

В зависимост от размера си фините прахови частици се разделят на: ФПЧ₁₀ - частици с диаметър под 10 микрона и ФПЧ_{2.5} – частици с диаметър под 2.5 микрона.

За ФПЧ₁₀ през 2014 г. се отбелязва нарушение на средноденонощната им норма (СДН) във всички Райони за Оценка и Управление на Качеството на Атмосферния Въздух (РОУКАВ) в страната. За територията на ЧР броят на превишенията на СДН на ФПЧ₁₀ може да се види на фиг.1-14 от прил.4. Той е най-голям във Варна (АИС „Батак“) и Бургас (Д.Езерово), където превишенията на СДН са съответно около 3 пъти и около 2 пъти над нормата. От пунктовете на територията на ЧР само в Добрич СДН не е превишена. По отношение на

средногодишната норма (СГН) превишения в ЧР се наблюдават отново в същите пунктове на Варна и Бургас, но в значително по-малка степен (фиг.1-15 от прил.4).

Замърсяването с ФПЧ_{10} има ясно изразен сезонен характер. Превишенията на нормата за ФПЧ_{10} се наблюдават предимно през зимния период, поради използване на твърди горива в битовото отопление. Неблагоприятните метеорологични условия – ниска скорост на вятъра, мъгли, температурни инверсии, също влияят върху концентрациите на ФПЧ_{10} . Регистрираните превишения през зимния период са приблизително 7 пъти повече отколкото през летния.

$\text{ФПЧ}_{2.5}$. През 2014 г. този индикатор е контролиран в 1 пункт от територията на ЧР – Варна (СОУ „А.Кънчев“), където при стойност $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$ на целевата СГН+ДО, са регистрирани $16-17 \mu\text{g}/\text{m}^3$ - значително под нормата. Там, обаче, е налице тенденция на покачване на концентрацията на $\text{ФПЧ}_{2.5}$ през 2014 г. спрямо предходните три години.

Серен диоксид. Емитира се при изгаряне на горива, съдържащи сяра.

През 2014 г. не се наблюдава превишение на ПДК за серен диоксид в пунктовете от територията на ЧР.

Азотен диоксид. Образува се основно от окислението на азотен оксид (NO). Високотемпературни горивни процеси (от двигатели на коли и електроцентрали) са главните източници на азотни оксиди (NO и NO₂). По-голямата част от емисиите на NO_x са емисии на NO, а от 5 до 10% са NO₂. Изключения правят дизеловите автомобили, които емитират повече от 70% NO₂ от NO_x.

През 2014 година в нито един от наблюдателните пунктове няма превишения на СЧН над допустимия брой, както и на нормата за средногодишна концентрация.

Полициклически ароматни въглеводороди (ПАВ). Бензо(а)пиренът е ПАВ, който се изолира в проби от ФПЧ_{10} . Получава се при непълно изгаряне на различни горива. Основните източници на бензо(а)пирена са битово отопление (най-вече изгарянето на дърва, въглища и отпадъци), производството на кокс и стомана, както и пътният трафик. Други източници са пожарите. Бензо(а)пиренът е канцерогенен.

През 2014 г. в 7 от 15 пункта, измерващи ПАВ в страната е регистрирано превишение на целевата СГН. На територията на ЧР пунктът във Варна (АИС „Батак“) е точно на нормата, а Бургас (ДОАС-РИОСВ) е много под нормата (Фиг.1-16 от прил.4).

Тежки метали и арсен. Арсенът, кадмият, оловото и никелът се емитират основно като резултат от различни индустриални дейности и изгаряне на въглища. Въпреки, че атмосферните концентрации на тези метали са относително ниски, те допринасят за отлагането и нарастването на съдържанието на тежки метали в почви, седименти и организми. Тежките метали не се разлагат в околната среда, а биоакумулират.

Олово. Изпуска се в атмосферата от естествени и антропогенни източници. Естествените емисии включват прах от почвите, морски спрей, вулканичен прах и горски пожари. Основните антропогенни източници на олово са производството на цветни метали, желязо, стомана и цимент. Приносът на емисии от олово в петролните горива е елиминиран в Европа с помощта на законодателството и изцяло се използва безоловен бензин.

В ЧР през 2014 г. няма данни за превишение на нормата.

Кадмий. Изпуска се в атмосферата от естествени и антропогенни източници. Основните естествени източници са почвен прах и пожари. Антропогенните източници на кадмий са производството на цветни метали, желязо, стомана и цимент, изгаряне на изкопаеми горива, изгаряне на отпадъци. Кадмият е силно устойчив в околната среда и биоаккумулира. В по-силно замърсени райони ре-суспендираният прах (от превозни средства или от вятър вдигащ частиците кадмий) може значително да допринася за повишаване на концентрацията на кадмий във въздуха.

В ЧР през 2014 г. няма данни за превишение на нормата.

Никел. Към емисиите на никел към атмосферата могат да допринасят естествени източници като прах, вдиган от вятъра и др. Основните антропогенни източници на никел са изгаряне на масла за отопление, корабоплаване или производство на електроенергия, добив и производство на никел, изгаряне на отпадъци, производство на стомана, галванопластика и изгаряне на горива. Никелът и съединенията му могат да бъдат остро и хронично токсични към флората и фауната във водите.

През 2014 г. в ЧР (Бургас ДООС-РИОСВ) не е отчетено превишение на съдържанието на никел в атмосферния въздух.

Арсен. Арсенът не е тежък метал, но се поставя в групата на тежките метали поради високата си токсичност. Изпуска се в атмосферата от естествени и антропогенни източници. По-голямата част от антропогенните емисии идват от металургични пещи и изгаряне на горива. Пестицидите са били важен източник на арсен, но рестрикциите в различните страни са намалили ролята му. Органичните арсенови съединения са много устойчиви в околната среда и биоаккумулират в хранителната верига. Арсенът е високотоксичен към водния свят.

Средногодишните концентрации на арсен през 2014 г. са под ПДК.

Въглероден оксид. Емитира се от непълно изгаряне на изкопаеми горива и биогорива. Пътният транспорт е бил значителен източник на емисии, но въвеждането на катализатори е намалило значително емисиите. Най-високи концентрации са измерени в градски области, през пиковите часове на деня. Времето на живот в атмосферата на въглероден оксид е около три месеца. Той бавно оксидира във въглероден диоксид, образувайки и озон, допринасяйки за атмосферната фоновая концентрация на озон. CO₂ е един от основните фактори на парниковия ефект и съответните промени на климата.

Стойностите на CO₂ в ЧР през 2014 са под ПДК.

Бензен. Получава се при непълно изгаряне на горива. Бензенът е добавка към бензина и над 80% от емисиите му се дължат на автомобилен трафик в Европа. Други източници са битовото отопление и рафинирането на нефт, а също и пренасянето, разпределението и съхранението на бензини. Изгарянето на дърва може да бъде значителен локален емитер на бензен. Разлагането на бензен в атмосферата става главно чрез фотохимична деградация, допринасяща за формирането на озон. Бензенът е канцероген.

Стойностите на бензен в ЧР през 2014 са под ПДК.

Съгласно законовите разпоредби на Закона за чистотата на атмосферния въздух и подзаконовите му нормативни актове, всички общини с установено влошено състояние качеството на атмосферния въздух, следва да изготвят и изпълняват Програми за намаляване емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на КАВ. Таблица 2.1.2.2-1 по-долу представя Програмите на общините в ЧР:

Таблица 2.1.2.2-1 Програми за намаляване емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на КАВ

№	Община	Документ	Основание за изготвяне	Статус	Постигнат резултат за периода 2011-2014	Мерки имащи отношение към минимизиране на замърсяването на повърхности и подземни води
1	Община Айтос	Програма за намаляване нивата на финни парахови частици в атмосферния въздух и достигане на установените норми за вредни вещества на територията на Община Айтос - 2016-2020	Недостигане на необходимите резултати от програмата за периода 2004-2015 г.	актуална	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото съответствие с нормите	1. Намаляване на неорганизираните емисии от - строително ремонтни дейности, битово отопление, почистване на улици
			Включване в заповед №РД-969 от 21.12.2013 г. На МОСВ за утвърждаване на списък на районите за оценка на КАВ			2. Поддръжка на отводнителните съоръжения - дъждовна канализация и крайпътни канавки с цел регламентирано отвеждане на замърсени от неорганизирани емисии води
2	Община Белослав	Актуализация на Програмата на община Белослав за управление качеството на атмосферния въздух 2011-2013	Указания на МОСВ	изтекла	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото съответствие с нормите	Предстоящо актуализиране на програмата

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

			Закон за чистотата на атмосферния въздух			
3	Община Бургас	Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Бургас за периода 2016-2020	Недостигане на необходимите резултати от програмата за периода 2011- 2015 г.	действаща	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото съответствие с нормите	1. Намаляване на неорганизираните емисии от - строително ремонтни дейности, битово отопление, почистване на улици
			Включване в заповед №РД-969 от 21.12.2013 г. На МОСВ за утвърждаване на списък на районите за оценка на КАВ			2. Поддръжка на отводнителните съоръжения - дъждовна канализация и крайпътни канавки с цел регламентирано отвеждане на замърсени от неорганизираните емисии води
						3. Провеждане на озеленителни мероприятия
4	Община Девня	Актуализация на Програмата на община Девня за управление качеството на атмосферния въздух 2011-2013	Указания на МОСВ	изтекла	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото съответствие с нормите	Предстоящо актуализиране на програмата
			Закон за чистотата на атмосферния въздух			

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

5	Община Камено	Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Камено за периода 2016-2020	Недостигане на необходимите резултати от програмата за периода 2004- 2015 г.	действаща	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото съответствие с нормите	1. Намаляване на неорганизираните емисии от - строително ремонтни дейности, битово отопление, почистване на улици
			Включване в заповед №РД-969 от 21.12.2013 г. На МОСВ за утвърждаване на списък на районите за оценка на КАВ			2. Поддръжка на отводнителните съоръжения - дъждовна канализация и крайпътни канавки с цел регламентирано отвеждане на замърсени от неорганизираните емисии води
6	Община Карнобат	Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Карнобат за периода 2016-2019	Недостигане на необходимите резултати от програмата от предходния период	действаща	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото съответствие с нормите	1. Намаляване на неорганизираните емисии от - строително ремонтни дейности, битово отопление, почистване на улици
			Включване в заповед №РД-969 от 21.12.2013 г. На МОСВ за утвърждаване на списък на районите за оценка на КАВ			2. Поддръжка на отводнителните съоръжения - дъждовна канализация и крайпътни канавки с цел регламентирано отвеждане на замърсени от неорганизираните емисии води
7	Община Несебър	Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Несебър за периода 2014-	Недостигане на необходимите резултати от програмата от предходния период	изтичаща	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото	1. Намаляване на неорганизираните емисии от - строително ремонтни дейности, битово отопление, почистване на улици

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

		2017	Включване в заповед №РД-969 от 21.12.2013 г. На МОСВ за утвърждаване на списък на районите за оценка на КАВ			2. Поддръжка на отводнителните съоръжения - дъждовна канализация и крайпътни канавки с цел регламентирано отвеждане на замърсени от неорганизираните емисии води
8	Община Провадия	Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Провадия за периода 2011-2014	<p>Указания на МОСВ</p> <p>Закон за чистотата на атмосферния въздух</p>	изтекла	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото съответствие с нормите	Предстоящо актуализиране на програмата
9	Община Средец	Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Средец за периода 2003-2010	<p>Указания на МОСВ</p> <p>Закон за чистотата на атмосферния въздух</p>	изтекла	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото съответствие с нормите	Предстоящо актуализиране на програмата

10	Община Варна	Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Варна за периода 2014-2016	Недостигане на необходимите резултати от програмата от предходния период	изтичаща	Намаляване на замърсяването, но не е постигнато предвиденото съответствие с нормите	1. Намаляване на неорганизираните емисии от - строително ремонтни дейности, битово отопление, почистване на улици
			Включване в заповед №РД-969 от 21.12.2013 г. На МОСВ за утвърждаване на списък на районите за оценка на КАВ			2. Поддръжка на отводнителните съоръжения - дъждовна канализация и крайпътни канавки с цел регламентирано отвеждане на замърсени от неорганизираните емисии води

2.2. ВОДИ

2.2.1. ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Повърхностните води в ЧР включват оттока, формиран в 9 речни басейна. Основните течения в тях са реките Шабленска, Батова, Провадийска, Камчия, Фандъклийска, Панаир дере, Двойница, Вая, Дращела, Хаджийска, Ахелой, Курбандере, Айтоска, Чукарска, Русокастренска, Средецка, Факийска, Изворска, Маринка, Ропотамо, Дяволска, Караагач, Велека, Силистар, Резовска и други по-малки реки. Общата водосборна площ, от която се формира повърхностен отток възлиза на 16 568 кв.км. Най- голяма е водосборната област на р. Камчия, следвана от тези на р. Провадийска, Северно-Бургаски реки и р. Мандренска.

В сравнение с ПУРБ 2010-2015, повърхностните води са значително по-пълно описани по речни басейни.

Сред повърхностните водни течения от басейна на Добруджанските Черноморски реки, като по-значителна е посочена р. Батова (39 km дължина и 339 km² водосборна област и кота на извора 294 m). Тя се влива направо в Черно море между градовете Балчик и Варна, при курортен комплекс „Албена“. За разлика от нея р. Шабленска има непостоянен оток към Шабленското езеро и има пороен характер (кратковремен отток се наблюдава при силни валежи). Споменати са още реките Изворска и Челикдере. Останалите 7 малки реки са с дължини между 3 и 13 km и водосборни области между 4 и 90 km².

Водосборната област на Добруджанските Черноморски реки, които се оттича към Черно море обхваща североизточните крайбрежни части от територията на страната и ЧР. На север е ограничен от държавната граница с Румъния. Реките извираят от хълмовете на Източна

Дунавска равнина и имат слабо развита приточна система. В този водосбор съществува особена разновидност на речно течение. Част от късите речните течения представляват на пръв поглед суходолия през по-голяма част от годината. По-внимателно проучване показва наличие на извори в средната част на суходолието, от където подземните води формират повърхностно речно течение. Такъв е случаят с р. Дълбока, Божурецка и Каварненска река.

Отразени са основните реки в басейна на р. Провадийска (Провадийска, Девня, Крива, Мадара, Главница). Реките са описани по площ на водосборите си и обща дължина. писани са обща водосборна площ на поречието 2132 km² и дължина на реката 119 km.

Басейна на дерета Приселци-Черноморец е формиран от малки водни течения, които директно се вливат в Черно море.

Площта на водосборния басейн на река Камчия е 5358 km². Речното течение и границите на водосборния басейн са описани подробно.

Басейнът на Севернобургаски реки е с водосборна площ 2185 km². Основните реки са Фандъклийска, Панаирдере, Двойница, Вая, Дращела, Хаджийска, Ахелой, Курбандере, Айтоска и Чукарска (Чакърлийска). Последните две реки се вливат в Черно море посредством Бургаско езеро. Сравнително къси, с малки водосборни области. На юг от Камчия с увеличаване на разстоянието от нея се увеличава гъстотата на речната мрежа. Като по-значими от тях от север на юг са описани с дължини на речните течения и площ на водосборите р. Двойница, р. Хаджийска, р. Ахелой и р. Айтоска.

В ПУРБ като основни Мандренски реки са описани Русокастренска, Средецка, Факийска, Изворска, Маринка, Отманли, които се вливат в Черно море посредством езеро Мандра. Основните параметри на речните течения (дължина, водосборна площ) са описани подробно. Допълнени са с данни за средната надморска височина, наклоните на реките и степента на залесеност).

Отразени с параметри и описание на речните течения са основните Южнобургаски реки - Ропотамо, Дяволска, Караагач и Лисово дере.

Река Велека и река Резовска извират в турска територия. Река Велека протича през изключително залесен басейн и минава българо-турската граница на около 500 m от с. Мориане. Река Резовска - Резовска река (на турски Мутлудере) е гранична река. След с. Паспалово реката служи за граница между България и Турция до устието си в Черно море при с. Резово. В ПУРБ са описани основни характеристики на речните течения на двете реки (площ на водосборните басейни, дължини на реките). Допълнително са отразени степените на залесеност на водосборите. За река Резовска е представена информация във връзка с режима на водния отток. Тя се отличава със силно изразена междугодишна и вътрешногодишна неравномерност на оттока, силно изразено лятно маловодие и пълноводие през януари-април.

Черноморски район включва следните водосборни басейни до държавната граница с Турция и Румъния:

- Два от речните басейни - р. Велека и р. Резовска са трансгранични с Р. Турция;
- Трансгранични са и морските води с Р. Румъния и Р. Турция.

В Проекта на ПУРБ са отразени девет значими езера, разположени по Черноморското крайбрежие. Те са класифицирани в два типа – лиманни и лагунни. Повечето от езерата са съсредоточени около двата най-големи залива – Варненски и Бургаски. Няколко малки езера са разположени по добруджанския бряг и на юг от Созопол – по странджанското крайбрежие. Към групата на лиманните езера спадат Дуранкулашкото, Езерецкото, Шабленско, Варненско, Белославско, Бургаско и Мандренско езеро (Узунгерен). Лагунните езера включват Атанасовското и Поморийското езеро, езерата-блата Алепу, Аркутино, Стомоплу, Шабленска тузла, Наневска (погрешно дадена проекта на ПУРБ като „Неновска“) и Балчишка тузла. Накратко е характеризирани водния режим на лиманните и лагунните езера. Трите добруджански езера (тузли) са описани като свръхсолени лагуни, малки по размери (площ и дълбочина) с водно ниво, по-ниско от морското, подхранване чрез преливане на морска вода през ниските пясъчни коси по време на бури, просмукване и през пясъка или чрез изкуствено прокопани канали към морето и незначителен приток от сладководни извори и валежи.

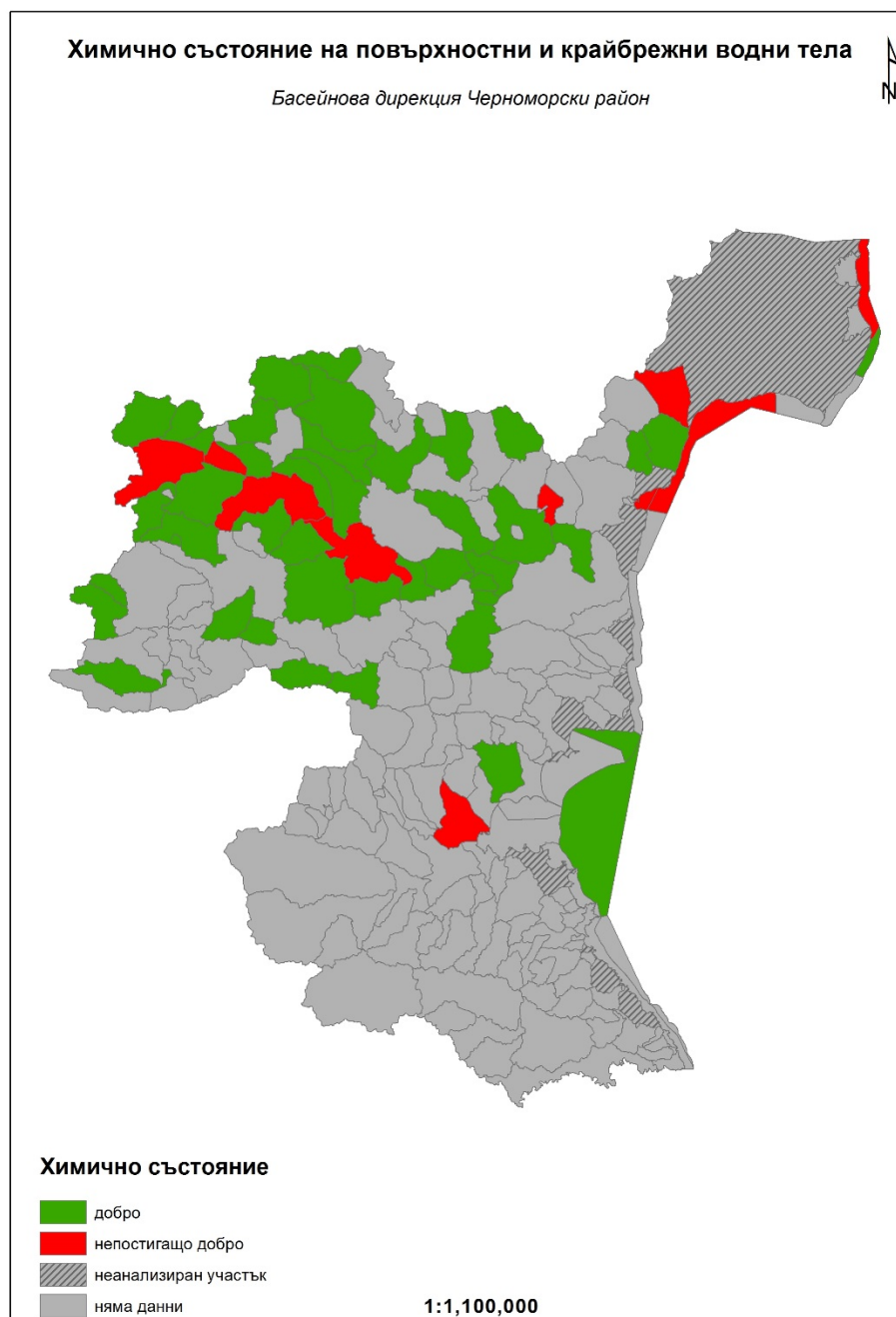
Големите язовири, включени в приложението на Закона за водите са осем - “Тича”, “Камчия”, “Съединение”, “Георги Трайков” („Цонево”), “Порой”, “Ахелой”, Мандра и “Ясна Поляна”.

Представеният Проект на ПУРБ съдържа подробен анализ на климата, включително резултати от климатично моделиране за територията на България по райони за басейново управление по два сценария за очаквано изменение на средните температури и количество валежи за три периода: за първия период с хоризонт 2027 г., и за периодите 2021 -2050 г. и 2071-2100 г. Съгласно моделите измененията в средногодишния отток за бъдещите периоди, отнесени към периода 1976-2005, се очаква да бъдат -20% и 10% и естествената изменчивост на средногодишния отток в басейните от ЧР е по-голяма от очакваните промени в резултат от климатична промяна за избраните бъдещи периоди.

Демографският анализ в предложеният проект на ПУРБ сочи необходимост от питейно-битово водоснабдяване изцяло или частично на 627 населени места, 47 общини и 8 области. С оглед на икономическия анализ на секторната структура на брутна добавена стойност (БДС) промишленото водоснабдяване също заема съществен дял в управлявания район. Посоченото развитие на аграрния сектор от своя страна също предполага нужда от анализ и планиране на необходимите водни количества за селското стопанство в региона.

След задълбочения анализ на проблеми, възникнали при определяне на типологията, референтните условия, границите на водните тела при разработването на ПУРБ 2009-2015, е извършена актуализация на границите на екорегииите. Понастоящем вътрешните повърхностни води в Черноморски район за басейново управление попадат в Екорегиион 12 - Понтийска провинция.

В Проекта за ПУРБ са описани изключително подробно екологичните и хидроморфологични принципи на определяне на речните и езерни типове. Разяснени са съвременни базисни научни концепции, релевантни към определяне на типологията.

ЧРУВ е единственият басейнов район, в който върху повече от една река - реките Камчия и Велека, през 2011-2012 е проведен обход за непрекъснатост и детайлно заснемане на хидроморфологичните характеристики на основните течения. Проучването е реализирано през 2011-2012 г. в рамките на обществена поръчка с предмет „Изпълнение на програмата за хидроморфологичен мониторинг на повърхностни води за 2011 г. във връзка с оценка на хидроморфологичното състояние на повърхностните водни тела“, с възложител Изпълнителна агенция по околна среда. Допълнително прецизиране на границите на типовете в басейните на река Камчия и река Велека е извършено на база резултатите от проведено 3-годишно проучване, възложено от БДЧР, на тема „Изследване на биологичните елементи за качество /БЕК/ и подкрепящите ги физико-химични елементи за качество в избрани

потенциално референтни пунктове от типовете реки и езера на територията на Черноморски район за басейново управление с цел верифициране на определените референтни условия.

В Черноморски район са идентифицирани 4 категории повърхностни води – “реки”, “езера”, “преходни води” и “крайбрежни води”. Към категория „река” се отнасят речните водни тела и язовирите, образувани чрез преграждане на река, която над язовира формира самостоятелно водно тяло. Към категория „езеро” се отнасят естествените езера и язовирите (водоемите), които са изкуствено създадени извън съществуващ водосбор на река (изкуствени водни тела – ИВТ) или са разположени в началото на реките и над тях не е обособено самостоятелно речно водно тяло.

Определени са 5 типа води категория „реки”, 5 типа от категория “езера” и 5 типа от категория “преходни води”. Класификационната система на повърхностните води в ЧРБУ е преразгледана и актуализирана в периода на действие на първия ПУРБ.

ЧРУВ осигурява изискваното от РДВ достатъчно ниво на достоверност на референтните условия чрез трикратно повторение на анализите през 2011-2013 чрез проучването „Изследване на биологичните елементи за качество /БЕК/ и подкрепящите ги физико-химични елементи за качество в избани потенциално референтни пунктове от типовете реки и езера на територията на Черноморски район за басейново управление, с цел верифициране на определените референтни условия”. Установената необходимост от актуализация е взета в предвид и измененията са включени в Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води, в сила от 23. 09. 2014 г.

Определени са референтни пункта за типовете ПОВВТ от категориите „река” (17 бр.) и „езеро” (19 бр.).

Броят на определените водни тела в ЧРУВ в представения проект на ПУРБ значително е нараснал в сравнение с ПУРБ 2010-2015. Общо за двете категории ВТ са увеличени от 153 на 178 в ПУРБ 2016-2021.

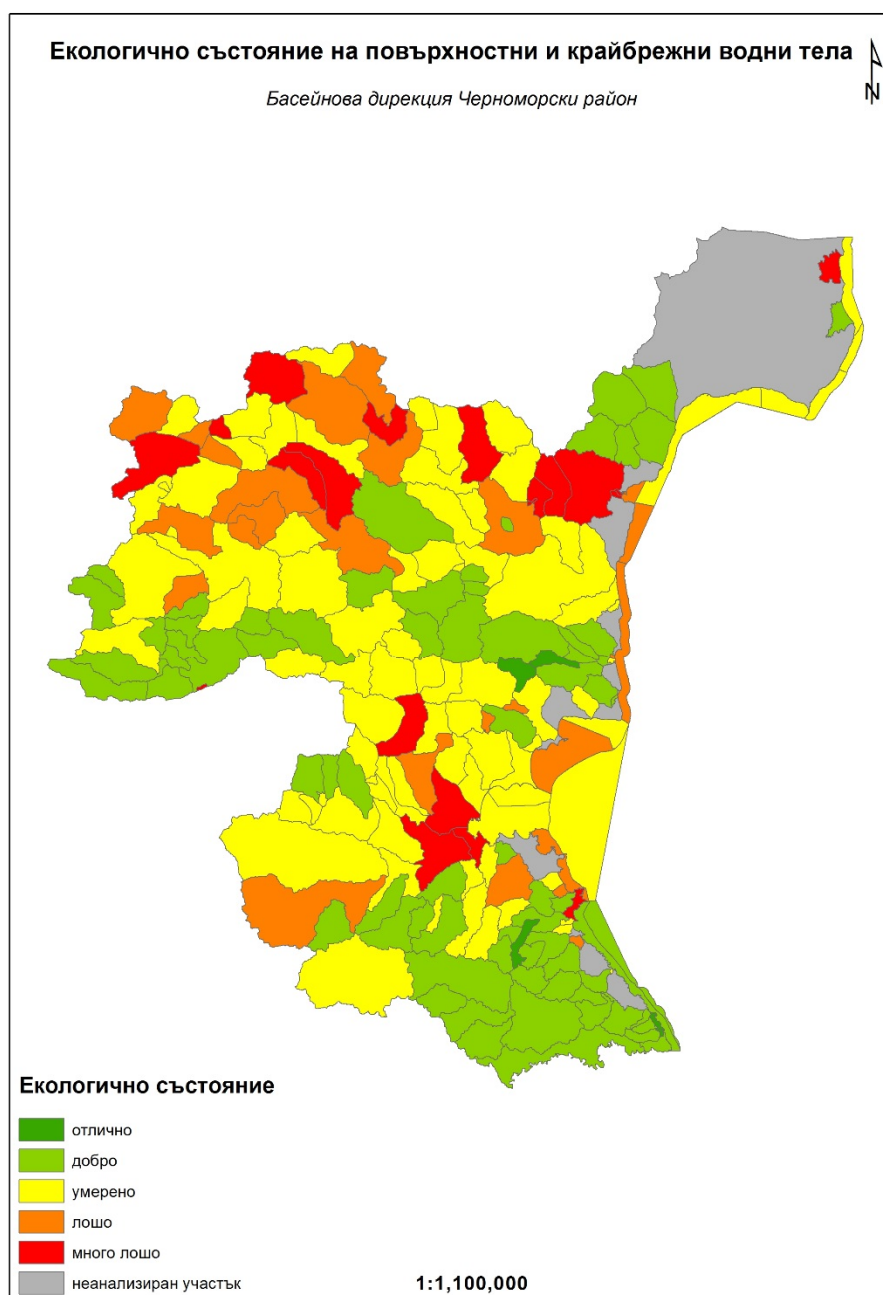
Идентифицирани са 41 броя СМВТ и 4 ИВТ, съответно 26,5 % от всички 162 броя повърхностни водни тела или 19,6 % от територията на БД – за СМВТ и 2,5 % от всички 162 броя повърхностни водни тела или 0,09 % от територията на БД за ИВТ.

Поради обстоятелството, че в първия ПУРБ, СМВТ в по-голямата си част са определени по експертна оценка, при актуализацията му за втория планов период с прилагането на конкретни критерии, някои от първоначално определените не са припознати като СМВТ. Определени са нови такива.

В предоставеният проект за ПУРБ е направен задълбочен анализ на антропогенното въздействие от точкови източници. Описани са 26 броя ПСОВ, заустващи по басейни в повърхностни води, както и 16 селища, които заустват без пречистване. Специално внимание е обърнато на оценка на замърсяването от дифузни източници, включително преглед на ползването на земите.

Във връзка със СМВТ И ИВТ и изкуствените водни тела и определянето на техния максимален екологичен потенциал (МЕП) в предложния проект на ПУРБ все още съществуват някои непреодоляни затруднения. В настоящия планов период не е

финализирано валидиране на класификационната система в България. Това е предпоставка в настоящия проект за ПУРБ да бъде използван отново експертен подход за определяне на МЕП. Тази слабост не омаловажава изложените характеристики на екологичния потенциал на СМВТ. Нещо повече, през 2014 г. стартира проект за валидиране на класификационната система в България. В подхода ще бъдат дефинирани стъпките за определяне на МЕП като отправна точка за определяне на останалите степени на екологичен потенциал при различните форми на силномодифицирани и изкуствени водни тела. До края на 2016 г. ще бъде въведен нов подход за оценка на екологичен потенциал (“подход на смекчаващите мерки”), прилагането на който се унифицира на европейско ниво от работна група „ЕКОСТАТ” към ЕК.

Настоящата типология на повърхностните води в България, използвана в разработването на ПУРБ, е разработена през 2009 г. в рамките на проведени проучвания с предмет „Разработване на класификационна система за оценка на екологичното състояние и екологичния потенциал на определените типове повърхностни води (реки и езера) на територията на речния басейн (на базата на типология по система Б)” и „Определяне на референтни условия и максимален екологичен потенциал за типовете повърхностни води (реки и езера) на територията на Р. България”. Трябва да се отбележи, че една от основните предпоставки за пълнотата и изчерпателността на предложения проект на ПУРБ е приложеният изключително сериозен подход на управление на басейновия район. Основен елемент от него осигурява валидиране и верифициране на определените референтни пунктове през три поредни години чрез проучвания на хидроморфологичните, химични и биологични елементи за качество.

Анализ на антропогенния натиск и въздействие

Предложеният проект на ПУРБ съдържа изчерпателен анализ на антропогенния натиск и въздействие върху повърхностните води, поместен в Раздел 2..Приложение № 2.2.1. съдържа критериите за значимост на натиска от антропогенните дейности върху повърхностните води. От междинните доклади по изпълнението на ПУРБ става ясно, че този анализ е актуализиран периодично, набира се текуща информация за състоянието на водите и за източниците на въздействие. Внимателната оценка на риска сочи посоките, в които трябва да бъдат насочени усилия за постигане на зададените цели.

Прегледът на въздействието в резултат от човешката дейност върху състоянието на повърхностните води е изготвен в съответствие с изискванията на Приложение II т. 1.4 и т. 1.5 и т. 2.3 - т. 2.5 на Рамковата директива за водите (РДВ), Глава X, Раздел VI, чл. 157, ал. 1, т. 2 от Закона за водите (ЗВ), Ръководство № 3 и Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води.

В проекта на ПУРБ е подробно описан и разяснен подхода на концептуалната аналитична рамка на модела “Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие – Отговор”-основа на Ръководство № 3 „Анализ на антропогенния натиск и въздействие”, разработено от РГ IMRESS на ЕК в рамките на Общата стратегия за прилагане на РДВ. Това е предпоставка предложеният ПУРБ да бъде полезен за запознаване на всички заинтересовани страни с посочения подход и неговото прилагане на практика.

Определени са фактори на натиск, за които на този етап са налични данни и е уточнен механизъм за анализ. Упоменти като такива фактори на натиск в проекта на ПУРБ са: значителни точкови източници на замърсяване; значителни дифузни източници на замърсяване; значителни места на водоползване; значителни морфологични изменения; регулация на оттока; други фактори на натиск (сред които климатични изменения).

Във връзка с оценката на замърсяването от точкови източници са категоризирани обектите, заустващи отпадъчни води в повърхностни такива. Разписан е алгоритъма, по който е извършен анализа. В приложения са детайлизирани карти на ГПСОВ, канализации на населени места. Като основен проблем е идентифицирано заустването на непрецистени и/

или недопречистени води в повърхностни води. В периода на изпълнение на ПУРБ 2010-2015 са изградени 6 ПСОВ, съответно в момента действат 36 ПСОВ. Двадесет и шест от тях заустват във вътрешни води. При актуализацията на ПУРБ към настоящия момент 16 населени места продължават да заустват канализационни води без пречистване в ПСОВ. Малка част от тях - 6 ПСОВ отговарят на изискванията на Директива 91/271/ЕС и имат техническа възможност за редуциране на биогенни елементи –азот и фосфор. Това са: ПСОВ Варна, ПСОВ Белослав, ПСОВ Провадия, ПСОВ Бургас, ПСОВ Меден Рудник, ПСОВ Лозница. Изводите сочат усилия по планиране на РРМ, подготвителни дейности, доизграждане и рехабилитация на канализационни и водоснабдителни мрежи. Въпреки това все още съществуват основните проблеми, регистрирани за миналия планов период. Пречистват се канализационните води на не повече от половината от населението. Множество пречиствателни станции заустват недопречистени води. Анализът показва 105 индустриални обекта на територията на БДЧР, 77 от които са определени като значими източници на отпадъчни води. Концентрацията на товарите от точкови източници определя относително висока степен на натиск и ограничава самопречиствателните способности.

ПУРБ съдържа изключително подробен актуализиран преглед на натиска от дифузни източници. Той включва подробен анализ на богат набор от данни. Представен е разбор на данни за характера на земеползване и идентифициране на случаите на значим натиск, съобразно критериите по Приложение 2.2.1.; преглед на прилаганите торове и при наличие на данни –количествен анализ на торовете по видове – във водосбора на разглеждания участък; анализ на данните за използваните препарати за растителна защита и на съдържащите се приоритетни вещества в използваните препарати; преглед на наличната информация за животновъдни стопанства във водосбора на разглеждания участък, анализ на изменението на замърсяването на отделните елементи за качество в пространствен аспект спрямо местоположението на съответните животновъдни стопанства. Засегнати са и данни от горско-стопански дейности - анализ на данните за прилаганите препарати за растителна защита в горите във водосбора на разглеждания участък; анализ на данни за депа за отпадъци, без изолираща подложна повърхност и дренажна система –наблюдаваните БЕК и ФХЕК в разглеждания участък. Отделено е специално внимание на замърсяване от подземни води в зони на смесване с повърхностните води – анализ на идентифицираните превишения на стандартите за качество, сравнение със състоянието на повърхностните води в разглеждания участък/водно тяло и с констатирания сумарен натиск от другите фактори по съответните параметри с констатирано превишаване в подземните води; замърсяване от индустриални терени вследствие на минали екологични щети - анализ на данните от провеждания собствен мониторинг (при наличие на такъв) и сравнение с данните по наблюдаваните БЕК и ФХЕК, индикативни за конкретния вид натиск, оценка на степента на отклонение от стандартите за добро състояние. При повече от един източник на същия натиск в разглеждания участък, анализ на относителното участие на отделните източници на замърсяване. Разгледана е почвената ерозия като фактор за дифузното замърсяване. Аквакултурите също са третираны като източник този специфичен тип замърсяване. Данните от провеждания собствен мониторинг са съпоставени с изменението на съответните елементи за качество в предходния и последващия участък от речното течение.

Във връзка с високия процент на орната земя в ЧРБУВ в сравнение с останалите райони ни за басейново управление (36%) е представен разбор на земеделието като източник на дифузно замърсяване. Селското стопанство е оценено като основен източник. Водещи биогенни замърсители в резултат от анализа са азот и фосфор. Азотните торове биват внасяни в най-големи количества. ПОВВТ в равнинни райони са най-силно засегнати от този тип замърсяване. По наблюдения от проучвания в района на Каварна във връзка с разработване на Интегриран план за управление на ЗЗ Комплекс Калиакра, Калиакра и Белите скали, често торенето е прекомерно. Дъждовните води отмиват гранулите тор и поради високата концентрация в ПОВВТ, те дори не могат да се разтворят. Такъв случай е наблюдаван през март и април 2015, когато концентрацията на нитратния азот във водите на река Дълбока възлиза на 130 mg/l. Необходими са мерки за наблюдение и ограничаване на торенето в оптимални граници и концентрации, благоприятстващи развитието на земеделските култури без да предизвикват отклонение от доброто състояние на ПОВВТ.

По отношение на животновъдството като източник на дифузно замърсяване са представени товарите азот и фосфор (кг/год.) в основните речни басейни. Басейнът на р. Велека е начело по товарите и от двата биогенни елемента, следван от басейна на р. Камчия.

Отразени са и други източници на дифузно замърсяване: стари, сметища, които не отговарят на екологичните законови норми, замърсяване от въздуха, транспорт.

Деветдесет и пет водни тела са определени като повлияни от дифузно замърсяване.

Оценен е натискът от физични изменения/ хидроморфологични изменения.

Анализът на натиска от водовземане е направен на база на данните, че водните ресурси в обхвата на ЧРБУВ се оказват най-оскъдни в сравнение с другите три басейнови района. При 90% обезпеченост на притока, потреблението го надвишава с 17%. Основният проблем се състои в недостатъчната зарегулираност на оттока, тъй като голямата част от водния обем се изтича през пълноводните периоди.

От управленска гледна точка е отразена подробно връзката на водостопанския план с издаването на разрешителни за водовземане (нормативно обезпечени в съответните водостопански баланси). Изчислен е ресурсът за 162 ПОВВТ на територията на ЧРБУВ. Основният натиск е от водовземания с цел охлаждане, промишлени, технологични и противопожарни нужди, производство на електроенергия и питейно-битово водоснабдяване. На територията на ЧРБУВ няма обекти на хидроенергетиката от национално значение. Малък брой МВЕЦ – едва 5, са изградени на ВТ в обхвата на басейновия район. Определени са въздействията върху режима и леглото на водните тела от речен тип. На територията на ЧРБУВ анализът е най-пълен в сравнение с цялата останала територия на страната ни. Предпоставките за това са две. Първата от тях е, че още през 2009 г. при определянето на референтните пунктове са осъществени хидроморфологични проучвания. Първото повторение необходимо за валидирането на определените референтни условия също включва хидроморфологичен анализ на пунктовете. Втората предпоставка е свързана с осъществения пълен хидроморфологичен обход на цели две речни течения – р. Камчия от извори до устие и р. Велека от държавна граница до устие. Описаните морфологични изменения, прегради

(миграционни бариери) са отразени в ПУРБ. Оценено е, че дължината на некоригираните участъци превъзхожда повече от 4 пъти тази на коригираните.

По отношение на климатичните изменения ПУРБ разглежда управлението на количеството на водните ресурси като предпоставка за справяне със засушаването с постигането на целите на РДВ. Понастоящем в предложения проект на ПУРБ са определени няколко потенциални въздействия от климатичните промени върху състоянието на повърхностните водни ресурси, свързани с промени в наличието на водни ресурси и необходимост от вода, промени в честотата и интензивността на наводненията и засушаването и промени в качеството на подземните води. Все още не е приключила и не са докладвани изцяло данни от Обществена поръчка (ОП) с предмет „Оценка на натиска и въздействието върху повърхностните и подземните води от изменението на климата и оценка на наличието на вода за икономическите сектори“. Финалните анализи и резултати ще позволят преглед на преките и косвените въздействия от изменението на климата, наводненията и засушаването върху повърхностните и подземните води.

Анализът на натиска от инвазивни видове сочи малък брой случаи с установено масово развитие на инвазивен вид. До момента данните сочат развитие на само мида-зебра *Dreissena polymorpha* в яз. „Тича“, Шабленско езеро, яз. „Ясна поляна“ и яз. Камчия“ и присъствие на токсични инвазивни видове в състава на фитопланктона на яз. „Порой“.

Факторите, обуславящи риск за непостигане на добро екологично състояние и добър екологичен потенциал на водните тела до 2021 г., остават непроменени от анализа в Първия ПУРБ. От анализ на натиска предложеният проект за ПУРБ естествено преминава в оценка на състоянието на водните тела. Понастоящем броят на ВТ, които са в много добро състояние/потенциал е сравнително изваден за различните категории повърхностни води. Най-голям брой ВТ от категория реки и СМВТ-реки са в умерено и добро ЕС/ЕП. Според анализа максималният брой ВТ с много лош потенциал се пада на ПОВВТ от категория СМВТ-езера. Допълнително в обсъждането е включена и категория „няма данни“, към която спадат най-много ВТ от категория река. Това е отражение на допълнителни анализи, които засега не са намерили място в ПУРБ, но са предпоставка за разширение на аспектите на критичното разглеждане на състоянието и потенциала на ПОВВТ и оптимизиране на управленските мерки по отношение на повърхностните води в бъдеще.

Оценката на натиска и състоянието очертават следните значими проблеми в управлението на водите в Черноморския басейнов район:

Водовземане и изменение на воден отток:

- Замърсяване с опасни вещества ;
- Фосфор и еутрофикация на сладки и солени води ;
- Физични модификации;
- Риск от наводнения ;
- Инвазивни неместни видове;
- Други специфични въздействия: Климатични изменения и др.

Значимостта на описаните въздействия е оценена е като много висока. За много ПОВВТ е характерен натиск от комплексен характер, свързан с комбиниран ефект.

В Раздел 4 обстойно са отразени настоящите програми за мониторинг на повърхностните води, планирани въз основа на актуализацията на характеристиките на басейновия район, на антропогенния натиск и въздействие върху водните тела (в това число оценката на ефекта от изпълнението на мерките в периода на първия ПУРБ), и оценката на риска, и в съответствие с актуализираните граници на водните тела. Мониторинговите програми на повърхностни води са съобразени с новите изисквания. Преразгледаните СКОС за съществуващите приоритетни вещества са взети под внимание в плана за управление на речния басейн за периода 2016 - 2021 г.

Предвижда се мониторингът на новоидентифицираните приоритетни вещества да започне от 22.12.2018 г. с допълнителна програма за мониторинг, която ще бъде представена на ЕК, заедно с предварителна програма от мерки. Планирано е през втория планов период (2016-2021 г.) да бъдат мониторираны приоритетни вещества в седименти и биота, освен във водна среда с цел оценка на тенденциите на концентрациите на вещества склонни към натрупване в седименти и / или във водните организми, съгласно чл. 3, ал. 1 на Наредбата за СКОС.

Във вътрешните повърхностни води – реки и езера, и преходни води са определени съответните пунктове за контролен мониторинг: 286 пункта за хидробиологичен мониторинг, от които в 100 се извършва и оперативен мониторинг и 182 пункта за физико-химичен мониторинг, от които в 104 се извършва и оперативен мониторинг. Работят и 4 автоматични станции за измерване на основни физикохимични и хидрометеорологични показатели. Оперативният мониторинг обхваща 188 пункта за хидробиологичен мониторинг, от които в 100 се извършва и контролен мониторинг и 108 пункта за физико-химичен мониторинг, от които в 104 се извършва и контролен мониторинг.

Програмите за контролен мониторинг покриват всички приложими елементи за качество – биологични и физико-химични.

2.2.2. ПОДЗЕМНИ ВОДИ

В обхвата на района на Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район са формирани подземни води от трите основни генетични типа - порови, пукнатинни и карстови с преходи между тях.

- Порови подземни води

Формирани са във водоносните хоризонти в алувиалните и пролувиалните отложения, както и в льосовия комплекс. Основното им подхранване става от инфилтрация на валежни води, а в някои случаи и от реките или други водоносни хоризонти. По степен на водообилност хоризонтите най-често се отнасят към умерено водоносните, а в отделни участъци и към силно водоносните. С най-големи ресурси са водоносните хоризонти в терасите на реките Голяма Камчия, Провадийска, Айтоска, Средецка, Факийска, Велека и др.

Към същият тип подземни води се отнасят и тези формирани във водоносните хоризонти на палеогена в Бургаската депресия, в Одърската свита на сармата при Поморие, Несебър и в поречието на р. Провадийска. Водите са предимно напорни. Подхранват се от валежни и

речни води. Дренират се основно от речната мрежа и морската акватория. По степен на водообилност тези водоноси се отнасят към слабо и умерено водоносните.

- Карстови и пукнатинно-карстови подземни води

Карстовите и пукнатинно-карстовите подземни води са привързани към барем-аптския и валанжския водоносни хоризонти, както и към карстифицираните карбонатни седименти на миоцена, палеогена, горната креда и триаса.

Карстовите водоносни хоризонти на долната креда (барем аптски и малм-валанжски) и миоценски (Одърска и Карвунска свити) участват в строежа на Варненския артезиански басейн. Подхранването се осъществява от атмосферни и речни води. Дренират се от речната мрежа, големите карстови извори и морските води. В по-голямата част от разпространението на малм-валанжския хоризонт, водите са напорни, а в по-дълбоките, източни части на басейна и с повишена температура.

В Предбалкана и в Старопланинската част на района, в карстифицираните варовици на горната креда са формирани множество карстови басейни със значителни естествени и експлоатационни ресурси. В южна посока от долината на р. Голяма Камчия, горнокредния водоносен хоризонт се разкрива като дълга фрагментирана ивица, от която се дренират значителни водни количества. Подхранването на хоризонта става от атмосферни и речни води. Дренира се от редица извори с голям дебит.

В района на Странджа в триаските варовици и мрамори са образувани три карстови басейна със значителни ресурси - Малкотърновския, Башдерменския и Варовнишкия басейни. Характерна особеност за тези басейни е високата степен на карстификация на карбонатните скали. Инфилтрационното подхранване на подземните води достига в някои участъци до 30-40 % от валежите. Дренирането на карстовите води става от редица извори с дебита над 50-100 dm³/s. Извън тези басейни в по-слабо окарстените и напукани варовици и доломити, са формирани пукнатинно-карстови води.

- Пукнатинни води

Пукнатинните води имат най-голямо площно разпространение в целия Черноморски район. Те са формирани в пукнатинната среда създадена във всички скални комплекси. Те са привързани към слабо водоносни формации (горнокредните вулканогенни и вулканогенно-седиментните води в централните части на Бургаския цинклинории, където към разломните зони са привързани редица термоминерални находища, както и находища на пресни води), но въпреки това се използват за водоснабдяване на малки населени места и обекти.

Освен слабо водоносните формации в Черноморския район са широко застъпени и практически безводни комплекси. В поречието на р. Голяма Камчия те заемат около 63 % от неговата площ, а в поречието на Бургаските реки - 48 %. Като най-безводни формации могат да се посочат долнокредните свити - Камчийска и Горнооряховска, както и флишките задруги на палеогена в източна Стара планина.

Характеристика на ПВТ

Актуализация на характеристиките на подземните води в ПУРБ 2016-2021г. се състои в допълване на първоначалното и допълнителното характеризиране с постъпили нови данни от:

- преочертване на подземните водни тела;
- извършен преглед на значимите видове натиск и въздействие в резултат от човешка дейност върху подземните води;
- извършената оценка на количественото и химичното състояние, въз основа на проведения мониторинг през периода 2010-2014г.
- оценка на тенденции в проблемните подземни водни тела;
- оценка на въздействието на зависими водни и/или сухоземни екосистеми и повърхностни водни тела от подземните води;

На територията на Черноморски район за басейново управление са идентифицирани 40 подземни водни тела в 7 водоносни хоризонта, както следва:

- Кватернерен водоносен хоризонт – 13 водни тела;
- Неогенски водоносен хоризонт – 9 водни тела;
- Палеогенски водоносен хоризонт – 4 водни тела;
- Горнокреден водоносен хоризонт – 6 водни тела;
- Долнокреден водоносен хоризонт – 4 водни тела;
- Малм – валанжински водоносен хоризонт – 2 водни тела;
- Юрскотриаски и палеозой – протерозой водоносни хоризонти - 2 водни тела.

При актуализация на ПУРБ са запазени границите и съответните площи на подземните водни тела, като са извършени промени на ПВТ с кодове BG2G000000Q003 - Порови води в кватернера на р. Провадийска и BG2G000000Q004 - Порови води в кватернера на р. Врана, като е направено преочертване и увеличаване площта на водните тела.

За вторият ПУРБ е разработен подход съгласно изискванията към: първоначалното и допълнителното характеризиране на подземните водни тела, регламентирани в чл.21, ал.1 и 2 и чл.22, ал.1 и ал.2 от Наредба №1 за проучване, ползване и опазване на подземните води.

Трансгранични подземни водни тела

В ПУРБ до 2021 са определени 4 ПВТ, които граничат с Р. Турция и това са:

- Порови води в кватернера на р. Резовска с код BG2G000000Q013;
- Карстови води и BK2t cn-st-Бургаска вулканична южно от Бургас с код BG2G000000K2035;
- Карстови води в юра-триас карстово-пукнатинна зона с код BG2G000000JT042;
- Пукнатинни води в палеозой-протерозой пукнатинна зона с код BG2G000PtPz043.

Подземните водни тела не са в риск за количественото и качественото си състояние.

Към момента липсват подробни проучвания за изследване възможността от въздействие върху трансгранични ПВТ, но вероятността за въздействие върху тях от съседна държава е минимална.

Няма опасност от въздействия върху ПВТ, определени като трансгранични от наша страна към съседна държава.

Първоначално характеризиране на подземните водни тела

Първоначалното характеризиране е извършено за всички определени подземни водни тела за оценка на: начина на ползването и степента им на изученост и риска да не постигнат целите за опазване на околната среда. Първоначалното характеризиране във втория ПУРБ е извършено въз основа на нова информация за хидрогеоложките условия, геоложкия строеж, данни за земеползването, отвеждането на замърсители в подземните води, водовземането от подземни води и др.

На база на резултати от приложен одобрен подход в ПУРБ 2016-2021 са определени райони (системи) със значим натиск - с експлоатационен индекс $>40\%$. Определените със значим натиск са общо 23 бр. системи (райони) в 10 бр. подземни водни тела.

Идентифицирани са ПВТ, които зависят пряко от: сухоземни и водни екосистеми и от повърхностните водни тела. Изготвен е списък на всички екосистеми, зависими повърхностни водни тела попадащи на територията на БД. Приложен е подход, при който са идентифицирани по подземни водни тела всички сухоземни екосистеми, воднозависими екосистеми и е определен консервационния статус на всяка екосистема.

Определени са подземни водни тела в риск, като са използвани и резултатите от проведен тест „Обща оценка на качеството на подземните води ” по резултати от мониторинга 2010-2013 г. Резултатите показват 17 ПВТ в риск. Като източник на замърсяването са предимно дифузни източници -селско стопанство, населени места без канализации и др..

Допълнително характеризиране на подземните водни тела

В ПУРБ 2016-2021 г. е извършено допълнително характеризиране за всички подземни водни тела или групи водни тела, за които са валидни следните условия:

- При първоначалното характеризиране е установено, че съществува риск да не постигнат целите за опазване на околната среда по чл. 156а, ал. 1, т. 2 от Закона за водите;
- Е необходимо да се извърши точна оценка на риска и да се определят конкретни мерки за възстановяване и опазване на подземните води.

За втория ПУРБ при първоначалното характеризиране са определени в риск 17 подземни водни тела.

Допълнителното характеризиране включва подробна допълнителна информация (основно геложка и хидрогеоложка характеристика, натиск и въздействие, оценката на химичното състояние и др.) за телата в риск, като информацията е структурирана и детайлизирана.

Мониторинг и оценка на състоянието на подземните води

Програмата за количествен мониторинг на подземните води за първия ПУРБ, включва: пунктове (престояващи) от мрежата на НИМХ, по които се определят естествените ресурси (средномногогодишното подхранване) на ПВТ и посоката на потока на подземните води и пунктове, фокусирани в райони със значими черпения на подземни води. В пунктовете се провежда наблюдение на нива, дебита и температура на подземните води. Цялата мрежа за количествен мониторинг на подземните води се състои от 75 пункта, от които са

наблюдавани само 30 пункта. Останалите 43 пункта ще бъдат поетапно включвани за наблюдение 2016-2021 г. Подробна информация е представена в ПУРБ 2016-2021.

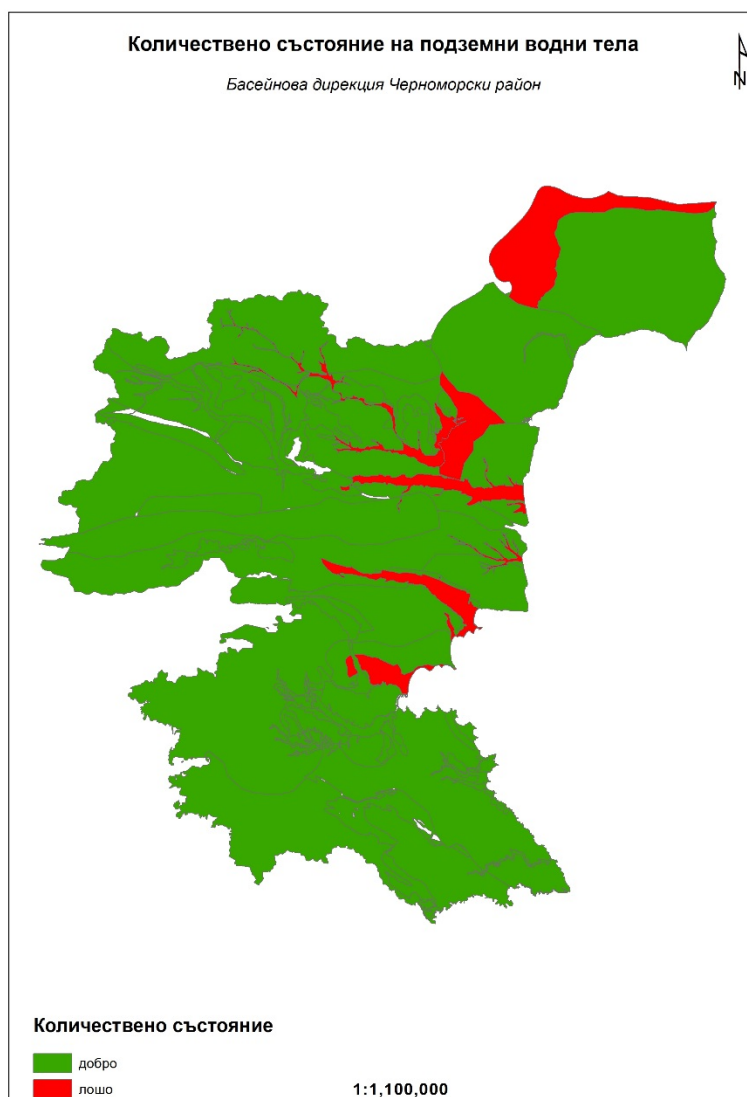
На база на резултатите от извършената оценка на химичното състояние в ПУРБ 2016-2021 е извършено преразглеждане на действащата програма за контролен и оперативен мониторинг. Атуализацията е съгласно предоставената от МОСВ "Методика за планиране на мрежите и програмите за мониторинг на подземните води", като мрежата за контролен и оперативен мониторинг се състои от: пунктове от съществуващата мрежа за контролен и оперативен мониторинг и нови пунктове, предимно в ПВТ които са определени в риск и лошо химично състояние.

Количествено състояние на подземните води

Оценката на количественото състояние на ПВТ в ПУРБ 2016-2021 е извършена по данни за периода 2006 - 2014 г. За оценка на количественото състояние е използван одобрения подход от МОСВ. Определянето на количественото състояние се извършва въз основа на следните тестове: воден баланс, поток на повърхностните води, сухоземни екосистеми, зависими от подземни води и интрузия на солени или замърсени води (някой от тестовете са неприложими).

Резултатите показват, че от 40 ПВТ с експлоатационен индекс $>40\%$ са 6 бр. ПВТ (BG2G00000Q003, BG2G00000Q005, BG2G00000Q006, BG2G00000Q014, BG2G00000N025, BG2G00000PG026).

Установени са два участъка на морска интрузия: участък „12 бр. сондажи, гр. Обзор, с водоползвател „Одесос-570“ ЕООД и участък “Прибрежна част Граничар-Дуранкулак-Ваклино-Крапец-Езерец-Шабла и Тюленово”.

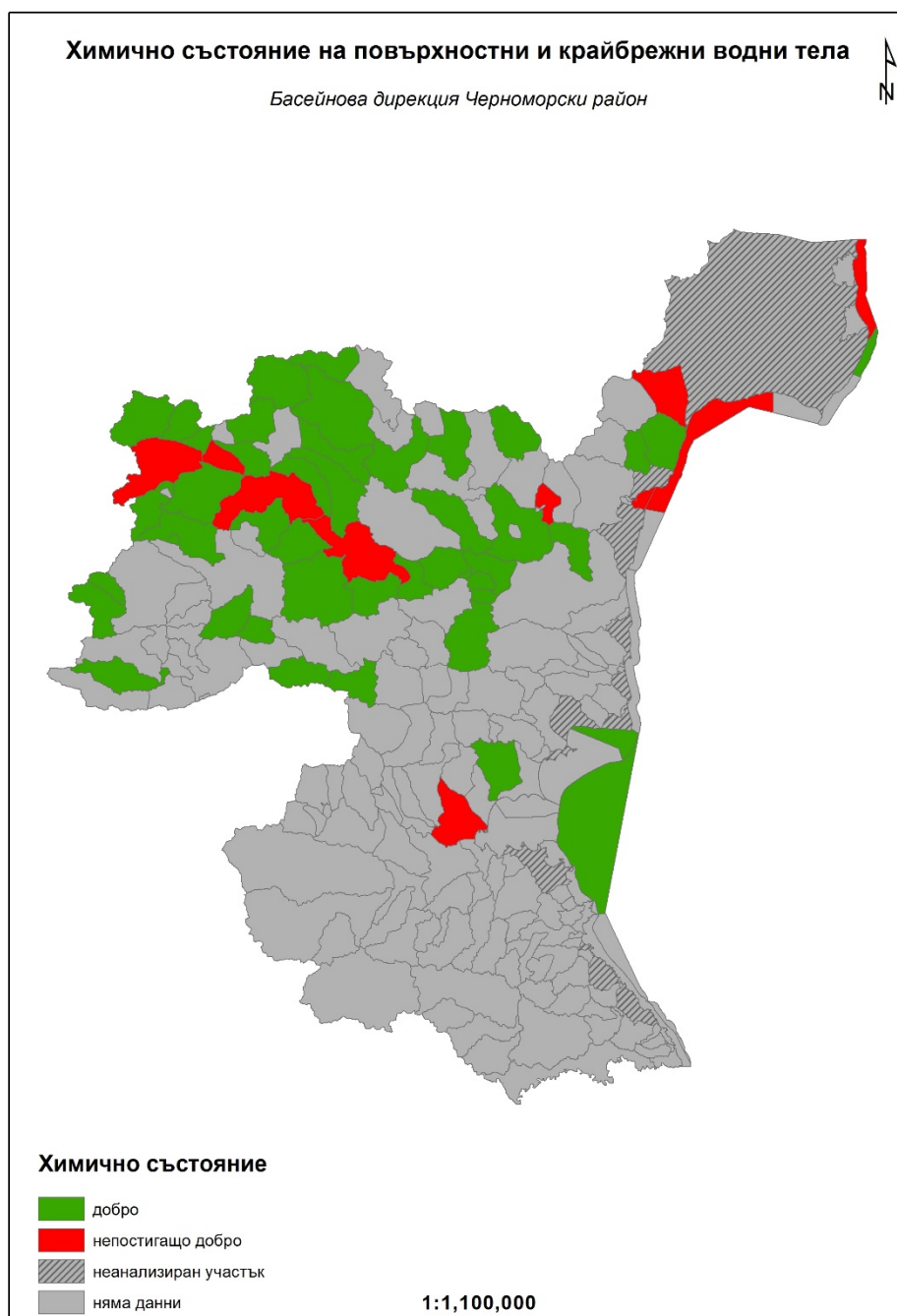
Химично състояние на подземните води

Оценката на химичното състоянието на подземните води е извършена, чрез прилагане на утвърден национален подход от МОСВ. За оценката на химичното състояние на подземните водни тела се използват резултати от мониторинг за периода 2010-2014 г.

Основните критерии, използвани при оценката на химичното състояние, са стандартите за качество определени в Приложение №1 към Наредба 1/2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води и праговите стойности на показателите на замърсяване.

За втория ПУРБ оценка на химичното състояние е извършена за подземни водни тела, за които при характеризирането е установен риск да не постигнат „добро“ състояние.

Определени са 17 подземни водни тела в риск, като е извършена оценка на химичното състояние по пунктове и по ПВТ с определени участъци със замърсявания.

Мониторинг и оценка на състоянието на зоните за защита на водите

При актуализирането на ПУРБ програмите за мониторинг в зоните за защита са изготвени съгласно съгласувана и одобрена на национално ниво “Методология за планиране и провеждане на мониторинг в зони за защита на водите”.

Състоянието на водите, попадащи в обхвата на уязвимите зони, както и на замърсените и застрашените от замърсяване с нитрати подземни води, се определя във връзка с прилагането

на изискванията на Директива 91/676 ЕИО и на основание чл. 23 на Наредба № 2/13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

Значими видове натиск и въздействие в резултат от човешката дейност върху състоянието на подземните води

При актуализацията на ПУРБ е идентифициран значимият натиск в резултат от човешка дейност, който може да причини влошаване на доброто състояние на подземните води. Определено е и въздействието от този натиск върху ПВТ, във връзка с определяне на риска да не постигнат добро състояние 2016-2021 г. Идентифицирани са следните категории натиск върху подземните води: точкови и дифузни източници на замърсяване, водовземане от подземни води и климатични изменения.

Идентифицираният натиск от точкови източници на замърсяване е оценен по отношение на неговата значимост, като в резултат на това е определено 1 бр. ПВТ с код BG2G000000Q008 - Порови води в кватернера на р. Айтоска (локални ПСОВ – 2бр.; канализации- 2бр.,складове за пестициди-1бр, дренажи от градове).

Натискът от дифузни източници на замърсяване е оценен по отношение на неговата значимост (съотношението на засегнатата площ, спрямо общата разкрита площ на ПВТ), като резултатите са представени в ПУРБ 2016-021.

За оценката на риска по химично състояние от анализа на резултатите от проведения мониторинг на подземни води на територията на ЧРБУ са използвани данните от мониторинга на химичното състояние за периода 2010 ÷ 2013 г. Общата оценка на риска за непостигане на добро химично състояние на ПВТ в териториалния обхват на ЧРБУ показва, че за 17 от общо 40 броя ПВТ съществува риск от непостигане на добро химично състояние.

На територията на ЧРБУ са определени 6 ПВТ, които са със значим натиск от водовземане, с експлоатационен индекс >40%..

Във втория ПУРБ е съставена работна таблица, в която са извършени изчисления за въздействието от изменението на климата върху изменението на водното ниво при ненарушено от черпене филтрационно поле. Определено е очакваното изменение на естествените ресурси на подземните водни тела под влияние на климатичните промени и е извършен анализ на получените резултати.

2.3. ЗЕМНИ НЕДРА И ПОЧВИ

2.3.1. Характеристика на земните недра на територията на БДЧР

Територията на Басейнова Дирекция „Черноморски район” включва източната част от Севернобългарския свод с Варненската падина в Мизийската платформа, Долнокамчийското понижение, Източнобалканската тектонска зона и Източносредногорската структурна зона с Бургаската депресия в нейните предели и Странджанската зона. Скалните комплекси с най-стара възраст от докамбрий до долна юра се разкриват в Странджанската зона. Представени са от магматити и гнайси и заедно с палеозойските гранити, изграждат ядрата на Странджанската антиклинална структура. По нейното източно бедро се разкриват триаски, нискометаморфни скали, мрамори и варовици. На сравнително по-малка площ се разкриват долноюрски седименти - кварцити, кварцитизувани пясъчници, алевролити, глинест шисти и

др. Материалите на кредата, на север от билото на Стара планина са представени в седиментен фациес, докато на юг преобладават вулканогенните и вулканогенно-седиментните формации. В северните части на района кредата участва в геоложкия строеж основно със своите долни стратиграфски нива, изградени от мергели, пясъчници пачки. и органогенни варовици. В тази част на района, по високите части на платата, се разкриват и горнокредни отложения в карбонатен и карбонатно-теригененфациес. В Източна Стара планина кредата се представя от карбонатно-теригенни свити, изградени от пясъчници, алевролити и варовици. На юг от Стара планина горнокредните материали изграждат обширният Бургаски синклинорий. Отложенията на палеогена и неогена като правило изпълват негативните тектонски структури - Варненската падина, Долнокамчийското понижение, Лудокамчийския синклинорий и Бургаската депресия. В профила на палеогенските свити преобладава глинесто-мергелния и флишкия фациес. Седиментите на неогена най-широко са разпространени в северната крайбрежна ивица. Представени са от окарстени варовици, глинени и глинести пясъци. Съвременните отложения са представени от съвременни плажни пясъци, езерно-блатни, алувиални, пролувиални и пролувиално-делувиални образувания в речните долини. Алувиалните наноси от пясъци, чакъли и глинени изграждат терасите на реките Голяма Камчия, Провадийска, Хаджийска, Средецка, Айтоска, Факийска, Велека, Ропотамо, Дяволска и др. В най-северните части на района над сарматските материали, на значителни площи, са отложени съвременни еолични образувания на льосовия комплекс.

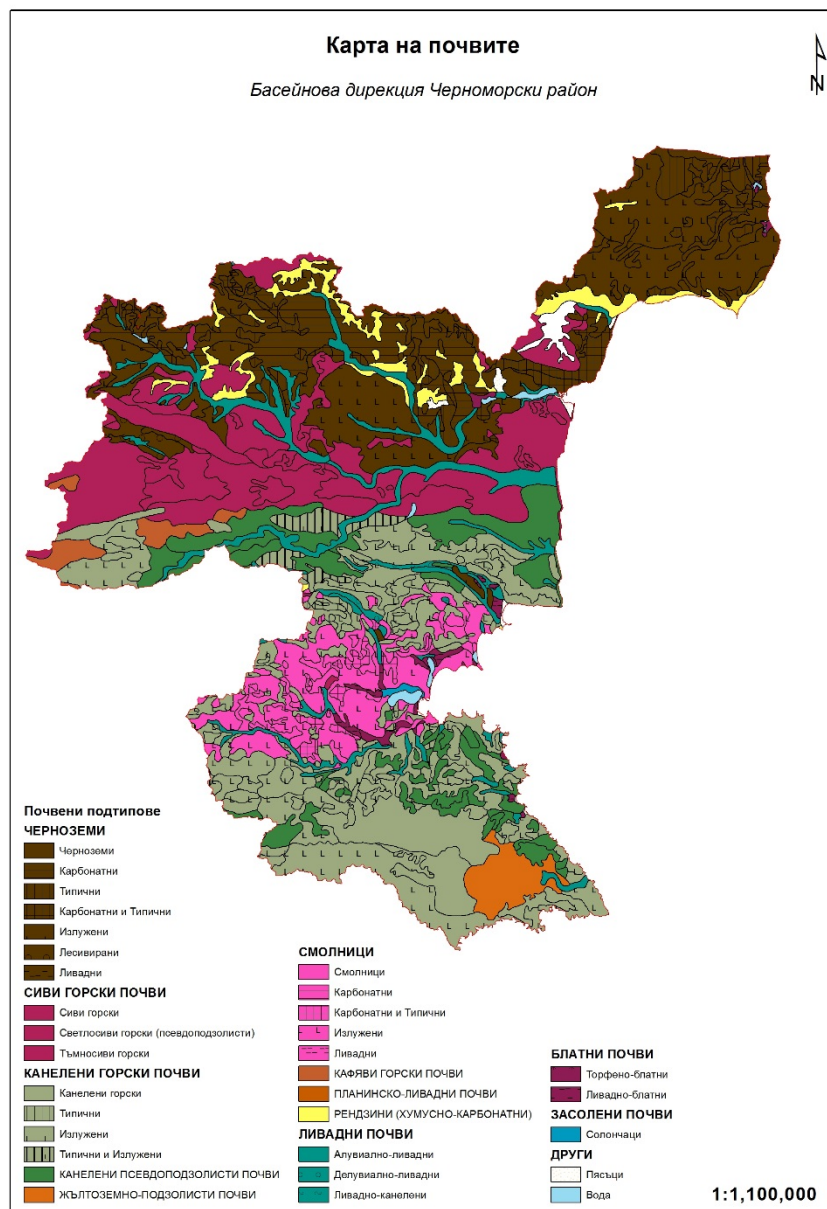
2.3.2. Характеристика на почвите на територията на БДЧР

Територията на България се характеризира с голямо разнообразие на почвената покривка. Формирането и разпространението на отделните почви се определя изключително от спецификата на физикогеографските условия и сложните съчетания между тях.

Почвата като компонент на ОС е незаменим, ограничен и практически невъзстановим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване.

Като източник на данни за типа почви е използван слой за цялата страна, изготвен по проект „Интегрирано управление на водите в Република България“ (JICA). Съгласно класификацията на ФАО почвените типове, характерни за територията на страната, са обединени и класифицирани по новата номенклатура. За територията на страната почвите са групирани в общо 15 типа почви, като почвите във всеки ордер са с определени характеристики, морфологични особености, състав и свойства.

За БДУВ Черноморски район с най-висок % са почвите от типа **Лесивирани почви- 28.40%** и тип **Черноземи - 27.76%**. Характеристиката на тези почвени типове е представена в **Приложение 4: Съществуващо състояние на компонентите на околната среда.**

Общо от цялата територия, включена в БДУВ Черноморски район, използваната площ за земеделски нужди е 5955397.4 дка, от които обработваемата земя е 5184317, 9 дка. Правилното използване на обработваемата земя и постигането на добри количествени и качествени резултати на произвежданата продукция изисква прилагането на конкретни, диференцирани подходи при интензивното и рационално използване на природните ресурси съобразено с характерните природни условия за района.

Политиката и мерките за устойчиво управление на земите и почвите на европейско ниво са включени основно в Почвената стратегия и Пътната карта за ресурсна ефективност. Страните - членки прилагат мерки за опазване на почвите от 8 идентифицирани „заплахи“ - ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване и свлачища. Компетентни органи са няколко институции – Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и храните и

Министерство на регионалното развитие и благоустройство, както и регионалните им структури.

Програмата за мониторинг е изцяло съобразена с последните изисквания на ЕК и ЕАОС, с добрите практики в редица европейски страни, както и с националното законодателство. Пунктовете за мониторинг на почвите са постоянни и са определени в зависимост от източника и вида на замърсяването.

Наблюденията по I ниво предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели - тежки метали и металоиди, общ азот, фосфор, органичен въглерод, активна реакция на почвата (pH) електропроводимост, нитратен азот, общ въглерод и устойчиви органични замърсители. Наблюденията по II ниво са ориентирани към регионални проявления на деградационни процеси – вкисляване и засоляване. Процеси на ерозия - водоплощна и ветрова се наблюдават чрез специално разработени математически модели за оценка и прогноза. Почвеното запечатване се оценява на база статистически данни и картиране на земното покритие (проект Корин Земно покритие). Анализът на данните от Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда 2014г, докладите за състоянието на околната среда за 2014 и 2015 г. на РИОСВ Варна, Шумен и Бургас и от проведения мониторинг на почвите по НАСЕМ на териториите, включени в Черноморски район за управление на водите показва:

- **Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди**

Основни източници на почвените замърсявания с тежки метали и металоиди са земеделието, атмосферните отлагания, минните обекти и индустриалните предприятия в района, както и автотранспорта. В резултат на локалните и дифузни замърсявания на почвите настъпват трайни промени в състоянието им, а от там и в качеството на произвежданата продукция. Имайки предвид, че почистването на почвите е един много дълготраен процес, а резултатите от анализите на мониторинга, показват тенденцията на замърсяването с олово, кадмий и цинк към задържане.

Дифузното замърсяване се оценява и чрез определяне на концентрациите на тежки метали и металоиди - Zn, Cu, Pb, Cd, Ni, Co, Cr, Hg, As в почвени проби.

Всяка година се взимат почвени проби от 1/4 от общият брой пунктове от Националната мрежа, докато през пет години (2005 и 2010 г.) е извършвано пълно пробовземане от всички 397 пункта. Получените данни от анализите са оценени по нормите от Наредба №3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите, в сила от 12.08.2008 г.

За Черноморския район на басейново управление на водите пунктовете, в които има отчетени по-високи стойности на тежки метали и металоиди в почвите от максимално допустимите концентрации по Наредбата са в област Бургас. Тенденцията за района е към задържане и намаляване на концентрациите им спрямо базовото състояние.

- **Натиск по отношение запасеност на почвите с биогенни елементи**

Запасеността на почвите с биогенни елементи се определя чрез концентрациите на общ азот, органичен въглерод и общ фосфор, както и съотношението между органичен въглерод и общ

азот. Съдържанието и съотношението на биогенните елементи в почвата имат пряка връзка с почвеното плодородие и с храненето на растенията.

Съгласно чл.10 (1) от Наредба №4 за мониторинг на почвите са разработени схеми за мониторинг, включващи параметри на наблюдение. Оценката на запасеността на почвите се прави в пет степенна скала според съдържанието на орг. С, общ N, Р и съотношението между органичния въглерод и общия азот в почвите (C/N). Съотношението C/N е индикация за благоприятните условия за съществуване и развитие на почвеното биоразнообразие и за стабилност на структурата на почвите. Стойностите на наблюдаваните показатели в изследваните почвите от района са в рамките на средните за страната стойности. Резултатите от изследването на почвите от района показват сравнително добри възможности за възпрепятстване на мобилността на замърсителите, попаднали в почвите.

Усвояването на биогенните елементи е възможно само при наличие на вода, т.е. нивото на овлажняване на почвите има определяща роля за усвояването на биогенните елементи. При недостиг биогенните елементи могат да се внесат като торове, но отново степента на усвояването им е в непосредствена зависимост от наличието на вода в коренообитаемия почвен слой.

За условията в България е необходимо вземането на спешни мерки за подобряване на условията на поддържане оптимална влажността на почвата по-продължително време през вегетационния период, чрез прилагане на високотехнологични решения за напояване. Продължават да са актуални препоръките за реструктуриране земеделието и специализиране на отделни региони за отглеждане на определени култури при оптимални условия, свързани с техните изисквания и в съответствие с наличните агроклиматични ресурси и при най-малки допълнителни инвестиции.

Натискът по отношение запасеност на почвите с биогенни елементи е от селското стопанство и от небелансираната употреба на торове.

• **Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита (пестициди)**

Складовете с негодни за употреба пестициди са обект на ежегодна инвентаризация от ИАОС/МОСВ и информацията за състоянието на складовете се съгласува с БАБХ/МЗХ. Тези места се делят на 3 вида - централни складове, складове за негодни за употреба пестициди и ББ кубове (стоманобетонени контейнери). Във връзка с наличието на складове със залежали и/или забранени продукти за растителна защита, в рамките на Националната система за мониторинг на почвите допълнително се обследват райони /площадки в близост до тях - места, в които се очаква замърсяване на прилежащите терени, в следствие на течащи покриви, разградени постройки и излагане на продуктите на атмосферните влияния. През последните години са установени трайни положителни тенденции по отношение на цялостния процес на управление на складовете за излезли от употреба продукти за растителна защита /забранени, с изтекъл срок на годност и др. пестициди/.

ИАОС поддържа национален регистър на местата със забранени и с изминал срок на годност продукти за растителна защита (<http://eea.government.bg/flexviewers/pesticides/>). Информацията се актуализира чрез провеждането на ежегоден мониторинг на тези обекти.

Общата констатация за състоянието на съоръженията за съхраняване на негодни и излезли от употреба пестициди и ПРЗ, разположени на контролираната от РИОСВ Варна, Шумен и Бургас територия е, че няма замърсяване на почвите.

- **Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, включително с нефтопродукти**

През 2015 г. в определените пунктове за мониторинг на тежки метали е проведено и изпитване по отношение на остатъчни количества органохлорни пестициди, полихлорирани бифенили и полициклични ароматни въглеводороди в почвите.

Резултатите от изследванията на почвените проби от пунктовете за мониторинг от териториите на РИОСВ Варна и Шумен по НАСЕМ за съдържание на устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти не показват превишения спрямо допустимите норми. Получените стойности на наблюдаваните устойчиви органични замърсители в изследваните проби са в граници много под МДК, което се дължи основно на промените в българското земеделие през последните години с намалена употреба на химикали и торове. Заключение е, че няма опасност от евентуално замърсяване и увреждане на околната среда и човешкото здраве. През 2015 година е констатирано замърсяване с нефтопродукти вследствие на разлив на бензин от продуктопровода на „Лукойл Нефтохим Бургас” АД. Замърсяванията касаят земната повърхност встрани от пътя на местата, където става източването на замърсената с бензин вода в каналите, пресичащи пътя. Замърсяването се приема като вторично замърсяване.

- **Засоляване, вкисляване, уплътняване и запечатване на почвите**

През 2014 и 2015 години продължава провеждането на почвен мониторинг –II ниво „Контрол и опазване на почвите от засоляване и вкисляване” в пунктовете на територията на РИОСВ Варна, Шумен и Бургас.

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водоразтворимите соли в почвата и/или съдържанието на обменен натрий в количества, влияещи негативно на свойства, респективно на продуктивния ѝ потенциал. Степента на развитие на процесите на засоляване се определя от климатичните, хидроложките и стопански условия.

Засолените почви са под формата на петна в асоциация с почви, които са с високо естествено плодородие. Мониторингът на процеса на засоляване на почвите се провежда в 12 броя постоянни стационара, които са представителни за засолени почви. Измерват се 8 показателя – водоразтворими Na^+ , Cl^- , SO_4^{2-} , HCO_3^- и CO_3^{2-} обменен Na^+ , сорбционен капацитет на почвата и подземните води. Периодичността на пробовземане е два пъти годишно. В повечето от пунктовете се наблюдават сезонни изменения в съдържанието на

водоразтворимите соли – измиване на солите по дълбочина – през пролетния период и леко увеличаване – през есенния сезон.

Данните от проведените почвени изпитания в пунктовете за наблюдение и контрол на засоляването на почвите в района на БД Черноморски район потвърждават, че в два пункта от територията, контролирана от РИОСВ Бургас почвите са засолени. Ливадно-блатните почви, характерни за района на двата пункта, се засоляват в резултат на капилярно покачване на силно минерализирани подпочвени води със състав, близък до морската вода. От територията, контролирана от РИОСВ Варна, е определен един пункт, в който почвата е изследвана за засоляване. Резултатите от анализите не показват засоляване на почвата.

През 2014 и 2015 години продължава провеждането на почвен мониторинг –II ниво „Контрол и опазване на почвите от засоляване и вкисляване” в пунктовете на териториите от Черноморския район на басейново управление на водите.

В районите с най-силна степен на развитие на процеса, засоляването е основна причина за изоставяне на площи с високо потенциално плодородие като ниско ефективни.

Контролът на почвите по показател вкисляване. Вкисляването на почвите е проблем за обработваемите земи. Едностранчивото торене с азотни торове е основен фактор за вкисляването на почвите в България. Вкисляването се съпътства от промяна в подвижността и достъпността на редица почвени елементи, които оказват пряко и косвено влияние върху системата почва-растение-човек.

Степента на наситеност с бази (V3%) в пунктовете за мониторинг е относително висока, което изисква прилагане на мелиоративни дейности и добри земеделски практики, съобразени с

конкретните почвени условия. Делът на почвите с кисела реакция заема приблизително 11% от обработваемата площ в страната.

Резултатите от извършените анализи на изследваните почвени проби от пунктовете на територията, контролирана от РИОСВ Варна показват, че вкисляването на почвите е под допустимия минимум. Резултатите от извършените наблюдения върху показателите, характеризиращи вредната киселинност от териториите, контролирани от РИОСВ Бургас, показват, че степента на вредно вкисляване е слаба до отсъствие на доказателства за наличие на вкисляване.

На териториите, контролирани от РИОСВ Шумен, не са определени пунктове за пробонабиране и изследване за засоляване или вкисляване.

През 2015 г. не са изпълнявани проекти и мероприятия за подобряване състоянието на установени засолени или вкислени почви.

Уплътняването на почвите е процес, засягащ основно земеделските земи. Главна причина е неправилната обработка на земите чрез използване на тежка механизация при висока влажност на почвите. Процесът на уплътняването на почвите е включен като заплаха в Европейската стратегия за опазване на почвите. Поради спецификата на земеделието в страната на този етап няма статистически данни за наличие на процес на уплътняване на почвите.

- **Почвено запечатване**

През последните години почвеното запечатване се оценява като глобална заплаха за унищожаване на почвите. Това са почви, използвани и трайно застроени за селищно изграждане, промишлено и инфраструктурно строителство, търговски и транспортни участъци, пътна и железопътна мрежа и др. За България процентът на трайно застроените площи представлява около 5 % от общата територия. Темпът на нарастване на почвеното запечатване е по-слаб, но в същото време общата численост на населението намалява. Процесът е по-силно изразен за крайбрежните райони и курортните селища, където строителството бележи най-висок ръст.

- **Ерозия на почвите**

Почвите в района на БД Черноморски район са подложени на деградация, вследствие глобалната промяна на климата, повишаването на температурата, проливните дъждове и дългите засушавания. Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. Податливостта на почвите към ерозия изцяло зависи от климатичните особености, начините на земеползване и земеделските практики. Причинители на почвената ерозия са водата и вятърът, които механично разрушават и отнасят почвените частици. Средногодишният интензитет на водоплощната ерозия на земите със земеделско предназначение варира в зависимост от начините на земеполване, от 6 t/ha/y при пасищата, 7 t/ha/y при нивите до 20 t/ha/y при трайните насаждения, като се установява тенденция към увеличаване на площите със слаб и висок ерозионен риск и намаляване на площите със среден ерозионен риск. По статистически данни на водна ерозия са подложени 43% от общата площ на област Бургас, а на ветрова ерозия са подложени земите в равнинните и обезлесени райони, което е около 12% от обработваемите площи.

Мониторинг на ерозионните процеси се извършва от МЗХ чрез математическо моделиране за оценка и прогноза на ерозионните процеси.

За разлика от водоплощната ерозия, която е характерна за планински и хълмисти условия, ветровата ерозия се проявява главно при големи и открити равнини – предимно обезлесени. Нивите в областите Добрич и Бургас са с най-висок риск от ветрова ерозия.

Загубите на почва са най-големи в областите: Бургас и Варна и Добрич. През 2014 г. само две области имат много висок ерозионен риск (над 50 t/ha/y) – Бургас (6 728 ha) и Добрич (766 ha). Наблюдението на интензитета и размера на площите, подложени на ерозия се извършва от ИАОС към МОСВ. През 2015 г. не са финансирани проекти против ерозията и не са известни такива, които се изпълняват на контролираните от РИОСВ – Варна, Шумен и Бургас територии.

- **Свлачища**

Свлачищата в България са обособени в няколко свлачищни района. Най-голям от тях е Черноморският свлачищен район. Особено впечатляващи са свлачищата по Северното Черноморско крайбрежие, чиито размери са от порядъка на няколко километра, а

дълбочините на хлъзгателните повърхнини достигат до 280-300 m. В южно направление свлачищната опасност намалява, но въпреки това остава по-висока от средната за страната. Основни фактори за възникване на свлачищата в района са морската абразия, повишаването на нивата на подземните води в урбанизираните зони и сеизмичните прояви в Шабленската земетръсна зона. Свлачищата са регистрирани в райони, в които не са извършвани проекто-проучвателни работи и съответно не са изпълнявани укрепителни мероприятия.

Свлачищата нанасят щети върху инженерната инфраструктура и облика на територията във всички области в страната. Проявата или активизирането им се дължат, както на природни (особености в цялостното геолого-тектонско развитие и морфология на районите; интензивност на валежите; морска абразия, щормови вълнения, ерозия, изветрителни процеси и др.), така и на техногенни фактори (въздействия в резултат на човешка дейност – извършване на дълбоки изкопи, прокарване на пътища, добив на полезни изкопаеми, претоварване на горната част на терена от насипи или ново строителство; състояние на изградените ВиК мрежи и експлоатацията им в потенциално-опасни свлачищни райони и др.).

Тенденцията и през 2014 г. е за увеличаване броя на свлачищата и засегнатите територии. За периода 2005 – 2014 г. се наблюдава тенденция за увеличаване броя на свлачищата и засегнатата територия като проявата на свлачищна активност е основно през пролетния сезон след снеготопене и след интензивни валежи. От регистрираните 1 865 бр. свлачища, 1 168 свлачища са в урбанизирани територии. Останалите 697 свлачища са разпространени по републикански и общински пътища, и частично в земеделски и горски територии. 335 бр. от регистрираните свлачища за периода са в областите Добрич, Шумен, Варна и Бургас. Нововъзникналите /активизирани свлачища в страната през 2014 г. са 79 бр. с обща площ около 36 ha. През 2014 г. най-много ново появили се свлачища има в област Варна – 17 бр.

Поради промените в климата и регистрираните през последните години валежи от дъжд през зимния сезон се наблюдава тенденция на увеличаване на свлачищната активност през зимните месеци (януари и февруари), както и увеличаване на свлачищната активност като цяло спрямо предходната година.

- **Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост**

Разработването на находищата на подземни богатства на територията на трите РИОСВ се извършва по открит начин, което води до нарушаване на терените. При кариерите за добив на скални материали рекултивацията се осъществява след пълното изземване на полезното изкопаемо, поради което рекултивационните работи по време на експлоатация са само частични. При кариерите за добив на пясък има възможност да се извършва и поетапна рекултивация. След приключване на дейности по търсене и/или проучване на подземни богатства, титулярите на разрешенията извършват рекултивация на площите. Фирмите-концесионери имат съгласувани от МОСВ проекти за рекултивация. Тя се изразява в запълване на отработените пространства с материали от откривката, предимно глини. Във връзка с опазването и екологосъобразното използване на земните недра по отношение на състоянието на компонент „почви” при извършването на дейностите по концесиите за добив

не са допуснати замърсявания на почвите при извършването на добивните работи и управлението на минните отпадъци. При проверките, извършени от експертите от РИОСВ не са констатирани нарушения на земните недра и земната повърхност извън концесионните площи.

Нарушените терени, подлежащи на рекултивация, са от кариери, рудници, хвостохранилища, насипища, депа за отпадъци и други нарушени терени.. При кариерите за добив на скални материали рекултивацията се осъществява след пълното изземване на полезното изкопаемо, поради което рекултивационните работи по време на експлоатация са само частични. След приключване на дейности по търсене и/или проучване на подземни богатства, титулярите на разрешения за търсене и/или проучване на подземни богатства извършват рекултивация на нарушените терени, след приключване на геолого – проучвателните работи.. Тя се изразява в запълване на отработените пространства с материали от откритката, предимно глини. Фирмите-концесионери имат съгласувани от МОСВ проекти за рекултивация, съгласно които рекултивационните дейности се изпълняват съпътстващо, с експлоатацията на находището или след приключване на добива.

Общо нарушените площи от извършваните добивни дейности към 01.01.16 г.от териториите, контролирани от РИОСВ Бургас са 463,87ха; на територията на области Варна и Добрич към 01.01.15 г.са 768,89ха и за РИОСВ Шумен са 267ха.

Тенденцията е към намаляване на замърсяването от такива нарушени терени поради факта, че се осъществява поетапно закриване и рекултивация на нерагламентираните сметища в района. Възстановяването на нарушените терени се извършва по проекти, съгласувани с МОСВ.

- **Промяна предназначението на земята от земеделска за неземеделски цели**

Една от основните цели поставени в "Пътната карта за ефективното използване на ресурсите в Европа" (СОМ(2011) 571) е значително намаляване темповете на усвояване на земята.

Промяната на предназначението на земята от земеделска за неземеделски цели е проблем, който има пряко значение за опазване на почвите от нарушаване и замърсяване и водещо до почвено запечатване. Почвеното запечатване е сред основните екологични индикатори от списъка на Европейската агенция по ОС (ЕАОС) при оценяването на загубите на земи. Проблемът касае почви, използвани и трайно застроени за селищно изграждане, търговско, промишлено и инфраструктурно строителство.

Промяната на предназначението на земята от земеделска за неземеделски цели е проблем, който има пряко значение за опазване на почвите от нарушаване и замърсяване и водещо до почвено запечатване. Почвеното запечатване е сред основните екологични индикатори от списъка на Европейската агенция по ОС (ЕАОС) при оценяването на загубите на земи. Проблемът касае почви, използвани и трайно застроени за селищно изграждане, търговско, промишлено и инфраструктурно строителство Трайно застроените площи представляват около 5% от територията на страната. Това въздействие е в резултат от засиления интерес към продажбата на земя в черноморските общини и увеличено желание на инвеститорите към инвестирането.

През 2015 г. земеделската земя с променено предназначение е с 35,67% по-малко от тази през 2014 г. на територията, контролирана от РИОСВ Бургас, което е добра тенденция за опазването на почвата от уплътняване. За териториите, контролирани от РИОСВ Варна и Шумен, няма актуална информация за допуснати промени на предназначение на земеделски земи за неземеделски цели за областите Варна и Добрич.

2.4. ЛАНДШАФТ

В разглеждания Черноморски район съгласно класификационната схема на ландшафтите в България (Петров П., География на България 1997) се срещат ландшафти от класовете – равнинни, междупланински равнинно-низинни, котловинни и планински:

От Равнинните ландшафти се срещат следните класове и групи:

- **Ландшафти на умерено континенталните ливадно-степни и гористи низини:**

- Група ландшафти на ливадно-степните алувиални низини със средна степен на земеделско усвояване;

- **Ландшафти на умереноконтиненталните степни, ливадно-степни и лесостепни равнини:**

- Група на ландшафти на черноземно-степни равнини на лъсови скали с висока степен на земеделско усвояване;
- Група на ландшафти на черноземно-степни равнини върху карбонатни скали със средна степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на лесостепните на лесостепните равнини на лъсови с висока степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на лесостепните на лесостепните равнини върху варовикови скали със средна степен на земеделско усвояване;

- **Ландшафти на умереноконтиненталните гористи плата и възвишения в равнините;**

- Група ландшафти на гористите плата върху склонови наслагии със сравнително слаба степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на гористите плата върху варовикови скали със средна степен на земеделско усвояване;
- Група на гористите хълмове върху лъсови скали със средна степен на земеделско усвояване;
- Група на гористите хълмове върху варовикови скали;

- **Ландшафти на открития (голия) карст в умереноконтиненталните равнини (разпространени фрагментирано)**

- Група ландшафти на равнинния открит карст в седиментните карбонатни скали с карни повърхнини;
- Група ландшафти на открития карст по склоновете на каньовидните долини, пресичащи равнини от седиментни карбонатни скали;

От клас Междупланински равнинно – низинни ландшафти се срещат следните типове и групи ландшафти:

• **Ландшафти на субсредиземноморските ливадно-степни и лесо-ливадно степни междупланински низини;**

- Група ландшафти на ливадно-степните междупланински низини върху неспоени кватернерски наслаги с висока степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на ливадно-степните междупланински низини с плиоценски песъчливо-глинести наслаги с висока степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на лесо-ливадно степните междупланински низини върху вулканични скали със средна степен на земеделско усвояване.

• **Ландшафти субсредиземноморски аквални и субаквални:**

- Група ландшафти на лиманните езера;
- Група ландшафти на лагунените езера (блата);
- Група ландшафти на плажовите ивици;
- Група ландшафти на скалните клифове;

От клас Котловинни ландшафти се срещат:

- Група ландшафти на ливадно-степните дъна на междупланинските котловини с неспоени кватернерски наслаги и с висока степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на ливадно-степните дъна на междупланинските котловини с плиоценско-песъчливо глинести наслаги с висока степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на лесо – ливадно- степните възвишения сред равните дъна на междупланинските котловини от масивни и метаморфни скали със сравнително ниска степен на земеделско усвояване;

От клас Планински ландшафти се срещат следните групи и класове:

• **Ландшафти на субсредиземноморските нископланински гори:**

- Група ландшафти на нископланинските лонгозни гори върху алувиални наслаги;
- Група ландшафти на нископланинските лонгозни гори върху холоценски морски наслаги;
- Група ландшафти на нископланинските субколхидски гори в неспоени кватернерски наслаги;

- Група ландшафти на нископланинските субколхидски гори върху мезозойски седиментни скали;
- Група ландшафти на нископланинските ксерофитохрастови гори върху андезити и риолити със сравнително малка степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на нископланинските ксерофитохрастови гори върху мезозойски и палеогенни глинесто-песъчливи наслаги със сравнително ниска степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на нископланинските ксерофитохрастови гори върху метаморфни скали със сравнително ниска степен на земеделско усвояване;
- Група ландшафти на нископланинските ксерофитохрастови гори върху мрамори и варовици;
- **Ландшафти на умереновлажните планински гори:**
 - Група ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали;
 - Група ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху варовикови скали;
 - Група ландшафти на среднопланинските иглолистно- широколистни върху варовикови скали;

Така например в Защитена зона “Факийска река” BG0000230 преобладава хълмист ландшафт, широколистни гори, сухи пасища и храсталаци. Защитена зона “Голяма Камчия” BG0000501 е важна като биокоридор всред заобикалящия я селскостопански ландшафт. Защитена зона “Долината на река Батова” BG0000102 е с добре запазен карстов ландшафт с петна от гори и степи, като цяло подходящ за прилепи и някои редки видове степни бозайници. Разнообразието на ландшафта се допълва от низини, дерета, храстовидни и ниски гори с варовикови скали. В Защитена зона “Камчийска планина” BG0002044 иманярството е широко разпространено и причинява разрушаване на гнезда, прогонване на птици в гнездовия период, унищожаване на скални местообитания и промяна на ландшафта.

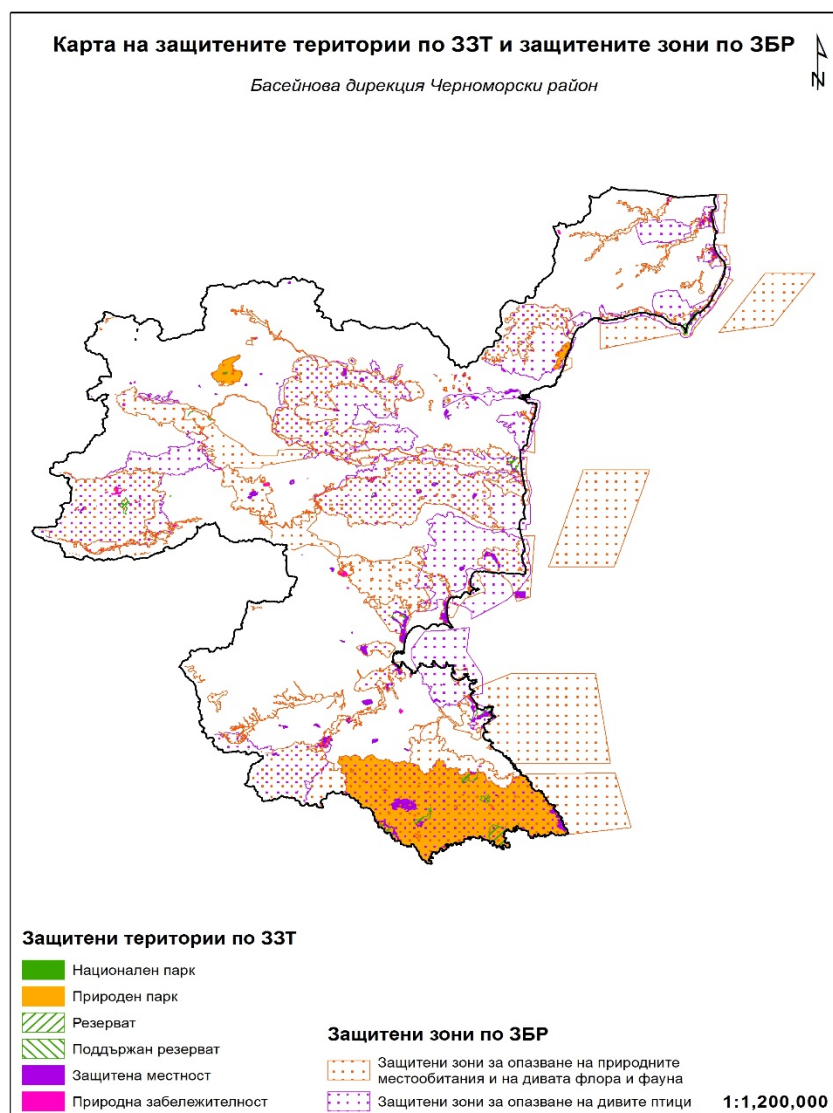
Съществуващи проблеми по отношение на ландшафтите:

Съществуващите екологични проблеми по отношение на ландшафтите, в Черноморски район за басейново управление са:

- Липса на нормативна база - В момента единственият нормативен документ в България, който регламентира опазването и управлението на ландшафтите е Европейската конвенция за ландшафта. Необходимо е законово да се регламентират дейностите по опазване и устойчиво управление на ландшафтите.

- Замърсяване на съществуващите и създаване на нови ландшафти типове (антропогенни и промишлени). Тези ландшафти типове са резултат от човешката дейност и имат неблагоприятно визуално-естетическо въздействие;
- Замърсяване на ландшафтите в следствие на засилената строителна дейност в този район, вследствие на присъствието на строителната техника. При изграждането на ПСОВ и канализационни системи, деривации, изграждане на язовири, депа за отпадъци, земни лагуни, изграждане на ВЕЦ/МВЕЦ, изграждане на речни прагове и други хидротехнически и хидромелиоративни съоръжения за укрепване на речното легло, замърсяване на почвите и водните обекти от битово-фекални води;
- Замърсяване на ландшафтите с химически вещества и натрупване на битови, производствени, опасни отпадъци и тяхното смесване;

2.5. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ФЛОРА, ФАУНА

2.5.1. ФЛОРА - АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ФЛОРАТА И РАСТИТЕЛНОСТТА НА ТЕРИТОРИИТЕ, ПОПАДАЩИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН НА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ

ФЛОРА

Съгласно геоботаническото райониране на България (по Бондев, 1997 г.) страната се разделя на три области (Европейска широколистна горска област, Евроазиатска степна и лесостепна област и Средиземноморска склерофилна горска област) с 5 провинции, 28 окръга и 80 района. В разглеждания район за басейново управление на водите се срещат следните флористични елементи:

1. Евксинска провинция

• Странджански окръг

Този окръг заема територията на Странджа (без крайбрежната ивица), която се отнася към Западнокрайбрежния Черноморски окръг. Тук силно е изразено присъствието на южноевксински флорни елементи и растителна покривка. Най-характерни горски ценози в този окръг са тези на източния бук (*Fagus orientalis*) и на източния горун (*Quercus polycarpa*), които са с изобилие на техните ценози. Като храстов подлес в горските екосистеми на източния бук участва странджанската зеленика (*Rhododendron ponticum*) – терциерен реликт. В по-влажните местообитания расте лавровишната (*Laurocerasus officinalis*), както и обикновеният джел (*Ilex aquifolium*) и колхидският джел (*I. colchica*). Срещат се и вечнозеленият храст – черноморска вълча ягода (*Daphne pontica*), полу-храстовите звъници – чашковидната (*Hypericum calycinum*) и багренката (*H. androseum*), тревните растения – златисто секирче (*Lathyrus aureus*), кримското зарасличе (*Symphytum tauricum*) и др. Източният горун формира и смесени полидоминантни гори с благуна (*Quercus frainetto*) и цера (*Q. cerris*). В тези гори се срещат и редица други флорни елементи като българските ендемити – българска паламида (*Cirsium bulgaricum*), странджанският лопен (*Verbascum lagurus spp. ponticum*) и кавказката боровинка (*Vaccinium arctostaphylos*). В горуновите и по-рядко в благуновите гори са разпространени флорни елементи, които се срещат само в Странджа – пираканта (*Pyracantha coccinea*), мушмула (*Mespilus germanica*), странджанско подъбиче (*Teucrium lamifolium*), бялата гъжва (*Sesleria alba*), калуна (*Calluna vulgaris*), жълтуга балканска (*Genista carinalis*) и др.

В Странджански окръг са разпространени още кавказката червена липа (*Tilia rubra*), кукуча (*Pistacia terebinthus*), памуклийката (*Cistus incanus*), тамянката (*C. salvifolius*), зелениката (*Phyllirea latifolia*) и др.

Край реките и влажните места са разпространени лонгозни гори с полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), полски бряст (*Ulmus minor*), черна елша (*Alnus glutinosa*), дръжко-цветен дъб (*Quercus pedunculiflora*), странджански дъб (*Q. hartwissiana*), обикновен габър (*Carpinus betulus*) и др. Важни диагностични видове са лианите – скрипка (*Smilax excelsa*), гърбач (*Periploca graece*), повет (*Clematis vitalba*), дива лоза (*Vitis vinifera*) и др.

○ **Район Велека**

Обхваща югоизточната част на окръга без крайбрежната ивица и в него са концентрирани най-голям брой реликтни южноевксински флорни елементи – с едификатори източният бук (*Fagus orientalis*) и източният горун (*Quercus polycarpa*), както и странджанският дъб (*Quercus hartwissiana*), странджанската зеленика (*Rhododendron ponticum*), странджанската боровинка (*Vaccinium arctostaphylos*), лавровишния (*Prunus laurocerasus*), мушмула (*Mespilus germanica*), багрилна звъника (*Hypericum androsaemum*), бяла гъжва (*Sesleria alba*), пълзяща телчарка (*Polygala supina*) и др.

○ **Район Факия**

Обхваща северозападната част на окръга, където преобладават ксеротермните смесени гори от благун и цер, както и смесени гори на източен горун, благун и цер. Тук отсъстват повечето южноевксински реликтни флорни елементи. Малка част участват в изграждането на фитоценозите в района – източен лопух (*Trachystemon orientale*), мушмулата (*Mespilus germanica*), черноморската вълча ягода (*Daphne pontica*) и др.

● **Източностаропланински окръг**

Този окръг обхваща територия на север и на юг от долното течение на р. Камчия. Голяма част от него е покрита с монодоминантни горски екосистеми с преобладаващи южноевксински видове – източен бук, източен горун, с участие на видове като източен лопух (*Trachystemon orientale*), златисто секирче (*Lathyrus aureus*), полски ясен, полски бряст, битински синчец (*Scilla bithynica*). На по-слънчевите места растителната покривка е изградена от екосистеми с участието на източен горун, благун и цер, а на по-южните места – космат и вергилиев дъб, келяв габър и др.

○ **Камчийски район**

Обхваща долното течение на река Камчия, вкл. лонгоза на реката и териториите южно от Камчия – до билните части на Айтоска и Еминска планина. Растителността на този район съвпада с тази, описана за окръга.

● **Район Момино плато**

Районът се характеризира с преобладаване на ксеротермна горска растителност с доминиране на гори от благун и смесени гори от благун и цер. В този район евксинските елементи са по-ограничени на север, където се среща източния бук и източния горун, заедно с източния лопух (*Trachystemon orientale*), форскалевата какула, а лонгозните гори – полския ясен и битинския синчец (*Scilla bithynica*).

● **Западнокрайбрежен Черноморски окръг**

Този окръг обхваща крайбрежната ивица на Черно море. Територията на крайбрежието се отнася към Евксинската провинция. Растителността и флорните елементи са изключително разнообразни – освен характерните за окръга евксински видове тук се срещат и множество степни, а на юг – средиземноморски флорни елементи. От евксинските видове се срещат източен бук, източен горун, полски ясен, битински синчец (*Scilla bithynica*), кримско зарасличе (*Symphytum tauricum*), форскалева какула, златисто секирче и др. В този окръг от североизток проникват степни флорни елементи. Важни диагностични видове са несебърска пача трева (*Polygonum mesembrium*), евксинско плюскавиче (*Silene euxina*), калиакренско

плюскавиче (*Silene caliacrae*), черноморска ауриния (*Aurinia uechtritziana*). Растителната покривка също е разнообразна. В нея преобладават ксеротермни дъбови гори от благун, цер, космат и виргилиев дъб, келяв габър, мъждрян, сребролистна липа и др.

○ Район Южно крайбрежие

Районът обхваща тясна ивица от р. Резовска до билото на Еминска планина при нос Емине. Характеризира се с ксеротермни дъбови гори от космат дъб, виргилиев дъб, цер, благун, бодлив залист (*Ruscus aculeatus*). В южните части се срещат грипа, драка, бодлива зайча сянка, дамаска, тракийско лале (*Tulipa thracica*) и др. В този район някои от видовете се натурализират, напр. витекс (*Vitex agnus-castus*), хинап (*Zizyphus vulgaris*), някои кактуси. По пясъчните ивици се среща псамофитна растителност като пясъчен класник (*Leymeta racemosi*), пясъчна метличина (*Centaureeta arenariae*), пясъчна власатка (*Festuca arenicola*), самодивска пясъчна трева (*Peucedanum arenarium*) и др. Тук се срещат и евксинското плюскавиче (*Silene euxina*), пясъчната лилия (*Pancratium maritimum*), клинавиче (*Astragalus glycyphyllos*) и др. На по-засолените места се срещат житната трева (*Triticum aestivum*), камилската трева (*Coryspermum nitidum*) и др. Типични тук са и лонгозните гори с участието на полския ясен, лианите и катерливите растения.

○ Район Северно крайбрежие

Районът обхваща тясната крайбрежна ивица от нос Емине до границата с Румъния. Горската растителност тук е представена от цер, космат и виргилиев дъб, габър, мъждрян, сребролистна липа, както и евксински флорни елементи като кримско зарасличе (*Symphytum tauricum*) и др. В долните части на реките и техните устия са разпространени лонгозни гори от полски ясен, полски бряст, бяла топола, обикновен и дръжкоцветен дъб, много лиани като скрипка (*Smilax excelsa*), гърбач (*Periploca Graeca*) и др. От тревните видове се срещат битинския синчец, пиреят (*Agropyrum repens*), добруджанското коило, (*Stipa lessingiana*), пролетен горицвет (*Adonis vernalis*), теснолистния божур (*Paeoniatenuifolia*) и др.

2. Илирийска (Балканска) провинция

• Котленско-Преславски окръг

Този окръг обхваща западната част на Източна Стара планина – планините Сливенска, Котленска, Лиса, Стидовска, Карнобатска, Върбишка, Драгоевска, и Преславска, както и районите на Герлово и Сланник. Тук преобладават мезофитни и ксеромезофитни горски екосистеми с участието на мизийски бук (*Fagus sylvatica subsp. moesiaca*), габър (*Carpinus betulus*), горун (*Quercus dalechampii*), източен горун (*Quercus polycarpa*), сребролистна липа (*Tilia tomentosa*). В по-ниските райони доминират гори от благун и цер, а на по-слънчевите места и вторични екосистеми от келяв габър (*Carpinus orientalis*).

В този окръг има запазени и до днес реликтни флорни елементи като конския кестен (*Aesculus hyppocastanum*), дивия рожков (*Cercis siliquastrum*), кавказката копривка (*Celtis caucasica*). Тук проникват и евксински флорни елементи като златисто секирче, източният лопух, лавровишната, турската леска (*Corylus colurna*) и др. Разпространени са и български и балкански ендемити като урумово лале (*Tulipa urumoffii*), хилядолистен воден морач (*Oenanthe millefolia*), румелийска звъника (*Hypericum rumeliacum*) и др. Голямо е присъствието на степни флорни елементи – добруджанското коило (*Stipa lessingiana*),

ниският бадем (*Amygdalus nana*), бодливата руница (*Phlomis herba-ventis ssp. pungens*), метличината (*Centaurea marschalliana*), метличестото великденче (*Veronica spuria*) и др.

○ **Котленско-Сливенски район**

Обхваща планинската част на окръга. Тук са характерни мезофилните горски екосистеми с реликтни гори от мизийски бук, на места с източен бук, турска леска, а в по-западните части – вечнозелената лавровишня.

○ **Герлово-Сланнишки район**

Заема по-ниските части на окръга, с преобладаващо смесени ксеротермни гори от благун и цер, а на места с по-северни изложения – с гори от мизийски бук. На Лисец и Преславска планина се среща ксеромезофитна растителност, а в Преславска планина са се запазили реликтните видове – конски кестен и див рожков.

3. Македоно-Тракийска провинция

• **Странджанско-Айтоски окръг**

Този окръг заема сравнително голямо пространство на запад от Бургаската низина – до Ямбол, Сливен и Нова Загора. Част от него в миналото е бил покрит с гори от благун, цер, космат и вергилиев дъб. Сега са се запазили сравнително малки, разредени участъци, заменени със съобщества от драка или пасища с доминиране на белизма, луковична ливадина и садина. В териториите с по-ниска надморска височина в окръга в миналото са съществували гори от дръжкоцветен дъб, а сега са почти унищожени, като само около река Тунджа на места са запазени. Освен широко разпространените видове са налице и македоно-тракийски флорни елементи, вкл. български и балкански ендемити, като българските – нежна метличина (*Centaurea gracilentia*), манагетова метличина (*Centaurea mannagettae*), ряповидна метличина (*Centaurea napulifera*), тракийско омразниче (*Onosma thracica*), хилядолистен воден морач (*Oenanthe millefolia*) и балканските – български ранилист (*Betonica bulgarica*), нежен лопен (*Verbascum humile*), критски ветрогон (*Eryngium creticum*), жълто подрумиче (*Anthemis tinctoria*) и др. В изграждането на растителната покривка участват и степни флорни елементи като: нисък бадем (*Amygdalus nana*), драка (*Paliurus spina-christi*), бодлива руница (*Phlomis herba-ventis ssp. pungens*), теснолистен ранилист (*Stachys angustifolia*) и др. От евксинските флорни елементи видовете са: коленчато диво жито (*Aegilops markgrafii*), низинен дъб (*Quercus longipes*), еруколистен дъб (*Q. erucifolia*), два са средиземноморските видове – черноморско коило (*Stipa pontica*) и медовична оризовка (*Piptatherum holciforme*), а само един вид е от илирийските флорни елементи – късозъбо пропадниче (*Pedicularis brachyodonta*).

○ **Айтоски район**

В по-голямата си част районът е зает от обработваеми земи, а останалите площи са остатъчни гори и флорни елементи, характерни за самия окръг. За районът са типични два вида български ендемити – коленчато диво жито (*Aegilops markgrafii*) и родопска люцерна (*Medicago rhodopea*), балканските ендемити – български клеистогенес (*Cleistogenes bulgarica*), тракийски клин (*Astracantha thracica*), бледа калугерка (*Nonea palens*), тъполистна калугерка (*Nonea obtusifolia*), триръба хептаптера (*Heptaptera triquetra*).

4. Долнодунавска провинция

• **Добруджански окръг**

Този окръг заема крайграничната зона от Тутракан до брега на Черно море. По-голямата му част е било покрита с ксеротермни гори от космат дъб и цер, а на места – и с липа. В източната му част са съществували гори от дръжкоцветен дъб, части от които са запазени и сега. В окръга са установени български и балкански ендемити – македоно-тракийски флорни елементи (17 вида) и илирийски (2 вида). Най-голяма е групата на степните флорни елементи (20 вида): добруджанско коило (*Stipa lessingiana*), волжки горицвет (*Adonis vologensis*), сивосинкаво сграбиче (*Astragalus glycyphylloides*), драка (*Paliurus spina-christi*), висока превара (*Scutellaria altissima*), бодлива руница (*Phlomis herba-ventis ssp. pungens*), лежащо еньовче (*Galium humifusum*), петтичинкова ракитовица (*Tamarix ramosissima*) и др. От македоно-тракийските флорни елементи балкански ендемити са: източна ведрица (*Fritillaria pontica*), кинжаловидно сграбиче (*Astragalus gladiatus*), тъполистна калугерка (*Nonea obtusifolia*), нежен лопен (*Verbascum humile*) и др., както и българските ендемити – нежна метличина (*Centaurea gracilentia*), хилядолистен воден морач (*Oenanthe millefolia*), влакнеста самодивска трева (*Peucedanum vittijugum*), тракийско омразниче (*Onosma thracica*). Илирийските балкански ендемити са - янкев зановец (*Chamaecytisus jankae*), прашникова асинеума (*Asyneuma anthericoides*), а евксинските – полски ясен и коленчатото диво жито (*Aegilops geniculata*).

○ Силистренски район

Районът заема територията от град Тутракан до Силистра (10-15 кв.км. източно). Характерен е с остатъчните ксеротермни гори от космат дъб, цер, келяв габър, а на места и с липови гори, смесени с горун, габър и др. видове.

○ Кардамски район

Този район заема крайграничната територия от предходния район почти до морския бряг. Земите са предимно земеделски. В този район остатъчните гори са много по-малко и са съставени от космат дъб и цер, както и келяв габър. Липовите гори тук не се срещат, поради сухия климат.

○ Добрички район

Районът заема пространството между Добрич и Черно море, а на юг – до Балчик. Териториите са предимно земеделски. Почвите тук са по-дълбоки и по-влажни, почти по цялата територия се среща дръжкоцветния дъб и характерни тревни съобщества.

● Новопазарски окръг

Този окръг заема сравнително тясна ивица от Варна, почти до Шумен. Тук в миналото е имало ксеротермна горска растителност, която сега е запазена само на отделни места. Преобладават остатъчни гори от космат и виргилиев дъб, на някои места – церово-благунови гори и вторични гори от келяв габър, примесени с мъждрян. От флорните елементи най-голям е броят на степните – 17 вида. На второ място са македоно-тракийските видове – 15 вида. Степните видове са: добруджанско коило (*Stipa lessingiana*), волжки горицвет (*Adonis vologensis*), източна превара (*Scutellaria orientalis*), висока превара (*Scutellaria altissima*), драка (*Paliurus spina-christi*), бодлива руница (*Phlomis herba-ventis ssp. pungens*), пясъчна метличина (*Centaurea arenaria*), мека медуница (*Pulmonaria mollis*), пясъчна самодивска трева (*Peucedanum arenarium*) и др. Македоно-тракийските балкански ендемити са: кинжаловидно сграбиче (*Astragalus gladiatus*), тъполистна калугерка (*Nonea obtusifolia*), лопен

яйцевиднолистен (*Verbascum ovalifolium*), нежен лопен (*Verbascum humile*) и др., както и българските ендемити – нежна метличина (*Centaurea gracilenta*), хилядолистен воден морач (*Oenanthe millefolia*), влакнеста самодивска трева (*Peucedanum vittijugum*), тракийско омразниче (*Onosma thracica*) и др. От евксинските флорни елементи са представени два вида – коленчато диво жито (*Aegilops geniculata*) и низинен дъб (*Quercus longipes*), а от средиземноморските - само един вид медовичната оризовка (*Piptatherum holciforme*).

○ Франгенски район

Районът обхваща Франгенското плато. Определящи в него са смесените ксеротермни гори от цер, космат и виргилиев дъб, мъждрян, келяв габър и др. Освен флорните елементи за окръга може да бъдат посочени шипката от групата на илирийските български ендемити, както и цар-фердинандов миск (*Jurinea tzar ferdinandii*) от групата на македоно-тракийските български ендемити.

○ Каспичанско-Шуменски район

Този район заема останалата част от окръга, без Франгенското плато. Характерно за него е наличието на остатъци от бивши гори от цер и благун, рядко и с космат дъб. Голяма част от него е заета от тревни ксеротермни екосистеми, с основни доминанти садина, белизма, луковична ливадина и др. Тук са разпространени и македоно-тракийски балкански ендемити: източна свърбига (*Bunias orientalis*), нарязанолистен тъжник (*Spiraea crenata*), храстовидна карагана (*Caragana frutex*), гризенбахова кутявка (*Moehringia grisebachii*), спрунерово клинавче (*Astragalus spruneri*) и др.

2.5.2. ФАУНА - АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ФАУНАТА НА ТЕРИТОРИИТЕ, ПОПАДАЩИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН НА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ

Територията на България е разположена в две зоогеографски подобласти – Евросибирска и Средиземноморска. Разнообразния релеф и климат са причина за формиране на богата и многообразна фауна, която има характерни особености. Според Георгиев (1982) в България се разграничават седем зоогеографски района, четири от които се отнасят към Средиземноморската подобласт и три към Евросибирската подобласт. Фауната в разглеждания район попада в три района – Дунавски, Старопланински и Рило-Родопски район.

• Дунавски район

Обхваща територията на Дунавската равнина, Лудогорието и южната част от Добруджанското плато (без крайбрежието му). Повечето видове във фауната тук са евросибирски и европейски елементи. Сред останалите преобладават видове с холарктично и палеарктично разпространение. Пример в това отношение са паяците, сред които почти липсват средиземноморски видове. Континенталният климат е причина за по-голямото разнообразие на животински групи като земноводните, докато влечугите са доста по-бедно представени. Ендемити сред надземната фауна почти липсват, докато при подземната са установени 2 балкански и 4 български ендемита. Добруджанската фауна може да бъде отнесена главно към степния фаунистичен комплекс, който тук се характеризира с цяла серия от типични степни елементи (многоножки, скакалци, бозайници). Гнездящите птици имат най-голямо сходство с тези от Черноморското крайбрежие - 85,6%. Тук средиземноморските

птици са най-слабо представени в сравнение с другите зоогеографски райони, като видовете със северен тип на разпространение са над 4 пъти повече от видовете с южен тип на разпространение.

- **Старопланински район**

Включва територията на Стара планина, Предбалкана и Средна гора. Тук фауната е също с преобладаващо евросибирско и европейско разпространение, докато средиземноморските видове са много по-малко: в Западна Стара планина насекомоядните бозайници от първата категория са 81%, докато от втората са само 11 %. Даже в такива ниски и сравнително потопли участъци като Искърския пролом гнездящите птици от първата категория са 60%, от втората - 19%, докато при пеперудите процентното съотношение е съответно 53 и 35%. Палеарктичните и евросибирските видове имат значителен превес над средиземноморските във всички височинни пояси на района. В пояса на дъба полутвърдокрилите насекоми (Heteroptera) от първата категория са 78%, в пояса на бука те са вече 97% и в пояса на смърча достигат 100%. Средиземноморските видове от същата група насекоми в трите пояса са съответно 18%, 3% и в последния пояс те напълно липсват.

Във високите части на Централна Стара планина са установени досега 33 вида реликтни безгръбначни, повечето от които имат глациален произход.

Като цяло този район е много богат на ендемити. Техният брой сред безгръбначните в Западна Стара планина е 197, а в Централна Стара планина - 193 вида и подвида. В надземната фауна повече ендемити има сред охлювите, многоножките, скакалците и бръмбарите. В този район подземната фауна е най-богато представена в България. Сред тях има 11 балкански и 109 български ендемита, а по състав е в най-близко сходство с фауната на Рило-Родопския район. Причина за последния факт е най-вероятно планинският произход на древната пещерна фауна, която се е формирала във високите планински масиви на Балканския полуостров. Изключително голямо е сходството и между гнездящите птици от тези два района: тук то достига 90,3% и причината за това се крие най-вече в силно изразения планински облик на тези високопланински райони.

Във фауната на района се срещат и значителен брой карпатски елементи (напр. някои охлюви, стоножки, скакалци и др.), каквито липсват в останалата територия на България. Това се дължи на палеогеографските връзки между Старопланинската верига и Карпатите.

- **Тракийски район**

Този район заема Горнотракийската низина (на запад до гара Септември), Среднотунджанската низина, Източните Родопи, Сакар, Манастирските възвишения и Бакаджиците. Долините на реките Марица и Тунджа са естествени коридори за навлизане от юг на средиземноморска фауна. Това е и една от причините около 50% от ципокрилите насекоми и 54% от полутвърдокрилите, да са средиземноморски видове. При правокрилите насекоми те достигат 64%. Подобно е състоянието и при твърдокрилите насекоми. При гнездящите птици средиземноморският комплекс обхваща 24% и поставя този район на второ място след Струмско-Местенския район.

Ендемитите тук са малко и са концентрирани предимно в Източните Родопи. Евросибирските и европейски видове тук са навлезли предимно от запад – през планините на Югозападна България.

Редките видове, включени в Червената книга на България, срещащи се в района са: розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), черноглава чайка (*Larus melanocephalus*). Защитените видове са: смок мишкар (*Elaphe longissima*), къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), червена чапла (*Ardea purpurea*), малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), голям воден бик (*Botaurus stellaris*), голяма бяла чапла (*Ardea alba*), блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), малък орел (*Hieraetus pennatus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), видра (*Lutra lutra*), вълк (*Canis lupus*) и др.

• Черноморски район

Районът обхваща ивица покрай Черноморското крайбрежие с ширина от 5 км (при Балчик и Царево) до 60 км (при долината на р. Камчия). Доста силно е тук средиземноморското влияние. При редица групи насекоми средиземноморските видове преобладават над евросибирските и европейските.

Една от най-важните особености на района е наличието в него на много, и то изключително редки видове, познати за нашата страна само тук. Това са около 500 вида безгръбначни, намерени в по едно находище. По този си показател районът е на първо място сред останалите зоогеографски райони. Други видове са установени единствено покрай Южното крайбрежие – различни охлюви, стоножки, паякообразни, насекоми и птици. Повечето от тях са проникнали тук от Мала Азия.

Характерна черта на този район са и многото ендемити, изключително сред надземната фауна. По Южното Черноморско крайбрежие са установени около 120 вида, а по северното – 85, почти изключително от безгръбначните видове. От друга страна тук са установени изключително малко реликтни видове.

Редките видове, включени в Червената книга на България, които се срещат тук са: морска бяла риба (*Sander marina*), сирман (*Neogobius syrmianus*), пъстро попче (*Benthophiloides brauneri*), черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), полски блатар (*Circus cyaneus*), афала (*Tursiops truncatus*), саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), каспийска рибарка (*Hydroprogne caspia*), черен кълвач (*Dryocopus martius*) и др.

Защитените видове, включени в Червената книга, са: езерна цаца (*Clupeonella cultriventris*), уклей (*Alburnus chalcoides*), кавказко попче (*Knipowitschia caucasica*), голяма бяла чапла (*Ardea alba*), каспийска блатна костенурка (*Mauremys rivulata*), червена чапла (*Ardea purpurea*), черноврат гмурец (*Podiceps nigricollis*), къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), ням лебед (*Cygnus olor*), черна каня (*Milvus migrans*), видра (*Lutra lutra*), вълк (*Canis lupus*), пъстър пор (*Vormela peregusna*) и др.

• Странджански район

Този район заема североизточните склонове на Странджа (без крайбрежната ивица) и Дервентските възвишения. Средиземноморското влияние тук е по-слабо изразено, отколкото

в съседните му райони. Прави впечатление незначителният процент на средиземноморски гнездящи птици – 21%. При дендробионтните насекоми има явно преобладаване на евросибирските над средиземноморските видове. По отношение на гнездящите птици този район е единственият, който показва разлика над 80%, спрямо видовия състав на орнитофауната в другите райони.

Редките видове тук са около 180 безгръбначни, а ендемитите – около 100 вида също безгръбначни. Отличителна черта на този район е по-голямото сходство на неговата сухоземна фауна с малоазиатската, отколкото с фауната на съседните райони – Тракийски и Черноморски.

Редките видове, включени в Червената книга на България, които се срещат тук са: розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), червена каня (*Milvus milvus*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), степен блатар (*Circus macrourus*), саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), каспийска рибарка (*Hydroprogne caspia*), черен кълвач (*Dryocopus martius*) и др.

Защитените видове, включени в Червената книга на България, които се срещат тук са:

смок мишкар (*Elaphe longissima*), къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), червена чапла (*Ardea purpurea*), бяла лопатарка (*Platalea leucorodia*), голяма бяла чапла (*Ardea alba*), морски орел (*Haliaeetus albicilla*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), кокилобегач (*Himantopus himantopus*), белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), бухал (*Bubo bubo*), видра (*Lutra lutra*), вълк (*Canis lupus*) и др.

2.5.3. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие, екосистемите и естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа. Това са територии територии, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване. Подробно са описани в Приложение 3.5.4. на предложения проект за ПУРБ. Те включват национални паркове, природни паркове, резервати, поддържани резервати, природни забележителности и защитени местности. Същите са определени според изискването на националния подход за определяне на тези зони - целта за обявяване на ЗТ да е опазване на видове или местообитания, които са свързани с опазване на водите.

Към защитените територии (съгласно глава трета от Закона за защитените територии - ЗЗТ) в БДЧР, които включват опазване на местообитания на животински и растителни видове няма национални паркове, но попадат 4 бр. природни паркове, от които ПП „Сините Камъни“ попада частично в обхвата на Черноморски район за басейново управление /землища на гр.Сливен и селата Ичера, Сотирия, Глушник, Блатец, Калояново и Тополчане/, 10бр. резервати, 11 бр. поддържани резервати, 100 бр. защитени местности, 67бр. природни забележителности.

Природни паркове:

1. Златни пясъци, обявен с Постановление № 2134 от 03.02.1943 г. на Министерство на земеделието и държавните имотии ПМС № 1171 от 24.09.1951 г. на Министерски съвет
2. Странджа, обявен със Заповед № РД-30 от 24.01.1995 г. на Министерство на околната среда
3. Шуменско плато, обявен със Заповед № 79 от 05.02.1980 г. на Комитета за опазване на природната среда при Министерски съвет
4. Сините камъни, обявен със Заповед № 893 от 28.11.1980 г. на Комитета за опазване на природната среда при Министерски съвет

Резервати:

За резервати се (известни още под наименованието строги резервати) обявяват образци от естествени екосистеми, включващи характерни и/или забележителни диви растителни и животински видове и местообитанията им. Те са изключително държавна собственост и в тях се забранява всякаква човешка дейност.

Резерватите се управляват, за да бъдат запазени естествения им характер, генетичните ресурси, естествените местообитания и популациите на защитени редки, ендемични и реликтни видове. В тях се провежда научна и образователна дейност и екологичен мониторинг. Те служат и за развитие на мрежа от представителни за България и Европа екосистеми и застрашени местообитания.

В резерватите се забраняват всякакви дейности, с изключение на тяхната охрана, посещения с научна цел, преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел, събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите, потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети. Санитарните дейности в резерватите се извършват с разрешение от МОСВ, издадено след положително научно становище от БАН и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.

На територията на Басейнова Дирекция Черноморски Район броя на резерватите е 10:

Таблица 2.5.3-1 Резервати

Резерват	Обявен с Постановление/Заповед	Номер на Заповед/Постановление
Калиакра	Постановление	№ 16298 от 26.09.1941 г.
Камчия	Постановление	№ 14829 от 29.06.1951 г.
Витаново	Заповед	№ 1113 от 03.12.1981 г.на КОПС
Орлицата	Заповед	№ 508 от 28.03.1968 г.на МГТП
Ропотамо	Постановление	№ 957 от 13.01.1940 г. на МЗДИ
Силкосия	Постановление	№ 8485 от 29.06.1933 г.на МЗДИ
Средока	Заповед	№ 75 от 18.01.1989 г.на КОПС
Тисовица	Заповед	№ 169 от 16.02.1990 г.на МОС
Узунбуджак	Заповед	№ 2245 от 13.12.1956 г.на УГС
Горна Топчия	Постановление	№ 1171 от 24.09.1951 г.на УГС

Поддържани резервати:

За поддържани резервати се обявяват екосистеми, включващи редки и/или застрашени диви растителни и животински видове и местообитанията им. Поддържаните резервати са изключителна държавна собственост и се управляват с научни и образователни цели и/или екологичен мониторинг. Те се различават от останалите резервати по това, че в тях може да се извършват дейности, насочени към поддържането на природния им характер, възстановяването на популации на растителни и животински видове и опазването на генетичните ресурси.

В поддържаните резервати се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

- тяхната охрана;
- посещения с научна цел;
- преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
- събирането на семенен материал, на диви растения и на животни с научна цел или за възстановяването им на други места;
- провеждане на поддържащи, направляващи, регулиращи или възстановителни мерки.

На територията на Източнороманския район за басейново управление Поддържаните резервати са 11:

Таблица 2.5.3-2 Поддържани резервати

Поддържан резерват	Обявен с Постановление/Заповед	Номер на Заповед/Постановление
Балтата	Заповед	№ 1784 от 03.07.1962 г.на ГУГ

Вълчи проход	Заповед	№ 508 от 28.03.1968 г.на МГТП
Върбов дол	Заповед	№ 508 от 28.03.1968 г.на МГТП
Патлейна	Постановление	№ 13428 от 23.10.1948 г.
Дервиша	Постановление	№ 3П-2-13427 от 23.10.1948 г.
Ардачлъка	Постановление	№ 1394 от 27.03.1950 г.
Атанасовско езеро	Заповед	№ 601 от 12.08.1980 г.на КОПС
Водните лилии (Вельов вир)	Заповед	№ 2080 от 24.07.1962 г.на ГУГ
Пясъчната лилия	Заповед	№ 1745 от 25.06.1962 г.на ГУГ
Момин град	Заповед	№ 665 от 03.05.1960 г.на ГУГ
Сини бряг	Заповед	№ 508 от 28.03.1968 г.на МГТП

Почти всички резервати и поддържани резервати в териториалния обхват на БДЧР имат изготвени и утвърдени Планове за управление, разработени съгласно изискванията на Закона за защитените територии. В тях са определени режими за управление и стопанисване на териториите. По важни обекти, свързани с воднозависими природни местообитания, видове и местообитания на видове в района са резервати „Камчия“, „Ропотамо“ и поддържани резервати „Балтата“ и „Атанасовско езеро“. В поддържаните резервати се изпълняват разрешени със ЗЗТ дейности, свързани с подобряване екологичното състояние на териториите, биологичното разнообразие, флората и фауната.

Така например в поддържан резерват „Атанасовско езеро“ и ЗМ „Бургаски солници“ се изпълнява от Българска фондация „Биоразнообразие“ в партньорство с БДЗП и „Черноморски солници“ АД, проект „Спешни мерки за възстановяване и дългосрочно опазване на крайбрежната лагуна Атанасовско езеро“, наричан за краткост СОЛТА НА ЖИВОТА, който е финансиран от Европейската комисия на основание споразумение за безвъзмездно финансиране LIFE11 NAT/BG/000362. Продължителността му е 6 години - от 01.07.2012 г. до 31.08.2018 г.

В заключение може да се каже, че ПУРБ на БДЧР не предвижда мерки, които са в противоречие с режимите на резерватите и поддържаните резервати в района, определени със ЗЗТ, заповедите за обявяване и Планове за управление.

Защитени местности

За защитени местности се обявяват територии с характерни или забележителни ландшафти, включително такива, които са резултат на хармонично съжителство на човека и природата; местообитания на застрашени, редки или уязвими растителни и животински видове и съобщества.

Защитените местности се управляват с цел запазване на компонентите на ландшафта, опазване, поддържане или възстановяване на условия в местообитанията, отговарящи на екологичните изисквания на видовете и съобществата - обект на защита; предоставяне на

възможности за научни изследвания, образователна дейност и екологичен мониторинг; предоставяне на възможности за туризъм и за духовно обогатяване. На територията на БДЧР Защитените местности са 99:

Таблица 2.5.3-3 Защитени местности

Защитена местност	Обявена с Постановление/Заповед	Номер на Заповед/Постановление
Аладжа манастир	Постановление	№ 15371 от 22.08.1928 г.
Ароматна матиола	Заповед	№ РД-442 от 21.05.2013 г. на МОСВ
Бежаново	Заповед	№ 846 от 18.08.2004 г. на МОСВ
Букова гора	Заповед	№ РД-528 от 12.07.2007 г. на МОСВ
Ботаническа градина - Балчик	Заповед	№ РД-130 от 27.01.2005 г. на МОСВ
Божур поляна	Заповед	№ РД-315 от 30.05.2006 г. на МОСВ
Бургаски солници	Заповед	№ РД-418 от 18.06.2007 г. на МОСВ
Блатно кокиче	Заповед	№ РД-750 от 10.11.2009 г. на МОСВ
Блатно кокиче в м. Калпунар	Заповед	№ 1938 от 03.07.1970 г. на МГТП
Водениците	Заповед	№ 689 от 22.07.1987 г. на КОПС
Голямата канара	Заповед	№ 213 от 05.04.1979 г. на КОПС
Голямо и малко було	Заповед	№ РД-231 от 14.04.2006 г. на МОСВ
Горна Еленица	Заповед	№ РД-419 от 18.06.2007 г. на МОСВ
Градев средок	Заповед	№ РД-409 от 18.06.2007 г. на МОСВ
Дебелата кория	Заповед	№ 240 от 07.06.1996 г. на МОС
Дуранкулашко езеро	Заповед	№ 123 от 21.02.1980 г. на КОПС
Дъбовете	Заповед	№ РД-956 от 25.07.2003 г. на МОСВ
Естествено находище на кримска какула	Заповед	№ РД-91 от 16.02.2006 г. на МОСВ
Естествено находище на блатно кокиче – с. Осмар	заповед	№ 608 от 23.08.1979 г. на МОСВ
Естествено находище на пирен в м. дядо Вълчо	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г. на МГОПС
Железни врата	заповед	№ 2122 от 21.01.1964 г. на КГТП

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

Казашко	заповед	№ РД-49 от 15.02.1995 г.на МОС
Конски кестен	заповед	№ РД-512 от 12.07.2007 г.на МОСВ
Лиман	заповед	№ 415 от 12.06.1979 г. наКОПС
Лонгоза	заповед	№ 523 от 12.07.2007 г.на МОСВ
Лозница	заповед	№ 845 от 18.08.2004 г.на МОСВ
Наделенолистно великденче	заповед	№ 569 от 17.07.2013 г.на МОСВ
Орлов камък	заповед	№ 3796 от 11.10.1965 г.на КГТП
Орлова могила	заповед	№ 197 от 19.03.1981 г.на КОПС
Петрича	заповед	№ 308 от 10.04.1986 г.на КОПС
Побити камъни	заповед	№ РД-258 от 17.07.1975 г.на МГОПС
Преграда	заповед	№ 183 от 06.02.1968 г.на МГТП
Ракитник	заповед	№ 534 от 25.09.1978 г.на КОПС
Росица	заповед	№ 847 от 18.08.2004 г.на МОСВ
Славейкова гора	заповед	№ 308 от 10.04.1986 г.на КОПС
Снежанска кория	заповед	№ 4020 от 06.12.1963 г.на КГТП
Странджански дъбрави	заповед	№ РД-414 от 18.06.2007 г.на МОСВ
Тракийски клин	заповед	№ РД-433 от 04.06.2012 г.на МОСВ
Тулумовата пещера	заповед	№ 183 от 06.02.1968 г. на МГТП
Шабленско езеро	заповед	№ РД-31 от 24.01.1995 г.на МОС
Яйлата	заповед	№ 2630 от 21.09.1962 г.на КГТП
Ятата	заповед	№ 694 от 23.07.1983 г.на КОПС
Батака – естествено находище на странджански дъб	заповед	№ 854 от 07.11.2006 г.на МОСВ
Бакърлъка	заповед	№ РД-1096 от 15.10.2004 г.на МОСВ
Блатото	заповед	№ 1938 от 03.07.1970 г.на МГТП
Блато Стамополу	заповед	№ 333 от 16.05.1991 г.на МОС
Естествено находище на блатно кокиче – Блатото	заповед	№ 1938 от 03.07.1970 г.на МГТП
Вая	заповед	№ 405 от 04.12.1975 г.на МГОПС

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

Вековна дъбова гора	заповед	№ 1187 от 11.04.1976 г.на МГОПС
Демир капия – железни врати	заповед	№ 2344 от 26.05.1971 г.на МГГП
Дебелец	заповед	№ РД-532 от 12.07.2007 г.на МОСВ
Див рожков	заповед	№ РД-521 от 12.07.2007 г.на МОСВ
Докузак – находище на кримски чай	заповед	№ 845 от 31.10.1991 г.на МОС
Иракли	заповед	№ РД-110 от 06.05.1994 г.на МОС
Игликина поляна	заповед	№ 448 от 25.04.1984 г.на КОПС
Казаков вир	заповед	№ РД-1008 от 04.08.2003 г.на МОСВ
Каньона	заповед	№ РД-330 от 23.04.2012 г.на МОСВ
Керсенлик	заповед	№ РД-422 от 18.06.2007 г.на МОСВ
Колокита	заповед	№ 1754 от 16.06.1970 г.на МГГП
Кореник	заповед	№ 2344 от 26.05.1971 г.на МГГП
Корията - Камено	заповед	№ РД-420 от 14.11. 1995 г.на МОС
Корията - Равнец	заповед	№ РД-420 от 14.11. 1995 г.на МОС
Кривинизиво	заповед	№ 333 от 16.05.1991 г.на МОС
Кълката	заповед	№ 25 от 09.01.1989 г.на КОПС
Лале баир	заповед	№ РД-937 от 20.11.2011 г.на МОСВ
Марашка кория	заповед	№ 416 от 12.06.1979 г.на КОПС
Марина речка	заповед	№ 333 от 16.05.1991 г.на МОС
Мурватска река	заповед	№ РД-927 от 28.12.2007 г.на МОСВ
Мечите долове	Заповед	№ РД-424 от 18.06.2007 г.на МОСВ
Моряне	Заповед	№ РД-180 от 08.07.1984 г.на КОПС
Могилата	Заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Медвенски карст	Заповед	№ РД-420 от 18.06.2007 г.на МОСВ
Находище на червен божур	Заповед	№ РД-311 от 30.05.2006 г.на МОСВ
Орлиците	Заповед	№ 1214 от 10.12.2002 г.на МОСВ

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

Орлите	Заповед	№ РД-519 от 12.07.2007 г.на МОСВ
Орлова скала	Заповед	№ 333 от 16.05.1991 г.на МОС
Ортото	Заповед	№ РД-470 от 11.07.2001 г.на МОСВ
Парория	Заповед	№ 845 от 31.10.1991 г.на МОС
Петрова нива	Заповед	№ 2344 от 26.05.1971 г.на МГГП
Петка Балкан	Заповед	№ 215 от 05.04.1979 г.на КОПС
Пода	Заповед	№ 433 от 20.04.1989 г.на КОПС
Поморийско езеро	Заповед	№ РД-31 от 23.01.2001 г.на МОСВ
Пробития камък – Цар Борисовия лопен	Заповед	№ РД-646 от 05.09.2006 г.на МОСВ
Раков дол	Заповед	№ РД-259 от 17.07.1995 г.на МОС
Руденово	Заповед	№ 333 от 16.05.1991 г.на МОС
Силистар	Заповед	№ 608 от 01.09.1992 г.на МОС
Смриките	Заповед	№ РД-420 от 14.11.1995 г.на МОС
Степите	Заповед	№ РД-514 от 12.07.2007 г.на МОСВ
Старият соват	Заповед	№ РД-180 от 08.07.1984 г.на КОПС
Тясна река	Заповед	№ РД-180 от 08.07.1984 г.на КОПС
Трижилкова метличина	Заповед	№ РД-473 от 28.05.2013 г.на МОСВ
Узунгерен	Заповед	№ РД-1152 от 23.11.2005 г.на МОСВ
Устие на р.Велека	Заповед	№ 76 от 18.01.1989 г.на КОПС
Устие на р.Изворска	Заповед	№ 170 от 16.02.1990 г.на МОС
Урумово лале	Заповед	№ 853 от 10.08.1983 г.на КОПС
Хисаря	Заповед	№ 1007 от 04.08.2003 г.на МОСВ
Хърсов град	Заповед	№ 2344 от 26.05.1971 г.на МГГП
Хайдут дере	Заповед	№ 257 от 25.02.1969 г.на МГГП
Цар Борисов лопен – с. Чернево	Заповед	№ РД-565 от 16.07.2013 г.на МОСВ
Ченгене скеле	Заповед	№ РД-419 от 14.11.1995 г.на МОС

В защитените местности се забраняват дейности, противоречащи на изискванията за опазване на конкретните обекти, предмет на защита като: ново строителство, геологопроучвателни и кариерни дейности, извеждането на голи сечи в горските насаждения, бивакуване и палене на огън извън определените за това места, използване на пещерите за подслон на домашни животни, алпинизъм и делтапланеризъм и др.

Голяма част от защитените местности се припокриват частично или пълно със Защитените зони по директива за местообитанията и по директивата за птиците.

При актуализацията на ПУРБ (2016 г. – 2021 г.), на територията на БДЧР, екосистемите, в които водата е основният фактор остават същите, без да променят броя си.

Природни забележителности

За природни забележителности се обявяват характерни или забележителни обекти на неживата природа, като скални форми, скални разкрития с научна стойност, земни пирамиди, пещери, понори, водопади, находища на вкаменелости и минерали, пясъчни дюни и други, които са с изключителна стойност поради присъщата им рядкост, представителност, естетичност или които имат значение за науката и културата.

Природните забележителности се управляват с цел запазване на техните естествени особености и се обявяват с прилежаща територия, необходима за опазването им. В природните забележителности се забраняват дейности, които могат да нарушат тяхното естествено състояние или да намалят естетическата им стойност. Мерки за опазване, укрепване и възстановяване на природните забележителности се допускат само с разрешение на МОСВ, съгласувано със собствениците на природните забележителности и други заинтересовани институции. На територията на Черноморския район за бесейново управление Природните забележителност са 67:

Таблица 2.5.3-4 Природни забележителности

Природна забележителност	Обявена с Заповед/Постановление	Номер на Заповед/Постановление
Александрийска гора	заповед	№ 656 от 13.09.1979 г.на КОПС
Арборетума	заповед	№ 581 от 26.08.1981 г.на КОПС
Пещерите в м. Горна и Долна Капладжа	заповед	№ 37 от 11.01.1968 г.на МГТП
Находище на бял оман в м. Маните	заповед	№ 853 от 10.08.1983 г.на КОПС
Находище на урумово лале	заповед	№ 689 от 22.07.1987 гна КОПС
Водопад Син вир	заповед	№ 1573 от 03.09.1968 г.на МГТП
Водопад в м. Боаза	заповед	№ 97 от 13.03.1978 г.на КОПС

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

Вековна гора от летен дъб	заповед	№ 374 от 05.05.1982 г.на КОПС
Чудните скали	Постановление	№ 1869 от 17.02.1949 г.
Айтоската кория	заповед	№ 1799 от 30.06.1972 г.на МГОПС
Белите скали	заповед	№ РД-486 от 17.04.2003 г.на МОСВ
Блатото Алепу	заповед	№ 709 от 22.07.1986 г.на КОПС
Скално образувание Доброванските гъби	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Скално образувание Големият камък	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Скални образувания Чифликова нива	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Долмен в м. Лозински дол	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Долмен в м. Паша дере	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Долмените в м. Влахов дол	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Дряновската пещера в м. Пиздра	заповед	№ 995 от 21.04.1971 г.на МГОПС
Дервентската пещера	заповед	№ 534 от 25.09.1978 г.на КОПС
Естествено находище на синя хвойна в м. Градището	заповед.	№ 1427 от 13.05.1974 гна МГОПС
Естествено находище на бодливо сграбиче	заповед	№ 1799 от 30.06.1972 г.на МГОПС
Злостен	заповед	№ 132 от 22.02.1985 г.на КОПС
Корията- вековна брястова гора	заповед	№ 3384 от 08.12.1966 г.на КГТП
Корията -вековна дъбова гора	заповед	№ 542 от 23.06.1984 г.на КОПС
Маслен нос	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Наково кладенче	заповед	№ 878 от 25.11.2980 г.на КОПС
Находище на урумово лале в м.Лаликито	заповед	№ 521 от 20.05.1985 г.на КОПС
Находище на урумово лале	заповед	№ 689 от 22.07.1987 г.на КОПС
Находище на черни боровинки	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Нос Агалина	заповед	№ 878 от 25.11.1980 г.на КОПС
Нос Емине	заповед	№ 1187 от 19.04.1976 г.на МГОПС
Орловите пещери	заповед	№ 1799 от 30.06.1972 г.на МГОПС

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

Острова на Тунджа	заповед	№ 1635 от 27.05.1976 г.на МГОПС
Пещера Еленина дупка	заповед	№ 206 от 23.03.1981 г.на КОПС
Пещера Билярника	заповед	№ 234 от 04.04.1980 г.на КОПС
Пещера в м. Царевец	заповед	№ 1573 от 03.09.1968 г.на МГТП
Пещери и извори на р. Младежка	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Пещера Малка Маара	заповед	№ 234 от 04.04.1980 г.на КОПС
Пещера Приказна в м. Билярника	заповед	№ 3702 от 29.12.1972 г.на МГОПС
Пещера св.40 мъченика в м. Боаза	заповед	№ 995 от 21.04.1971 г.на МГОПС
Пещера Леденика – Римско кале	заповед	№ 2810 от 10.10.1962 г.на КГТП
Пещера Ледницата в м. Узунгьол	заповед	№ 1573 от 03.09.1968 г.на МГТП
Пещера Маарата	заповед	№ 1573 от 03.09.1968 г.на МГТП
Пещера Раковски в м. Злостен	заповед	№ 2344 от 26.05.1971 г.на МГОПС
Пещера Махарата	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Пещера Змееви дупки	заповед	№ 1422 от 09.11.1966 г.на КГТП
Пещера Долна Мааза	заповед	№ 955 от 21.04.1971 г.на МГОПС
Пропаст Кървавата локва – пещера	заповед	№ 233 от 04.04.1980 г.на КОПС
Пясъчни дюни Несебър	заповед	№ 1187 от 19.04.1976 г.на МГОПС
Пясъчни дюни м.Алепу	заповед	№ 2109 от 20.12.1984 г.на КОПС
Пясъчни дюни м.Бабата	заповед	№ 2109 от 20.12.1984 г.на КОПС
Пясъчни дюни м.Каваците	заповед	№ 2109 от 20.12.1984 г.на КОПС
Пясъчни дюни между к-г Градина и к-г Златна рибка	заповед	№ 2109 от 20.12.1984 г.на КОПС
Пясъчни дюни ММЦ	заповед	№ 2109 от 20.12.1984 г.на КОПС
Пясъчни дюни между Приморско и Перла	заповед	№ 2109 от 20.12.1984 г.на КОПС
Скално образувание Свинска глава	заповед	№ 1427 от 13.05.1974 г.на МГОПС
Скално образувание Костенурката	заповед	№ 1427 от 13.05.1974 г.на МГОПС
Скално образувание Баджала	заповед	№ 283 от 04.05.1979 г.на КОПС

кая		
Скално образувание в м.Каменска бърчина	заповед	№ 206 от 23.03.1981 г.на КОПС
Скално образувание Коня	заповед	№ 97 от 13.03.1978 г.на КОПС
Скално образувание Попова скала	заповед	№ 4051 от 29.12.1973 г.на МГОПС
Скално образувание Трите братя	заповед	№ 1799 от 30.06.1972 г.на МГОПС
Трите пещери- Хайдушката, Бъчвата, Песченик	заповед	№ 1422 от 09.11.1966 г.на КГТП
Урушки скали	заповед	№ 995 от 21.04.1971 г.на МГОПС
Халката	заповед	№ 1422 от 24.06.1969 г.на МГТП
Черните извори-подземника	заповед	№ 1573 от 03.09.1968 г.на МГТП

Общото заключение, което може да бъде направено за защитените територии в района на БДЧР е, че състоянието на опазваното в тях биологично разнообразие в голяма степен се определя от състоянието на повърхностните води в района. Голяма част от тях са едновременно обявени като защитени територии по реда на Закона за защитените територии и защитени зони по реда на Закона за биологичното разнообразие, с различни режими и липса на органи за управление на защитените зони. Това до голяма степен затруднява работата на отговорните регионални структури на МОСВ за тяхното опазване.

Като приложение към настоящата ЕО е изготвена Оценка за съвместимост на ПУРБ в която е направено описание на защитените зони, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво, съгласно Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. В оценката за съвместимост на ПУРБ е направена оценка на съществуващите въздействия, които въздействат негативно върху предмета и целите на опазване на защитените зони, заедно с предвидените в плана дейности, данните за които са предоставени от БДЧР.

Подробно описание на защитените зони са представени в съответните стандартни формуляри на 33 от Натура 2000. При актуализацията на ПУРБ (2016 г.-2021г.) на БДЧР, регистъра на защитените територии включва 216 защитени територии. Всички тези зони са описани и илюстрирани в предложения проект на ПУРБ в приложения 3.5.2., 3.5.3., 3.5.4., 3.5.5., 3.5.6.

2.5.4. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ И ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ

Черноморския район на басейново управление е съставен от 7 окръга съгласно геоботаническото райониране на страната. Част от тези окръзи са интензивни земеделски и промишлени центрове, които са силно повлияни и изменени биотично, други земеделието и промишлеността не са толкова добре развити и биологичното разнообразие е запазено в значителна степен.

Една от най-критичните заплахи за околната среда в глобален мащаб е загубата на биологично разнообразие. Под влияние главно на човешките дейности, в днешно време видовете изчезват от 100 до 1000 пъти по-бързо от нормалното. В последните десетилетия почти всички екосистеми и биоразнообразието, което е част от тях, са подложени на влиянието на редица негативни фактори като разрушаване на местообитания, замърсяване, свръхексплоатация и промени в климата.

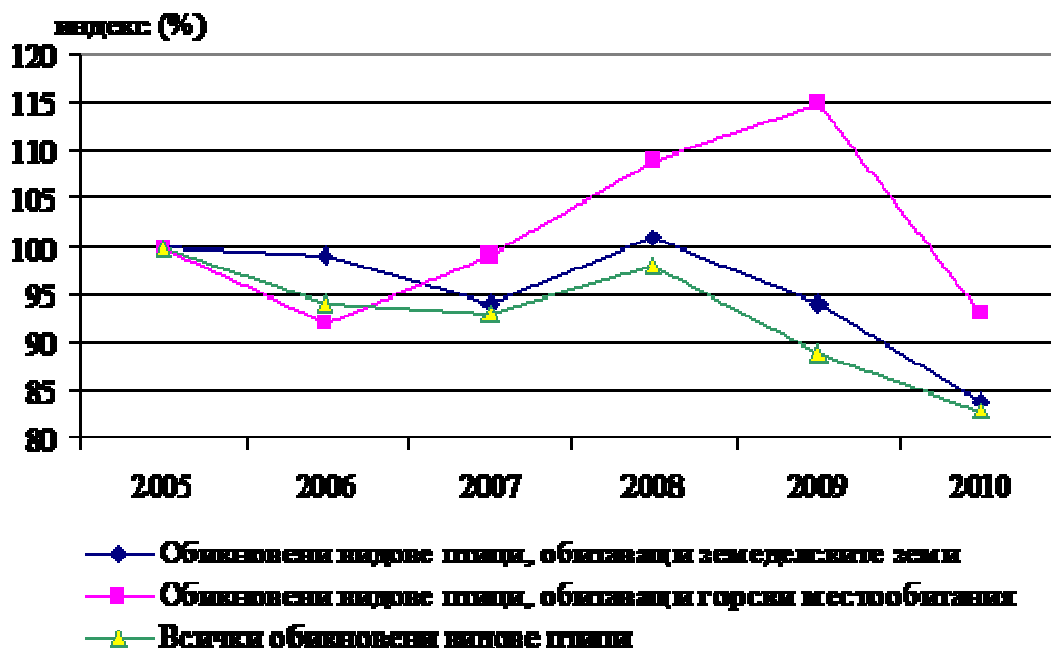
На европейско ниво ключовите индикатори за оценка на степента на загуба на биологично разнообразие са разработени в рамките на инициативата SEBI 2010 (Streamlining European 2010 Biodiversity Indicators). Това е набор от 26 индикатора, част от които проследяват директно състоянието и тенденциите на компонентите на биологичното разнообразие, докато други отразяват заплахи за биоразнообразието, устойчиво ползване, екосистемни услуги, финансиране, информиране на обществеността. За оценка на биологичното разнообразие в България са използвани само някои от тях.

Един от важните ключовите индикатори е:

(SEBI 1 – Обилие и разпространение на избрани видове)

Общата тенденция за периода 2005 – 2010 г. за всички ключовите видове птици, включително и водозависимите е намаление на числеността със 17%, което е с 3% повече спрямо предходната оценка за периода 2005–2009 г. Предходната оценка показва общо намаляване на индекса на птиците които обитават земеделските земи с 9%, докато настоящата показва допълнително намаляване до 16%. Предходната оценка показва положителна тенденция на състоянието на горските видове птици, но при настоящата тя е отрицателна с намаляване от 7% (Фиг.2.5.4.-1).

Настоящата оценка включва шестгодишен период (2005 – 2010 г.) и резултатите се основават на реални наблюдения на птици в пробни площадки с размер 1x1 km. В посочения период са регистрирани 204 вида: 49% от общия брой видове, регистрирани в страната ни. Събраната информация достига за оценка на състоянието само на 38 вида. Според класификацията на Общоевропейската схема за мониторинг на обикновените видове птици, оценяваните видове се разделят на три групи според обитаваната среда: земеделски земи, гори и „други“ типове среда. От оценените 38 вида, 44,7% обитават земеделските земи, 26% са горски видове и 29% обитават други типове местообитания.

Фиг. 2.5.4-1 Тенденция на индекса на обикновените видове птици за България (базова година 2005=100%)

Сред видовете обитаващи земеделските земи с най-значителни отрицателни тенденции са пъдпъдъкът (–48%), обикновеният скорец (–41%), червеногърбата сврачка (–36%) и папунякът (–29%). Увеличава се числеността единствено на голямото белогушо коприварче (126%). Само един от видовете, обитаващи горите, е с положителна тенденция на популацията: гривякът (73%). Два от видовете са умерено намаляващи (сойка –30%; авлига –33%), а останалите имат неопределена тенденция, основно поради липса на информация. В третата категория (видове обитаващи „други“ типове среда) е най-високият брой силно намаляващи видове: черният бързолет (–66%), сивата врана (–61%) и домашното врабче (–42%). Те са сред най-застрашените видове в настоящата оценка.

Намаляването на индекса за състоянието на популациите на птиците е признак за влошеното състояние на тези видове. Необходимо е целенасочено и успешно прилагане на агро-екологичните мерки в селските стопанства и въвеждане на по-адекватни стандарти за поддържане на добро екологично състояние на земеделските земи. Нужно е повишено внимание към влиянието на някои практики като премахването на храстите, изправянето на речните корита, строителството на диги и разораването на пасищата.

(SEBI 7 – Защитени територии по националното законодателство)

Индикаторът показва промяната на броя и общата площ на защитените територии по националното законодателство в България с течение на времето. Този индикатор може да бъде представен съгласно IUCN категория, по биогеографски регион и страна.

Обявяването на защитени територии е пряк отговор на загубата на биоразнообразие и следователно този индикатор показва отговорността за опазване на биоразнообразието и намаляване на загубата му. Индикаторът се базира на изчерпателни данни за всички официално обявени защитени територии в България. Според националното законодателство

(Закон за защитените територии) защитените територии в страна са 6 категории, съответстващи на категориите на защита според IUCN- национални паркове, резервати, поддържани резервати, природни паркове, защитени местности и природни забележителности.

Наблюдава се тенденция към увеличаване на площта на защитените територии, като за периода 1991 – 2010 г. тя се е увеличила повече от два пъти. Промяната на броя на защитените територии е представена за периода 2004 – 2010 г., тъй като не може да се направи сравнимост на данните от предишните години, поради факта че след 2002 г. са заличени голям брой исторически места, чиито характеристики не отговарят на критериите за категоризация по Закона за защитените територии. За част от историческите места се констатира наличие на елементи от дивата природа и те са прекатегоризирани съответно в защитени местности или природни забележителности.

(SEBI 10 – Инвазивни чужди видове за Европа)

Този индикатор е представен от два компонента: нарастване на броя на чуждите видове, които потенциално могат да станат инвазивни, за определен период от време (от 1900 г.) и списък на най-вредните инвазивни чужди видове.

Оценката на тенденцията в числеността се прави за 10-годишни интервали (от 1900 г.) по главни екосистеми [сухоземни, сладководни, морски] и по биологични групи [гръбначни животни, безгръбначни животни, първични продуценти (висши растения, мъхове, водорасли) и гъби]. Списъкът с най-вредните инвазивни чужди видове, застрашаващи биологичното разнообразие се прави на базата на два критерия:

1. видове, които имат сериозно вредно влияние върху биологичното разнообразие съгласно експертна оценка и **2.** видове, които освен сериозно вредно влияние върху биологичното разнообразие могат да повлияят негативно и върху човешките дейности, здраве и/или икономически интереси. Този списък служи като инструмент за приоритизиране на управлението и други дейности, включително и като механизъм за ранно предупреждение.

Съгласно определението на Конвенцията за биологичното разнообразие и IUCN: чужди видове са видове, подвидове или по-ниски таксони интродуцирани извън тяхното естествено минало или настоящо разпространение (вкл. всякакви части, гамети, семена, яйца и др., чрез които могат да оцеляват и следователно да се размножават), докато инвазивни чужди видове са чужди видове, чието интродуциране и/или разпространение е заплаха за биологичното разнообразие и/или екосистемните услуги, човешкото здраве и социално-икономическите ценности.

Появата на чужди видове — животни, растения, гъби или микроорганизми — на нови места невинаги е причина за безпокойство. Въпреки това значителна част от чуждите видове могат да се превърнат в инвазивни видове и да окажат сериозно неблагоприятно въздействие върху биологичното разнообразие и свързаните екосистемни услуги, както и да доведат до друго социално и икономическо въздействие, което следва да бъде предотвратено. Като чужди се определят около 12 000 вида в околната среда в Европейския Съюз и в други европейски държави, от които приблизително 10 — 15 % се считат за инвазивни.

Инвазивните чужди видове представляват една от основните заплахи за биологичното разнообразие и свързаните екосистемни услуги, особено в географски и еволюционно изолирани екосистеми. Рисковете, причинени от тези видове, могат да нараснат поради увеличаващите се в световен мащаб търговия, транспорт и туризъм и поради изменението на климата.

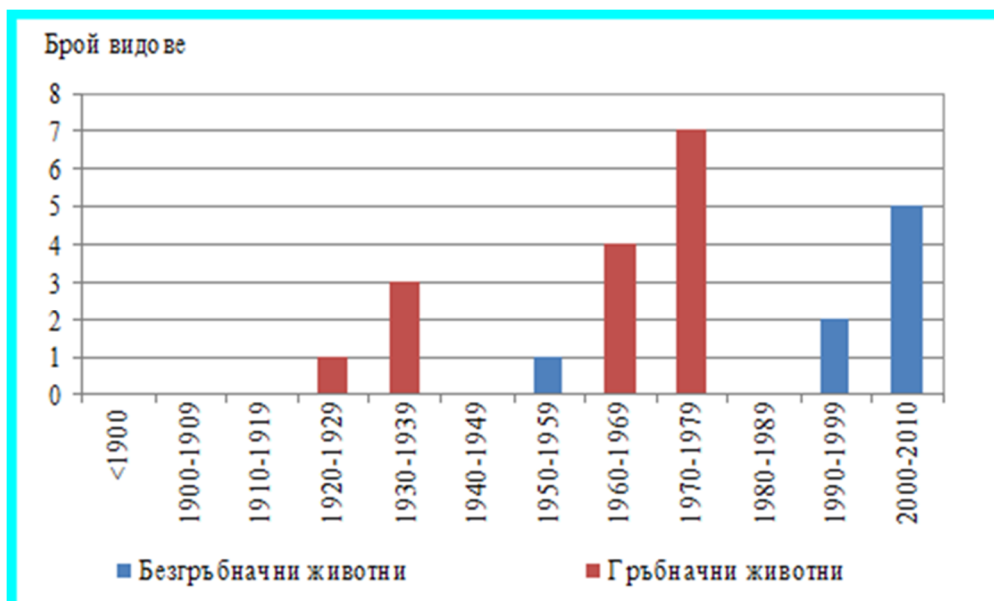
Заплахата за биологичното разнообразие и свързаните екосистемни услуги, породена от инвазивните чужди видове, приема различни форми, като например сериозно въздействие върху местните видове и структурата и функцията на екосистемите чрез промяна на местообитанието, хищничество, конкуренция, предаване на болести, замяна на местни видове в голяма част от ареала и генетични последици чрез хибридизация. Освен това инвазивните чужди видове могат да окажат и значително неблагоприятно въздействие върху човешкото здраве и икономиката. Само живи екземпляри или части от тях, които могат да се възпроизвеждат, представляват заплаха за биологичното разнообразие и свързаните екосистемни услуги, човешкото здраве и икономиката.

Мерките за управление на инвазивните видове следва да избягват всякакво неблагоприятно въздействие за околната среда, както и за човешкото здраве. Следва да бъдат използвани несмъртоносни методи и всички предприети действия следва да свеждат до минимум въздействието върху нецелевидове.

Трансграничното сътрудничество, по-специално между съседни държави, и координацията между държавите членки на ЕС, особено в рамките на един и същ биогеографски регион на Съюза, следва да бъдат укрепвани, за да спомогнат за ефективното прилагане на настоящия регламент.

Инвазивните чужди видове обикновено причиняват вреди на екосистемите и намаляват тяхната устойчивост. Следователно следва да бъдат предприети пропорционални възстановителни мерки за укрепване на устойчивостта на екосистемите на инвазии, за възстановяване на причинените щети и за подобряване на природозащитния статус на видовете и техните местообитания в съответствие с директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО, на екологичното състояние на вътрешнотериториалните повърхностни води.

Най-уязвими за навлизането и натурализирането на чужди видове са създадените от човека местообитания (изоставени обработваеми площи, крайпътни места, жп-линии, урбанизирани места, сметища), следвани от крайречните местообитания. Често създадените от човека местообитания подпомагат натурализирането и размножаването на чуждите видове, които след това преминават и в природните местообитания.

Фиг.2.5.4 -2 Кумулативен брой чужди видове животни, представени в сладководните екосистеми

На този етап за БДЧР рискът от навлизане на растителни и животински инвазивни видове в повърхностните водни тела се оценява като нисък. Независимо от това, следва да се подхожда внимателно към потенциалната опасност от този вид риск, който вероятно на този етап се подценява именно от липса или недостатъчна информация в тази насока.

В защитените Натура 2000 зони не трябва да се допускат нови негативни промени както в хидроморфологичните характеристики, така и в разпространението на инвазивни биологични видове. Наложително е да се проучи по-подробно тяхното въздействие върху природозащитния статус на защитените зони по Натура 2000.

Очакват се резултатите след приключване дейностите по изпълнение на научно-приложна разработка „Актуализиране на типологията и класификационната система за оценка на повърхностните водни тела категории „река”, „езеро” и „преходни води”, които ще дадат информация за наличието на инвазивни видове (флора и фауна) в повърхностните води в Черноморски район. Планира се да бъдат разработени програми за проучвателен мониторинг за картиране на разпространението и оценка на натиска на тези видове върху екологичното състояние на повърхностните води. Резултатите от цитираната научно-приложна разработка ще могат да се използват за разработване и изпълнение на проучвателен мониторинг, с цел определяне на реки или участъци от реки - зони за естествено размножаване на рибни видове, които да бъдат защитени от хидроморфологичен натиск.

Проучването на неустановените източници на натиск, редуциране на ефекта върху екосистемите от водовземанията за различни цели, както и проучване на разпространението на инвазивни биологични видове и тяхното въздействие върху екологичното състояние (потенциал) на водните тела, са действия с позитивен ефект върху състоянието на водите.

2.5.5. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

На територията на Черноморски РБУ попадат защитени зони от Натура 2000 по *Директива 92/43/ЕЕС за опазване на местообитанията (Директива за местообитания)* и по *Директива*

2009/147/ЕО за опазване на дивите птици (Директивата за птиците). Карта на ЧРБУ и НЕМ Натура 2000 е дадена на **Фигура 2.5.5 -1**.

Фигура 4-1 Карта на ЧРБУ и защитените зони по НЕМ Натура 2000 в него

При определянето на границите на защитените зони вносителите са използвали картографска основа (топографски карти в мащаб 1:100 000), а не цифровата ортофото карта и КВС/КК (в мащаб 1:5 000). Поради тази причина за целите на проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (наричан по-долу за краткост проект „Картиране – Фаза I“) и за постигане на по-голяма точност е извършена корекция на част от защитените зони спрямо имотните граници по КВС/КК.

Тъй като в момента е в ход подготовката на проекто-заповедите за обявяване на защитените зони за опазване на природните местообитания и в рамките на този процес границите на защитените зони се отлагат по имотни граници в мащаб 1:5 000, с което установеното разминаване се отстранява, с оглед на плановия период на ПУРБ 2016-2021 г. за целите на настоящата оценка са ползвани коригираните граници на защитените зони.

Различията в териториалния обхват на защитените зони по актуализираните и старите им граници не се отразяват на идентифицираното засягане от определените структурни мерки, т.е. предвижданите в ПУРБ 2016-2021 г. структурни мерки попадат изцяло в припокриващата се площ в обхвата на зоните.

Оценката на въздействията от тях и предлаганите мерки за смекчаването им е валидна както за стария, така и за новия териториалния обхват на защитените зони.

2.5.5.1. Защитени зони по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на местообитанията

На територията на Басейновата дирекция „Черноморски район“ изцяло или отчасти попадат 54 бр. защитени зони (33) по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие, за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

За целите на оценката за съвместимост се оценяват природните местообитания и видове в 33, попадащи на територията на Басейновата дирекция, върху които би могло да се очаква отрицателно въздействие в резултат от реализирането на мерките на ПУРБ 2016-2021 г. Списък на тези защитени зони е даден в **Таблица 2.5.5.1-1**.

Таблица 2.5.5.1 -1 Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

No.	Код на зоната	Име на защитената зона
1	BG0000119	Трите братя
2	BG0000132	Побитите камъни
3	BG0000198	Средецка река
4	BG0000421	Преславска планина
5	BG0000402	Бакаджиците
6	BG0000513	Войнишки Бакаджик
7	BG0000219	Дервентски възвишения 2
8	BG0000149	Ришки проход
9	BG0000230	Факийска река

№.	Код на зоната	Име на защитената зона
10	BG0000621	Езеро Шабла - Езерец
11	BG0000118	Златни пясъци
12	BG0000620	Поморие
13	BG0000196	Река Мочурица
14	BG0000382	Шуменско плато
15	BG0000151	Айтоска планина
16	BG0000164	Сините камъни
17	BG0000136	Река Горна Луда Камчия
18	BG0000602	Кабиюк
19	BG0000173	Островче
20	BG0000141	Река Камчия
21	BG0000501	Голяма Камчия
22	BG0000178	Тича
23	BG0000139	Луда Камчия
24	BG0000117	Котленска планина
25	BG0000104	Провадийско - Роякско плато
26	BG0000393	Екокоридор Камчия - Емине
27	BG0000133	Камчийска и Еменска планина
28	BG0000154	Езеро Дуранкулак
29	BG0000116	Камчия
30	BG0000622	Варненско-Белославски комплекс
31	BG0000102	Долината на река Батова
32	BG0000100	Плаж Шкорпиловци

№.	Код на зоната	Име на защитената зона
33	BG0000137	Река Долна Луда Камчия
34	BG0000623	Таушан тепе
35	BG0000138	Каменица
36	BG0000574	Ахелой - Равда - Несебър
37	BG0000589	Марина дупка
38	BG0000635	Девненски хълмове
39	BG0000130	Крайморска Добруджа
40	BG0000573	Комплекс Калиакра
41	BG0000103	Галата
42	BG0001004	Емине - Иракли
43	BG0000146	Плаж Градина - Златна рибка
44	BG0001500	Аладжа банка
45	BG0001501	Емона
46	BG0001502	Отманли
47	BG0000242	Залив Ченгене скеле
48	BG0000270	Атанасовско езеро
49	BG0000273	Бургаско езеро
50	BG0000271	Мандра-Пода
51	BG0000143	Караагач
52	BG0001001	Ропотамо
53	BG0000208	Босна
54	BG0001007	Странджа

Повече информация е налична в стандартните Натура 2000 формуляри на защитените зони на сайта на Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 (<http://natura2000.moew.government.bg/>).

2.5.5.2. Защитени зони по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици

На територията на Басейновата дирекция “Черноморски район“ изцяло или отчасти попадат 25 бр. защитени зони (ЗЗ) за опазване на дивите птици по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие (**Таблица 2.5.5.2-1**).

Таблица 2.5.5.2 -1 Защитени зони за опазване на дивите птици, попадащи на територията на ЧРБУ

№.	Код на ЗЗ	Наименование на ЗЗ
1	BG0000152	Поморийско езеро
2	BG0002029	Котленска планина
3	BG0002040	Странджа
4	BG0002041	Комплекс Ропотамо
5	BG0002043	Емине
6	BG0002046	Ятата
7	BG0002093	Овчарово
8	BG0000156	Шабленски езерен комплекс
9	BG0002066	Западна Странджа
10	BG0002050	Дуранкулашко езеро
11	BG0000191	Варненско-Белославско езеро
12	BG0002038	Провадийско-Роякско плато
13	BG0002044	Камчийска планина
14	BG0002045	Комплекс Камчия
15	BG0002060	Галата
16	BG0002061	Балчик

№.	Код на ЗЗ	Наименование на ЗЗ
17	BG0002082	Батова
18	BG0002097	Белите скали
19	BG0002051	Калиакра
20	BG0002115	Било
21	BG0002077	Бакърлъка
22.	BG0000270	Атанасовско езеро
23.	BG0000273	Бургаско езеро
24.	BG0000242	Залив Ченгене скеле
25.	BG0000271	Мандра-Пода

Целите на опазване на защитените зони по Директива за местообитанията са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Целите за опазване на защитените зони по Директива за птиците са:

- Опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици, предмет на опазване в зоната, за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние.
- Възстановяване на местообитания на видовете птици, предмет на опазване в зоната, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Природните местообитания и видовете, които са предмет на опазване в горепосочените зони и могат да бъдат засегнати от прилагането на предвидените в ПУРБ мерки, са разгледани в следващия раздел при оценката на въздействията върху тях.

2.6. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Материалните активи в контекста на Плана за управление на речните басейни 2016-2021г. се разглеждат като дълготрайни материални активи, свързани с предвижданията на ПУРБ – това са материални активи с екологично предназначение. Анализът на настоящата ситуация, извършен за целите на Плана за управление на речните басейни 2016-2021г. включва наличност и движение на съоръженията, инсталациите и оборудването, необходими за опазване и възстановяване на околната среда по направления - за водните ресурси, въздуха, земята, обезвреждането на отпадъци, защита от шума.

Основната дейност на Басейновата дирекция е свързана с издаване на разрешителни за водоползване и заустване на води във водни обекти и осъществяване на контрол върху водите и водните тела чрез използване на материалните активи (съоръжения на язовири и реки, пътища, инфраструктура, водоснабдителни и канализационни системи, ВЕЦ - ове и др.) прилежащи към тези обекти.

На територията на Черноморската басейнова дирекция големите язовири включени в приложение на Закона за водите са както следва: яз. „Тича“, яз. „Камчия“, яз. „Съединение“, яз. „Ценево“, яз. „Порой“, яз. „Ахелой“, яз. „Мандра“ и яз. „Поляна“.

На територията на ЧРБУ няма обекти на хидроенергетиката от национално значение. Малък е броя на МВЕЦ изградени върху ВТ в обхвата на басейновата дирекция – едва 5 бр.

В териториалния обхват на ДБЧР попадат агломерации с над 2 000 е.ж, от които 34 броя заустват в повърхностни води. За отвеждане и пречистване на битовите отпадъчни води от 2 агломерации са изградени 11 ПСОВ, за останалите 22 агломерации няма изградени пречиствателни съоръжения.

По отношение на ПСОВ към момента в басейновата дирекция, действащите са 36 бр. Сравнително малка част от тях отговарят на изискванията на Директива 91/271/ЕС и имат техническа възможност за редуциране на биогенни елементи –азот и фосфор. Това са: ПСОВ Варна, ПСОВ Белослав, ПСОВ Провадия, ПСОВ Бургас, ПСОВ Меден Рудник, ПСОВ Лозница.

Процента на изграденост на канализационната системи в Черноморския район, заустващи в повърхностни води е нисък, 12% агломерации с 0% изградена канализационна мрежа. В следствие на амортизираната канализационна мрежа, често се наблюдава дифузно замърсяване.

Съществуват и материални активи, чието състояние оказва индиректно влияние върху обхвата на ПУРБ, а именно:

- Недостатъчно развита ВиК инфраструктура в агломерациите с над 10 000 е.ж. на (ПСОВ, ПСПВ, ВиК мрежа) водеща до влошаване състоянието на водните ресурси.
- Не изградена или не работеща оптимално мониторингова мрежа за водите.
- Липса на достатъчно ефективни защитни съоръжения (за предотвратяване на риска от наводнения) в някои населени места.

2.7. ОТПАДЪЦИ

На територията на Черноморски район за басейново управление понастоящем се експлоатират следните регионални депа за неопасни битови отпадъци (Варна, Добрич, Бургас, Малко Търново, Созопол, Шумен, Търговище и Омуртаг), които обслужват общо 38 общини, а именно:

1. Регионално депо в землището на с. Вълген, община Аксаково е за обезвреждане на отпадъците от регион Варна, включващ общините Варна, Аксаково и Белослав;

2. Регионално депо в землището на с. Стожер е за обезвреждане на отпадъците от регион Добрич, включващо общините Добричка, Добрич, Добричка, Тервел, Никола Козлево, Крушари, Каварна, Шабла, Генерал Тошево и Балчик;

3. Регионално депо Братово-запад и претоварни станции Карнобат и Несебър, разположено е в местността „Манолов гроб“ в землището на с.Полски извор, община Камено е за обезвреждане на отпадъците от регион Бургас, включващ девет общини – Бургас, Айтос, Карнобат, Камено, Несебър, Поморие, Руен, Сунгурларе и Средец. Общините са групирани в три зони на обслужване. В първа зона – централна общините Бургас*, Айтос, Камено, Руен и Средец ще транспортират отпадъците директно до регионалното депо (*за Бургас остава досега действащата транспортна схема, включваща претоварна станция „Капчето“). Общините от втора – крайбрежна зона Несебър и Поморие ще се обслужват от претоварна станция Несебър, а общините от трета – вътрешна зона Карнобат и Сунгурларе – от претоварна станция Карнобат. На претоварните станции са изградени: съоръжения за компактиране и претоварване за транспорт до регионалното депо, съоръжения за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци, площи и оборудване за приемане на разделно събрани отпадъци.

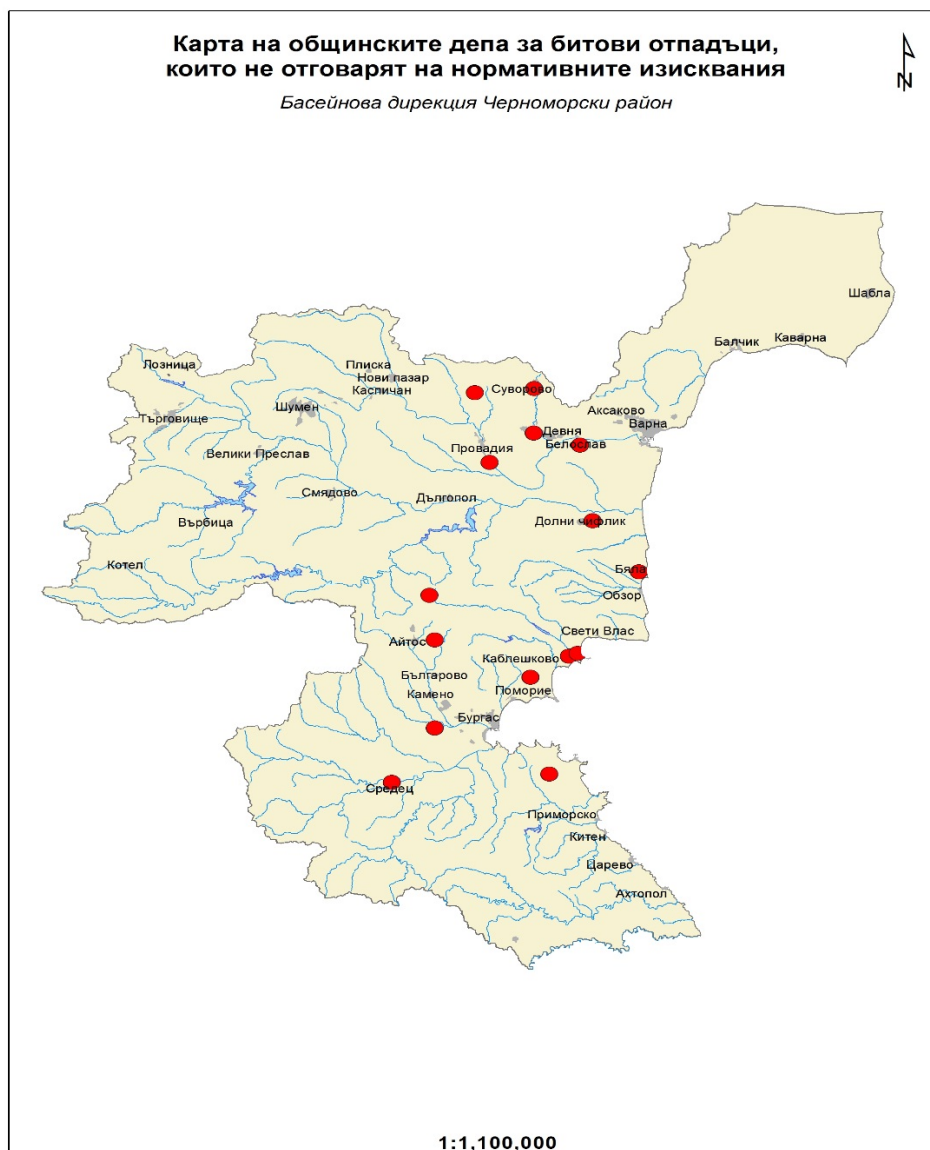
4. Регионално депо община Малко Търново – разположено в местността „Мечкобиево“ в землището на гр.Малко Търново. В него ще се обезвреждат отпадъците от населените места в община Малко Търново.

5. Регионална система за управление на отпадъците Созопол -за обезвреждане на битовите отпадъци от регион Созопол, включващ общини Созопол, Приморско и Царево в експлоатация през годината са претоварна станция Китен – за населените места от общините Приморско и Царево, след което отпадъците се транспортират до регионално депо Созопол.

6. Регионално депо Шумен, включва общините Шумен, Каспичан, Нови пазар, Велики Преслав, Смядово, Хитрино, Венец и Каолиново, като за 2015 година са депонирани СБО и от община Никола Козлево. Очаква се община Никола Козлево е член на сдружението „Регионално управление на отпадъците – Добрич“ и се очаква да започне депонирането на РД- с. Стожер след откриване на претоварна станция в гр. Тервел,

7. Регионално депо Търговище събира отпадъците от общините Търговище и Попово.

8. Към регионално депо Омуртаг са включени населените места на общините Омуртаг, Върбица и Котел. От 03.11.2014 г. се приемат и ТБО от община Антоново.

Регионално депо в землището на с. Войводино, община Вълчи дол е за обезвреждане на отпадъците от регион Провадия, включващо общините Аврен, Вълчи дол, Девня, Долни чифлик, Дългопол, Провадия, Ветрино и Суворово / трябва да бъде въведено в експлоатация през 2018 г., сключени са договори за предаване на цялото количество смесени битовите си отпадъци от общините за третиране в завода за отпадъци - МБТ „ЕКОИНВЕСТ АСЕТС“ АД, Варна/.

През 2015 г. е преустановена дейността на общинските депа на всички общини от региона на депо Провадия и на още 13 депа за неопасни отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания за изграждане и експлоатация на депа. Това са Малко Търново, Звездец, Граматиково, Несебър, Обзор, Поморие, Средец, Карнобат, Айтос, Камено, Сунгурларе, Руен, Бургас.

Регионално депо Ямбол приема ТБО на община Стралджа.

През 2015 г. са рекултивирани депата:

- общинско депо за неопасни отпадъци Китен, находящо се в землището на гр.Китен, община Приморско на площ 24,3 дка
- депо Ахтопол. в землището на гр. Ахтопол (старото депо на община
- с. Каспичан, общ. Каспичан - биологична рекултивация - първа година;
- приета е техническата и биологичната рекултивация на общинското депо за ТБО в землището на гр. Велики Преслав;
- приета техническата и биологичната рекултивация на общинско депо за БО в гр. Каолиново;
- техническа и биологична рекултивация на общински депа в с. Сливак и с. Тимарево, община Хитрино;
- извършена е техническа рекултивация на общинското депо за БО в землището на гр. Върбица.

• **Строителни отпадъци;**

С въвежданите в експлоатация на регионалните депа рециклираните в регионалните съоръжения отпадъци, през 2016 г. ще бъдат оползотворявани чрез влагането им в обратни насипи, като междинен изолационен слой в депа за отпадъци или влагане в строежите за постигане на националните цели по чл. 32 от ЗУО.

Все още в експлоатация са депото за инертни отпадъци Царево и площадката за строителни отпадъци Бургас. В рамките на проекта за рекултивация на стара кариера в местността „Узунджата” постъпват строителните отпадъци от община Приморско. В община Търговище се изпълнява проект за рекултивация на неизползваема кариера за инертни материали, с който отпадъците от строителство и събаряне генерирани на територията на общината се използват за рекултивацията ѝ. При разглеждане на документацията по инвестиционни предложения – преценка необходимостта от ОВОС и ЕО и задания и доклади по ОВОС и ЕО и даване на становище е указано задължението на лицата произтичащо от чл. 11, ал. 1 от ЗУО по отношение на строителните отпадъци.

• **Масово разпространени отпадъци: отпадъци от опаковки и полимерни торбички; негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми.**

Част от общините вече са предприели действия за разделно събиране на отпадъци от опаковки, така и върху задължението за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло,, като са поканили организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци с цел организиране на такива системи или чрез организиране на собствени площадки за разделно събиране на отпадъци.

Изградени системи за разделно събиране на отпадъците от:

➤ *Опаковки* - Разположени са контейнери за събиране на хартиени и метални опаковки, пластмасови и стъклени опаковки. Контейнерите се обслужват по график;

➤ *Негодни за употреба батерии и акумулатори* - Разположени са контейнери за събиране на НУБА в кметства, училища, детски градини, административни сгради, търговски обекти и др.;

➤ *Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване* - Събирането на отпадъците от населението се извършва кампанийно, посредством мобилни пунктове;

➤ *Излезли от употреба моторни превозни средства* - Осигурена е по една площадка във всяка община;

➤ *Излезли от употреба гуми* - събирането на гуми се извършва след предварителна заявка.

По отношение качеството на разделно събраните отпадъци – оказва се че едва около 30-40% от съдържанието на контейнерите отговаря на определените фракции. Липсват механизми за ангажираност на гражданите и на общините като цяло.

- **Производствени отпадъци;**

Депозит за неопасни отпадъци “Сгуроотвал”, с оператор “ТЕЦ - Варна” ЕАД

Преустановена е експлоатацията на Секция II. Секцията е изведена от експлоатацията от 01.01.2015 г. Рекултивацията не е започнала предвид това, че оператора в края на 2015 г. внесе изменение в МОСВ на работения проект. Изменението е съгласувано с изх.№ 26-00-1516/08.12.2015 г. на МОСВ. Съгласно документацията от обществената подячка за избор на изпълнител за рекултивацията на Секция II, техническата рекултивация следва да бъде извършена до 30.09.2016г., а биологичната да продължи до 30.09.2018 г.

Секция I - рекултивация е извършена в съответствие със съгласувания проект за закриване и рекултивация на съоръжението. Реализиран е проект за изграждане на лесозащитен пояс. Провежда се мониторинг и контрол на компонентите на околната среда, съгласно утвърдения план.

Депозит сгурошламоотвал “Падина”, с оператор “Солвей Соди” АД

С новоиздаденото комплексно разрешително № 74-Н1-ИО-А2/2014 г., в сила от 20.01.2015 г. сгурошламоотвал „Падина” е посочен вече не като депозит, а като утайтелен басейн „Падина“, на който считано от 01.01.2015 г. се разрешава постоянно съхраняване на „утайки от пречистване на отпадъчни води“.

С писмо изх. № 26-00-1393/29.10.2013 г. на основание чл. 17 от Наредба № 26/02.10.1996 г. МОСВ съгласува работен проект на дружеството, за частична техническа и биологична рекултивация на отстъпа между диги V-ти и VI-ти етап на надграждане на сгурошламоотвал „Падина” на площ от 100 дка.

Шламоотвал за карбонатен шлам, с оператор “Полимери” АД

Основните производствени мощности/единици в предприятието са изведени от експлоатация. Депозитът не е в експлоатационен режим. Преустановено е подаването/ наливането на карбонатен шлам.

Депото за карботатен шлам е с прекратена експлоатация от 2010 г. Не е извършена техническа рекултивация на депото; не е внесен за съгласуване в РИОСВ и МОСВ проект за закриване и рекултивация; не се провежда мониторинг и контрол на компонентите на околната среда.

Причините за допуснатите несъответствия при изпълнението на мерките по привеждане на депото са от вътрешно фирмен, организационен характер, както и изключително утежненото икономическо състояние на дружеството. Същото е обявено в несъстоятелност.

Депото за неопасни отпадъци “Разширение на депо за фосфогипс”, с оператор “Агрополихим” АД

Обекта е с преустановена експлоатация. Дейностите по депониране на отпадъци са прекратени през м. Февруари 2013 г., след въвеждане в експлоатация на новото депо за фосфогипс, м-ст “Дренака”. Не е извършена техническа и биологична рекултивация.

За депото има актуализиран план за привеждане в съответствие с нормативните изисквания, който се изпълнява регулярно. Не е избран изпълнител за актуализация на съгласувания през 2009 г. проект за рекултивация на обект „Разширение на депо за фосфогипс – „Сая дере“.

Депото за утайки от ПСОВ Добрич, с оператор “В и К - Добрич” ЕООД

Депото е с прекратена експлоатация. Не са изпълнени условията по т. 3, т. 4, т. 5, т. 6 и т. 8 от Решение № 00-03-07-01/2009 г. на министъра на околната среда и водите и дейностите от т.2 – т. 7 и т.9 от инвестиционната програма.

Депото за строителни и производствени отпадъци, м-ст “Маркузана”, с. Падина, със собственик община Девня

Прекратена е експлоатацията на депото, съгласно предписание в констативен протокол от 16.07.2009 г. и е връчена преустановителна Заповед № 165/12.08.2009 г.

Извършена е актуализация на работен проект/план за закриване и рекултивация на депото, съгласувана с писмо изх. № 08-00-2353/11.08.2010 г. на МОСВ. Ангажиментите по закриване на обекта са на община Девня.

Дейностите по закриване и рекултивация, предвидени със съгласувания технически проект от МОСВ, към настоящия момент не са стартирали.

Всички населени места на територията са включени в организирано сметосъбиране и сметоизвозване, дейността се извършва от лица притежаващи документи по чл. 78 от Закона за управление на отпадъците. Обхванатото население в организираното сметосъбиране и сметоизвозване представлява 99 % обхванатото население.

Организираното сметосъбиране е важна предпоставка за прекратяване ползването и възстановяването на нерегламентираните сметища.

По отношение на строителните отпадъци, в повечето общини няма изградени специализирани депа или съоразения за предварително третиране на подобен вид отпадък. Основна практика е строителните отпадъци да се използват за рекултивация на нарушени терени или да се

депонират заедно с битовите на общинските и регионални депа. Не са изключени и случаите на нерегламентираното изхвърляне на този вид отпадък.

С въвеждането в експлоатация на регионални депа за неопасни отпадъци Братово – регион Бургас, Малко Търново, както и Претоварна станция за отпадъци - Несебър и Карнобат, понастоящем са предвидени съоръжения за третиране на строителни отпадъци с които се очаква в голяма степен да се реши проблемът с тяхното третиране.

Формираните в резултат от производствена дейност опасни и неопасни отпадъци предварително се съхраняват на отредени площадки на територията на производствените предприятия и съгласно писмени договори се предават на лица, които имат право да извършват последващи дейности по третиране на отпадъци.

Третирането на отпадъците, обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции, образувани в резултат от дейността на медицински заведения се извършва в три автоклавни инсталации на територията на гр. Варна и две на територията на гр. Бургас. Биологичните отпадъци, лекарства с изтекъл срок на годност и др. се извозват за изгаряне в инсинератор.

Системата за сметосъбиране и сметоизвозване е сравнително добре развита, покриваща почти всички населени места от областта. Расте и броя на населените места, които са обхванати от системата за разделно събиране на отпадъците, но все още тези системи не са повсеместно разпространени особено в малките населени места.

Таблица 2.7-1 Отпадъци и техните местонахождения

БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН			
РЕГИОНАЛНИ ДЕПА	ЧЛЕНУВАЩИ ОБЩИНИ	СТЕПЕН НА ИЗГРАДЕНОСТ	РЕКУЛТИВИРАНИ СМЕТИЩА
Бургас	Бургас	изградено	Проект за рекултивация
	Айтос и Камено		Проект за рекултивация
	Карнобат		Проект за рекултивация
	Несебър		Проект за рекултивация
	Поморие		Проект за рекултивация
	Руен		Проект за рекултивация
	Средец		Проект за рекултивация

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

	Сунгурларе		Проект за рекултивация
Варна	Варна	изградено	Проект за рекултивация
	Аксаково		Проект за рекултивация
	Белослав		Проект за рекултивация
Малко Търново	Малко Търново	изградено	
Омуртаг	Омуртаг	изградено	Проект за рекултивация
	Връбница		техническа рекултивация
	Котел		Проект за рекултивация
Провадия	Провадия	Не е изградено	Не е рекултивирано
	Дългопол		Не е рекултивирано
	Ветрино		Не е рекултивирано
	Долни чифлик		Не е рекултивирано
	Аврен		Не е рекултивирано
	Вълчи дол		Не е рекултивирано
	Девня		Не е рекултивирано
	Суворово		Не е рекултивирано
	Бяла		Не е рекултивирано
Созопол	Созопол	изградено	
	Царево		депо Ахтопол. в землището на гр. Ахтопол (старото депо на общината на пътя за с.Равудиново)
	Приморско		депо Китен
Търговище	Търговище	изградено	действащо
Шумен	Шумен	изградено	

	Велики Преслав		техническата и биологичната рекултивация
	Смядово		
	Каспичан		биологична рекултивация
	Нови Пазар		
	Хитрино		техническата и биологичната рекултивация
	Каолиново		техническата и биологичната рекултивация

Съществуващите проблеми, произтичащи от дейностите, свързани с управлението на отпадъците и водещи до замърсяването на повърхностните и подземни води и влошаването тяхното, количествено и качествено състояние са:

- Наличието на голям брой нерегламентирани сметища. По информация на РИОСВ, разположени в обхвата на Басейнова Дирекция – Черноморски район, всяка година се закриват голям брой от сметищата, но се появяват нови такива на други места;
- Липсата на специализирани депа за строителни отпадъци, което най-често води до изхвърлянето на отпадъци от строителство и разрушаване на нерегламентирани за целта места, формирайки незаконни сметища по поречието на реките и язовирите;
- Голяма част от депата не отговарят на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа, с което се създава опасност за замърсяване на повърхностните и подземни води;
- Някои от депата не отговарят на изискванията на действащото законодателство, с което се създава опасност за замърсяване на повърхностните и подземни води;
- Проблеми с големия брой нерегламентирани сметища, много от които се намират в руслата на реките и съществува риск за замърсяване на водния обект;

2.8. ПРЕДПРИЯТИЯ С НИСЪК И ВИСОК РИСКОВ ПОТЕНЦИАЛ В ТЕРИТОРИАЛНИЯ ОБХВАТ НА ПУРЪ

На територията на басейновата дирекция се намират предприятия, класифицирани по реда на глава седма, раздел I от ЗООС, с нисък и висок рисков потенциал, описани в следващата :

Таблица 2.8-1. Предприятия с висок и нисък рисков потенциал

Оператор	Рисков потенциал	РИОСВ	Басейнова дирекция	Код на повърхностно водно тяло в близост до предприятието	Наименование на повърхностно водно тяло	Екологично състояние на повърхностно водно тяло	Химично състояние на повърхностно водно тяло
„Крис ойл 97“ ЕООД, гр. Каспичан	нисък	РИОСВ Шумен	Черноморски район	BG2PR567R011	р.Провадийска - от гр. Каспичан до с. Невша	лошо	добро
„Мега Груп“ ЕАД, гр. Варна – „Инсталация за обезводняване на оводнени петролни продукти и производство на разтворители, промишлен газьол и котлено гориво (атмосферна дестилация)“ – гр. Смядово	висок	РИОСВ Шумен	Черноморски район	BG2KA600R018	р. Брестова и притоци	умерено	добро
„Пашабахче България“ ЕАД, гр. Търговище, Индустриална зона	нисък	РИОСВ Шумен	Черноморски район	BG2KA800R1131	I участък: р. Врана от гр. Търговище до вливане на р.Керизбуна р (Андере); II участък: р.Сива (Лиляк) до вливане в р. Врана; III участък: р. Къошка (Башбунар) до вливане в р.Врана	много лошо	непостигащо добро

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

Тракия Глас България“ ЕАД, гр. Търговище, Индустириална зона	висок	РИОСВ Шумен	Черноморски район	BG2KA800R 1131	I участък: р. Врана от гр. Търговище до вливане на р.Керизбуна р (Андере); II участък: р.Сива (Лиляк) до вливане в р. Врана; III участък: р. Къошка (Башбунар) до вливане в р.Врана	много лошо	непостигащо добро
„Максам СЕ България“ ЕАД, гр. Габрово – „Площадка Смядово“	висок	РИОСВ Шумен	Черноморски район	BG2KA600R 018	р. Брестова и притоци	умерено	добро
„Ер Ликид България“ ЕООД, гр. Пирдоп, Индустириална зона – „Инсталация за разделяне на въздух Sigma 110 LL“, кв. „Върбел“, Индустириална зона, гр. Търговище	висок	РИОСВ Шумен	Черноморски район	BG2KA800R 1131	I участък: р. Врана от гр. Търговище до вливане на р.Керизбуна р (Андере); II участък: р.Сива (Лиляк) до вливане в р. Врана; III участък: р. Къошка (Башбунар) до вливане в р.Врана	много лошо	непостигащо добро

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

„Шишеджам Аутомотив“ ЕАД, гр. Търговище	нисък	РИОСВ Шумен	Черноморски район	BG2KA800R 1131	I участък: р. Врана от гр. Търговище до вливане на р.Керизбуна р (Андере); II участък: р.Сива (Лиляк) до вливане в р. Врана; III участък: р. Къошка (Башбунар) до вливане в р.Врана	много лошо	непостигащо добро
„Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД, гр. Варна, летище Варна – „Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД, гр. Бургас, Летище Бургас	висок	РИОСВ Бургас	Черноморски район	BG2SE900R 026	I участък: р.Азмак от извора до вливане в Атанасовск о езеро; II участък: р.Дерменде ре от извора до вливане в р. Азмак	умерено	добро
„ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас“ АД, гр. Бургас – „ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас“ АД – основна площадка, гр. Бургас	висок	РИОСВ Бургас	Черноморски район	BG2SE900R 036	I участък: р.Айтоска от вливането на р.Съдиевска до след гр.Камено; II участък: р.Айтоска от след гр.Камено до вливане в Бургаско езеро	лошо	няма данни

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

„Теком“ АД, гр. Бургас за предприятие – фабрика „Теком“ АД, гр. Бургас	няма информация	РИОСВ Бургас	Черноморски район	BG2SE900R026	I участък: р.Азмак от извора до вливане в Атанасовско езеро; II участък: р.Дермендере от извора до вливане в р. Азмак	умерено	добро
„Топливо“ АД, гр. София – „Пълначен завод за пропан-бутан“, гр. Камено, в землището на гр. Камено, област Бургас	няма информация	РИОСВ Бургас	Черноморски район	BG2SE900R036	I участък: р.Айтоска от вливането на р.Съдиевска до след гр.Камено; II участък: р.Айтоска от след гр.Камено до вливане в Бургаско езеро	лошо	няма данни
„Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас за предприятие – „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, ПСПВ „Камчия“, с. Прилеп, община Сунгурларе	нисък	РИОСВ Бургас	Черноморски район	BG2KA400R1011	р. Луда Камчия - от яз. Камчия до с. Люляково	добро	няма данни
„Андезит“ ООД, гр. Бургас - „Склад за съхранение на взривни материали Горно Езерово“, гр. Бургас	висок	РИОСВ Бургас	Черноморски район	BG2SE900L037	Бургаско езеро	много лошо	непостигащо добро

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

„Лукойл Нефтохим Бургас“ АД, гр. Бургас – „Пристанищен терминал Росенец“, гр. Бургас	висок	РИОСВ Бургас	Черноморски район	неанализира н участък	неанализира н участък	неанализиран участък	неанализиран участък
„Алси“ ЕООД, гр. Бургас за предприятие с - „Складова база за съхранение на пропан-бутан и дизелово гориво“, гр. Бургас	висок	РИОСВ Бургас	Черноморски район	BG2MA100L 001	ез. Мандра / Узунгерен	много лошо	няма данни
„Топлофикация Бургас“ ЕАД, гр. Бургас	нисък	РИОСВ Бургас	Черноморски район	BG2SE900L0 37	Бургаско езеро	много лошо	непостигащо добро
„Ескана Инвест 96“ АД, гр. Варна– „Завод за производство на взривни вещества, Склад за съхранение на взривни вещества и Навес, гр. Девня, местност „Каровча“, землище гр. Девня, общ. Девня, област Варна	висок	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2PR210R 1005	р. Девненска - след с. Чернево до вливането в р.Провадий ска	умерено	няма данни

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

„Ескана Инвест 96“ АД, гр. Варна – производствена база и склад за съхранение на взривни материали „Сини вир“, с. Цонево, община Дългопол, област Варна	висок	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2KA400L008	яз. Цонево	добро	няма данни
„Газтрейд“ АД, гр. София тие с висок рисков потенциал – „Пристанище за обществен транспорт от регионално значение за горива – Варна“, гр. Белослав, община Белослав, област Варна	няма информация	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2PR100L003	Белославско езеро	много лошо	непостигащо добро
„Котура“ ЕООД - „Терминал за втечнени въглеводородни газове“, гр. Суворово, община Суворово, област Варна	няма информация	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2PR200R1004	р. Девненска - от извора до с.Чернево	умерено	добро
„Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД, гр. Варна, летище Варна – „Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД, гр. Варна, Летище Варна	нисък	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2PR100L001	Варненско езеро	много лошо	няма данни

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

„Лукойл България“ ЕООД, гр. София – Пласментно снабдителна база „Аспарухово“, с. Аспарухово, област Варна	нисък	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2KA400L008	яз. Цонево	добро	няма данни
„Никас“ ООД, гр. София – „Складова база за съхранение на взривни вещества за граждански цели“, с. Чернево, община Суворово	висок	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2PR210R1005	р. Девненска - след с.Чернево до вливането в р.Провадийска	умерено	няма данни
„Поддържане чистотата на морските води (ПЧМВ)“ АД, гр. Варна – „Терминал за базови масла“, гр. Варна	нисък	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2PR900L020	Канал 1 (нов) между Варненско езеро и Черно море	лошо	няма данни
„Варна Сторидж“ ЕООД, гр. Ловеч - „Петролна база - Варна“, гр. Варна	висок	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2PR900L019	Стар канал между Варненско езеро и Черно море	много лошо	няма данни
„Солвей Соди“ АД, гр. Девня	висок	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2PR100L003	Белославско езеро	много лошо	непостигащо добро
„Сол България“ ЕАД, гр. София – „Завод за производство на индустриални газове“, гр. Девня, южна промишлена зона (на територията на „Агрополихим“ АД, гр. Девня)	висок	РИОСВ Варна	Черноморски район	BG2PR100L003	Белославско езеро	много лошо	непостигащо добро

На база на събраната и синтезирана информация, се налага изводът, че всяко от описаните предприятия, в рамките на своята дейност и при наличието на аварийна ситуация би представлявало риск за водния обект, който е в обсега на предприятието. Необходими са мерки, които да водят до предотвратяване на замърсяването на речните басейни в случай на авария и/или инцидент.

2.9. ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ: ШУМ, ВИБРАЦИИ, ЛЪЧЕНИЯ И ДРУГИ

Шум

В страната е изградена и функционира Национална система за контрол, ограничаване и снижаване на шума в населените места като основен управленски инструмент за проследяване и превенция на неблагоприятните здравно-екологични ефекти от разпространението и въздействието на фактора „шум”. ИАОС поддържа и актуализира база данни с измерванията на акустичното натоварване, които са за:

- Нивото на шума по границата на промишления източник в dB(A);
- Нивото на шума в мястото на въздействие - най-близката жилищна или обществена сграда в dB(A);

Стойностите се отчитат за различните периоди от денонощието, в които предприятието работи (дневен период – от 7 до 19 часа, вечерен период – от 19 до 23 часа , нощен период - от 23 до 7 часа).

В системата на Министерство на здравеопазването се извършва мониторинг и чрез оперативната мрежа на Националната система са всички РИОКОЗ. Те проследяват нивото на шума в населените места в 727 бр. пунктове за мониторинг в 36 града - 27 областни и градовете: Ботевград, Самоков и Своге от Софийска област, Горна Оряховица и Свищов от област Велико Търново, Дупница от област Кюстендил, Казанлък от област Стара Загора, Попово и Омуртаг от област Търговище.

Шумът в околната среда е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в т.ч. шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, както и от локални източници на шум.

При продължително излагане на шум е установено че той влияе на почти всички органи и системи на човешкия организъм, и оказва вредното си въздействие, като причинява:

- **на централната нервна система** - нервна преумора, психични смущения в паметта, раздразнителност;
- **на вегетативната нервна система** - усилен тонус, който може да доведе до редица сърдечни, циркулаторни и други прояви;
- **на сърдечно-съдовата система** – изменения в сърдечния ритъм (тахикардия), и промени, които водят до повишаване на артериалното налягане;
- **на дихателната система** – изменение на респираторния ритъм;

- **на ендокринната система** – изменение на количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма.

Според извършените проучвания в областта, въздействието на нивата на шума се разделят на следните групи:

- шум, чието ниво е над 120 dB(A) се счита, че поврежда слуховите органи;
- шум с ниво 100 – 120 dB(A) за ниските честоти и 80 – 90 dB(A) за средните и високите честоти може да предизвика необратими изменения в органите на слуха и при трайно излагане да доведе до болестно състояние;
- шум с ниво 50 – 80 dB(A) затруднява разбираемостта на говора;
- шум с нива около 50 – 60 dB(A), оказват вредно влияние върху нервната система на човека и смущават неговия труд и почивка.

Съгласно Наредба № 6 от 26 Юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн. ДВ. бр. 58 от 18 Юли 2006 г.), граничните стойности на нивата на шум в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях са посочени в следващата таблица:

Таблица 2.9.-1 Граничните стойности на нивата на шум в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях		Таблица № 2 от прил.№2 към чл.5 на Наредба 6		
		Еквивалентно ниво на шума в dB(A)		
		ден	вечер	нощ
1.	Жилищни зони и територии	55	50	45
2.	Централни градски части	60	55	50
3.	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4.	Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55

5.	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
6.	Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7.	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
8.	Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
9.	Зони за научноизследователска и учебна дейност	45	40	35
10.	Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

Резултатите от провеждания мониторинг на шума в населените места и анализът на данните показва, че най-много пунктове попадат в шумовия диапазон 63-67 dBA и 68-72 dBA.

Положителен факт е липсата на пунктове в населените места, попадащи в диапазона 78-82 dBA и преминаването на 14 от контролните пунктове в диапазона 73-77 dBA.

Неблагоприятно е подчертаното задържане на високите шумови нива от диапазона 68-72 dBA в градовете Варна и Бургас. Това означава утвърждаване на утежнена акустична обстановка в урбанизираната среда, която би могла да се свърже с възникването на здравен риск. Във връзка с голямата плътност на застрояване и гъстота на обитаване София остава лидер по рисковата шумова експозиция на населението.

Основните мероприятия, които се препоръчват на общините, са свързани с подобряване организация на транспорта, пътната инфраструктура, начина на застрояване и организация на териториите, създаване и поддържане на "тихи зони" и зони, подлежащи на усилен шумова защита, прилежащи към детските, здравните и учебните заведения, жилищата и местата за отдих. Това са дейности, зависещи от доброто управление на градската среда и които са изцяло в прерогативите на общинските ръководства. не установява наднормени нива на шума

Електромагнитни полета

Електромагнитните полета са комбинация от невидими електрически и магнитни полета със заряд. Генерират се от природни явления, както и от човешки дейности, главно от употребата на електричество.

Повечето електромагнитни полета, създадени от човека, променят посоката си на специфична честота, варираща от високи радиочестоти (РЧ) – като тези, използвани от мобилните телефони, през средни честоти (СЧ) – като тези, генерирани от компютърните екрани и изключително слаби честоти (ИСЧ) – като тези, генерирани от електрическите проводници.

Терминът статичен се използва за полета, които не се променят с времето. Статичните магнитни полета се използват за снемане на медицински изображения и се генерират от уреди, използващи прав ток.

Излагането на електромагнитни полета причинява незабавни биологични ефекти, ако полетата са достатъчно силни. Ефектите варират от стимулиране на нерви и мускули до загряване на тъканите на тялото в зависимост от честотата. За предпазване от тези влияния са създадени норми за излагане на електромагнитни полета.

Радиочестотни полета

Радиочестотните полета имат множество приложения в модерните комуникации. Най-разпространените източници са мобилни телефони, безжични телефони, локални безжични мрежи и радиопредавателни кули. Медицинските скенери, радарните системи и микровълновите печки също използват радиочестотни полета. Радио честотите варират от 100 kHz до 300 GHz.

Когато човешкото тяло е изложено на радиочестотни полета, то натрупва енергия с течение на времето. Колко радиочестотна енергия натрупва човек всекидневно не е известно, тъй като излагането зависи от много фактори, особено разстоянието на източниците. Силата на полето бързо намалява с увеличаване на разстоянието, което означава, че човек натрупва повече енергия от устройство, което използва отблизо - мобилен телефон в ръката, например, отколкото от по-силен източник, като радиопредавателна кула, който обаче е доста по-отдалечен.

Радиационен гама фон

Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама - фон се състои от 26 локални мониторингови станции, измерващи мощността на дозата. Станциите са разположени по цялата територия на страната, работят в непрекъснат режим и изпращат данни в централната станция в ИАОС.

По данни на ИАОС, Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон не е регистрирала стойности на радиационния гама фон, различни от естествените. Не се наблюдавана тенденция за повишаване на обемната специфична активност на естествените и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух. При наблюдението на радиационното състояние на необработваеми почви не са констатирани надфоновы стойности на специфичната активност на естествените и техногенни радионуклиди. Повърхностните водни течения и басейни в страната са в добро радиационно състояние

2.10. НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

Демографското развитие на страната ни е национален и социален приоритет от огромно значение, изискващ максимална концентрация на усилията и провеждане на активна и последователна политика на институциите и структурите на гражданското общество на централно, регионално и местно ниво.

Последните години са белязани от демографска криза, характеризираща се със стабилна депопулация. Днешното демографско състояние на българското население е резултат от продължително действие на множество фактори и влияния. Една част от тях са свързани с общи тенденции в демографското развитие на европейските страни, други – със специфичните особености на историческото, икономическото и културно развитие на Република България и конкретно за Черноморския район на областите Варна, Бургас и Добрич. Спирането на нарастването на броя на населението и процесът на неговото числено намаляване започва още преди 1989 г. Анализът на здравно-демографските процеси дава стабилна база за определяне и прогнозиране на здравните потребности, а също така и на обема и вида на здравните услуги, които са необходими за удовлетворяването им. Например общият брой на населението по последни официални данни на НСИ за област Варна към 31.12.2013 г. е 474 076 души и представлява 6.5% от общото население на страната. И през 2013 година област Варна се нарежда на трето място в страната по брой на населението – непосредствено след София-област и област Пловдив.

Териториалното разпределение на населението (живеещи в градове/села) е както следва: в градовете на област Варна живеят 397 255 души или 83.80% от населението на областта, а в селата живеят останалите 76 821 души или 16.20% от цялото население на областта. Разпределението на населението между градовете и селата в края на 2013 г. е резултат от неговото естествено и механично движение. Регистрираното съотношение между мъжете и жените в областта е 48,91% към 51,09%.

От особено значение за определяне на здравно-демографската характеристика на населението и тенденциите на общественото здраве е оценката на неговата възрастова структура. Промените във възрастовата структура на населението оказват съществено влияние върху показателите за общественото здраве, особено върху общите коефициенти на раждаемост, смъртност, заболяемост и болестност и др., и в крайна сметка върху здравните потребности на населението.

Разпределението на населението на област Варна, например, по възрастови групи е по-благоприятно от средните стойности на показателя за страната. Характерен е високият дял на населението в групата от 15 до 59 г. – 291 876 жители, от която се формира основно трудовият потенциал. За 2013 г. се наблюдава увеличение броя на населението в област Варна, което не се е случвало последните години.

За страната възрастовата структура на населението се характеризира с трайна тенденция на застаряване на населението. Увеличава се относителния дял на лицата над 60-годишна възраст (за област Варна съответно за 2014 г. – 17.6% , а за област Бургас- 17.7%) и намалява дялът на децата 0-14 г.(за област Варна - 14.7%, за област Бургас- 15.2%).

Демографските промени в Черноморския район са благоприятни и значително по-добри от средните за страната – висока раждаемост, ниска смъртност (вкл. детска смъртност), положително естествено и механично движение на населението , при което във Варна и Бургас увеличението на населението се дължи изцяло на техния положителен механичен прираст.

През 2014 г. в страната са регистрирани 68 083 родени деца, като от тях **67 585 (99.3%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените се увеличава с 1 007 деца, или с 1.5%.

В градовете и селата живородени са съответно 50 704 и 16 881 деца. Коефициентът на раждаемост в градовете е 9.6‰, а в селата - 8.7‰.

В регионален аспект най-висока е раждаемостта в област Бургас - 10.2‰. По-висока от общата за страната е раждаемостта в областите Варна - 9.8‰. Във всички останали области раждаемостта е по-ниска от средната за страната.

Нивото на общата смъртност продължава да е твърде високо. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (21.6‰) отколкото в градовете (12.7‰). Девет са областите със смъртност, по-ниска от общата за страната, като сред тях се нарежда и област Варна -12.5‰. Заболяванията са основна причина за смърт при възрастните в област Варна. През 2013 г. основен дял в структурата на общата смъртност заемат болестите на органите на кръвообращението – клас IX – 62.59%, следвани от новообразуванията – клас II – 21.54%, болестите на храносмилателната система – клас XI – 4.43%, травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини – клас XIX – 3.03% и X клас – болести на дихателната система с 2.98%. Тези 5 класа болести формират 94.57% от причините за смърт през 2013 г.

Нивото на детската смъртност е най-информативният показател за икономическото, социалното и здравното благополучие на населението, а измененията в интензитета на детската смъртност настъпва сравнително бързо с промените в икономическите условия на живот и жизнен стандарт.

През 2014 г. за страната коефициентът на детска смъртност е 7.6‰.

В регионален аспект през 2014 г. в общо единадесет области коефициентът на детска смъртност е по-нисък от средния за страната. Детската смъртност в област Варна винаги е била по-ниска от средната за страната. Това се дължи на по-големият относителен дял на градското население в сравнение със средния за страната.

Коефициентът на детската смъртност в Област Варна бележи плавно снижение от 2003 г. –от 11.4‰ до 6.3‰- 2009 г. През 2013 г. коефициентът на детска смъртност достига своята най-ниска стойност от 10 години насам – 4.2‰. По-висок от общия за страната и със стойности над 10.0‰ е коефициентът на детска смъртност в област Шумен - 11.7‰.

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на страната се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението. **През 2014 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст.**

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва и механичният прираст. През 2014 г. седем области имат положителен механичен прираст. Сред тях са областите Бургас (2.5‰) и Варна (2.1‰).

Здравни показатели на населението

Анализирани са двата най-информативни здравни показатели - **заболеваемостта** и **болестност**. **Заболеваемост** е общият броят на регистрираните нови случаи на заболявания при първичната медицинска помощ за 1 година, **болестност** - общият брой регистрирани стари и нови случаи през годината.

Показателите за здравното състояние – „заболеваемост” и „болестност” за Черноморски район на БУВ са сред най-ниските в страната, което определя разглеждания район като благоприятен по отношение на човешкото здраве - здравните показатели на населението са сред най-добрите в страната.

Нарастващата заболеваемост на населението се определя в най-голяма степен от заболявания, които се дължат на демографски фактори, свързани със стареенето на населението, нездравословно хранене, тютюнопушене, употреба на алкохол, нерационален и нехигиеничен живот, намалена двигателна активност и спортуване, живот в стрес и др.

В структурата на **заболеваемостта** на населението по класове болести за 2013 г. в област Варна с най-висок относителен дял са болестите на дихателната система – 36.16%. На второ място са болестите на пикочо-половата система – 8.98%. На трето място са травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини – 7.74%.

През 2013 г. в структурата на **болестността** по класове болести с най-висок относителен дял 24.90% са болестите на органите на кръвообращението. На второ място са болестите на дихателната система – 19.00%. На трето място са болестите на пикочо-половата система – 9.33%.

В структурата на заболеваемостта при децата до 17 години по класове болести за 2013 г. в област Варна на първо място са болестите на дихателната система – 62,27% от всички заболявания при децата от 0 до 17 години. На второ място са травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини – 6,12 %. На трето място са симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде – 5,51 %. На четвърто място са болести на кожата и подкожната тъкан – 5,43 % и на пето място са болести на ухото и мастоидния израстък – 4,41 %.

През 2013 г. хоспитализациите в лечебните заведения са в следния порядък: На първо място е клас II (новообразувания) – 18 353, което е 387.13 на 10 000 души от населението, относителен дял – 16.29%.

На второ място е клас IX (болести на органите на кръвообращението) – 17 945, което е 378.53 на 10 000 души от населението на областта, относителен дял – 15.93%.

На трето място е клас XI (болести на храносмилателната система) – 11 086, което е 233.84 на 10 000 души от населението, относителен дял – 9.84%.

На четвърто място е клас XIII (болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан) – 8 352 или 176,17 на 10 000 души от населението, относителен дял – 7.41%.

На пето място е клас X (дихателната система) – 8 054, което е 169.89 на 10 000 души от населението, относителен дял – 7.15%

Злокачествените новообразувания се обособяват като друг тежък проблем, свързан със здравето на населението. В област Варна през 2013 г. заболяемостта от злокачествени заболявания е 478.62, а болестността – 3 629.59 на 100 000 души от населението.

Все още е висок процентът на регистрираните инфекциозни заболявания - относителен дял в общата болестност – 2.98% за 2013 г. Най-голяма епидемиологична значимост по групи инфекции имат следните нозологични форми: чревни инфекциозни болести, туберкулоза, вирусен хепатит, сифилис и др.

Устойчивите решения по отношение качествата на водите в района, предотвратяване на необратимите щети върху околната среда и населението са съществен елемент в общата стратегия за запазване и подобряване на демографията и здравето на населението.

От особено значение е прилагането на ПУРБ за развитието на туризма –осигуряването на достатъчно по количество и с добри качества питейна вода е основен фактор за качеството на туристическите услуги в района.

2.11. РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН

Таблица 2.11-1 Очаквано развитие на компонентите и факторите на околната среда без прилагане на плана

Компонент/фактор на околната среда	Развитие на компонентите и факторите на околната среда без прилагане на плана
Атмосферен въздух	Не се очаква промяна (положителна или отрицателна) в състоянието на атмосферния въздух при сценарий без прилагане на ПУРБ на ЧР
Климат	Не се очаква климатична промяна (положителна или отрицателна) при сценарий без прилагане на ПУРБ на ЧР
Повърхностни води	Без прилагането на ПУРБ няма да бъде осигурено: опазване на количеството на водите и ефективното им използване при предоставяне на водни услуги; периодичен и аналитичен преглед на значимите видове натиск и въздействие в резултат от човешката дейност; реализиране на програмите за мониторинг, осигуряващи периодична, актуална информация за състоянието на водите; информация за потенциално застрашените водни тела, резултат от точкови и дифузни източници на замърсяване;

	<p>дейности по намаляване на замърсяването и предотвратяване на влошаването на състоянието на водите;</p> <p>специален статут, гарантиращ опазване и съхранение на зоните за защита на водите;</p> <p>контрол и действия, насочени към редуциране на натиска върху хидроморфологичните характеристики на лотичните водни тела;</p> <p>изпълнението на целите, насочени към поддържане и възстановяване на екологично и химично доброто състояние на повърхностните води;</p> <p>актуална информация на обществеността за планираните и реализирани мерки, както и достигнатите резултати от тяхното прилагане</p> <p>Неприлагането на ПУРБ не може да гарантира изпълнение на целите, заложи в Рамковата директива за водите, от която произтичат всички транспонирани в националното законодателство нормативни документи. В този смисъл ПУРБ има ключово значение за съхранение на водните ресурси, опазване на качествата на повърхностните води и балансираното функциониране на водните екосистеми в териториалния обхват на ЧРУВ.</p>
Подземни води	<p>При неприлагане на ПУРБ :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. няма да се постигне основната цел- ПВТ да са в добро състояние. 2. няма да се осъществят дейностите по ограничаване на въвеждането на замърсители в подземните води. 3. няма да се постигнат стандартите и целите за защитените територии. 4. Всички проблеми касаещи количествата и качествата на подземните води констатирани в екологичната оценка ще продължат да съществуват и ще се задълбочават, което има дегенеративен характер с тенденция към влошаване на състоянието на водите, което ще рефлектира върху човешкото здраве. 5. Чистата, здравословна и правилно функционираща водна среда предоставя на обществото редица ползи, като например чиста вода за домакинствата и индустрията. Значимите проблеми в управлението на водите могат да намалят качеството на водната среда и следователно да намалят ползите, които обществото извлича.
Почви	<p>Неприлагането на ПУРБ ще се отрази неблагоприятно върху околната среда. Въздействието върху почвитеще бъде отрицателно ипричинено от</p> <p>непречистените води от населението и индустрията;</p> <p>от инфилтратата от нерегламентираните депа за битови отпадъци,</p> <p>в резултат на интензивно земеделие и прекомерно използване на препарати за растителна защита,</p>

	от замърсяване на почвите и околните терени при добива на минерални и инертни материали, от проявите на ерозия, от наводнения и ще затрудни опазването на водите от замърсяване.
Население и човешко здраве	<p>Ако не се приложи ПУРБ качествата на водите няма да се приведат в съответствие с европейските изисквания и българската законова и нормативна уредба, при което няма да се създадат условия за подобряване на околната среда и здравното състояние на населението. Недобрите качества на водите са неблагоприятен фактор по отношение потреблението им за битови нужди, повишен е рискът от заболяемост на населението, свързана със състава на водите, създават се пречки за осигуряване на добро качество на живот на населението и за здравословни условия на живот, което от своя страна ще бъде предпоставка за повишен здравен риск при населението.</p> <p>Неприлагането на ПУРБ ще затрудни осъществяването на мерки за намаляване на замърсяването на водите от различни източници (промишленост, селско стопанство, битови дейности и др.), което ще се отрази неблагоприятно върху околната среда и здравното състояние на населението.</p> <p>Близостта и достъпът до много водни ресурси в Черноморски район допринасят съществено за градската регенерация, създават условия за отдых и рекреация, съдействат за по-здравословен начин на живот. Прилагането на ПУРБ е необходимо за реализиране на тези условия.</p>
Ландшафт	<p>Неприлагането на Плана за управление на речните басейни в Черноморски район би имало негативно влияние върху околната среда, поради нарушаването и замърсяването на ландшафтните компоненти от:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. създаването на нови типове антропогенни и промишлени ландшафти, замърсени от човешката дейност и с неблагоприятно визуално-естетическо въздействие; 2. замърсяване на почвите и водните обекти от битово-фекални води; 3. замърсяването от нерегламентираните сметища; 4. от депата за отпадъци (битови, строителни, промишлени); 5. преки нарушения и замърсяване на ландшафтните компоненти в резултат от строителните дейности за изграждане на ПСОВ и канализационни системи; 6. изграждане на регионални депа за битови отпадъци; 7. ремонт на хидротехническите съоръжения; 8. изграждане на кариери за добив на инертни материали и др.

Биологично разнообразие	Неприлагането на ПУРБ ще доведе до намаляване на природозащитния статус на природни местообитания , видове и техните местообитания, опазвани в защитените територии и защитените зони от Натура 2000, както и до значителни отрицателни въздействия върху биологичното разнообразие, флората и фауната, опазвани извън тях. Неприлагането на ПУРБ ще възпрепятства постигането на целите на обявяване на защитените зони от Натура 2000.
Материални активи	Не се очаква промяна (положителна или отрицателна) в състоянието на материалните активи при сценарий без прилагане на ПУРБ на ЧР
Вредни физични фактори	Не се очаква промяна (положителна или отрицателна) в състоянието на вредните физични фактори при сценарий без прилагане на ПУРБ на ЧР
Отпадъци	Без прилагането на ПУРБ на ЧР се очаква отрицателна промяна по отношение състоянието и управлението на отпадъците поради остарели, формални и неприложими механизми на контрол в до сегашния планов период.
Предприятия с висок и нисък рисков потенциал	Без прилагането на ПУРБ на ЧР се очаква отрицателна промяна по отношение състоянието и управлението на предприятията с висок и нисък рисков потенциал поради остарели, формални и неприложими механизми на контрол в до сегашния планов период.

3. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ

Въз основа на характеристиката на аспектите на околната среда към момента по-долу е обърнато внимание на териториите, които ще са значително засегнати от изпълнението или неизпълнението на заложените цели в проекта на ПУРБ. Това са територии и зони с особен статут - защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, защитени територии по Закона за защитените територии, зони за защита на водите, населени места и обекти, подлежащи на здравна защита в резултат на прилагането на плана, СОЗ около водоизточници и други.

Цялата територия на водосборите на 9 те басейна в ЧРБУВ на практика ще бъде засегната от осъществяваните предвидени с План за управление на речните басейни на Черноморски район дейности. В предложения проект на ПУРБ актуалното състояние на компонента води и в частност повърхностните такива е изложено подробно в Раздели I, II и IV.

Във връзка с определеното екологично състояние/потенциал и химично състояние ще бъдат значително засегнати следните категории ВТ:

- реки в много лошо, лошо и умерено екологично състояние/ потенциал и в неопределено такова;

- СМВТ-реки в много лошо, лошо и умерено екологично състояние/ потенциал, непостигащи добро химично състояние и в неопределено такова;
- езера в много лошо, лошо и умерено екологично състояние/ потенциал и в неопределено химично състояние;
- СМВТ-езера в много лошо, лошо и умерено екологично състояние/ потенциал и непостигащи добро химично състояние и в неопределено такова;
- изкуствени водни тела в много лошо и умерено екологично състояние/ потенциал.

3.1. ТЕРИТОРИИТЕ, ОПРЕДЕЛЕНИ ЗА ВОДОЧЕРПЕНЕ ЗА ЧОВЕШКА КОНСУМАЦИЯ

Повърхностни води

Повърхностни води Съгласно Заповед № РД-415/28.04.2004 г. на Министъра на околната среда и водите, на основание Наредба №12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначения за питейно - битово водоснабдяване, в ЧРУВ, това са трите язовира за питейно-битово водоснабдяване: „Камчия“, „Ясна поляна“, „Тича“. При актуализацията на ПУРБ (2016-2021г.) остават непроменени. Единственият резервен водоизточник за питейно - битово водоснабдяване на територията на ЧРБУВ, е язовир „Георги Трайков“, който не е въведен в експлоатация. От 2013г. съществува водовземане за питейно-битово водоснабдяване от течащи – от река Луда Камчия при с. Ичера, с учредена Заповед за санитарно – охранителна зона № 10/ 15.02.2008 г. Оценките на състоянието на околната среда сочат, че през периода 2004 – 2014 г. данните от проведения мониторинг потвърждават проектната категория А2 на яз. „Камчия“ и яз. „Ясна поляна“ и проектната категория А1 на яз. „Тича“. През 2004 – 2006 г. са натрупани мониторингови данни, които потвърждават проектната категория А2 и на яз. „Цонево“. През 2007 г. е спряно провеждането на мониторинг на язовира по Наредба 12 до въвеждането му в експлоатация. Провежда се контролен мониторинг съгласно чл. 169 от ЗВ и РДВ. С цел подобряване качеството на повърхностните води в язовирите за питейно-битово водоснабдяване е необходимо санитарно-охранителните зони около язовирите да бъдат учредени и изградени, съгласно реда и изискванията на Наредба № 3 / 16. 10. 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди. Повърхностните води от водохващането при с. Ичера, община Сливен р. Луда Камчия ползвана за питейно-битово водоснабдяване по първоначални данни за физико химични показатели отговаря на нормите в Наредба 9 / 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битово водоснабдяване.

Подземни води

Опазването на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, се осъществява чрез определяне на зони за защита на питейните води в изпълнение на чл. 119, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗВ. Съгласно Закона е извършена актуализация на регистъра на питейните подземни водни

тела, като са идентифицирани 28 бр. подземни тела, които отговарят на критериите, съгласно Закона за водите и са определени като води, предназначени за човешка консумация.

На територията на Черноморски район за басейново управление, водите за питейно-битови цели от подземни води се извличат от сондажни кладенци, дренажи и каптажи.

Съгласно информация от регистъра на издадените разрешителни за водовземане от подземни води, на територията на ЧРБУ съществуват 987 бр. водовземни съоръжения от подземни води за питейно-битово водоснабдяване, със сумарен дебит 3562,94 l/s.

В ПУРБ до 2021 е представен регистър на питейните подземни водни тела в Черноморски район за басейново управление.

В следствие на прилагане на ПУРБ няма да бъдат значително засегнати териториите, определени за водочерпене за човешка консумация. При реализация на планираните мерки ще се предотврати влошаването или ще бъде подоброено състоянието на зоните за защита.

3.2. ТЕРИТОРИИТЕ, ОПРЕДЕЛЕНИ С ЦЕЛ ОПАЗВАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИ ЗНАЧИМИ ВОДНИ ВИДОВЕ

Определени са съгласно нормативните изисквания на Наредба № 5 от 30.05.2008 г. за управление качеството на водите за къпане (ДВ, бр.53 от 10.06.2008 г.), която е в съответствие с Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане. В ЧРБУВ са определени 90 зони за къпане (20 бр. в обл. Добрич, 23 бр. в обл. Варна и 47 бр. в обл. Бургас). Шестдесет и пет от тях са категоризирани с отлично качество на водите, 17 от зоните са с добро качество, със задоволително качество са водите в 5 зони, а с лошо качество - в 3 зони за защита. Регистърът на повърхностни стоящи води - язовири, езера, осигуряващи условия за обитаване от рибни видове е отразен в Приложение 3.4.1.1. и Приложение 3.4.1.4. (карта), съдържащ 431 стоящи водни тела. Приложение 3.4.1.2. и Приложение 3.4.1.5. (карта) сочат 84 ВТ от речен тип.

Актуализацията на зоните за опазване на стопански ценни видове риба и други водни организми, се извършва съгласно изискванията на Закона за рибарството и аквакултурите, Наредба № 4 от 20.10.2000 г. за качеството на водите за рибовъдство и за развъждане на черупкови организми и утвърдения Списък на Министъра на околната среда и водите на стопански ценни риби и други видове.

В рамките на втори ПУРБ за Черноморски район за басейново управление, зони за естествено обитаване от рибни видове и зони за развъждане на черупкови организми ще бъдат актуализирани след като бъде утвърден Списъка на Зоните за опазване на стопански ценни видове риба и други водни организми.

3.3. ЗОНИ, ЧУВСТВИТЕЛНИ КЪМ БИОГЕННИ ЕЛЕМЕНТИ, ОПРЕДЕЛЕНИ КАТО ЧУВСТВИТЕЛНИ СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 91/271/ЕИО И ЗОНИ, ОБЯВЕНИ КАТО УЯЗВИМИ СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 91/676/ЕИО

Нитратно уязвими зони:

Съгласно Наредба № 2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр. 87/ 2000 г.), със Заповед № РД-146/25.02.2015 г. на Министъра на

околната среда и водите, са определени като нитратно уязвими зони водите, които са замърсени, и водите, които са застрашени от замърсяване (съдържание на нитрати с концентрация, по-голяма от 50 милиграма на литър), отчитайки физико-химичните и природните характеристики на водите и почвите. Като уязвими зони са определени тези райони в страната, в които чрез просмукване или оттичане, водите се замърсяват или могат да бъдат замърсени с нитрати от земеделски източници и които допринасят за замърсяването.

В ЧРБУВ това са 13 бр. повърхностни ВТ, 9 от които речни и 3 язовирни и 1 - езеро. Оценката на състоянието на повърхностните води, попадащи в уязвимите зони, е извършена съгласно изискванията на Директива 91/676 ЕИО и Наредба № 2 / 2007 г., като са използвани данни за показателите: нитрати и ортофосфати за реки, нитрати, общ фосфор и хлорофил "А" за езера, а нитрати и хлорофил "А" - за крайбрежни морски води.

В Приложение 3.3.1.1, Раздел 3 е представен регистър на нитратно уязвими зони на подземни водни тела определени като замърсени и такива, които са застрашени от замърсяване с нитрати.

Чувствителни зони

Понятието "чувствителни зони" е термин, характеризиращ водоприемника, който се намира или има риск да достигне състояние на евтрофикация - обогатяване с биогенните елементи азот и фосфор. Най-често това повишаване на съдържанието на биогенни елементи във водите е в следствие от вток на отпадъчни води от населените места. Поради това във водосбора на определените чувствителни зони се прилага изискването за допълнително пречистване на градските отпадъчни води (стъпало за отстраняване на азота и фосфора) за населени места над 10 000 е.ж.

Определянето на чувствителни зони е регламентирано в изискванията на Наредба № 6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти. Министърът на ОСВ със Заповед определя списък на чувствителните зони в съответствие с критериите, посочени в Приложение 4 към чл. 12, ал. 1 от същата наредба. В ЧРБУ чувствителните зони са определени със Заповед № РД-970/28.07.2003г. на Министъра на околната среда и водите, като за Черноморския район за басейново управление са както следва:

- Черно море, от границата при с. Дуранкулак до границата при с. Резово;
- всички водни обекти във водосбора на Черно море.

3.5. ВОДНИ ОБЕКТИ, ПОПАДАЩИ В ТЕРИТОРИИТЕ НА ЗОНИ, ОПРЕДЕЛЕНИ КАТО ЧУВСТВТЕЛНИ С ЦЕЛ ОПАЗВАНЕ НА МЕСТООБИТАНИЯ, ПРИ КОИТО ПОДДРЪЖКАТА ИЛИ ПОДОБРЯВАНЕТО НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ Е ВАЖЕН ФАКТОР ЗА ОПАЗВАНЕТО ИМ, ВКЛЮЧИТЕЛНО СЪОТВЕТНИТЕ ОБЕКТИ ПО "НАТУРА 2000", ОПРЕДЕЛЕНИ СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 92/43/ЕИО И ДИРЕКТИВА 79/409/ЕИО

3.5.1. ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ ОТ „НАТУРА 2000” СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 92/43/ЕИО ЗА ЗАПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ МЕСТООБИТАНИЯ И НА ДИВАТА ФЛОРА И ФАУНА, В КОИТО ПОДДЪРЖАНЕТО ИЛИ ПОДОБРЯВАНЕТО НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ Е ВАЖЕН ФАКТОР ЗА ТЯХНОТО ОПАЗВАНЕ

При актуализацията на ПУРБ (2016 г. – 2021г.), на територията на Черноморски район за басейново управление, екосистемите, в които водата е основният фактор, от който зависят екологичните условия и свързаните с тях животни и растения - влажни зони остават 7 бр. Това са Дуранкулашко езеро, Шабленско езеро, Комплекс Поморие (Поморийското езеро и устието на р. Ахелой), Атанасовско езеро, Езеро Вая, Пода (Защитена местност Пода и залива Форос), Комплекс Ропотамо.

3.5.2. ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ ОТ „НАТУРА 2000” СЪГЛАСНО ДИРЕКТИВА 79/409/ЕИО ЗА СЪХРАНЕНИЕТО НА ДИВИТЕ ПТИЦИ, В КОИТО ПОДДЪРЖАНЕТО ИЛИ ПОДОБРЯВАНЕТО НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ Е ВАЖЕН ФАКТОР ЗА ТЯХНОТО ОПАЗВАНЕ

На територията на Басейновата дирекция за управление на водите в Черноморски район изцяло или отчасти попадат 59 бр. защитени зони (33) по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Разглеждат се природните местообитания в 33, попадащи на територията на Басейновата дирекция, които са зависими от водния режим и качеството на водите, включващи основно крайречни алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*), Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс (6430), Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitriche-Batrachion* (3260), Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba* (92A0), Естаури (1130)(разглеждат се съвместно с обкръжаващите ги крайбрежни сухоземни типове местообитания – зараждащи се подвижни дюни 2110 и крайречни гори), Крайбрежни лагуни (1150*), *Salicornia* и други едногодишни растения, колонизиращи тинести и пясъчни терени (1310), Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition* (3150). Целеви видове за опазване в защитените зони-хидробионти и свързани с водите са следните: Видра (*Lutra lutra*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Червенокоремна бумка (*Bombina orientalis*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Маришка мряна (*Barbus plebejus*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*), Уклея (Брияна, Облез) (*Chalcalburnus chalcoides*), Финта (*Alosa agone*), Карагъз (*Alosa immaculata*), Резовски карагъз (*Alosa tanaica*), Распер (*Aspius aspius*), Бисерна мида (*Unio crassus*).

Подробно описание на защитените зони са представени в съответните стандартни формуляри на 33 от Натура 2000. При актуализацията на ПУРБ (2016 г.-2021г.) на ЧРБУВ, регистъра на защитените територии включва 216 защитени територии. Всички тези зони са описани и илюстрирани в предложения проект на ПУРБ в приложения 3.5.2., 3.5.3., 3.5.4., 3.5.5., 3.5.6.

3.5.3. ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ, ОБЯВЕНИ ПО СМИСЪЛА НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ

На територията на БДЧР това са защитени територии, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване. Подробно са описани в приложение 3.5.4. на предложения проект за ПУРБ. Те включват природни паркове, резервати, поддържани резервати, природни забележителности и защитени местности. Същите са определени според изискването на националния подход за определяне на тези зони - целта за обявяване на ЗТ да е опазване на видове или местообитания, които са свързани с опазване на водите.

4. СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН

4.1. ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ

4.1.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Въз основа на Националния доклад за състоянието и опазването на Околната Среда от 2016 г., основан на бюлетините за нивата на основните замърсители на атмосферния въздух от 2014 г., на територията на ЧР се установяват превишения на ПДК за следните замърсители на атмосферния въздух:

- ФПЧ_{10} – превишения се наблюдават в повече пунктове от района, но най-големи са превишенията на нормата във Варна (АИС „Батак“) и Бургас (Д.Езерово). Там концентрациите са най-значителни през студеното полугодие, когато не рядко достигат 300-400 %. От метеорологична гледна точка неблагоприятни фактори за задържането на ФПЧ_{10} в атмосферата са честите случаи на скорости на вятъра под 1.5 m/s, повече от 3 дни без валеж, инверсни състояния на атмосферата, мъгли, димка. През летните месеци метеорологични предпоставки за задържане на ФПЧ_{10} в атмосферата са редките валежи и сухата подложна повърхност на неподдържани терени. Сезонните различия в съдържанието на ФПЧ_{10} в атмосферата могат да бъдат свързани с емисиите от изгаряне на твърди и течни горива от битовото отопление, паровите централи, местни отоплителни котли.

- $\text{ФПЧ}_{2.5}$ – През 2014 г. този индикатор е контролиран в 1 пункт от територията на ЧР – Варна (СОУ „А.Кънчев“), където концентрацията му е под ПДК. Наблюдава се, обаче, тенденция на покачване на концентрацията през 2014 г. спрямо предходните три години.

Концентрациите на всички останали наблюдавани замърсители на атмосферата (серен диоксид, азотен диоксид, ПАВ, въглероден оксид, бензен, тежки метали – олово, кадмий, никел, арсен) са под ПДК на територията на ЧР.

Климатичният потенциал за самоочистване на атмосферния въздух в областните градове на ЧР се оценява най-общо като средно, или над средно благоприятен (по скала за балова оценка с три степени: благоприятна – 3, средно благоприятна – 2 и неблагоприятна - 1). Най-добри по отношение на възможностите за самоочистване на атмосферната среда са климатичните условия в Бургас и Варна – съответно 78 и 72% от максимално възможното. С най-нисък

потенциал за самоочистване е въздушната среда в Добрич – 50%, но трябва да се има предвид, че там информацията за климатичните условия е непълна, което вероятно дава отражение върху обективността на оценката (фиг.4.1-1).

Фиг.4.1-1. Климатичен потенциал за самоочистване на атмосферата от замърсители (%) в областните градове на Черноморски басейнов район

4.1.2. КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ

От климатичните явления, проявяващи се на територията на ЧР, с директно неблагоприятно влияние по отношение на състоянието на водите, са: сушите, проливните валежи, интензивните валежи, параметрите на снежната покривка и снеготопенето.

Те допринасят съответно за осушаването на водните тела, или възникването на наводнения.

В наши дни средните месечни температури в извънпланинската част на района през най-топлия месец са около 20-23.5 °С, средните максимални над - 30 °С, а абсолютните максимални – на 40 °С. Сушите в ЧР се случват средно до около 12 пъти годишно, със средна продължителност около 18-20 дена. Проливните извалявания в различни части на ЧР варират от 2-3 до 7-10 пъти в годината.

Глобалните климатични промени се проявяват на територията на България, вкл. и на ЧР чрез тенденция към затопляне, намаляване на годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, увеличаване на честотата на екстремни метеорологични явления, увеличаване на случаите с проливни валежи, увеличаване на броя на дни с гръмотевични бури и градушки в по-хладни месеци - през април и септември, увеличаване на броя на засушаванията, намаляване на дебелината на снежната покривка, ускоряване на снеготопенето.

Понастоящем отклонението на средната годишна температура спрямо средната за периода 1961-1990 г. е в рамките на температурни интервали 1.1-1.2 и 1.3-1.4 °С, съответно за различните области на територията на ЧР (фиг.1-9 от приложение 4). Предвижда се

затоплянето в страната през 2050 г. да бъде с $0.75-1.5^{\circ}\text{C}$ според най-оптимистичния сценарий (RCP2.6) и с $2.5-3.5^{\circ}\text{C}$ според най-песимистичния сценарий (RCP8.5). През 2070 г. нарастването на температурата се предвижда да бъде още по-значимо – с $1.5-2.5^{\circ}\text{C}$ според оптимистичния сценарий и с $3.5-4.5^{\circ}\text{C}$ според песимистичния сценарий. В края на XXI век очакваните промени на температурата на въздуха са показани на фиг. 1-8 от Прил.4.

По отношение на годишните валежни суми, настоящите отклонения спрямо периода 1961 - 1990 г. за територията на ЧР, са в границите на 171-180% и 181-190 %, съответно за териториите на различните области в района (фиг.1-10 от прил.4). Оптимистичният сценарий не превижда съществени промени на годишните валежни суми към 2050-2070 г. Песимистичният сценарий, обаче, предвижда към този времеви хоризонт редуциране на валежите със 100-200 мм. Очакваните промени в количеството на валежите към края на XXI век са показани на фиг. 1-8 от прил. 4. Според този сценарий ще настъпят промени и в режима на валежите - те ще намалят през вегетационния период, но ще нарастнат през студения сезон.

4.2. ВОДИ

4.2.1. ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

В процеса на прилагане на първия ПУРБ са анализирани резултатите от оценка на екологично и химично състояние на водната среда за водните тела. Това е един от механизмите за определяне на значимите пропуски и проблеми. Прави впечатление, че представеният ПУРБ на ЧРУВ съдържа подробен разбор и преценка на установените екологични проблеми. Нещо повече, налице е практична преценка към проблемите в управлението, което е стъпка към тяхното решение.

По отношение на повърхностните води са идентифицирани следните значими проблеми:

4.2.1.1. ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С КОЛИЧЕСТВОТО НА ВОДИТЕ

Водовземане и изменение на воден отток:

Дейността води до намаляване на естествения отток на водите, като се застрашава както количественото им така и качественото им състояние. Намалява се самопречиствателния потенциал/ асимилативен капацитет на водното тяло.

Регистрираните за предходния ПУРБ проблеми с водните количества, водоснабдяването и напояването остават на дневен ред.

Един от най-сериозните слабости продължава да бъде липсата на съвременна методика за определянето на минимално допустим отток, който трябва да остане в реката под съоръженията отнемачи или задържащи води от повърхностните ВТ с оглед опазването на интегритета на речните екосистеми.

Не навсякъде е осигурено добро техническо състояние на хидротехническите съоръжения (преобладаващо язовирните стени са насипни и изискват поддръжка и контрол, водовземните съоръжения, дигите и пр.).

В залива Болата водовземното съоръжение на карстов извор черпи по-голямата част от оттока, в резултат на което са нарушени естествените условия за живот;

4.2.1.2. ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С КАЧЕСТВОТО НА ВОДИТЕ

Замърсяване с опасни вещества – специфични замърсители, приоритетни и приоритетно опасни вещества, които постъпват във водната среда и по този начин могат да доведат до увреждане на екосистемите, загуба на биологични видове и токсичен ефект върху живите организми. Внасянето на опасни вещества оказва влияние и върху източниците на питейни води.

Заустване на непречистени отпадъчни води от канализации на населени места и недостатъчно пречистени битови отпадъчни води от градски, курортни и промишлени ПСОВ - Като основен проблем е идентифицирано заустването на непречистени и/ или недопречистени води в повърхностни води. В момента действат 36 ПСОВ. Към настоящия момент 16 населени места продължават да заустват канализационни води без пречистване в ПСОВ. Само 6 от действащите ПСОВ отговарят на изискванията на Директива 91/271/ЕС и имат техническа възможност за редуциране на биогенни елементи –азот и фосфор. Все още съществуват основните проблеми, регистрирани за миналия планов период. Пречистват се канализационните води на не повече от половината от населението. Множество пречиствателни станции заустват недопречистени води. Анализът показва 105 индустриални обекта на територията на БДЧР, 77 от които са определени като значими източници на отпадъчни води. Концентрацията на товарите от точкови източници определя относително висока степен на натиск и ограничава самопречиствателните способности.

Замърсяване с азотни форми– източници са действащите животновъдни стопанства и комплекси, торенето на земеделските площи с азотни торове. Конкретно по отношение на торенето не се спазват и следят никакви норми. В резултат често се наблюдават неразтворени гранули тор в речните корита на Добруджанските Черноморски реки.

Фосфор и еутрофикация на сладки и солени води – Фосфорът е един от найважните хранителни вещества за растенията, животните и хората. Замърсяването с фосфор е причина за еутрофикацията. Еутрофикацията е причинена от човека промяна в хода на естествения еволюционен процес на стоящите водни обекти. Най-често под натиска на замърсяването с биогени и най-вече фосфор от битови отпадни води, прекомерно торене и други фактори в езерата настъпва бурно развитие на фитопланктон, висша водна растителност. Сменят се естествените организмови комплекси, обитаващи тези водни обекти. Натрупва се слой безкислородна биогенна тиня. Често настъпват замори, поради изчерпване на кислорода. Силно изразен е проблема в крайморските езера, например Наневска тузла, където инцидентно изливане на канализационни води от КК Русалка е довело до значително напредване на процеса на еутрофикация.

Риск от наводнения - Наводненията са природни явления, които не могат да бъдат прогнозирани извън тривиалните метеорологични прогнози. Срещу наводненията от реки, планински потоци, водни течения, проливен и интензивен дъжд и предизвикани от морето наводнения на крайбрежните райони може да бъдат вземани навременни мерки,

минимизиращи техния отрицателен ефект. В тази връзка съществуват някои специфични проблеми:

- незаконно строителство в близост до и дори в речните корита;
- непочистени речни корита с влошена проводимост;
- неподдържани стени на язовирни съоръжения, особено земно-насипни

Инвазивни неместни видове – На чертерията на ЧРБУВ е Констатирано е развитие на неместния (интродуциран) вид мида – *Dreissena polymorpha* (мида – зебра). В предходния планов период е бил регистриран само в един воден обект - яз. „Тича”. Понастоящем са установени стабилни популации с висока численост и плътност в Шабленското и Дуранкулашкото езеро. Необходимо е наблюдение на популационните параметри на вида и влиянието му върху биотата. Редица инвазивни растения вероятно вече завземат територии, но те не са оценявани досега.

Отразени са и други сериозни проблеми, които засягат водните басейни: ерозия, свлачища. По отношение на тях единственият полезен управленски ход от страна на БДЧР е свързан със съвместно планиране и съчетаване на мерки по ПУРБ и ПУРН.

Други идентифицирани проблеми:

- Все още за голям брой ВТ липсва или е недостатъчна информацията за оценка на статуса им. Затруднения има и при обмена на информация и координация между институциите;
- Няма изработени планове за управление на защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие, в съответствие с Директивата за опазване на дивите птици и Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.
- Някои от плановете за управление на защитени местности като „Шабленско езеро“ и „Езеро Дуранкулак“ са с отдавна изтекла давност. По тази причина мерки от предходния ПУРБ остават неизпълнени, като напр. мярка „косене на тръстиката в Шабленско езеро“;
- Все още липсва точна информация за нерегламентираните сметища;
- Липсва мониторинг на Повърхностни водни тела- естествени езера, в които са включени и преходните води – крайморски езера с осоляване, както и Добруджанските тузли. Последните данни въпросните „хиперхалинни“/ свръхсолени езера са изключително остарели и тяхната принадлежност именно към такава разновидност на стоящите води не е доказана в момента. Според лични хидробиологични наблюдения в последните 5 години Шабленска тузла е значително осладнена и нейната соленост не превишава 1‰. Наневска тузла е недостъпна, поради строг пропускателен режим до частен имот, разположен на плажа. Балчишката тузла е значително хидроморфологично повлияна. Връзката на трите естествени езера с морето е прекъсната.
- На територията на голф игрищата съществуват десетки изкуствени езера, за които не се събира никаква информация.
- Липсва мониторинг на Добруджанските Черноморски реки. Данни от подобни анализи за реките като например Дълбока, Каварненска и нейния десен приток Кочдере, които не пресъхват, биха били изключително полезни за определяне на параметрите на

натиска и да спомогнат значително процеса на внедряване на добри земеделски практики по отношение на торенето. Още повече, биха били полезни за ограничаване на други практики, които оказват отрицателно влияние на околната среда и в частност на водите. Такива отрицателно въздействащи дейности са например замърсяването с нефт от преливниците на сондажите на Държавно предприятие нефт и газ, както и напояването на земеделски култури със сондажни води от асоциираните с нефтените залежи термални води.

4.2.2. ПОДЗЕМНИ ВОДИ

4.2.2.1. КОЛИЧЕСТВЕНО СЪСТОЯНИЕ

Оценката на въздействието от черпените водни количества е свързано с понижението на водните нива в ПВТ. За оценка на въздействието от черпенето върху количественото състояние на подземните водни тела е използван одобрен национален подход. Целта на оценката е прогнозиране на въздействието от идентифициран натиск върху водното ниво в ПВТ на базата на данните от изпълнения мониторинг.

Оценката на въздействието от черпенето върху количественото състояние на ПВТ показва, че от 12 броя ПВТ, в които са идентифицирани 31 бр. системи подложени на натиск от водовземане, въздействие е установено в 25 броя системи.

Подземни водни тела, в риск да не постигнат добро количествено състояние, са следните:

■ 7 ПВТ са в риск да не постигнат добро количествено състояние, за които при допълнителното характеризиране е установено следното:

- Значим натиск от водовземане – експлоатационен индекс $>40\%$ за 6 ПВТ с кодове: BG2G000000Q003, BG2G000000Q005, BG2G000000Q006, BG2G000000Q014, BG2G000000N025, BG2G000000PG026;
- В две ПВТ са установени участъци на морска интрузия - BG2G000000Q014 и BG2G000000N044.
- В две ПВТ с кодове BG2G000000Q003, BG2G000000Q005 са идентифицирани зависими сухоземни екосистеми;
- В две ПВТ с кодове BG2G000000Q005 и BG2G000000Q014 са идентифицирани участъци на взаимодействие на повърхностни с подземни води;
- От всички ПВТ се водоползва предимно за питейно-битово водоснабдяване с изключение на ПВТ с код BG2G000000Q014.

■ 5 ПВТ потенциално са в риск да не постигнат добро количествено състояние, за които при първоначалното характеризиране са установени:

- Водни системи със значимо черпене, чрез вертикални водовземни съоръжения в общо 5 ПВТ с кодове BG2G000000Q004, BG2G000000Q009, BG2G000000N018, BG2G000000N019 и BG2G000000K2034 с 14 системи;
- Идентифицирани зависими сухоземни екосистеми в 1 ПВТ с код BG2G000000Q009;

- Идентифицирани участъци на взаимодействие на повърхностни с подземни води в ПВТ с код BG2G000000Q004 и BG2G000000Q009;
- Пункт на НИМХ от мрежата за количествено състояние с код BG2G000000QMP011 876 Кълново се предполага, че ще бъде засегнат.
- Питейни водоснабдявания, за които се предполага че ще бъдат засегнати -системи в ПВТ с BG2G000000Q004, BG2G000000Q009, BG2G000000N018, BG2G000000N019 и BG2G000000K2034.

Резултатите са представени в Приложение 2.3.3.4- Натиск по движещи сили, Приложение 2.4.1-Райони с идентифициран значим натиск от водовземане и въздействие -Приложение 2.4.17-Оценка на ПВТ по количествено състояние и Приложение 2.4.18-Карта-Оценка на риска по количествено състояние на Раздел 2 от ПУРБ 2016-2021.

4.2.2.2. ХИМИЧНО СЪСТОЯНИЕ

За ЧРБУ са определени 9 (25%) подземни водни тела които няма да постигнат целите за добро химично състояние преди 2027 година - изключения по чл.4 (4) от РДВ - удължаване на срока за постигане на целите. И това са ПВТ: порови води в кватернера на р. Батова с код BG2G000000Q002; порови води в кватернер в терасата на р. Провадийска с код BG2G000000Q003; порови води в кватернера на р. Врана с код BG2G000000Q004; порови води в кватернера на р. Камчия с код BG2G000000Q005; порови води в кватернера на р.Айтоска с код BG2G000000Q008; порови води в кватернера на р.Средецка - Мандра с код BG2G000000Q009; карстово-порови води в неоген - миоцен -сармат Изгрев-Варна -Ботево-Варна -Ботево-Батовох с код BG2G000000N018; порови води в палеоген - еоцен, олигоцен Провадия с код BG2G000000PG027 и порови води в палеоген - еоцен, олигоцен Бургас с код BG2G000000PG029.

За ЧРБУ са определени 7 подземни водни тела (18 %) които няма да могат да постигнат целите за добро химично състояние - изключения по чл.4 (5) от РДВ - определяне на по-малко строги цели. И това са порови води в кватернера на р.Двойница с код BG2G000000Q014; карстово-порови води в неоген -сармат СИ Добруджа с код BG2G000000N044; порови води в неоген – Бургас с код BG2G000000N025; карстови води в K2t-m - Горна креда турон - мастрехт- Провадийска синклинала с код BG2G000000K2032; пукнатинни води в K2t cn-st-Бургаска вулканична северно и северно и западно от Бургас с код BG2G000000K2034; пукнатинни води в хотрив - барем - апт Каспичан, Тервел, Крушари с код BG2G0000K1NB036 и пукнатинни води във Валанж- Хотрив - апт -Шумен – Търговище с код BG2G0000K1NB037.

В резултат на оценка на натиск от точкови източници на замърсяван е определено 1 бр. ПВТ за което съществува риск да не постигне заложените цели за постигане на добро състояние в резултат на натиск от точкови източници на замърсяване - ПВТ с код BG2G000000Q008 - Порови води в кватернера на р. Айтоска (локални ПСОВ – 2бр.; канализации- 2бр., складове за пестициди-1бр, дренажи от градове).

В Приложение 2.3.2.2-Риск и оценка - точкови, дифузни и химично състояние, Раздел 2 са определени 17 подземни водни тела в риск (окончателна оценка на риска по химично състояние). В същото приложение са дадени източниците и вида на замърсяване.

Видове натиск върху подземните води

Съгласно разпоредбите на чл. 5 на РДВ и чл. 157, ал.1, т.2 от Закона за водите при актуализацията на ПУРБ е идентифициран значимият натиск в резултат от човешка дейност, който може да причини влошаване на доброто състояние на подземните води. Определено е и въздействието от този натиск върху ПВТ, във връзка с определяне на риска да не постигнат добро състояние до 2021 г.

Като значими източници на замърсяване на подземните води се разглеждат всички съществуващи обекти (дифузни и точкови), които е възможно да емитират замърсяващи вещества към подземните води. Идентифицирани са следните категории натиск върху подземните води: точкови източници на замърсяване; дифузни източници на замърсяване; водовземане от подземни води и климатични изменения.

Натиск от точкови източници на замърсяване

Като значими точкови източници на замърсяване на подземните водни тела са определени следните източници: ГПСОВ; оператори с и без издадени комплексни разрешителни; ферми, складове и други селско-стопански обекти; мини; кариери и др.

Дифузни източници

Като значими дифузни източници на замърсяване на подземните водни тела са определени следните по-важни източници:

- Селско стопанство (обработваема земя, трайни насаждения, пасища, хетерогенни селски стопанства);
- Депа за отпадъци/сметища;
- Мини, хвостохранилища;
- Замърсявания от минали дейности и др.

Освен горе изброените, значителен натиск върху състоянието на подземните води оказват и населените места без или с частично изградена канализация.

Оценка на натиска от водовземане

Подземните води на територията на ЧРБУ са основен източник на питейно-битово водоснабдяване. Целите за които се осъществява водовземането са :

- Питейно-битови;
- Напояване и животновъдство;
- Индустриални (промишлени);

Други, в това число – минно дело и електроенергия

Натиск от климатични изменения

Съгласно национален подход за оценка на въздействието от изменението на климата върху количественото състояние на подземните води се определя процент на намаляване на средномногогодишното подхранване.

Извършени са изчисления за въздействието от изменението на климата върху изменението на водното ниво при ненарушено от черпене филтрационно поле.

Значими проблеми в управлението на водите

Значимите проблеми в управлението на водите са идентифицирани в резултат на извършен анализ на антропогенното въздействие и натиск за подземни води. На база на анализ на антропогенното въздействие и натиск е направена оценка на актуалното състояние на водите.

Като значими източници на замърсяване на подземните води са разгледани всички съществуващи обекти (дифузни и точкови), които е възможно да емитират замърсяващи вещества към подземните води.

При извършеното преразглеждане на химичното състояние на подземните води с данни от мониторинга за периода 2010-2013 г. е установено следното:

- Подземни водни тела в лошо състояние – 17 бр.;
- Подземни водни тела в добро състояние - 23 бр.

От всички подземни водни тела в добро състояние са определени 57 %, а в лошо състояние 43 %.

Лошото състояние на проблемните водни тела се дължи преди всичко на дифузни източници на замърсяване от селскостопанска дифузия, инфраструктура без канализация и замърсяване от заустване на непречистени отпадъчни води от канализации и ПСОВ на населени места.

Значимите проблеми в управлението на водите в Черноморския басейнов район са идентифицирани в резултат на анализ на резултатите от извършената оценка за водните тела, за които е установено влошаване на състоянието и съществува риск да не бъдат постигнати целите до 2015 г. Идентифицирани са следните значими проблеми:

- Подземните води на територията на БДЧР са основен източник за питейно-битово водоснабдяване и като такъв следва да бъдат опазени от влошаване на количественото и химичното им състояние;
- Внасянето на опасни вещества оказва влияние и върху източниците на питейни подземни води;
- Заустваните отпадъчни води могат да съдържат широк набор от замърсители, като възможното замърсяване на подземните води е чрез инфилтрация през повърхностните почвени пластове или при взаимодействие с повърхностните води. Замърсяването на водите с непречистени или недостатъчно пречистени отпадъчни води е основен проблем, който се разглежда при защита на човешкото здраве;
- Основен източник на нитратно замърсяване на водите е отрасълът селско стопанство;

- Интрузията е процес на просмукване в подземните води: на морска осолена вода, което се наблюдава в крайбрежните водоносни слоеве, особено на Черно море; на замърсени речни води; от осолени слоеве на подземни води и от съседен водоносен хоризонт, който е в лошо състояние;
- Повишаването на температурата, намаляването на водата, предизвикано от глобалните промени в климата на планетата, са основните причини за съкращаването на биоразнообразието.

4.2.3. ХИДРОМОРФОЛОГИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ И ЗАЩИТА ОТ ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ВОДИТЕ

В Представения проект за ПУРБ са засегнати основните дейности, които формират хидроморфологичен натиск върху водните тела в Черноморски район за басейново управление. Отразени са натиск от водовземане - изменение на оттока; натиск от морфологични изменения; прегради в реките - миграционни бариери; регулиране на оттока; драгиране.

По отношение на натиск от водовземане (изменение на оттока) правят впечатление усилията на БДЧР към анализ на ситуацията, като основен елемент от разработване на стратегия за справяне с проблема. Възложена е специална разработка на ИВП към БАН. Според резултатите от нея водните ресурси в обхвата на ЧРБУВ се оказват най-оскъдни в сравнение с другите три басейнови района. При 90% обезпеченост на притока, потреблението го надвишава с 17%. Основният проблем се състои в недостатъчната зарегулираност на оттока, тъй като голямата част от водния обем се изтича през пълноводните периоди.

Критичен поглед върху въпроса отбелязва значението на водостопанския план, който в количествено отношение е необходимо да предвижда в рамките на всеки речен басейн всички значими ползватели на води и водни обекти в текущия момент и включени различни прогнозни варианти на развитие. Отразена е и връзката водостопански баланси (ВСБ) с нормативната база. Засегнато е описание на добросъвестното изпълнение на ВСБ от новите водоползватели в срока на водоползването и самото ползване - не нарушават водните баланси и не пречат на реализирането на предвидени във водостопанските планове водостопански комплекси и хидротехнически съоръжения, за използване и опазване на водните ресурси и предпазване от наводнения.

Като изключение са описани случаите на водоползватели с по-голям приоритет от наличните, за които няма алтернатива за водоползване от друго поречие, за които се налага преразпределение на водния ресурс.

Определени са критерии за значимост на натиска от водовземане и изменение на водния отток. Според тях се дефинира слаб до умерен и значим натиск.

Изчислен е ресурсът за 162 ПОВВТ на територията на ЧРБУВ. Водовземането от повърхности води се извършва на база издадени разрешителни, съгласно разпоредбите на Закона за водите. Най- голям брой разрешителни за водовземане са издадени за басейна на река Камчия. Основният натиск е от водовземания с цел охлаждане, промишлени,

технологични и противопожарни нужди, производство на електроенергия и питейно-битово водоснабдяване.

На територията на ЧРБУВ няма обекти на хидроенергетиката от национално значение. Малък брой МВЕЦ – едва 5, са изградени на ВТ в обхвата на басейновия район. В резултат от експлоатацията на един от тях е регистриран знаим натиск върху ПОВБТ BG2KA900R019 – река Камчия от преди Велики Преслав (Омуртаговия мост) до преди вливане на река Врана.

Определени са въздействията върху режима и леглото на водните тела от речен тип. На територията на ЧРБУВ анализът е най-пълен в сравнение с цялата остнала територия на страната ни. Поради факта, че още през 2009 г. при определянето на референтните пунктове са осъществени хидроморфологични проучвания. Първото повторение необходимо за валидирането на определените референтни условия също включва хидроморфологичен анализ на пунктовете. Освен това е осъществен пълен хидроморфологичен обход на цели две речни течения – р. Камчия от извори до устие и р. Велека от държавна граница до устие. Описаните морфологични изменения, прегради (миграционни бариери) са отразени в ПУРБ. Оценено е, че дължината на некоригираните участъци превъзхожда повече от 4 пъти тази на коригираните.

За защита от вредното въздействие на водите са изградени корекции на водни тела и защитни диги на 68 от 162-те определени ПОВБТ в ЧРБУВ.

Представен е анализ на влиянието на миграционните бариери върху непрекъснатостта на речното течение. Прави впечатление използването на разбирането за реката като цялостна система от повърхностен воден ток и плаващи и отложени наноси, както и връзката на преградите със засилването на процесите на ерозия. От изключително значение за естественото функциониране на съобществата на речната биота (както на животните – риби, безгръбнани; така и на растенията – потопени, плаващи и хелофитни висши водни растения) е НЕПРЕКЪСНАТОСТТА на речното течение в две посоки – надлъжно и напречно.

Надлъжната непрекъснатост осигурява функционирането на речната екосистема от изворната ѝ част през горното средното и долното течения. За всеки речен участък е характерен комплекс от организми, мобилни в разлина степен. Голяма част от видовете риби, населяващи реките в страната ни извършват миграционни движения. Според съвременните представи, миграционното поведение на речните риби, а вероятно и на всички риби е свързано с избиране на оптимални местообитания в пространството и времето, за растеж, оцеляване и възпроизвеждане през различните етапи на жизнения цикъл. Поради това в общия случай, миграцията срещу течението на реките включва циклично редуване на най-малко две и по-често три или повече местообитания. Напречната непрекъснатост осигурява връзка на организмите – със страничните ръкави, мъртвици и страрици. За голяма част от видовете като напр. речния кефал това са места за размножаване и отравяване на младото поколение.

Както корекциите, така и миграционните бариери в реките Камчия и Велека са надлежно илюстрирани в Приложения 2.2.13 и 2.2.14. Корекциите са съсредоточени в басейна на р. Камчия.

Дейностите по укрепване на бреговете са незначително малко на брой и не оказват натиск върху водните тела в Черноморски район.

В ЧРБУВ са определени 13 броя участъци за добив на инертни материали участъци с обща дължина от 13,991 км, които представляват 0,5 % от общата дължина на главните реките в ЧРБУВ. Участъци с добив на инертни материали 13.991 км или 0.5%, участъци без добив на инертни материали 2860.08 км или 99.5% От 162 броя водни тела в ЧРБУВ засегнати от дейността са 5 броя, което представлява 3 % общия брой ВТ.

На базата на тази оценка в ЧРБУВ са определени 435,84 кв.км завирени участъци, които представляват 15,1% от общата дължина на главните реките в ЧРБУВ.

4.2.4. ИНФОРМАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ

В процеса на изготвяне на ЕО са набелязани проблеми с информационен характер.

Информационни проблеми при оценка на екологичното състояние. Липсва методология за оценка на хидроморфологичното състояние на повърхностните водни тела. Не стартира подготвената административно научно-приложна разработка „Оценка на хидроморфологичното състояние на повърхностните водни тела – категория „река”, „езеро” и „преходни води” и оценка на влиянието на хидроморфологичните изменения върху екологичния статус”. Не е проведен мониторинг на подкрепящите хидроморфологични елементи за качество, в това число и на данни за измерени водни количества и отток на реките в пунктове за мониторинг от програмите на БД „ЧРУВ”. Пунктовете за количествен мониторинг не съвпадат в голямата си част с пунктовете за мониторинг на качествените елементи. Това затруднява цялостната оценка на екологичното състояние/потенциал. Изпълнението на програмата за хидробиологичен мониторинг по отношение на всички включени БЕК (вкл. риби) е непълно.

Липсва методика за определяне на масовия товар от обектите, формиращи отпадъчни води. Липсва методика за определяне на минимално допустим отток в реките, съгласно изискванията на чл. 135, ал 1, т. 1 от Закона за водите. Липсват разработени и действащи стандарти за качество СКОС за някои вещества, които са специфични замърсители – феноли, нефтопродукти, детергенти. Изпълнението на програмата за мониторинг на повърхностни води, в частта анализи на специфичните замърсители е непълно. Част от данните от мониторинг на повърхностни води не отговарят на изискванията на Директива 2009/90/ЕС, (чл. 84, Раздел III от Наредба 1 за мониторинг на водите).

По отношение на данните за замърсяване от дифузните източници на натиск са налице частично изпълнени анализи. Качеството на данните и непълната редица от данни не позволяват оценяване на количествените параметри на дифузния натиск.

Информационни проблеми при оценка на химичното състояние. Липсват внедрени методики за анализ на приоритетните вещества. Не е провеждан мониторинг на приоритетни вещества в матрици седимент и биота ИЛИ не са отразени резултатите от него, тъй като действа обществена поръчка с предмет този анализ. Съществуват резултати от мониторинг на води, неотговарящи на изискванията на Директива 2009/90/ЕС (чл. 84, Раздел III от Наредба 1 за мониторинг на водите). Липсва методика за инвентаризацията на емисиите, заустванията и

загубите на приоритетни вещества и някои други замърсители. Липсва методика за изчисляване на товарите на замърсителите в заустваните отпадъчни води. Не са отразени окончателни резултати от прегледа на преките и косвените въздействия от изменението на климата, наводненията и засушаването върху повърхностните води.

На този етап натискът от навлизане на растителни и животински инвазивни видове в повърхностните водни тела категория „река” е оценен като нисък риск. Независимо от това, от изключително значение за превенцията е да се подхожда сериозно и систематично към проблема. Необходимо е преразглеждане на отразените случаи на тежка инвазия с мида зебра в Шабленското езеро за установяване и проследяване на популационните параметри на инвазивния вид. От значение е да се обърне специално внимание на разпространението на инвазивни растителни видове като аморфа, миризлива върба и др.

В ПУРБ 2016-2021 са включени мерки, насочени към решаване на определените проблеми на района за басейново управление. Анализът включва няколко основни положения за справяне с посочените проблеми. На първо място стои спазване на нормативните уредба и разрешителните режими, съгл. Закона за водите. Предвижда се преразглеждане на разрешителните и актуализиране, с цел въвеждане на по-строги ограничения, както и преразглеждане на разрешителните и актуализиране, с цел по-устойчиво водовземане и приоритетно водоснабдяване. По отношение на химикалите внасяни в повърхностните води се предвижда въвеждане съвместно с РИОС регламент за регистрацията, оценка, разрешаване и ограничаване на химични вещества – REACH. Набляга се на прилагане на законодателството на ЕС за регламентиращо търговията и употребата на пестициди, биоциди и ветеринарни лекарства.

Утвърдени са районите със значителен потенциален риск от наводнения.

В интерес на цялостната визия за решаване на управленските проблеми специално внимание се отделя на реализиране на програма от мерки в ПУРБ 2016 - 2021 г. и контрол по изпълнението. Това включва изпълнение на утвърдена програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони и изпълнение на утвърдена програма за мониторинг на нитрати в повърхностни води в ЧРУВ.

4.3. ЗЕМНИ НЕДРА И ПОЧВИ

Съществуващи екологични проблеми по отношение на земните недра, свързани с Плана за управление на речните басейни в Черноморски район не се констатира.

Съществуващите екологични проблеми по отношение на почвите, свързани с План за управление на речните басейни в Черноморски район, могат да са в резултат на: замърсявания на почвите от точкови източници, замърсяване на почвите от дифузни източници и други нарушения на почвите.

Управлението (инвентаризацията) на локалните почвени замърсявания (площи със замърсена почва) е поетапен процес и приключва с предприемане на релевантни мерки за въздействие, при които негативни ефекти към околната среда и човешкото здраве са отстранени и потенциалните увреждания са минимизирани.

Замърсяването на почвите от точкови източници води до следните проблеми:

- **Замърсяване на почвите и околните до водоприемника терени**, главно с амониев азот, нитритен азот и фосфати, както и общото органично натоварване, отразено по БПК₅ в количества, превишаващи индивидуалните емисионни ограничения в резултат от остарели и амортизирани ПСОВ и канализационни системи, които директно заустват във ВТ; В канализираните населени места, които са предимно с над 10000 е.ж. инфраструктурата често е с различна степен на износеност, поради което дифузното замърсяване, резултат от течовете може да бъде съществено /значимо. Преди да се пристъпи към набелязването на конкретни мерки е наложително да се направи приблизителна оценка на замърсителите, които постъпват в почвите и околните до водоприемника терени, както и във водите на повърхностното водно тяло, което приема тези води. Като основни вещества замърсители попаднали във водите на приемника, с произход от населените места са различните форми на азот и фосфор, както и общото органично натоварване, отразено по БПК₅, ХПК, неразтворени вещества и рН.

- **Замърсяване на почвите и подземните води нерегламентирано депониране на твърди битови отпадъци.** Една от причините за замърсяване на почвите е изграждането и експлоатацията на сметища, обслужващи населените места, както и нерегламентираното депониране на твърди битови отпадъци край населените места. Замърсяването на почвите и подземните води от инфилтратата от депа за отпадъци, при които липсва долен изолиращ екран е главно с амониев и нитратен азот и тежки метали.

- **Замърсяване на подземните водни тела и почвите около тях с отпадъчни води от промишлените обекти които нямат канализационна система или тя е амортизирана**

Не всички промишлени производства, макар и съоръжени с ПСОВ, са в добро експлоатационно състояние, за да пречистват ефективно и да не допускат превишения на индивидуалните си емисионните норми на заустване на отпадъчните си води. Не са редки случаите при аварии да се допускат залпови изпускания на непречистени отпадъчни води, което води до влошаване на химичното и екологично състояние на повърхностните и подземните водни тела и почвите около мястото на заустване и са причина за замърсяване с някои приоритетни вещества и специфични замърсители като манган, мед, арсен, цинк, кадмий, нефтопродукти и др.

- **Замърсяване на почвите при неправилната експлоатацията на рудници, мини и производствени площадки** Рудодобивът причинява значително. антропогенно въздействие върху геоложката основа и. значително. до. опасно. въздействие върху подземните и повърхностните води. След провеждане на ликвидация на рудодобивните участъци въздействието върху почвите и подземните води остава "значително" до „опасно”.

Въздействието върху повърхностните води, водоприемниците от хидрографската мрежа, в която са находищата - и след тях, варира от „незначително” през „с ниска степен над допустимото” до „значително” и „опасно”. Въздействието върху геоложката основа, подземните и повърхностните води е със значителен териториален обхват, дълготрайно и непрекъснато. Наложително е прилагането на мероприятия за намаляване на негативното въздействие върху околната среда при рудодобива там, където то е със „значителна” и

„опасна” степен. Поради необходимостта от значителни финансови средства за реализиране на подходящи мерки, през следващите години негативното въздействие ще продължава.

Освен техногенното замърсяване на почви, води, а оттам - по хранителната верига и на растения и животни, рудодобивната дейност в страната е довела до отчуждаване на земи от селскостопанския, горските територии и фонд населени места, до нарушаване на баланса на земите от различните фондове, нарушаване на естествените релефни форми и ландшафта чрез формирането на техногенни форми (котловани, табани/насипища и/или хвостохранилища);

- **Замърсяване на почвите при неправилната експлоатация на петролни бази.**

Замърсяването на почвите от дифузни източници води до следните проблеми:

- **Замърсяване на земеделски площи, третирани с азотни и фосфорни торове и препарати за растителна защита**

Земеделските земи се третират широко с изкуствени торове и ПРЗ.Сроковете на торене на културите трябва да бъдат съобразени с редица условия. По-ранното внасяне на торовете не води до усвояването им от растенията, които са в относителен покой и те попадат чрез вътрепочвения хоризонтален и вертикален отток в подземните води, което е причина за тяхното замърсяване, най-често с нитрати, но и с други разтворими форми на торовете. Дъждовните води и тези от системите за поливане подпомагат миграцията им в почвите, подземните и повърхностните води. Основното натоварване, което се свързва с тези източници, са биогенните елементи азот и фосфор и специфичните химични замърсители (приоритетни и опасни вещества). Под въздействие на тези дифузни източници са предимно ПВТ разположени в равнините райони.

Пестицидите се употребяват в широк мащаб и се считат за важна част в съвременните системи за отглеждане на реколти, главно поради директните ползи, главно икономически, които те създават в полза на фермерите. резултат на тези натоварвания се идентифицират изменения на местообитанията на видовете (хабитатите), замърсяване на водите с приоритетни вещества, увеличаване съдържанието на биогенни и органични вещества във водите и други като хлориди, сулфати, калций, магнезий, желязо, манган, феноли, нефтопродукти, цинк, мед, хром, арсен, цианиди и др. В тази връзка активните съставки на ПРЗ са основна част от заложените вещества в програмите за мониторинг на приоритетни и опасни вещества. Като слабо място бихме посочили практически липсата на дори приблизителна информация за количествата, периодичността и точните площи на третиране. МЗХ не поддържа база данни за вида на използваните ПРЗ (по вида на активното вещество), но следи стриктно присъствието на пестициди на пазара.

С цел предотвратяване опасното въздействие на пестицидите както върху човешкото здраве, така и върху околната среда, Европейската комисия одобри нова стратегия, която има цел да подобри начина, по който пестицидите се използват в ЕС и е насочена към:

- забрана на широк спектър от опасни пестициди;
- прилагане на интегриран подход при прилагането на пестициди;
- засилване на биологичния контрол върху продукцията;

- развитие на биотехнологии.

В случая за крайбрежните повърхностни водни тела е по-точно да се използва „пространства“ вместо ограничаването само до „земи“ тъй като тук се включва и използването на морските пространства за корабоплаване (вкл. пристанища с различно предназначение), дейности по добиване и експлоатация на нефт и газ, промишлен риболов, отглеждане на аквакултури и др. типично морски дейности, които представляват значителен източник на дифузно замърсяване.

От наземно базираните източници най-големи са селскостопанската дейност, речния и градски вток както и физическото увреждане на крайбрежната зона чрез строителство. Селскостопанското земеползване е основен източник на дифузни замърсители на повърхностните и подземни води, а речния отток и дъждовете довеждат замърсителите с различен произход до повърхностните крайбрежни водни тела. Анализът и оценката на ползване на пространствата в крайбрежната зона ще помогне за обективна и адекватна оценка на влиянието на дифузните източници върху екологичното състояние на крайбрежните морски тела.

Възможност за оценка на степента на влияние на дифузните източници дава оценката на дела на LUSI индекса по земеползването за селскостопански цели (Land Use Simplified Index) и наличието на значителен речен или друг сладководен вток.

• **Замърсяване на почвите в резултат от интензивното отглеждане на животни, компостиране и използване на органичен тор**

Животновъдството и използването на животински тор са друг източник на дифузно замърсяване на почвите и повърхностните води. Перманентното замърсяване от тази дейност се свързва предимно с отделянето на биоразградими органични вещества и натоварване с биогенни елементи (азот и фосфор) на почвите. Фермите за отглеждане на животни въздействат върху качествените и количествени показатели на повърхностните води по пътя на повърхностния отток чрез дъждовните води от откритите площадки на фермите, образуваните битово-фекални води и водите от измиването на помещенията. При спазване изискванията на Правилника за добри земеделски практики дифузното замърсяване на повърхностните води, предизвикано от животновъдството може да бъде сведено до възможния минимум.

• **Замърсяване на почвите от стари складове за препарати за растителна защита**

Складовете за пестициди и ПРЗ са потенциални източници на дифузно замърсяване на почвите и повърхностните и подземни води със специфични химични замърсители (приоритетни и опасни вещества), имайки предвид, че голяма част от тях са неохраняеми и /или са в лошо състояние. Контролът по използването по предназначение и състоянието на складовете за пестициди и ПРЗ се осъществява от РИОСВ, поделения на МОСВ по региони.

• **Замърсяване на подземните води и почви в резултат от минната дейност, неправилната експлоатация на хвостохранилищата, дифузно натоварване на подземните води и почвите в резултат от замърсяване от амортизирани съоръжения от**

рекултивирани хвостохранилища

В България площите, засегнати от минното дело и депа за промишлени отпадъци формират 0,29 % от територията на страната, засегнатите от промишлеността и енергийното производство – 0,59 %, а 1,86 % са физически унищожените почви за изграждане на транспортните мрежи (пътни, въздушни, плавателни и др.)

Освен техногенното замърсяване на почви, води, а оттам - по хранителната верига и на растения и животни, рудодобивната дейност в страната е довела до отчуждаване на земи от селскостопанския, горските територии и фонд населени места, до нарушаване на баланса на земите от различните фондове, нарушаване на естествените релефни форми и ландшафта чрез формирането на техногенни форми (котловани, табани/насипища и/или хвостохранилища). Дифузните източници на замърсяване като приключили дейността си мини, стари табани, хвосто-и шламоохранилища от минната или други индустрии се явяват източник на замърсяване на почвите, повърхностните и подземни води с тежки метали, специфични замърсители от различните видове индустрия. При оценката на натоварването би следвало да бъдат взети под внимание както депонираните количества, така и възможните замърсители и поведението им в почвата и водната среда.

Всички посочени антропогенни въздействия водят до нарушаване на функциите на екосистемите и до ограничаване на екосистемните услуги: продуктивни (промени в хранителните нива на почвите и на повърхностните води; денитрификация; опасност от заблатяване/дрениране; ерозия на почвата; уплътняване на почвите от тежка механизация; замърсяване с тежки и/или редки метали и токсични елементи), регулиращи (водоохранни, промяна в нивото и качеството на подземните води); поддържащи (средообразуващи - загуба на земни ресурси; формиране на табани; свличания на скални маси; денудационни процеси; промяна в морфологията на земната повърхност и речните течения; запрашаване от трафика; културни (загуба на културни и исторически ценности, пораждаат се конфликти при ползването на земите, разрушават се зони за рекреация). Налице е нарушаване на биоразнообразието.

Други нарушения на почвите:

- Нарушения на почвите в следствие на интензивен натиск на населението в района; (увеличаването на концентрацията на населението в градовете, засилената антропогенизация и застрояване на района);

- Нарушения на почвите вследствие изменение на морфологията на водните тела, образуване на езера вследствие удълбочаване в определения участък на речното корито или крайречната зона, деформации на речното легло, изменяне очертанията на бреговете, увеличаване на образуването на утайки и наноси, унищожаване на почвите в крайречните територии, унищожаване на местообитанията на речните екосистеми. Създаване на условия за ерозия на речните легла и брегове. Всички тези нарушения са вследствие на изземване на инертни материали от речните корита;

- Нарушаване на почвите в крайречните територии вследствие изменение на морфологията на водните тела, ширината и дълбочината на речното корито;

- Нарушение на почвите в крайречните територии и промени в морфологията и хидроложкия режим вследствие изграждане на ВЕЦ/МВЕЦ;
- Нарушения и замърсяване на почвите при построяването на язовири, чрез които става регулиране на оттока;
- Ерозиране на почвите вследствие неправилна експлоатация и поддръжка на хидротехническите съоръжения, и вследствие неправилното изсичане и оголване на терените или на неправилен добив на инертни материали;
- Заливане на прилежащите земи, преовлажняване и замърсяване с органична материя при наводнения;
- Нарушаване на почвите вследствие недобре стопанисваните и експлоатирани водоземни съоръжения на подземни води и съоръжения в лошо състояние.

4.4. ЛАНДШАФТ

Както бе посочено по-горе в текста, териториите, попадащи в границите на БДЧР, са много разнообразни от гледна точка на тяхната ландшафтна структура и визуалното им въздействие. Оценка за тяхното състояние и характеристики е трудно да бъде обобщена, като се има предвид, че в България няма приета специализирана нормативна база за това. Обобщено може да се каже, че основните проблеми, свързани със състоянието на ландшафтите, са следните:

- Липса на нормативна база - В момента единственият нормативен документ в България, който регламентира опазването и управлението на ландшафтите е Европейската конвенция за ландшафта. Необходимо е законово да се регламентират дейностите по опазване и устойчиво управление на ландшафтите.
- Влиянието на различните замърсители (изкуствени торове и препарати в селското стопанство, тежки метали, пожари, естествени природни процеси - наводнения и др.) върху почвите, растителността, природните местообитания и местообитанията на видовете, опазвани в защитени територии и зони, и други територии със специфична устройствена защита;
- Влиянието на различните стопански дейности, свързани със създаване на нови типове антропогенни, техногенни, промишлени, селищни и комуникационни ландшафти, с които се променя визуално-естетическото въздействие и естественото състояние на природните ландшафти.
- Замърсяването на ландшафтите, вследствие реализация на различни планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които значително се увеличиха в последните години. При изграждането на ПСОВ и канализационни системи, деривации, изграждане на язовири, депа за отпадъци, земни лагуни, изграждане на ВЕЦ/МВЕЦ, изграждане на речни прагове и други хидротехнически и хидромелиоративни съоръжения за укрепване на речното легло, замърсяване на почвите и водните обекти от битово-фекални

води се нанасят щети на ландшафтните структури, които не винаги се отстраняват и оставят трайни следи върху тях.

- Наличието на естествени и изкуствено предизвикани ерозионни процеси, вкл. завишаване мътността на реките в някои участъци и количеството на твърдия отток, вследствие на нерегламентирани дейности, свързани с различни видове строителни дейности – хидроенергийно строителство, пътно, курортно и т.н.

Съществуващите екологични проблеми по отношение на ландшафтите, свързани с План за управление на речните басейни в Черноморски район могат да бъдат в резултат на:

- Замърсяване на съществуващите ландшафти с отпадъци и създаването на нови антропогенни и промишлени ландшафти с неблагоприятно визуално-естетическо въздействие;

- Замърсяването на ландшафтите и техните компоненти вследствие на строителните дейности при изграждане или реконструкцията на ПСОВ и канализационни системи, изграждане на регионални депа за битови отпадъци, ремонт на хидротехническите съоръжения, изграждане на кариери за добив на инертни материали, изграждане на речни прагове и други хидротехнически и хидромелиоративни съоръжения за укрепване на речното легло и при експлоатацията на съществуващите такива в следствие на нарушаването, запрашаването и замърсяването на почвите, растителността и повърхностните води с тежки метали и прах от пътищата, замърсяване на почвите и растителността с гориво-смазочни материали от автотранспорта, строителната механизация;

- преки нарушения на ландшафтните компоненти по време на строителните дейности на всички видове обекти от присъствието на строителна техника на площадката. Косвени въздействия в следствие на промени в използването на земята, подходящо осветление на площадката на обекта, поставяне на огради и знаци, транспорт/маршрути за достъп, свързваща инфраструктура, разчистване на растителност по време на строителните дейности; •нарушаване, замърсяване с химически вещества и промяна на ландшафтните компоненти, в резултат създаването на нерегламентирани сметища на които неконтролирано се изхвърлят строителни и битови отпадъци и които нямат положен долен изолиращ екран.

- отрицателно визуално въздействие върху ландшафтите от нерегламентираните сметища, и депата, видимост на сметищното тяло, неприятни миризми, наличие на боклук, раздухван от вятъра, възникването на пожари, липса на огради, знаци, табели на площадките, пътища за достъп, входове, липса на осветление на площадките; •визуално-естетическо въздействие върху ландшафтите от сградите, складовете, инфраструктурата и необходимите съоръжения за построяването и експлоатацията на обектите.

- визуално-естетическо въздействие върху ландшафтните компоненти от хидротехническите съоръжения, сградите, инфраструктурата и необходимите съоръжения за построяването и експлоатация на обектите, промени на характера на ландшафтите вследствие интензификацията на използването, въздействие върху ландшафтите вследствие предложенията за оформяне на ландшафта.

4.5. БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ, ФЛОРА, ФАУНА

4.5.1. ФЛОРА

Съществуващите екологични проблеми по отношение на флората са следните:

- Унищожаване на естествената растителност и природните местообитания в защитените територии и защитените зони, водещи до промени в екосистемите, вследствие на различни урбанистични дейности, в резултат на които се променят характеристиките им – започват процеси на фрагментация, сукцесия, изместване на местни видове от чуждоземни и/или инвазивни такива и др.
- Замърсяване и унищожаване на крайречните и водните екосистеми, вследствие замърсяване на водните обекти с отпадъчни води от дейността на различни ПСОВ и канализационни системи, работещи в нерегламентиран порядък.
- Замърсяване на природните местообитания, промяна на биоразнообразието в екосистемите, в резултат от земеделски дейности в отделните райони при ползването на различни торове и препарати за растителна защита;
- Унищожаване и/или замърсяване на естествена растителност и природни местообитания, вследствие на нерегламентирани горскостопански дейности, добивни дейности от речни корита, вкл. корекции на речни корита, депониране на отпадъци и др;
- Промяна в биоразнообразието, унищожаване на естествена растителност и природни местообитания, вследствие на различни природни процеси – наводнения, каламитети, снеголоми, ветровали и др.

4.5.2. ФАУНА

Съществуващите екологични проблеми по отношение на фауната, са следните:

- Унищожаване местообитания на животинските видове, промени в екосистемите, в следствие на различни урбанистични дейности. Последствията могат да бъдат унищожаване или промени в плътността на популациите, безпокойство на животинските видове, унищожаване на места за гнездене, хранене, почивка и др.
- Унищожаването на места за гнездене, храна и почивка на животински видове, интродуциране на не-местни видове, вследствие замърсяване на водните обекти с отпадъчни води, зауствани от остарелите и амортизирани ПСОВ и канализационните системи зауствани във водните обекти без необходимото пречистване.
- Дифузно замърсяване на местообитанията на видовете, мигриране на замърсителите по хранителните вериги и промяна на биоразнообразието в екосистемите, в резултат от интензивното земеделие в районите, при ползването на различни торове и препарати за растителна защита и др.
- Унищожаване на местообитания на видове, вкл. места за гнездене, в резултат на нерегламентирани горскостопански дейности.
- Унищожаване или намаляване на плътността на популациите, намаляване на видовото разнообразие, безпокоене и прогонване на животни и птици, места за гнездене и

намаляване на биоразнообразието в резултат от създаването и наличието на нерегламентирани сметища.

- Промяната в биоразнообразието, фрагментация на местообитанията на видовете, вкл. нарушаване на местообитания на застрашени и редки видове, места за гнездене, унищожаване на отделни животни, вследствие извличането на минерали в района на речните басейни;

- Преки въздействия при строителство - унищожаване на местообитания на видове, безпокойство и прогонване на животински видове, унищожаване на местата за гнездене и промяна на биоразнообразието.

- Промяна в биоразнообразието на крайречните територии, вследствие унищожаване на част от животинските популации, места за гнездене и промяна в състава на екосистемите при наводнения и други природни бедствия.

- Влошаване на условията на живот на хидробионтите поради замърсяване на водните обекти от различни добивни дейности и др.

- Промяна на биоразнообразието поради хидростроителство и превръщане на водите от течащи в стоящи. Фрагментация на популациите на ендемични видове на Балканския полуостров.

- Унищожаване на местата за размножаване на видове от фауната при корекция на реките.

- Замърсяване на водоемите с инсектициди, използвани за борба с комарите, което въздейства негативно на ихтиофауната.

4.5.3. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

По-важните екологични проблеми в защитените територии са следните:

- Унищожаване и/или замърсяване на естествена растителност и местообитания на видове, вследствие на нерегламентирани горскостопански дейности, добивни дейности от речни корита, депониране на отпадъци и др;

- Промяна в биоразнообразието и унищожаване на естествена растителност, вследствие на различни природни процеси – наводнения, каламитети, снеголоми, снеговали, ветроломи, ветровали и др.

- Замърсяване и унищожаване на крайречните и водните екосистеми, вследствие замърсяване на водните обекти с отпадъчни води от дейността на различни ПСОВ и канализационни системи, работещи в нерегламентиран порядък.

- Промяна в естественото състояние на биоразнообразието в защитените територии, поради строителство, вкл. хидростроителство, рекреация и др. дейности, свързани с отдиха и туризма.

4.5.4 ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

По важните екологични проблеми в защитените зони са анализирани и описани в Доклада за оценка на степента на въздействие на ПУРБ в Черноморски район, който е неразделна част от ДОСВ.

4.6. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

В района на ПУРБ има обекти на световното културно наследство – Мадарския конник, Стар град Несебър, вписани в Списък на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО, национално значими паметници, като Аладжа манастир, стар град Созопол, старинната част на гр.Котел, множество църкви, археологически останки – античен град Марцианополис, антично селище „Голое“, античен и средновековен град „Деултум – Дебелт“ и много други образци на историческото и културно наследство, включително и свързани с водата съоръжения. Всички тези обекти имат връзка с културните и визуални удобства в района на речния басейн и могат да бъдат определени още и като важни социални и икономически активи.

Археологическите останки са чувствителни към промените в качеството на водата, водните нива, замърсяването и използването на химикали при земеползването. Археологическите обекти от национално значение са защитени със закон като описани паметници.

4.7. ОТПАДЪЦИ И ТЕХНИТЕ МЕСТОНАХОЖДЕНИЯ

Съществуващите проблеми, произтичащи от дейностите, свързани с управлението на отпадъците и водещи до замърсяването на повърхностните и подземни води и влошаването тяхното, количествено и качествено състояние са:

- Наличието на голям брой нерегламентирани сметища. По информация на РИОСВ, разположени в обхвата на Басейнова Дирекция – Черноморски район, всяка година се закриват голям брой от сметищата, но се появяват нови такива на други места;
- Липсата на специализирани депа за строителни отпадъци, което най-често води до изхвърлянето на отпадъци от строителство и разрушаване на нерегламентирани за целта места, формирайки незаконни сметища по поречието на реките и язовирите;
- Голяма част от депата не отговарят на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа, с което се създава опасност за замърсяване на повърхностните и подземни води;

4.8. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

По отношение на материалните активи собственост на Басейнова дирекция Черноморски район идентифицираните проблеми нямат пряко отношение към обхвата на ПУРБ.

Проблеми съществуват с материалните активи прилежащи към водните обекти поради не доброто им техническо състояние, а на някои места с липсата им.

Други материални активи, които оказват влияние върху водните обекти и се определят като създаващи екологични проблеми са лошото състояние на съществуващите хидромелиоративни съоръжения, остарелите водоснабдителните и канализационни мрежи, сметищата за отпадъци, депата за отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, пътищата и инфраструктурата.

4.9. НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

За Черноморски район се оформят 3 основни групи значими антропогенни замърсявания на водите, които имат отношение към населението и човешкото здраве:

- **Органично (биогенно)** замърсяване (от градски отпадъчни води, селскостопанска дейност и др.) – нитратни йони, БПК 5, азот, фосфор.

- Замърсявания на водните тела с някои тежки метали (общ хром, никел, олово, манган) и повишени нива на желязо.

- **Други замърсители** – нитрати (от неорганичен произход), органични съединения (детергенти, нефтопродукти).

Нивата на пестицидите в последната година са в рамките на нормата.

Влияние на замърсяването на водите върху здравето на населението

Биологичното замърсяване на водата е причина за разпространението на различни бактериални, вирусни и паразитни заболявания. Осигуряването на епидемична безопасност на водата е от съществено значение за намаляване на случаите на стомашно-чревни заболявания, свързани с консумираната вода.

Влиянието върху организма на води с повишено съдържание на тежки метали (характерните за района са хром, арсен, никел, олово и желязо) е свързано с разпространението на някои хронични заболявания. Замърсяването на водите с хром има канцерогенен риск за населението. Във високи концентрации той има токсично и канцерогенно действие.

Арсенът е типична протоплазмена отрова – оказва влияние върху тъканното дишане и окислителните процеси чрез инхибиране на ензимните системи.

Съдържащият се в питейните води арсен е основен източник на неорганичен арсен за организма, но във високи дози предизвиква рак на кожата.

Оловото е кумулативна отрова, може да се натрупа в организма и да предизвика отравяния, при които се поразяват централната нервна система, бъбреците, хемопоезата и др.

Характерните тежки метали, които се срещат като замърсители във водите имат канцерогенен ефект, затова възможната роля на **водния фактор** във възникването на злокачествени заболявания не е изключена, ако в питейните води се намират химични елементи с доказан канцерогенен ефект.

Високото съдържание на желязо влошава органолептичните качества на водата – придава ѝ жълтеникав цвят, помътнява, променя вкуса ѝ. Такава вода не е пригодна за битови нужди и стопански нужди, а и в нея се развиват специфични микроорганизми – алги, които могат да запушат водопроводните тръби.

При взаимодействие на нитратите с алифатни и ароматни амини се образуват нитрозамини - силни канцерогени. Някои нитрозамини имат мутагенен (предизвикват мутации) и тератогенен (малформации в ембриона) ефект.

Детергентите подържат в разтворено състояние канцерогенните полициклични ароматни съединения (както във водата, така и в организма), с което улесняват тяхното усвояване от организма.

Съществуващите екологични проблеми в района, имащи отношение към ПУРБ в аспект население и човешко здраве (т.е. въздействие от населението върху водните тела), са свързани с точково и с дифузно замърсяване (натоварване) на водите от промишлеността, селското стопанство и битовите дейности, което влошава химичните и биологичните им качества, водоснабдяването на хората и създава здравен риск за населението.

Влияние на шума върху човешкото здраве

Шумът атакува почти всички органи и системи на човешкия организъм, като се проявява главно в четири насоки:

1. Психологично въздействие: раздразнение, влияние върху работоспособността, въздействие върху речевата разбираемост и умствените способности.

2. Физиологично въздействие:

а) Върху слуховия орган.

б) Върху функциите на отделни органи и системи:

- сърдечно съдовата система – учестяване на сърдечния ритъм, промени, които водят до повишаване на кръвното налягане
- дихателната система – изменения на респираторния ритъм
- храносмилателна система – забавяне пасажа на храната и различни по степен и вид увреждания на стомаха
- ендокринна система – изменение количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма, вестибуларна система, процесите на обмяната

в) Върху организма като цяло и в частност върху висшата нервна дейност (нervна преумора, психични смущения и нестабилност, смущения на паметта, раздразнителност) и вегетативната нервна система (усилен тонус, който може да доведе до редица сърдечни, циркулаторни и други прояви).

3. Въздействие върху съня – смущаването на нощната почивка не дава възможност за възстановяване на работоспособността и постепенно довежда организма до състояние на преумора.

4. Загуба на слуха в резултат на продължително влияние на шум с висока интензивност.

Действието на фактора шум е най-отчетливо изразен в урбанизираните райони с население над 100 000 жители. Шумовото им натоварване зависи както от интензитета на шума, така и от продължителността на неговото въздействие.

5. ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН, И НАЧИНЪТ, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ В ПРЕДВИД ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2016-2021

5.1 . ЕКОЛОГИЧНА НАСОЧЕНОСТ НА ПУРБ

В предложения проект на ПУРБ на ЧРБУВ ясно личи неговата екологична насоченост, която е в пряка връзка с определените основни и специфични цели. Последните са определени прецизно за ВТ според тяхното състояние/ потенциал. Този подход предопределя посоката на действие на ПУРБ към възстановяване и запазване на доброто им състояние. Целите за опазване на околната среда на повърхностните води са актуализирани. Определени са изключения от постигане на целите за опазване на околната среда на повърхностни водни тела. Отделено е специално внимание на постигане на целите за зоните за защита свързани с водите. В периода на прилагане на предходния ПУРБ, от 2010 г. насам ЧРУВ внася редица подобрения в използвания методичен арсенал за оценка както на екологичното състояние/ потенциал, така и на химичното състояние. Екологичната насоченост на ПУРБ е част от цялостната политиката на управление на ЧРБУВ. Организирането и осъществяването на оперативния, контролен и проучвателен мониторинг, определянето актуализирането на граници на ВТ са част от установените от вътре дейности. Качеството на резултатите от тези „вътрешни“ активности се отразява положително и на общите за страната такива, свързани с промени в нормативния апарат. Това се отразява и на развитието на активностите по управление на водите в страната. Разработени са и се прилагат методи на пробовземане и анализ на задължителни БЕК (фитобентос, риби и макрофити), които не са прилагали в предходния период. Влиза в сила новата Наредба №Н-4/2012 г. за характеризиране на повърхностните води.

Ясното осъзнаване на неразривната връзка между целите на РДВ и Директивата за наводненията и избора на мерки, които да удовлетворяват целите на двете директиви без да създават конфликт между тях е от значение за екологичната насоченост на ПУРБ.

Аналитичният поглед върху извършената работа осигурява разработването на предложената екологосъобразна Програма от мерки, в която са допълнени неизпълнените от предходния планов период. Всяка индивидуална мярка е свързана с точно определено повърхностно водно тяло и с определените движещи сили на антропогенния натиск. ПоМ е достъпна за заинтересованите страни чрез механизма на обществени консултации. Публичността и прозрачността са предпоставка за широк обществен и институционален отзвук, който е от изключително значение за изчистването на всяка неяснота и изпълнението на ПоМ.

Мерки за подземните води

Програмата от мерки е основният инструмент за постигане на целите на Плана за управление на речните басейни съгласно Рамковата директива за водите и Закона за водите. Мерките се

планират като отговор на установеното състояние за конкретните подземни водни тела и зоните за защита на водите, както и поставените цели за запазването или подобряването му.

В актуализирания план, програмата от мерки планира конкретни действия, които следва да се предприемат, за да бъдат постигнати поставените екологични цели. Програмата от мерки е основен инструмент за устойчиво управление на водите чрез интегриране на тяхното опазване и използване.

Планирането на мерките се основава на детайлен анализ на състоянието на всеки един показател за качество (количество) и причините за установените отклонения, необходимото време и средства за подобряване на състоянието му.

Преглед на изпълнението на програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда от първия ПУРБ (2010 – 2015 г.)

Програмата от мерки в Плана за управление на речните басейни в Черноморски район за басейново управление на водите (2010 – 2015 г.) включва основни мерки (в изпълнение на изискванията на отделните директиви), други основни мерки (прилагащи се към основните за постигане на целите за опазване на околната среда), както и допълнителни мерки (с превантивен и контролен характер).

Анализът на изпълнението на Програмата от мерки в рамките на действие на първия ПУРБ показва висок процент стартирали основни и други основни мерки и висок процент нестартирали допълнителни мерки. Има закъснение в заложените крайни срокове, но отговорните институции са предприели действия за реализиране на мерките в срока на действие на Плана. Типовете допълнителни мерки са обвързани с голям брой водни тела и водоизточници, което е причина за отчетения процент нестартирали мерки. Представен е списък на мерките, предвидени в предходния план, които не са били предприети (Приложение 7.1, Раздел 7 на ПУРБ до 2021).

Актуализация на програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда

При актуализацията на мерките за постигане на добро състояние на водите е следван следния подход:

- Мерки, които са с текущ/регулярен характер, или за които са предприети действия, но не са приключили се запазват в новия планов период и се отчитат като съществуващи;
- Там, където е преценено, че съществуващите мерки са недостатъчни за постигане на целите - са планирани нови мерки;
- Мерките, за които е преценено, че са некоректни и/или са в несъответствие с нормативната уредба са преформулирани (модифицирани) в съответствие с действащото законодателство или са отпаднали, като в замяна се планират нови.

На база на идентифицираните значими проблеми в управлението на водите в Черноморски район за басейново управление, в актуализираната програма от мерки към ПУРБ 2016-2021 г. са планирани мерки насочени към източника на натиск, оказващ въздействие върху водните тела и води до влошаване на тяхното състояние.

Заложените мерки в ПУРБ 2016-2021 няма да доведат до вероятни значителни въздействия върху трансгранични подземни водни тела.

5.2 ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН, И НАЧИНЪТ, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ В ПРЕДВИД ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2016-2021

Целите за опазване на околната среда на европейско равнище са дефинирани в следните основните стратегии, програми и планове:

- **Стратегия „Европа 2020“.**

Целта на Стратегията е насочени към реализиране на усилията на ЕС за опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразието, закрила на здравето и благосъстоянието на хората, като същевременно се зачитат естествените ограничения на нашата планета.

- **Стратегия на ЕС за биологично разнообразие до 2020 г. Стратегически план за биологичното разнообразие 2011г.- 2020 г.**

Основна цел на Стратегията и стратегическия план е да се предприемат ефективни и спешни мерки за спиране на загубата на биологично разнообразие, за да се гарантира до 2020 г. устойчивостта на екосистемите, които да продължат да предоставят жизненоважни услуги, осигурявайки по този начин разнообразието на живота на планетата и допринасяйки за благосъстоянието на човечеството и премахването на бедността. Усилията са насочени към намаляване на натиска върху биоразнообразието, възстановяване на екосистемите, устойчиво използване на биологичните ресурс. Цели се ползите, произтичащи от използването на генетичните ресурси да се разпределят по справедлив и равнопоставен начин; да се осигуряват достатъчно финансови средства, да се подобри капацитетът, да се отчитат въпросите и ценностите на биоразнообразието, ефективно да се прилагат подходящите политики, а вземането на решения да се основава на солидни научни изследвания, и на превантивния подход.

- **План за опазване на водните ресурси на Европа до 2020 г. (Blueprint).**

Планът определя целта и пътят за развитие на политиката на ЕС в областта на водите. Формулира стратегически подходи за осигуряване на достатъчно количество и качество на водата, необходима за хората, икономиката и околната среда. Представа проблемите, свързани със замърсяването на водите, водочерпенето за земеделски цели и за енергопроизводство, земеползването и последиците от изменението на климата.

- **Пътна карта за ресурсно ефективна Европа, ЕС**

Пътната карта е основен стратегически документ при програмирането и подготовката на документите за усвояване на фондовете от ЕС за периода 2014-2020 г. Документът съдържа предложенията на ЕК за бъдещи рамки и изисквания, с които да се подобрява ресурсната ефективност на ниво ЕС, както и за отделните държави-членки.

• **Стратегия на ЕС за адаптация към измененията на климата и Бяла Книга за адаптация към климатичните изменения и други.**

Общата цел на Стратегията за адаптация е да допринесе за повишаване на устойчивостта на Европа спрямо изменението на климата. Това означава повишаване на степента на готовност и способност да се реагира на последиците от изменението на климата на местно, регионално, национално и европейско равнище, разработване на съгласуван подход и подобряване на координацията. Приоритет и отговорност на Комисията е включването на мерки за адаптация в политиките и програмите на ЕС, така че действията на ЕС да бъдат „устойчиви срещу изменението на климата”.

Тези насоки вече са включени в законодателството, в сектори като морски води, горско стопанство и транспорта и във важни инструменти на политики в областта например на вътрешните води, биоразнообразието и миграцията и мобилността.

Внесени са законодателни предложения за включване на мерки за адаптация в селското и горското стопанство, морското пространствено планиране и интегрираното управление на крайбрежните зони, енергетиката, предотвратяването и управлението на риска от бедствия, транспорта, научните изследвания, здравеопазването и околната среда.

На национално ниво Министерство на околната среда и водите е предприело начални стъпки към разработването на Национална стратегия за адаптация (НСА). Разработването на НСА е поетапно и цели формулиране на конкретни мерки, които да дадат цялостния облик на стратегическите действия, които да намалят уязвимостта на страната ни от последиците на изменението на климата.

Ключов документ, чрез който се осигурява финансирането и оперативното изпълнение по линия на Структурните фондове на ЕС за периода 2014 – 2020 г., е **Оперативната програма „Околна среда 2014 – 2020 г”**. Главната стратегическа цел на Оперативната програма е подобряването, запазването и възстановяването на естествената околна среда и развитие на екологичната инфраструктура. Специфичните цели на програмата включват опазване и подобряване състоянието на водните ресурси, намаляване на количеството депонирани битови отпадъци, подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000, повишаване защитата на населението от наводнения, превенция и намаляване риска от свлачища. Реализирането на тези цели ще доведе до подобряване качеството на живот на населението в страната и до повишаване на възможностите за инвестиции в икономиката. Мерките свързани с превенция и управление на риска от наводнения и свлачища ще допринесат за запазване икономическото състояние на региона чрез създаване на устойчивост при бедствия и предотвратяване отрицателните последствия в резултат от наводнения/свлачища, както и за защита човешкото здраве. Планираните инвестиции се очаква да имат пряк принос във връзка с изменението на климата, по-конкретно за намаляване уязвимостта по отношение на последиците от изменението на климата.

Изпълнението на целите, заложи в ОП „ОС” 2014-2020 г в областта на опазване на водите ще бъдат гарантирани чрез финансиране на инвестиции, заложи в приоритетни оси 1 *Води* и 4 *Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища*, за подготовка и изпълнение

на Плановете за управление на речните басейни (ПУРБ) и Плановете за управление на риска от наводнения (ПУРН), вкл. на групи мерки от програмите към тях, както и за ограничаване на отрицателните последици от наводненията и сушите (инвестиции за подобряване управлението на риска от наводнения) и за подобряване на водната ефективност.

Следва да се отбележи, че разработени основните насоки, дейности и мерки в проекта на ПУРБ 2016 - 2021г. са в съответствие със специфичните цели, разписани за двата ключови приоритета. Те са насочени към: опазване и подобряване състоянието на водните ресурси; подобряване оценката на състоянието на водите; повишаване защитата и готовността за адекватна реакция на населението при наводнения; повишаване защитата на населението от свлачищни процеси.

Посочените по-горе стратегически документи, разработени на Европейско ниво са транспонирани в ключовите национални документи, посветени на опазване на водите в България.

Целите на опазване на околната среда **на национално ниво** са формулирани приоритетно в следните национални стратегии, програми и планове:

1. Националната програма за развитие: България 2020 г.

Националната програма за развитие: България 2020, приета с Решение № 1057 от 20.12.2012 г. на Министерския съвет, е водещият стратегически и програмен документ, който формулира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. Програмата е дългосрочен национален програмен документ за развитието на Република България, базата за програмирането на стратегически документи във връзка с изпълнението както на националните политики, така и на политиките на ЕС.

Националната програма за развитие: България 2020 дефинира пълния комплекс от действия на държавата в областта на социално-икономическото развитие, като същевременно определя мястото на мерките за постигане на националните цели, чието реализиране е заложено в Националната програма за реформи, Конвергентната програма и всички действащи стратегически и програмни документи

Таблица 5.2.1. Връзка и съответствие на Националната програма за развитие: България 2020 с ПУРБ

Националната програма за развитие: България 2020	ПУРБ Черноморски район, за периода 2016-2021 г.
<p>Основна цел на Програмата е постигането на качествен и балансиран дългосрочен икономически растеж.</p> <p>Целта в областта на околната среда е насочена</p>	<p>За постигане на целите и приоритетите в областта на опазване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси, са предвидени мерки във връзка с:</p> <p>Подобряване качеството и ефективността на</p>

<p>към изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.</p> <p>Развитието на техническа инфраструктура за опазване на околна среда е в съответствие с прилагането на принципите на устойчивото и интегрирано развитие.</p> <p>Приоритетно създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси ще подпомогне постигането на устойчиво развитие на районите и общините в страната за подобряване на техническата инфраструктура във воден сектор, ефективно управление на отпадъците, предотвратяване на негативните последици от изменение на климата, опазване, поддържане и възстановяване на биологичното равновесие.</p>	<p>водоснабдителните услуги за бизнеса и населението в регионите и доближаване до европейските стандарти в тази област;</p> <p>Устойчиво управление на водните ресурси в регионите, чрез изграждане и модернизиране на канализационни системи и пречистване на отпадъчни води;</p> <p>Превенция на риска от наводнения, бедствия и аварии на територията на регионите;</p> <p>Предотвратяване и адаптиране към негативните последици от изменението на климата върху водните ресурси и екосистемите;</p> <p>Доизграждане на националната система за ранно предупреждение и оповестяване на регионално и местно ниво с цел своевременно информиране и повишаване ефективността на защита на населението при бедствия и аварии, защита от наводнения и технологични рискове, както и въвеждане на единна радиосистема за взаимодействие и координация;</p> <p>Технически и технологични мероприятия за водоснабдяване и за изграждане на нови и реконструкция на съществуващи водоснабдителни мрежи, подобряване техническото състояние на водопроводни системи и изграждане на пречиствателни станции за питейни води за подобряване на водоснабдяването и качествата на питейните води;</p> <p>Технически и технологични мероприятия за изграждане на канализационни системи и пречиствателни станции за отпадъчни води в населени места над 2000 е.ж. Изграждане на биологично стъпало на пречиствателни станции за отпадъчни води за агломерации над 10 000 е.ж;</p> <p>Оценка на необходимостта от вода в средносрочен и дългосрочен план за различни икономически сектори. Оценка на икономическото въздействие от изменението на климата</p>
--	---

	<p>върху различни икономически сектори;</p> <p>Разработени са мероприятия за борба с абразията и ерозията, включващи укрепване на свлачища и ограничаване на добива на инертни материали от речните корита, провеждане на дейности, ограничаващи ерозията в речните тераси, вследствие на добив на инертни материали.</p>
--	---

2. Трети национален план за действие по изменение на климата 2013-2020г.

Третият Национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г. предвижда конкретни мерки за намаляване на емисиите парникови газове във всички сектор. Мерките са съобразени с политиката на страната в областта на изменението на климата и съответно с потенциала на националната икономика за редукия на емисиите. Общият ефект от предвидените мерки ще гарантира изпълнение на поетите ангажименти и постигане на правно обвързващите за страната ни европейски цели.

Най-голям дял в общите емисии на парникови газове в страната има сектор „Енергетика“. Политиките и мерките по този сектор са свързани с по-чисто производство на електрическа енергия от съществуващите въглищни централи, преход към по-нисковъглероден електроенергиен микс, усъвършенстване на системата за централно топлоснабдяване, ускорено въвеждане на децентрализирано производство на енергия, развитие на нисковъглеродни мрежи за пренос и разпределение на електрическа енергия и природен газ. Прилагането на заложените мерки в този сектор ще доведе до намаление на емисиите на ПГ в сектора с 13,8% към 2020 г., спрямо базов сценарий без прилагане на мерки.

В сектор “Бит и услуги” мерките са насочени преди всичко към повишаване на енергийната ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници. Прогнозираното намаление на емисиите в този сектор при прилагане на заложените в Плана мерки е 22% за 2020 г.

В сектора „Отпадъци“ мерките са свързани с намаляване на количествата генерирани отпадъци, при обезвреждането на които се образуват парникови газове и прилагането на методи за улавяне на биогаза от депонирането на отпадъците и от ГПСОВ. Мерките са съсредоточени основно в подсектора „Депониране на отпадъци“, който е с най-голям дял в нивата на емисии. Очакваните редукиции след прилагане на заложените в Плана мерки се равняват на 36,4% спрямо емисиите по базов сценарий.

Сектор „Транспорт“ е един от най-големите емитери на ПГ, осигуряващ постоянен растеж. Най-значителни емитери на парникови газове са личните автомобили, следвани от тежкотоварните. Основните мерки в сектора са насочени към оптимален баланс в използването потенциала на различните видове транспорт и са обособени в четири приоритетни оси: намаляване на емисиите от транспорта; намаляване на потреблението на горива; диверсификация на превозите; информиране и обучение на потребителите. Прилагането на заложените допълнителни мерки в сектора ще доведат до намаление на емисиите на ПГ с 11,3% спрямо тези в базовия сценарий (без прилагане на мерки).

В сектор „Селско стопанство” мерките са свързани от една страна с повишаване на знанията на земеделските стопани относно прилагане на подходящи практики, водещи до намаляване на емисиите от сектора и въвеждането на такива практики като насърчаване на използването на подходящи сеитбообороти, особено с азот-фиксиращи култури, насърчаването на екстензивното пасищно отглеждане на животните, а от друга с техническото обезпечаване на земеделските стопанства за обработване на почвата/стърнищата, биологичната рекултивация с характерни за района тревни видове на деградираните земеделски земи. За намаляване на емисиите от животновъдния сектор е важно да се изградят и подобрят съоръжения за съхранение и прилагане на оборски тор, да се въведат нисковъглеродни практики за преработка на оборски тор, например компостиране, преработка в биогаз в анаеробни условия. Насърчаването на екстензивното животновъдство и поддържането на оптимална гъстота на животинските единици в зависимост от природните, климатични и почвени условия осигурява добро екологично състояние на ливадите и пасищата и поддържане на постоянна тревна покривка, което води до съхраняване на запасите от въглерод в почвите.

Мерките в сектора „Земеползване, промяна в земеползването и горското стопанство“ са насочени към усвояване на незалесени площи за залесяване, залесяване на изоставени земеделски земи, голи, ерозирани и застрашени от ерозия територии, извън горските, към влажните зони и тяхното съхраняване и опазване, към нормативната база за регулиране на промените в предназначението на земите, към възстановяване и поддържане на ползащитните пояси, извършване на нови противоерозионни залесявания и др.

Общият ефект от изпълнението на Третия национален план за действие по изменението на климата и приетите в него мерки по сектори, изразен в очаквано намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г., се оценява на 44,832 млн. тона CO₂екв.

Таблица 5.2.2. Връзка и съответствие на Трети национален план за действие по изменение на климата 2013-2020г. с ПУРБ

Трети национален план за действие по изменение на климата 2013-2020г	ПУРБ Черноморски район, за периода 2016-2021 г.
Основната стратегическа цел на Плана е да очертае рамката на действие в борбата с изменението на климата за периода 2013-2020 г., и да насочи усилията на страната към действия, водещи до намаляване отрицателното въздействие на	<p>В резултат на извършения задълбочен анализ на влиянието на климатичните промени върху повърхностните и подземните води са заложени адекватни мерки за адаптиране към изменените климата. Целите са насочени към:</p> <p>Предотвратяване влошаването на екологичното състояние на повърхностните води и количественото състояние на подземните води в резултат от изменението на климата, в процеса на издаване на разрешителни;</p> <p>Повишаване на достоверността на оценката на екологичното състояние на повърхностните води и на количественото</p>

<p>климатичните промени и изпълнение на поетите ангажименти.</p> <p>Третият план за действие по изменение на климата предвижда конкретни мерки за намаляване на емисиите на парникови газове във всички сектори. Общият ефект от предвидените мерки ще гарантира изпълнение на поетите ангажименти и постигане на правно обвързващите за страната ни европейски цели.</p>	<p>състояние на подземните води в условия на климатични изменения;</p> <p>Обезпечаване на производствените процеси с необходимото количество вода за работа в условия на продължителни засушавания;</p> <p>Повишаване на влагозадържането в СОЗ в условия на продължителни засушавания;</p> <p>Оптимизиране на хидрологичния режим след язовирите;</p> <p>Ограничаване ползването на вода в пресхващ тип реки и др.</p> <p>В ПУРБ са определени и мерки за намаляване на риска от наводнения, синхронизирани с мерките заложи в ПУРН,</p> <p>Разписаните мерки целят:</p> <ul style="list-style-type: none"> -намаляване или забавяне на пиковите на наводненията надолу по течението; - съхранение на количествата и подобряване на качеството на водите; - опазването на животинските местообитания; -увеличаване устойчивостта към изменението на климата.
---	---

3. Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България за периода 2013-2022 г.

Националният план за опазване на най-значимите влажни зони в България определя ключови приоритети в национална политика за опазване на околната среда, свързани с опазването на биологичното разнообразие.

Таблица 5.2.3. Връзка и съответствие на Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България за периода 2013-2022 г. с ПУРБ

Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България за периода 2013-2022	ПУРБ Черноморски район, за периода 2016-2021 г.
<p>Основната цел на плана е да осигури основа за планирането и</p>	<p>На територията на Черноморски район се намират 8 от 25-те потенциални Рамсарски места: Язовир Мандра / Мандренско езеро, Ченгене скеле, Крайбрежие Калиакра – Тюленово, Балтата,</p>

изпълнението на дейности по опазването и устойчивото управление на най-значимите влажни зони в България, в изпълнение на националните приоритети по отношение на опазването на биологичното разнообразие.	Комплекс Камчия, Варненско-Белославско езеро, Язовир Малко Шарково, Велека-Силистар. Предвидени са специфични мерки за опазване, които имат пряко отношение към мерките от ПУРБ и са насочени към създаване и възстановяване на влажните зони. Такива са изготвяне на План за управление, ограничаване на замърсяването с химически торове и пестициди, както и контрол на браконьерския риболов.
---	--

Териториалният обхват на Плана засяга приоритетно 8-те Рамсарски места с обща площ 11 678 хектара, които към момента са включени в списъка по конвенцията. Акцентирано е и върху влажните зони извън посочения списък, за които има информация, че покриват един или повече критерии за обявяване или имат голям потенциал за опазване и възстановяване.

Предназначението на Плана е да се превърне в инструмент за опазване и управление на влажните зони като характерни екосистеми и свързаното с тях биологично разнообразие.

4. Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г.

Стратегията определя основните приоритети, цели, етапи и необходимите средства и източници на финансиране за изграждане и развитие на ВиК системите и за повишаване качеството на ВиК услугите.

Представена е информация за водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчни води, посочени са общи проблеми в отрасъл ВиК, направен е анализ на законодателството, регулаторни и институционални проблеми, правна уредба, ефективност и управление. Представени са исторически разходи във ВиК отрасъла. Направена е оценка на необходимите бъдещи разходи, посочени са възможности за тяхното финансиране. Изготвени са сценарий за „запазване на статуквото“ и алтернативни сценарии за постигане на стратегическите цели, мерки и действия за реализация.

Стратегията предвижда мерки за системен контрол и поддръжка на мрежите за намаляване загубите на вода, енергийна и други видове оперативна ефективност. Стратегията насърчава използването на голям брой инструменти, насочени към повишаване на оперативната ефективност.

За подобряване на качеството на питейната вода там, където е налице отклонение от нормите, е планирано изграждане на пречиствателни станции за питейни води и осигуряване на възможности за свързване на малки изолирани системи и инвестиции в свързаност на водоснабдителните системи, където има риск за сезонно прекъсване и режим на питейното водоснабдяване.

Таблица 5.2.4. Връзка и съответствие на Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г. с ПУРБ

Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г.	ПУРБ Черноморски район, за периода 2016-2021 г.
<p>Основните стратегически цели на стратегията са:</p> <p>Съответствие: ВиК отрасълът отговаря на националните/европейските изисквания;</p> <p>Устойчивост: ВиК отрасълът е екологосъобразен, финансово и технически жизнеспособен;</p> <p>Социална поносимост: Цените на ВиК услугите са социално поносими за потребителите.</p>	<p>В изпълнение на целите, заложи в Стратегията са разписани мерки, насочени към постигане на добро дъждоножие на повърхностните и подземните води. Приоритет по отношение на отрасъл ВиК е сложен върху изпълнението на програма за изграждане на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчните води в съответствие с българското законодателство (синхронизирано с европейското).</p> <p>В ПУРБ са предложени и мерки, свързани с възвръщаемостта на разходите и ефективността при използване на ресурсите - например мерки за намаляване на загубите на вода във водоснабдителните мрежи, разширяване на мерителното стопанство и въвеждане на ценообразуване според обема.</p>

5. Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България 2037 г.

Стратегията очертава цялостната визия за водния сектор, включваща управлението на водните ресурси, производството на електроенергия от водноелектрически централи, защитата на населението от наводнения, както и управлението на дейностите по напояване, водоснабдяване и канализация, което изисква по-активна роля на държавните институции при развитието и управлението на сектора. В Стратегията са дефинирани отговорностите на различните институции при подготовката и изпълнението на отрасловите стратегии и планове.

Основа на новата политика във водния сектор се предвижда да бъде планирането на мерките, което да се осъществява както в териториален принцип, така и по отношение развитието на отделните водностопански отрасли, оказващи услуги за населението и бизнеса в страната.

Таблица 5.2.5. Връзка и съответствие на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България 2037 г. с ПУРБ

Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България 2037 г.	ПУРБ Черноморски район, за периода 2016-2021 г.
<p>Основните цели на Стратегията са насочени към:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване. 2. Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води. 3. Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс. 4. Намаляване на риска от щети при наводнения. 	<p>За постигане на стратегическите цели, в ПУРБ са предвидени мерки, насочени към използване на водните ресурси на басейново равнище, съобразявайки се с НСУРВС:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Рехабилитация модернизация, доизграждане и изграждане на нови ПСПВ, други съоръжения за пречистване и дезинфекция на питейни води, водовземни съоръжения и на водопроводни връзки между различни зони на водоснабдяване, с цел привеждане на качеството на питейната вода в съответствие с европейското и национално законодателство; -Изграждане, рехабилитация и реконструкция на ПСОВ и канализация за населени места с над 2 000.е.ж.; -Провеждане на ежегодни кампании за пестенето на вода от населението и бизнеса през 2016 - 2021 г., които да стимулират пестенето на вода; -Изпълнение на 4-те отраслови стратегии - „Водоснабдяване и канализация”;;„Хидроенергетика”;;„Хидромелиорации”;;„Защита от вредното въздействие на водите”.

6. Национален план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г.

Планът подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Националният план за управление на отпадъците има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

Таблица 5.2.6. Връзка и съответствие на Национален план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г. с ПУРБ

Национален план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г.	ПУРБ Черноморски район, за периода 2016-2021 г.
<p>Стратегически цели:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване. 2. Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда. 3. Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда. 4. Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците. 	<p>За постигане на стратегическите цели на Плана за управление на отпадъците, в ПУРБ са предвидени мерки, насочени по закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания; контрол при проектирането, изграждането и експлоатацията на съоръженията за третиране на отпадъци; закриване на нерегламентирани сметища или депа и др.</p>

7. Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители в България 2012 г. - 2020 г. .

Стратегическата цел на плана е намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда от устойчивите органични замърсители. В плана е съществена оценка на състоянието, включително наличието, пускането на пазара, производството и вноса, управлението, мониторинга, информационните системи и др. Част от залежалите устойчиви органични замърсители - пестициди, които по същество са опасни отпадъци, са предмет на подробни анализи и мерки в плана. Именно залежалите пестициди са пресечната точка на

двата плана, които предвиждат идентични мерки за решаване на проблема и по-конкретно износ извън страната за окончателно обезвреждане.

Таблица 5.2.7. Връзка и съответствие на Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители в България 2012 - 2020 г. с ПУРБ

Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012 - 2020 г.	ПУРБ Черноморски район, за периода 2016-2021 г.
<p>Стратегическа цел:</p> <p>Намаляване на риска за здравето на хората и околната среда от вредното въздействие на УОЗ, а основната цел е подобряване на системата за управление на УОЗ, която ще бъде постигната чрез редица оперативни цели.</p>	<p>Изпълнението на мерките, предвидени в Актуализирания Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България ще подпомогне изпълнението на мерките, заложи в ПУРБ за подобряване на химичното и екологичното състояние на водните тела чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Осигуряване на ново специализирано и помощно лабораторно оборудване за изпитване на новите УОЗ пестициди в питейни води, води за къпане и бутилирани води, предназначени за питейни цели в съответните лабораторни комплекси; -Разработване, валидиране и верифициране на референтни методи за изпитване на новите УОЗ пестициди в подземни и повърхностни води, питейни води и бутилирани води, предназначени за питейни цели, закупуване на референтни материали и стандарти, акредитация на лабораториите; -Обучение на специалистите от хроматографските лаборатории в т.ч. обучение във водещи европейски референтни лаборатории; -Мониторинг на УОЗ, в т.ч. на нови УОЗ в повърхностни води и подземни води; -Координация и ефективно прилагане на трите конвенции (Стокхолмска, Ротердамска и Базелска) по управление на опасни химикали и отпадъци на национално ниво.

8. Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България

за периода 2013 – 2020 г. (Протокол № 48.1 на МС от 27.11.2013 г.) е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно

и устойчиво управление на жизнени и продуктивни многофункционални гори и нарастваща конкурентоспособност на горския сектор като основа за по-добър жизнен стандарт, особено в планинските и селските райони. Стратегическият документ отразява европейски и национални политики, свързани с горите и горския сектор в България, основни принципи, анализ на състоянието на горския сектор в Република България, визия, мисия и цели, приоритети и мерки, източници на финансиране за постигане целите на Стратегията и мониторинг за нейното изпълнение.

Таблица 5.2.8. Връзка и съответствие на Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 – 2020 г. с ПУРБ

Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 – 2020 г.	ПУРБ Черноморски район, за периода 2016-2021 г.
<p>Стратегически цел:</p> <ol style="list-style-type: none"> Осигуряване на устойчиво развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите и тяхната способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги; Засилване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната и по-равномерно (балансирано) териториално социално-икономическо развитие; Увеличаване на приноса на горския сектор в зелената икономика. 	<p>За изпълнението на целите заложи в Стратегията, в ПУРБ се предвиждат мерки насочени към:</p> <ul style="list-style-type: none"> -биологично укрепване на бреговете; -залесяване на бреговете и заливаемите тераси; -залесяване на водосбора с подходящи местни видове; -залесяване на голите площи във вододайната зона на язовирите.

Най-значимите предизвикателства пред горския сектор през последните години са свързани с въздействието на климатичните промени и управлението на горите за адаптирането им към измененията на климата, съхраняването и поддържането на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии, опазването на горите от природни бедствия, пожари и незаконни действия, разделянето на стопанските от контролните функции в държавните гори и извършените институционални промени, насочени към укрепване на неговата жизнеспособност.

Предпоставка за устойчиво развитие на горските територии са регламентиранията със Закона за горите три нива на горско планиране - национално, областно и местно, отразени съответно в Национална стратегия за развитие на горския сектор и в Стратегически план за развитие на горския сектор, в областните планове за развитие на горските територии и горскостопански планове и програми.

9. Програма за изграждане на канализационни системи до 2023 г.

Програмата е разработена с цел прилагане на европейската Директива за градски отпадъчни води (Директива 91/271/ЕИО, докладвана пред ЕК на 12 септември 2014 година).

Таблица 5.2.9. Връзка и съответствие на Програма за изграждане на канализационни системи до 2023 г.с ПУРБ

Програма за изграждане на канализационни системи до 2023 г	ПУРБ Черноморски район, за периода 2016-2021 г.
<p>Стратегическа цел:</p> <p>Прилагане на изискванията на европейската Директива за градски отпадъчни води (Директива 91/271/ЕИО).</p> <p>Директивата се отнася за събирането, пречистването и изливането на градски отпадъчни води, както и пречистването и изливането на отпадъчни води, произхождащи от някои промишлени отрасли.</p>	<p>Приложените в ПУРБ мерки, свързани с изграждане на канализационни системи и модернизиране на пречиствателни станции за отпадъчни води напълно хармонизират с изискванията на Програмата. Разписаните мерки са в съответствие с целите, заложи в ПУРБ, целящи подобряване на качествата на водите и постигането на добро екологично състояние.</p>

Програмата съдържа:

За всички агломерации в България с 2000 или повече еж – причини за несъответствието им с изискванията на директивата; предвидени мерки с цел постигане на съответствие с член 3 (канализационни системи и индивидуални/други подходящи системи); дати или очаквани дати на приключване на подготвителните мерки, на започване и завършване на строителните работи за канализационна система или на друга подходяща система; прогнозни разходи за инвестицията; европейски фонд, по който се планира да се извърши инвестицията; друга полезна информация;

За всички ГПСОВ на агломерации с повече от 2000 еж – установени причини за несъответствието им с изискванията на директивата; предвидени мерки с цел постигане на съответствие с член 3 (канализационни системи и индивидуални /други подходящи системи); дати или очаквани дати на приключване на подготвителните мерки, на започване и

завършване на строителните работи за канализационна система или на друга подходяща система; прогнозни разходи за инвестицията; европейски фонд, по който се планира да се извърши инвестицията; друга полезна информация;

Политиката по опазване на водите, начертана в изброените европейски и национални документи кореспондират с целите и приоритетите, заложиени в ПУРБ 2016-2021 г. Сравнителният анализ на другите национални стратегии, програми и планове, също показват съответствие, еднопосочност в планирането и припокриване с целите и мерките, разписани в ПУРБ в Черноморския басейн. Посоченото гарантира опазване на водните ресурси, запазване/подобряване качествата на водите и съхранение на водните екосистеми в РБългария.

6. ВЕРОЯТНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, ВКЛЮЧИТЕЛНО БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ, МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ, КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ

Оценката на въздействието върху компонентите и факторите на околната среда е извършена чрез матричен подход, като са използвани символи за определяне на степените на значимост на въздействието на ПУРБ 2016-2021г. със следното значение.

Таблица 6.1. Степени на значимост на въздействие на ПУРБ

Оценка	Въздействие
++	Значително положително
+	Незначително положително
0	Няма въздействие
-	Незначително отрицателно
--	Значително отрицателно
?	Няма достатъчно информация, поради ниска степен на подробност на предвижданията
(*)	Допълнителното означение, индикиращо че последствията от въздействието са само по време на реализацията на дейностите или мерките

В използваната матрица за оценка на въздействието по отношение на всеки компонент и фактор на околната среда (т.6.2.1.-6.2.9) са оценени вторични, кумулативни, едновременни,

краткосрочни, средносрочни, дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици, които се очакват при реализирането на Програмата от мерки на ПУРБ и нейните предвиждания.

Под таблиците за всеки компонент и фактор на околната среда, в т.ч. за човешкото здраве, са изведени обобщени обобщени прогнози за очакваното кумулативно въздействие в резултат на реализирането на ПУРБ.

6.1. ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ

Елементите на природната система са в тясна връзка и взаимодействие, и прилагането на ПУРБ следва да окаже влияние не само върху водните тела в района, но и върху всички, свързани с тях елементи на природната система, вкл. въздуха и климата.

Очаква се прилагането на ПУРБ 2016-2021 г. да оказва благоприятно въздействие върху качеството на атмосферния въздух и климатичните фактори. Това очакване е базирано на редица общи и специфични мерки, залегнали в плана, в съответствие с основните му цели. Такива мерки напр.са: контролът на емисиите в атмосферата (съвместно с МОСВ/ИАОС), водещ до намаляване на концентрацията на замърсители в дъждовните води, и съответно във водните тела; изборът на високотехнологични ПСОВ, което обезпечава по-добро качество на атмосферния въздух, вкл. и по мирисови показатели; поддържането на добро химично състояние на повърхностните води, което намалява опасността от обратна реемисия на замърсяващи аерозоли към атмосферата; изграждането и/или поддържането на язовири, което спомага за преодоляване на неблагоприятни локални климатични условия, свързани с тенденциите на намаляване на валежите и засушаване на климата; почистването и възстановяването на речните легла, което осигурява смекчаване на последиците от високи вълни; изграждането на модерни системи за хидро-метеорологичен мониторинг; зарибяване с растителноядни риби в язовирите, в които е установен цъфтеж на водорасли и др.

Наред с това, в процеса на изпълнение на ПоМ на ПУРБ са възможни и някои неблагоприятни ефекти върху качеството на атмосферния въздух и параметрите на климата в района. По отношение на въздуха това може да са аварийни замърсявания, свързани с прахоотделящи и др. замърсяващи дейности, като строителни, изкопни, транспортни, експлоатационни и др. По отношение на климата, изпълнението на някои мерки от програмата на ПУРБ може да доведе до локално нарушаване на естествените микро- и мезо-климатични параметри. Това може да се случи при изграждане на инфраструктура, свързана с процесирането на водите – канализационни системи, изкуствени водоеми, промяна на речните легла и др.

Кумулативните ефекти от осъществяването на програмата от мерки, заложена в ПУРБ, са свързани основно с благоприятно въздействие върху компонентите атмосферен въздух и климат в района. По отношение на въздуха, многобройните мерки, насочени към подобряване и опазване на чистотата на водните тела, имат последващ благоприятен ефект и върху въздушната среда, предотвратявайки изнасянето на замърсители към нея при процесите на изпарение и сублимация. Колкото по-постоянно и продължително е поддържането на водите в чисто състояние, толкова по-траен и устойчив е съответният ефект върху качествата на въздушната среда. Подобно е и въздействието по отношение на климата/микро-климата. То е

свързано с мерките за адаптация към проявите на променяния се климат (екстремни извалявания, засушавания и др.), прилагането на които във времето може да доведе до устойчиви ефекти за оптимизиране на локалните климатични параметри.

В табл.6.1-1 е показано очакваното благоприятно и/или негативно въздействие върху атмосферните фактори от реализирането на целите на плана.

Табл.6.1-1 Матрица за оценка на въздействието по отношение на компонентите атмосферен въздух и климат

№	ПоМ на ПУРБ 2016-2021	Въздействия							
		вторични	кумулятивни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
	7.2.1.Повърхностни води								
1.	7.2.1.1 Мерки насочени към намаляване на замърсяването от населените места	+	+	+	0	+	+	0	0
		-	0	-	-	0	0	0	-
2.	7.2.1.2 Мерки насочени към намаляване на замърсяването от индустриални източници:	+	+	+	+	+	+	0	+
3.	7.2.1.3 Мерки насочени към намаляване на замърсяването от селскостопанство	+	+	+	+	+	+	+	+
4.	7.2.1.4 Мерки насочени към намаляване на хидроморфологичния натиск	+	+	+	0	+	+	0	0
		-	0	-	+	0	0	0	-
5.	7.2.1.5 Мерки с цел защита от вредното въздействие на водите	+	+	+	0	+	+	0	0
		-	0	-	+	0	0	0	-
6.	7.2.1.6 Мерки насочени към опазване на зоните за защита	+	+	+	+	+	+	+	+
7.	7.2.1.7 Мерки насочени към опазване на крайбрежни морски води	+	+	+	0	+	+	0	0
		-	0	-	-	0	0	0	-
8.	7.2.2.Подземни води	?	?	?	?	?	?	?	?
9.	7.2.3. Мерки за въвеждане на принципа за възстановяване на разходите за водни услуги	+	+	+	+	+	+	+	+

	7.3. Мерки в плана за управление на речните басейни, имащи значение за постигане и на целите в плана за управление на риска от наводнения в черноморски район за басейново управление на водите	+	+	+	+	+	+	+	+
10.	7.4. Мерки свързани с адаптация към климатичните промени	+	+	+	+	+	+	+	+

6.2. ВОДИ

6.2.1 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Очаквани значителни въздействия от прилагане на ПУРБ

Прилагането на ПУРБ неизменно води до въздействия върху повърхностните води. Очакваните въздействия по отношение на компонента повърхностни води са основно положителни. Отрицателни въздействия по-скоро ще настъпят и ще се наблюдават при не прилагане на съответните мерки.

Направен е анализ и оценка на очакваните значителни въздействия от предвидените цели за повърхностните води (посредством предвидените дейности и мерки към всяка цел).

Таблица 6.2.1-1 Матрица за оценка на въздействието върху повърхностните води

№	Мерки за постигане на целите	Въздействия							
		вторични	кумулятивни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
Мерки насочени към намаляване на замърсяването от населените места									
1	Изграждането на ПСОВ и канализации	+	++	+	-	0	++	+	-
2	Закриване на общинските депа за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания	+	++	+	0	0	++	++	0
Мерки насочени към намаляване на замърсяването от индустриални източници									
3	Разработване на методи за анализ на приоритетни вещества в седименти	+	++	++	0	0	++	++	0
4	Въвеждане на такси за замърсяване от отпадъчни води от промишлеността с отчитане на броя на приоритетно опасните,	+	++	++	0	+	++	++	0

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЬ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

	приоритетните и специфичните вещества								
5	Разработване на методи за анализ на приоритетни вещества във води от Директива 2008/105 и на допълнените 11ПВ от Директива 2013/39/ЕК).	+	++	++	0	+	++	++	0
Мерки насочени към намаляване на замърсяването от селското стопанство									
6	Прилагане на добри земеделски практики за торене и съхранение на торове	+	++	++	0	+	++	++	0
7	Въвеждане на такси за замърсяване на водите от дифузни източници от селското стопанство	+	++	++	0	+	++	++	0
Допълващи мерки									
8	Осигуряване на подходящо пречистване на отпадъчни води от населени места с под 2000 е.ж.	+	++	+	-	0	++	+	-
9	Създаване на информационна система за препаратите за растителна защита -	+	++	++	0	+	++	++	0
10	Контрол върху прилагането на торове и препарати за растителна защита	+	++	++	0	+	++	++	0
11	Контрол за спазване на изискванията за торене и съхранение на торове	+	++	++	0	+	++	++	0
12	Контрол върху прилагането на добри земеделски практики	+	++	++	0	+	++	++	0
13	Извършване на контрол на задължително изпълнение на програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони	+	++	++	0	+	++	++	0
14	Срещи, семинари и обучения на еколози от общините и НПО	+	++	++	0	+	++	++	0
15	Забрана за внос, въвеждане и пускане на пазара или употребата на нерегистрирани торове,	+	++	++	0	+	++	++	0

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЬ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

	подобрители на почвата, биологично активни вещества или хранителни субстрати								
16	Забрана за внос, въвеждане, пускане на пазара, търговия, преупаковане и употребата на неразрешени или негодни продукти за растителна защита (ПРЗ)	+	++	++	0	+	++	++	0
17	Забрана за прилагането на ПРЗ чрез въздушно пръскане	+	++	++	0	+	++	++	0
18	Забрана за складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци в крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата	+	++	++	0	+	++	++	0
19	Приемане на методика за определяне на екологичния отток	+	++	+	0	+	++	++	0
20	Контрол на оттока в участъка след съоръжения за водовземане от повърхностни води и/или съоръжения за регулиране на оттока	+	++	++	0	+	++	++	0
21	Осигуряване на минимално-допустимия отток в реките след съоръжения за водовземане или регулиране на оттока	+	++	+	0	+	++	++	0
22	Поддържане на променливо ниво на водовземане с възможност за водовземане от повърхностния слой на язовира (във връзка с намаляване влиянието върху температурата на водата под водохранилището)	+	++	++	0	+	++	++	0
23	Изграждане на съоръжения за осигуряване на непрекъснатостта на реката (рибни проходи, байпаси и др.)	+	++	+	-	+	++	+	-
24	Изграждане на технически съоръжения за борба с ерозията на водосбора	+	+	+	-	0	++	+	-

25	Дейности за защита на речните брегове и корита от ерозия, вкл. биологично укрепване	+	+	+	-	0	++	+	-
26	Прилагане на Правилата за добра земеделска практика за водни тела определени като зони за защита на водите предназначени за питейно водоснабдяване в райони, в които е установен риск от замърсяване с нитрати	+	++	++	0	+	++	++	0
27	Проучване разпространението на инвазивни биологични видове и тяхното въздействие върху екологичното състояние (потенциал) на водните тела и природозащитния статус на защитените зони по Натура 2000	+	+	+	0	0	++	++	0
28	Зарибяване с растителноядни риби в язовирите, в които е установен цъфтеж на водорасли	+	++	++	0	+	++	++	0

6.2.2. ПОДЗЕМНИ ВОДИ

Таблица 6.2.2-1 Матрица за оценка на въздействието върху подземните води

№	Мерки за постигане на целите	Въздействия							
		вторични	кумулятивни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
1	ПОДОБРЯВАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО	++	++	0	0	+	++	++	0
	■ Опазване на количественото състояние на подземните води.								
2	ДРУГИ ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ	+	+	+	0	++	++	++	0

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЬ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

№	Мерки за постигане на целите	Въздействия							
		втори чни	кумулативни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
	<ul style="list-style-type: none"> Прилагане на ОВОС при водовземане от подземни водни тела; Опазване на количественото състояние на подземните води; Опазване на химичното състояние на подземните води от замърсяване и влошаване. 								
3	КОНТРОЛ ВЪРХУ ВОДОВЗЕМАНЕТО								
	<ul style="list-style-type: none"> Опазване на количественото състояние на подземните води; Подобряване на контрола на разрешителните за водовземане от подземни води; Прилагане на разрешителен режим по реда на Закона за водите за водовземане от повърхностни и от подземни води, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения; Изменение или отнемане на разрешителни за водовземане от подземни води, в резултат от преразглеждането им и др. 	++	++	++	0-	0	++	++	0-
4	ПРЯКО ОТВЕЖДАНЕ НА ЗАМЪРСИТЕЛИ В ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ	+	+	+	+	+	++	++	+

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

№	Мерки за постигане на целите	Въздействия							
		втори чни	кумулативни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
	<ul style="list-style-type: none"> Опазване на химичното състояние на подземните води от замърсяване и влошаване. 								
5	ДИФУЗНО ЗАМЪРСЯВАНЕ	++	++	+	0	+	++	++	0
	<ul style="list-style-type: none"> Прилагане на екологични практики или най-добрите налични техники за ограничаване на отвеждането в подземните води на замърсяващи вещества; Намаляване на дифузното замърсяване от промишлени дейности; Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места. 								
6	ДРУГИ ЗНАЧИТЕЛНИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ	+	+	+	+	++	++	++	0
	<ul style="list-style-type: none"> Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Адаптиране към изменението на климата. 								
7	НИТРАТИ	++	++	++	0	+	++	++	0
	<ul style="list-style-type: none"> Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници и др. 								
8	ЗОНИ ЗА ПИТЕЙНО-БИТОВО ВОДОСНАБДЯВАНЕ	++	++	++	0	+	++	++	0

№	Мерки за постигане на целите	Въздействия							
		вторици	кумулативни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Забрани и ограничения за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и буферните зони около водоземните съоръжения/системи; ▪ Забрани и ограничения за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и буферните зони около водоземните съоръжения/системи и др. 								

ТИПОВЕ МЕРКИ

Подобряване на управлението

За опазване на количественото състояние на подземните води се предвижда ежегодно определяне на разполагаемите ресурси на подземните водни тела и ежемесечно съставяне на баланс "разполагаеми ресурси-разрешено черпене".

Заложени са дейности водещи до завършване и публикуване на регистрите на кладенците за задоволяване на собствените потребности на гражданите и др.

Мерките касаещи подобряване на управлението, като цяло имат общ положителен ефект.

Други превантивни мерки

Основните дейностите, предвидени за реализирани на тези мерки са насочени към забрана за издаване на разрешителни за: водоземане, когато се създава риск от влошаване на състоянието на сухоземни екосистеми пряко зависими от подземните води; забрана за издаване на разрешителни за водоземане, когато се създава риск от влошаване на състоянието на свързаните повърхностни водни тела ; водоземане, ако водоземните

съоръжения са изградени без изискващото се разрешително или не са включени в регистъра на съоръженията за водовземане и др.

Заложена е и мярка за забрана за извършването на дейности водещи до отвеждането в подземните води на опасни вещества.

Прилагане на ОВОС при водовземане от подземни водни тела и др.

Мерките ще доведат до минимизиране на влошаване на състоянието на зависими от подземните води екосистеми и свързаните повърхностни водни тела.

Мерките ще подпомогнат опазването на химичното и количествено състояние на водите.

Контрол върху водовземането

Предвидени са дейности свързани с отнемане на разрешителни за водовземане от подземни води в случаите на неупражняване на права, предоставени с разрешителното, в определения в него срок; извършване на проверки за установяване на незаконно черпене на подземни води, контрол за спазване на изискванията за измерване на черпените количества подземни води.

Заложени са изменения на параметрите на разрешеното водовземане по разрешителни за водовземане от подземни води в случаите на установен риск от привличане на солени води, замърсени води или води със завишени по естествени причини концентрации на вещества или йони спрямо стандарта за качество.

За подобряване на мониторинга на количественото състояние на подземните води е предвидено изграждане на нови пунктове за мониторинг на подземни води в райони с установен риск от въздействие върху рецептори, определящи за състоянието на подземните водни тела (свързани повърхностни водни тела, сухоземни екосистеми, привличане на солени или замърсени повърхностни води, и др.).

В процеса на изграждане на съоръжения за мониторинг са възможни евентуални неблагоприятни въздействия върху земната основа и подземните води при неспазване технологията на сондиране и при възникване на аварийни инциденти. Негативните ефекти ще бъдат еднократни и временни и няма да доведат до трайно увреждане на елементите на околната среда.

Мерките включващи контролна дейност имат положителен ефект. Ще доведат до по-ефективно използване и по-добро управление на водите.

Пряко отвеждане на замърсители в подземните води

За опазване на химичното състояние на подземните води от замърсяване и влошаване са предвидени забрани за издаване на разрешителни за пряко отвеждане на замърсители в подземните води. Въвежда се забрана или ограничаване на дейности, които увеличават риска за пряко или непряко отвеждане на приоритетни и опасни вещества или други замърсители в подземните води, включително разкриването на подземните води на повърхността, чрез изземване на отложенията и почвите, покриващи водното тяло.

Мерките са насочена към предотвратяване на влошаването на химично състоянието на водите и неговото опазване.

Дифузно замърсяване

Заложени са дейности по прилагане на екологични практики или най-добрите налични техники за ограничаване на отвеждането в подземните води на замърсяващи вещества.

За намаляване на дифузното замърсяване от промишлени дейности е заложено осигуряване на подходящи условия за съхранение на опасни отпадъци при които не се допуска замърсяване на подземни и повърхностни води.

Реализирането на дейностите ще допринесе за намаляване, предотвратяване и ограничаване на въздействията от дифузни източници на натиск върху подземните води.

Други значителни неблагоприятни въздействия

В ПУРБ до 2021 е заложена мярка за смекчаване на натиска от климатичните промени. Дейностите насочени за изпълнението на мярката са свързани с: изпълнение на проекти свързани с увеличаване лесистостта и възстановяване на горския потенциал; увеличаване на горските територии; възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство.

За проучване установяване на замърсяването на подземните води ще се предприемат дейности за избор и прилагане на подходящ модел за количествена оценка на въздействието от идентифицирания натиск от дифузни източници.

Нитрати

Заложена е мярка за намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници, която ще се постигне чрез: разработване на програми за ограничаване и ликвидиране на замърсяването в уязвимите зони; осигуряване на защита от замърсяване на повърхностните и подземните води в района на съоръжения за събиране на оборски тор и разработване на програми за ограничаване и ликвидиране на замърсяването в уязвимите зони.

Дейностите по изпълнението на описаните мерки ще ограничат значително замърсяването на подземните води с нитрати от земеделски източници.

Зони за питейно-битово водоснабдяване

Действията, които са заложени са свързани с контрол на ограниченията и забраните в границите на СОЗ.

Определяне на СОЗ около съоръженията за ПБВ съгласно действащото законодателство.

Спазване на забрани и ограничения в СОЗ съгласно заповедта за определяне на зоната и списъка по приложение № 3 към Националния каталог от мерки (ПУРБ)

Всички мерки ще доведат до опазване на санитарно - охранителните зони и предотвратяване на замърсяването на подземните води.

Мерките заложи в ПУРБ 2016-2021 и касаещи състоянието на подземните води са насочени към максимално и ефективно достигане на целите заложи в плана.

Съвкупността от мерки ще допринесат за по-задълбочено, точно, прецизно и отговорно управление, установяване, опазване, подобряване и запазване на състоянието на подземните водни тела в количествен и качествен аспект.

При изпълнение на предложените мерки в ПУРБ 2016-2021, като цяло се планира да се постигне положително въздействие върху количественото и качествено състояние на подземните води и компонентите на околната среда.

Дейностите за осъществяване на мерките, планирани за постигането на целите заложи в ПУРБ до 2021 няма да окажат негативно въздействие върху състоянието на трансграничните подземни водни тела.

КУМУЛАТИВЕН ЕФЕКТ

Реализирането на мерките, предвидени за постигане на целите за подземните води, заложи в ПУРБ 2016-2021 ще доведат до **положителен кумулативен ефект върху режима на подземните води.**

6.3. ЗЕМНИ НЕДРА И ПОЧВИ

Таблиц 6.3-1 Матрица за оценка на въздействието върху земните недра и почвите

№	Мерки за постигане на целите	Въздействия							
		втори	кумулативни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
1	Мерки, насочени към зауставянето на битови отпадъчни води	+	+	+	0	0	+	+	0
2	Мерки, насочени към индустриални източници на замърсяване; закриване и рекултивация на депа за производствени отпадъци;	+	+	+	0	0	+	+	0
3	Мерки, насочени към селското стопанство за прилагане на добри земеделски и фермерски практики	+	+	+	0	0	+	+	0
4	Мерки за предотвратяване или контрол внасянето на дифузни замърсители във водите	+	+	+	0	0	+	+	0

5	Мерки насочени към урбанизираните територии (закриване и рекултивация на нерегламентирани сметища)	+	+	+	0	0	+	+	0
6	Мерки, които са насочени към повече от една движеща сила (мерки свързани с преразглеждане на разрешителни)	+	+	+	0	0	+	+	0
7	Мерки, свързани с адаптация към климатичните промени	+	+	+	0	0	+	+	0

Осъществяването на ПУРБ в Черноморски район няма да окаже въздействие върху земните недра. Наред с положителните въздействия, осъществяването на ПУРБ ще бъде съпроводено и от негативни въздействия върху почвите. Те се очакват предимно в периода на реализирането на инвестиционни проекти (изграждане и/или реконструкция на канализационни мрежи, изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води, на депа и инсталации за третиране на отпадъци и др.), ако не се спазват технологиите по изграждането.

Възможно е да се получат негативни въздействия също и по време на експлоатацията на изградените съоръжения, свързани с евентуални: аварии на изолационни екрани на депа и на инсталации за третиране на отпадъци, канализационни, пречиствателни и др. съоръжения; пътнотранспортни произшествия; природни бедствия (например земетресения, наводнения).

Тези отрицателни въздействия ще бъдат преки, краткотрайни и обратими, с ограничен териториален обхват и ниска степен в обсега на площадките на съответните инвестиционни обекти. Оценяват се като незначителни.

При изпълнение на предложените мерки в ПУРБ 2016-2021 се планира да се постигне положително въздействие върху химическото състояние на повърхностните и подземните води.

Кумулативен ефект е възможен в случай, че реализирането на Плана изисква трайно отнемане на площи във връзка с изпълнението на определени мерки и реализирани други ИП в разглеждания район, които също са свързани с промяна предназначението на земите. Всяко ИП, свързано с промяна предназначението на земите, подлежи на процедура по ОВОС / ЕО и още на най-ранен етап се предвиждат ограничителни мерки, които се изпълняват при реализацията му, при което кумулативният ефект се свежда до незначителен.

Кумулативен ефект може да се очаква и при замърсяване на почвите от замърсени води от бита и промишлеността в района.

6.4. ЛАНДШАФТ

Таблиц 6.4-1 Матрица за оценка на въздействието за компонент ландшафт

№	Мерки за постигане на целите	Въздействия							
		вторични	кумулятивни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
1	Предотвратяване влошаването и запазване на доброто състояние на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*
2	Намаляване на заустванията и разпространението на биогенни замърсители до стойности за добър екологичен и химичен статус на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*
3	Намаляване на заустванията на приоритетно опасни вещества до стойности за добър химичен статус на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*
4	Намаляване на заустванията на специфични вещества до стойности за добър химичен статус на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*
5	Намаляване на значимите морфологични изменения за подобряване на екологичния статус на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*
	<i>Подземни води</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
1	<i>Екологични цели за количествен статус</i>	0	-	0	-*	+	+	+	-*
2	<i>Екологични цели за химичния статус</i>	0	-	0	-*	+	+	+	-*
3	<i>Зони за защита на водите</i>	0	-	0	-*	+	+	+	-*

Реализацията на Плана за управление на речните басейни в Черноморски район няма да окаже **вторични, едновременни въздействия** върху състоянието на ландшафтните компоненти.

От осъществяването на Плана могат да се очакват **дългосрочни, постоянни положителни последици** върху ландшафтите при реализиране на целите и мерките за “постигане на добро състояние на водите до 2021г.”

Отрицателни краткосрочни и временни последици върху ландшафтите могат да се очакват само при строителните дейности за реализиране на целите и мерките заложи в ПУРБ в Черноморски басейн, които обаче ще са с временен и с обратим характер и няма да окажат **дългосрочни, постоянни отрицателни последици** върху ландшафтите.

За достигане на цел: Постигане на добро екологично и добро химично състояние на повърхностните води отрицателни последици за ландшафтните компоненти се очакват при строителните дейности при изграждане (разширение) на комбинирани канализационни системи, модернизация на канализационните системи в съществуващите предприятия, изграждане на пречиствателни станции за битови отпадъчни води, ремонт на стари канализационни системи, поетапно изграждане на регионални депа, изграждане на дъждовна канализация в чертите на предприятията и ЛПСОВ, изграждане на пунктове за мониторинг на подземни води, изграждане на градски канализации за пречиствателни станции в малки и големи населени места, изграждане на утаяващи резервоари и сепаратори за третирането на дъждовни и снежни води в индустриалните райони, изграждане на вировете за зимуване на риби, изграждане на рибни проходи (байпасна връзка) при бентове, премахване на бентове.

За достигане на цел: Постигане на добро химично състояние и добро количествено състояние до 2021 г. на подземните води отрицателни последици за ландшафтите се очакват при строителните дейности при ремонт на стари канализационни системи, изграждане на дъждовна канализация в чертите на предприятията и ЛПСОВ, изграждане на градски канализации за пречиствателни станции в малки и големи населени места, изграждане на утаяващи резервоари и сепаратори за третирането на дъждовни и снежни води в индустриалните райони, реконструкция и модернизация на канализацията, изграждане на вировете за зимуване на риби, изграждане на рибни проходи (байпасна връзка) при бентове, изграждане (разширение) на комбинирани канализационни системи.

Кумулативен ефект е възможен в случай, че реализирането на Плана изисква трайно отнемане на площи във връзка с изпълнението на определени мерки и реализирани други Планове, програми, проекти (ППП) и инвестиционни предложения (ИП) в разглеждания район, които също са свързани с промяна предназначението на земите. Всеки PPP или ИП, свързани с промяна предназначението на земите, подлежи на процедура по ОВОС / ЕО и още на най-ранен етап се предвиждат ограничителни мерки, които се изпълняват при реализацията им. Поради тези обстоятелства се очаква кумулативният ефект да бъде незначителен.

6.5. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ФАУНА, ФЛОРА

На този етап, съгласно чл.119 б от Закона за водите за защитени територии и защитени зони, за които могат да бъдат определени специфични изисквания към състоянието на водите, следва да се има предвид следното:

- заповедите за обявяване, издадени по реда на Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие;

- влязъл в сила План за управление на защитена територия (ЗТ) и защитена зона (ЗЗ);
- влязъл в сила План за действие за опазване на растителен или животински вид;

За определяне на конкретна специфична екологична цел е необходимо идентифициране на параметрите, свързани с води и техните стойности, постигането на които определят благоприятното природозащитно състояние (БПС). Това са част от параметрите по критерии 3 и 4 от Методиката за определяне на БПС¹. Тя се съдържа в докладите за видовете и природните местообитания, публикувана в Информационната сиситема за защитените зони от Натура 2000².

За тези ЗТ и ЗЗ на територията на ЧРБУ не са определени специфични екологични цели в ПУРБ, поради следните причини:

- В издадените заповеди за обявяване на ЗТ и ЗЗ, свързани с водозависими видове и природни местообитания не са определени стойности за БПС (регистъра на ЗТ и ЗЗ е наличен на интернет страницата на ИАОС)³.
- В докладите за водозависимите видове и природни местообитания, свързани с води, все още не са определени стойностите, постигането на които определят БПС.
- В наличните Планове за управление на ЗТ и ЗЗ не са определени цели, които имат отношение към състоянието на водите за съответния водозависим вид или природно местообитание, т.е. не могат да се взаимстват заложените цели.

След приключване на определянето на природозащитното състояние на природните местообитания и видове и определяне на стойности на параметрите за тяхното БПС, свързани с води, както и тяхното включване в разработваните планове за управление и планове за действие, ще могат да се определят специфични екологични цели и мерки за тяхното постигане.

Предстои да се извърши анализ кои стойности на тези параметри са по строги от изискванията на Наредба № Н-4 за характеристиките на повърхностните води за добро състояние на водите, за да се определят целите за опазване на околната среда на тези територии и зони.

На този етап регламентираните в Закона за водите цели за опазване на околната среда, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните води, се приема като цели за опазване на водите в ЗТ и ЗЗ, обявени за опазване на водозависими видове и природни местообитания.

Не се очаква реализацията на Плана за управление на речните басейни в Черноморски район да окаже отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие, опазвано в териториалния обхват на Басейнова дирекция Черноморски район. От осъществяването на Плана могат да се очакват предимно **положителни въздействия** върху флората и фауната.

¹ Проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза 1”

² Информационна система за защитените зони от Екологичната мрежа Натура 2000, <http://natura2000.moew.government.bg/>

³ ИАОС: <http://eea.government.bg/>

Тези въздействия ще имат **дългосрочни и постоянни последици**.

Наред с положителните въздействия, осъществяването на ПУРБ ще бъде съпроводено и от негативни въздействия върху биологичното разнообразие, флората и фауната. Те се очакват предимно в периода на реализирането на инвестиционни проекти, планове, програми и инвестиционни предложения (изграждане и/или реконструкция на канализационни мрежи, изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води, на депа и инсталации за третиране на отпадъци, строителство на хидроенергийни и инфраструктурни съоръжения и др.), ако не се спазват технологиите по изграждането.

Възможно е да се получат негативни въздействия също и по време на експлоатацията на изградените съоръжения, свързани с евентуални: аварии на изолационни екрани на депа и на инсталации за третиране на отпадъци, канализационни, пречиствателни и др. съоръжения; пътнотранспортни произшествия; природни бедствия (например наводнения, каламитети, сукцесии, снеголоми, ветровали и др).

Тези отрицателни въздействия ще бъдат **преки, краткотрайни и обратими**, с ограничен териториален обхват и ниска степен в обсега на площадките на съответните инвестиционни обекти. Оценяват се като незначителни.

При изпълнение на предложените мерки в ПУРБ 2016-2021 се планира да се постигне положително въздействие върху химическото състояние на повърхностните и подземните води.

В долната таблица е направен анализ и оценка на очакваните значителни въздействия върху биологичното разнообразие, флората и фауната от прилагане на мерките в ПУРБ за постигането на добро състояние на повърхностните и подземните води.

Таблица 6.5-1 Матрица за оценка на въздействието върху биологично разнообразие, флора и фауна

№	Цели	Въздействия							
		вторични	кумулятивни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
	<i>Повърхностни води - постигане на добро екологично и добро химично състояние до 2015г</i>								
1	Предотвратяване влошаването и запазване на доброто състояние на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*

2	Намаляване на заустванията и разпространението на биогенни замърсители до стойности за добър екологичен и химичен статус на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*
3	Намаляване на заустванията на приоритетно опасни вещества до стойности за добър химичен статус на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*
4	Намаляване на заустванията на специфични вещества до стойности за добър химичен статус на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*
5	Намаляване на значимите морфологични изменения за подобряване на екологичния статус на водното тяло	0	-	0	-*	+	+	+	-*
	<i>Подземни води</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
1	<i>Екологични цели за количествен статус</i>	0	-	0	-*	+	+	+	-*
2	<i>Екологични цели за химичния статус</i>	0	-	0	-*	+	+	+	-*
	<i>Зони за защита на водите</i>	0	-	0	-*	+	+	+	-*

Кумулативен ефект е възможен в случай, че реализирането на Плана изисква трайно отнемане на площи, загуба или фрагментация на природни местообитания и местообитания на видове в защитени територии и защитени зони, във връзка с изпълнението на определени мерки и реализирани други Планове, програми, проекти (ППП) и инвестиционни предложения (ИП) в разглеждания район. Всеки PPP или ИП, свързани с промяна предназначението на земите в защитените територии и защитените зони, подлежи на процедура по ОВОС / ЕО и/или Оценка на съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитените зони и още на най-ранен етап се предвиждат ограничителни мерки, които се изпълняват при реализацията им. Поради тези обстоятелства се очаква кумулативният ефект да бъде незначителен.

6.6. КУЛТУРНО - ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ВКЛЮЧИТЕЛНО АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Не се очаква реализацията на Плана за управление на речните басейни в Черноморски район да окаже въздействия върху състоянието на културното наследство.

6.7. ПРЕДПРИЯТИЯ С НИСЪК И ВИСОК РИСКОВ ПОТЕНЦИАЛ В ТЕРИТОРИАЛНИЯ ОБХВАТ НА ПУРБ

Негативно въздействие се очква в случай на възникване на аварийна ситуация или инцидент, ако не се следват утвърдените аварийни планове и се допускат аварийни ситуации в следствие на неправилна експлоатация на инсталациите и съоръженията.

Проявата им е слабо вероятна поради регламентирания регистрационен, разрешителен и контролен механизъм, но въздействието в случай на възникване е с особено голям риск.

При изпълнение на предложените мерки в ПУРБ 2016-2021 се планира да се постигне положително въздействие и върху химическото състояние на повърхностните и подземните води.

6.8. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Таблица 6.8-1 Матрица за оценка на въздействието на материалните активи

№	Екологични и оперативни цели	Въздействия							
		вторични	кумулятивни	едновременни	краткосрочни	средносрочни	дългосрочни	постоянни	временни
I	Екологични цели за повърхностни и крайбрежни водни тела в Черноморски район								
1	Добро екологично състояние/ добър екологичен потенциал	0	0	0	–	0	+	+	–
2	Постигане на добро химично състояние/добър химичен потенциал	0	0	0	–	0	+	+	–
II	Екологични цели за Подземните водни тела								
1	Постигане и поддържане на добро състояние на подземните води	0	0	0	–	0	+	+	–
1.1	Оперативни цели по количеството на подземните води	0	0	0	–	0	+	+	–
1.2	Оперативни цели по отношение на химическото състояние	0	0	0	–	0	+	+	–

Не се очаква реализацията на Плана за управление на водите в Черноморски басейнов район да окаже въздействие върху материалните активи, собственост на Басейнова дирекция

Черноморски район, тъй като тези активи не са обект на самия план. От осъществяването на Плана могат да се очакват само **положителни въздействия** върху материалните активи, които не са собственост на Басейновата дирекция, но водните обекти към които принадлежат са обект на контрол от страна на Дирекцията. Тези въздействия ще имат дълготрайни и постоянни последици.

При извършване на изкопни и строителни работи за различните обекти могат да възникнат отрицателни въздействия върху материалните активи, тъй като ще бъдат засегнати терените, върху които ще се строят тези проекти, като се очакват те да са с временни и краткосрочни последици, а не се очакват вторични, кумулативни и едновременни последици.

6.9. НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

В процеса на прилагането на ПУРБ се очакват да се получават значителни въздействия върху околната среда. Ще се наблюдават предимно положителни въздействия върху околната среда – върху водите, въздуха, почвите, биологичното разнообразие и ландшафта, включително и върху населението и човешкото здраве.

По отношение на отделните цели в ПУРБ, както и набелязаните мерки за постигане на целите, като краен резултат се предвижда позитивно въздействие върху водите. Всички предвиждани мерки в ПУРБ ще доведат до осигуряване на достатъчно вода с подходящи качества за битови и промишлени нужди.

Като цяло предвидените цели за подобряване качествата на повърхностните и подземни води в района ще имат изразено положително въздействие върху населението и неговото здраве. Предвид показателите на здравето състояние за голяма част от населението в района, изпълнението на поставените цели в ПУРБ е от особено значение за подобряване на средата за обитаване и за здравния им статус.

Голямото биологично и стопанско значение на водата я определя като жизнено важен фактор за здравето на населението, за благоустройство на населените места, за закаляване на организма, физкултура и спорт и всички ежедневни дейности.

Важно е да се отбележи, че подобряване на качествата на питейните води в България и тяхното правилно управление са важни елементи от **Националната здравна стратегия 2014-2020 г.**

Изпълнението на всички цели ще окаже еднопосочно положително въздействие върху населението и неговото здраве - въздействие върху качеството на живот на хората, здравето състояние, възможностите за отдих, почивка, рекреация.

Очакват се положителни вторични последици – подобряването на качествата на питейните води ще допринесе като вторичен ефект подобряване на качеството на живот, а от там подобряване на здравния статус (намаляване на здравния риск).

Положителни са очакваните кумулативни и едновременни ефекти - въздействията на няколко от предложените цели както по отделно, така още повече заедно, ще повлияят за подобряване на здравните и демографски показатели.

По отношение на времето за въздействие – краткосрочно, средносрочно и дългосрочно, при разглежданите показатели за населението и човешкото здраве е трудно да се установи и разграничи влиянието по периоди, предвид характера на тези показатели - мултифакторна обусловеност, бавно повлияване, трудно измерване, липса на стандартни единици за сравнение и норми, субективен характер и пр. Затова влиянието върху населението и човешкото здраве, което се очаква, е предимно в дългосрочен план -използване от населението на качествена питейна вода, трайно запазване на здравето на хората, задържане на населението в района, развитие на рекреацията и туризма (за населението като потребител, а и като работна заетост).

Ще се намали и сведе до минимум риска за здравето на населението, в т.ч. чувствителните групи, чрез осигуряване на всеки гражданин с питейна вода постоянно, в достатъчно количество, с приемливи от всеки потребител органолептични качества и гарантирани микробиологични и химически показатели за качество, съответстващи на определените максимални стойности в националните нормативни актове.

Ще се предотврати и/или значително ще се намали заболяемостта от стомашно-чревни заболявания, както и други поражения върху здравето на децата, чрез осигуряване на всяко дете с питейна вода постоянно, в достатъчно количество, с гарантирани микробиологични и химически показатели за качество, съответстващи на определените гранични стойности в националните нормативни документи и препоръките на СЗО, както и осигуряването на условия за подходяща хигиена за всички деца.

Очаква се влиянието на ПУРБ да е положително както във временен, така и в постоянен аспект – ако се изпълнят предвидените цели и водите достигнат трайно високо качество и достатъчност по количество, с добро екологично и химично състояние, с добър екологичен потенциал, без замърсители в тях, то ефектите върху населението и човешкото здраве също ще бъдат трайни (постоянни).

Може да се каже, че като цяло прилагането на ПУРБ в Черноморски район за басейново управление се очаква да има изразено благоприятно въздействие върху населението и неговото здраве. Прилагането на ПУРБ е от особено значение, защото качествата на водите в района в момента не отговарят на европейските изисквания, съдържат немалко замърсители, които създават повишен здравен риск за населението.

Изпълнението на поставените цели ще допринесе за подобряване статуса на населението, качеството му на живот и здравното състояние. Затова значителното въздействие върху населението и човешкото здраве може да се определи като силно положително.

6.10. ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ- ШУМ, ВИБРАЦИИ, ЛЪЧЕНИЯ

Не се очакват ефекти, свързани с лъчения и радиация, т.к. в ПУРБ не се предвиждат дейности, свързани с такива въздействия.

Шумово натоварване се очаква при реализирането на отделни проекти като: за закриване на депа, неотговарящи на изисквания; за изграждане на ПСОВ или на водоснабдителни и

канализационни мрежи; на пътища и други. Шумово натоварване се очаква само по време на строителството.

Кумулативно въздействие се очаква от наслагване на шума от транспорта по време на строителство с шума от други източници в района:

- промишлени – кариери, производствени предприятия;
- други обекти – железопътни и автомобилни.

6.11. ТРАНСГРАНИЧНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ДРУГИ ДЪРЖАВИ

В предходните подточки на т. VI от доклада за екологична оценка подробно и задълбочено е анализирана вероятността за въздействия върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на ПУРБ 2016 - 2021 г. Тъй като:

1. Мерките разписани в ПУРБ е предвидено да се реализират единствено и само на територията на РБългария
2. Предвидените мерки ще доведат до положително, дългосрочно и дълготрайно въздействие върху качеството на повърхностните и подземни води
3. Предвидените административни и управленски мерки ще доведат до дългосрочно и трайно подобряване на политиките свързани с управлението на речните басейни

Въз основа на направената оценка може да се обобщи, че с изпълнението на ПУРБ няма да се засягат територии на други държави и не се очаква въздействие върху околната среда и здравето на хората на други държави.

7. МЕРКИТЕ, КОИТО СА ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО КОМПЕНСИРАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ

Въз основа на резултатите от извършените анализи и оценки на вероятните значителни въздействия върху околната среда в резултат на реализирането на ПУРБ 2016 - 2021 г., в точката са препоръчани мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на Програмата от мерки върху околната среда и човешкото здраве, групирани в мерки за отразяване в окончателния вариант на програмата и мерки за изпълнение при прилагането на програмата.

Мерките, които предлагаме да бъдат разгледани, преценени и включени към Програмата от мерки в ПУРБ за втория планов период, са от различно естество. Някои от предложените мерки имат административен характер, други имат ограничителен и забранителен характер, произтичащи от законодателството, както и по регламентирането на разрешителните режими.

При разработката на нормативни документи и законодателство в областта на ОС и управлението на водите и водните обекти е необходимо да бъде изграден ефективен механизъм за координация, партньорство и консултации, с цел да бъдат взети под внимание

мнението и интересите на всички заинтересовани страни, както и включване на научните постижения в областта на ОС още на етапа на разработването и обсъждането на нормативните документи.

Необходимо е да се минимизира „пожелателния“ характер в голяма част от нормативните актове и предложените мерки чрез ясно разписани стимули и санкции при изпълнение или нарушение. В противен случай тяхната сила се снижава и голяма част от предвидените правилни постановки се обезсмислят.

7.1. МЕРКИ ЗА ОТРАЗЯВАНЕ В ОКОНЧАТЕЛНИЯ ВАРИАНТ НА ПУРБ

7.1.1. ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ

Въз основа на проучването за вероятните въздействия върху качеството на атмосферния въздух и параметрите на климата вследствие осъществяването на ПоМ на ПУРБ, не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като не се очакват значителни въздействия по отношение на компонента в резултат на прилагане на ПУРБ.

7.1.2. ВОДИ

7.1.2.1. Повърхностни води

В раздел 7 е Представената програмата от мерки (ПоМ) за повърхностните води в проекта на ПУРБ 2016-2021 г., разработена на базата на национален Каталог от мерки. БДЧР актуализира ПоМ в процеса на изготвяне на ДЕО. По-долу са представени допълнителни мерки за отразяване (т. 7.1.2.1) и съобразяване (т. 7.2.2.1) при изпълнението на ПУРБ 2016-2021.

Таблица 7.1.2.1-1 Мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРБ - повърхностни води

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект/продължителност на ефекта	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
1.	Въвеждане на условия в разрешителните за спиране производството на хидроенергия при маловодие	Предотвратяване на осушаване на речни участъци и загуба на местообитания на воднозависими растителни и животински видове.	В дългосрочен аспект гарантирано подържане на режима на оттока, подобряване на екологичното състояние на повърхностните водни тела, предотвратяване на влошаването на състоянието на водите. Дългосрочен ефект.	Административна

2.	Прилагане на екологосъобразни практики, свързани с изграждането на изкуствени или където позволяват условията адаптиране на естествени влажни зони, като подходящ начин за допречистване на отпадъчни води -	Предовратяване на замърсяването на водите.	Възстановяване на нативните условия на средата и подобряване на състоянието на водите. Дългосрочен ефект.	Административна, инвестиционна
3.	Прилагане на съвременни технологии и материали (с приоритет на биологично укрепване) при дейности, насочени към укрепване на речните брегове и корита, с цел защита от ерозия.	Необходимост от приоритетно използване на биологични материали при провеждане на укрепителните дейности.	Запазване в максимална степен на нативните условия на водната среда като местообитание за развитие на биотата. Дългосрочен ефект.	Инвестиционна
4.	Картиране на миграционните бариери и попълване на липсващите данни за част от речните участъци и изготвяне на график за премахването на нефункциониращите такива.	Предотвратяване на негативните промени в хидроморфологичните характеристики на средата.	Подобряване на условията на средата, оптимално функциониране на водните екосистеми, благоприятни условия за развитие и размножаване на ихтиофауната. Подобряване на състоянието на водните тела. Дългосрочен ефект	Административна

7.1.2.2. Подземни води

Управлението на водите е един от най-важните аспекти на държавното управление във всяка развита държава. В този смисъл от направения преглед на информацията за създаването на ПУРБ - методики, подходи и нормативна уредба се предлагат следните мерки за отразяване при изпълнението на ПУРБ, някои от които са насочени към законодателната рамка, касаеща водите и в частност подземните води. Посочените мерки могат да се разделят в няколко генерални направления.

Таблица: 7.1.2.2-1. Мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРБ - подземни води

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект/продължителност на ефекта	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
1.	Подобряване на концептуалните модели на подземните водни тела	Подобряване на подхода за определяне на ресурсите на ПВТ	Подобряване планирането на мерките за мониторинг, защита и ползване на ПВТ.	Административна
2.	Изграждане на нови пунктове за мониторинг на подземни води в райони неповлияни от черпене – за оценка на средномногогодишното подхранване на подземните води	Подобряване на подхода за определяне на ресурсите на ПВТ	Подобряване планирането на мерките за мониторинг, защита и ползване на ПВТ	Административна, инвестиционна
3.	Недопускане реализацията на инвестиционни предложения, водещи до негативна промяна на състоянието на водните тела	Опазване на количествените и качествени показатели на ПВТ	Предотвратяване предпоставки за влошаване на състоянието на ПВТ.	Административна
4.	Отнемане на издадените разрешителни за водовземане на ПВТ или части от тях, в които е установено трайно понижение на водното ниво.	Опазване на количествените показатели на ПВТ	Предотвратяване предпоставки за влошаване на състоянието на ПВТ.	Административна

7.1.3. ЗЕМНИ НЕДРА И ПОЧВИ

Въз основа на проучването за вероятните въздействия върху земните недра и почвите в следствие осъществяването на ПоМ на ПУРБ, не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като не се очакват значителни въздействия по отношение на компонента в резултат на прилагане на ПУРБ.

7.1.4. ЛАНДШАФТ

Не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като не се очакват значителни въздействия по отношение на компонента, в резултат на прилагане на ПУРБ

7.1.5. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ФАУНА, ФЛОРА

Таблица 7.1.5 -1 Мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРБ – биологично разнообразие, флора, фауна

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
1.	Провеждане на мониторинг на биологичното състояние на реките в участъците между водохващанията и съответното хидротехническо съоръжение ;	Опазване на ихтиофауната	Запазен благоприятен статус на видовете от ихтиофауната	Административна

Предвижданията на ПУРБ да се съобразят с общите и специфични смекчаващи мерки, които ще доведат до предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от разглеждания ПУРБ върху защитените зони, посочени в доклада за оценка на степента на въздействие върху защитените зони (ДОСВ), който е неразделна част от настоящия доклад (ДЕО).

7.1.6. ПРЕДПРИЯТИЯ С НИСЪК И ВИСОК РИСКОВ ПОТЕНЦИАЛ В ТЕРИТОРИАЛНИЯ ОБХВАТ НА ПУРБ

Таблица 7.1.6 -1. Мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРБ – предприятия с висок и нисък рисков потенциал

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
1	Участие чрез подготовка на инструкции и указания при провеждането на ежегодни тренировки и учения за изпълнение на външни аварийни планове от кметовете на общини, на чиято територия са разположени предприятия с висок рисков потенциал.	Предотвратяване на замърсяването на речните басейни в резултат на възникване на голяма авария и/или инцидент	Ограничаване на рисковете за човешкото здраве и околната среда	административна

7.1.7. КУЛТУРНО - ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ВКЛЮЧИТЕЛНО АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като не се очакват значителни въздействия по отношение на компонента, в резултат на прилагане на ПУРБ

7.1.8. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като не се очакват значителни въздействия по отношение на компонента, в резултат на прилагане на ПУРБ

7.1.9. НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

Не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като не се очакват значителни въздействия по отношение на компонента в резултат на прилагане на ПУРБ.

7.2. МЕРКИ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНОВЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ

7.2.1. ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ

Препоръчваме следните мерки за прилагане при изпълнението на ПУРБ, с оглед компенсиране и предотвратяване на неблагоприятните въздействия от осъществяването на ПоМ на ПУРБ в ЧРУВ (табл.7.2.1-1):

Табл.7.2.1.-1. Мерки за прилагане при изпълнението на планове за управление на речните басейни: атмосферен въздух и климат

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект/продължителност на ефекта	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
1	При изпълнение на всички проекти, свързани със структурни мерки от ПоМ да се поставят условия и да се осигурят механизми за контрол с цел ограничаване на неорганизираните емисии при ремонтни, строителни и транспортни дейности	Предотвратяване на риска от замърсяване на водите при влошени параметри на качеството на въздушната среда.	Опазване на чистотата на водните тела	Административна

7.2.2. ВОДИ

7.2.2.1. Повърхностни води

Предлагаме при изпълнението на ПУРБ да залегнат следните мерки:

Таблица 7.2.2.1-1 Мерки за съобразяване при прилагането на ПУРБ – повърхностни води

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект/продължителност на ефекта	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
1	Провеждане на проучвателен мониторинг за определяне на зони в реки или участъци от реки, които да бъдат защитени от хидроморфологичен натиск, с цел естествено размножаване на рибни видове	Неблагоприятни въздействия върху един от задължителните БЕК - риби.	Създаване на благоприятна среда за развитие на рибните общества и подобряване на екологичния статус. Дългосрочен ефект.	Административна
2	Контрол по премахване на нерегламентирани сметища в близост до и в речни корита, които са причина за влошаване на състоянието на водите.	Регистрирани нерегламентирани сметища в близост до и в речни корита и временно пресъхнали дерета	Елиминиране на замърсителите и подобряване на състоянието на повърхностните води.	Административна

7.2.2.2. Подземни води

Табл. 7.2.2.2-1 Мерки за съобразяване при изпълнение на ПУРБ – Подземни води

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
3.	При изграждане на съоръжения за мониторинг да се спазва технологията на сондиране, с цел предотвратяване	Предотвратяване на риска от неблагоприятни въздействия върху земната основа и подземните води.	Опазване подземните води	Административна

	на аварийни ситуации и недопускане на ентуални неблагоприятни въздействия върху земната основа и подземните води.			
--	---	--	--	--

7.2.3. ПОЧВИ

Таблица: 7.2.3.1. Мерки за съобразяване при прилагането на ПУРБ- почви

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
4.	При изпълнение на всички проекти, свързани със структурни мерки от ПоМ да се поставят условия за опазване и оползотворяване на хумусния слой и максимално използване на излишните земни маси	Предотвратяване на риска от унищожаване на хумусния слой и нарушаването на структурата на почвите	Опазване почвите	Административна

7.2.4. ЛАНДШАФТ

Не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като тъй като не се очакват значителни въздействие по отношение на компонента, в резултат на прилагане на ПУРБ.

7.2.5. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ФЛОРА, ФАУНА

Таблица: 7.2.5.1. Мерки за съобразяване при прилагането на ПУРБ- биологично разнообразие, флора и фауна

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
1	В случаи на проектиране на хидротехнически съоръжения, ВЕЦ/МВЕЦ и др. свързани с ползване на течащи води, да се осъществява едногодишен предварителен мониторинг на реките, в съответствие с указанията на съответния компетентен орган по околна среда.	Опазване на природни местообитания и видове от фауната	Запазен благоприятен статус	Административна
2	В случаи на констатиране на заплахи от увреждане на природни местообитания и местообитания на видове, вследствие проведения предварителен мониторинг във връзка с проектиране на МВЕЦ/ВЕЦ, да не се допуска строителство на хидротехнически съоръжения	Опазване на природни местообитания и местообитания на видове	Опазени природни местообитания и популации на видове	Административна
3	Да не се допуска издаването на нови разрешителни за заустване на	Опазване на популациите на хидробионти	Запазена добра численост и оптимална плътност на популациите на	Административна

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

	отпадъчни води в ЗЗ и ЗТ без изготвен доклад по ОВОС и постановено положително решение по него, в случаите когато заустването въздейства негативно върху стойностите на параметрите свързани с води определящи природозащитно състояние на воднозависимите видове и природни местообитания предмет на опазване в съответната защитена зона		тези видове	
4	Да се подпомага възстановяването на запасите на редки и застрашени видове, чрез производство и внасяне на зарибителен материал от тези видове, и да се обособят възпроизводствени зони в течащите и стоящите водоеми, в които да се забрани улова.	Запазване числеността на видовете и поддържане на оптимална плътност на популациите.	Запазена численост и плътност на популациите	Инвестиционна
5	Строителните работи на площадките да се извършват извън размножителния сезон, който за повечето животински видове е	Опазване на видове от фауната	Запазени популации на видове от фауната	Административна

	от април до юни, за да се избегне тяхното безпокойство			
6	При рекултивационни и озеленителни дейности в районите на строителните площадки, да се използват местни видове, присъщи изцяло на прилежащата или близко разположена естествена територия.	Опазване естественото състояние на насажденията	Положително въздействие върху състоянието на новосъздадените насаждения за тяхната успешна аклиматизация и добро развитие в естествената природна среда.	Административна и инвестиционна

Предвижданията на ПУРБ да се съобразят с общите и специфични смекчаващи мерки, които ще доведат до предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от разглеждания ПУРБ върху защитените зони, посочени в доклада за оценка на степента на въздействие върху защитените зони, който е неразделна част от настоящия доклад

7.2.6. КУЛТУРНО - ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ВКЛЮЧИТЕЛНО АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като не се очакват значителни въздействие по отношение на компонента, в резултат на прилагане на ПУРБ.

Като препоръка при изпълнението на инвестиционните мерки от ПоМ на ПУРН следва да се има предвид синхронизирането им със Закона за културното наследство, а именно:

- когато при извършване на строителни и благоустройствени или селскостопански дейности, при търсене и проучване и добив на подземни богатства и при други дейности, свързани с въздействие върху земната повърхност, земната основа, земните недра и под вода, се открият структури и находки, които имат признаци на културни ценности, дейността се спира незабавно.
- Уведомява се кмета на съответната община, директора на регионалния музей и регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на находката.

- Кметът на общината или оправомощено от него лице и регионалният инспекторат по опазване на културното наследство са задължени незабавно да дадат указания за изпълнение на аварийно-временно укрепване и определят срок за изпълнение.
- В 14-дневен срок от уведомяването, комисия, назначена от министъра на културата, предлага последващи действия и съставя протокол.
- След одобряване на протокола на комисията, министърът на културата дава задължителни предписания за необходимите дейности по проучване и опазване на структурите и находките.

7.2.7. МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като не се очакват значителни въздействия по отношение на компонента, в резултат на прилагане на ПУРБ.

7.2.8. НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

Не се препоръчват допълнителни мерки, тъй като не се очакват значителни въздействия по отношение на компонента, в резултат на прилагане на ПУРБ.

8. ОПИСАНИЕ НА МОТИВИТЕ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И НА МЕТОДИТЕ НА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА, ВКЛЮЧИТЕЛНО ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ЗА ТОВА ИНФОРМАЦИЯ, КАТО ТЕХНИЧЕСКИ НЕДОСТАТЪЦИ И ЛИПСА НА НОУ-ХАУ

В точката са представени мотивите за избор на алтернатива от гледна точка на опазване на околната среда и човешкото здраве.

8.1. Алтернативи

„Нулевата алтернатива“ представлява отказ от реализирането на ПУРБ на ЧР и програмата от мерки към него.

„Алтернатива 1“ е реализирането на ПУРБ на ЧР и програмата от мерки към него, така както е разписан, без да се вземат предвид констатациите и препоръките на ДОСВ и ДЕО

и

„Алтернатива 2“ е реализирането на ПУРБ на ЧР и програмата от мерки към него, като се вземат предвид констатациите и препоръките на ДОСВ и ДЕО.

Оценена е т. нар. „нулева алтернатива“, представляваща отказ от реализирането на проекта на ПУРБ за втория планов период. Оценката на „нулева алтернатива“, т.е. отказ от реализирането на ПУРБ 2016-2021 г., е направена в т.2.11 на ДЕО, където е анализирано развитието на компонентите и факторите на ОС без прилагането му. От оценките по компоненти на околната среда става ясно, че алтернативата е неприемлива, т.к. е възможно влошаване на екологичния потенциал на водните тела в резултат на неизграждане на нови ПСОВ, на нови канализационни мрежи, липсва на пречистване на отпадъчните води от индустрията и от другите установени за района дифузни източници на замърсяване на

повърхностните и подземни води (депа за отпадъци, от ерозия на почвите, от използваните торове и препарати за растителна защита в селското стопанство, от стари минни дейности и т.н.). Това от своя страна ще е определящо за изпълнението на заложените приоритети и цели в национално значими стратегии, планове и програми - Националната програма за развитие: България 2020 г.; Оперативна програма «Околна среда 2014-2020г; Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България 2037 г.; Трети национален план за действие по изменение на климата 2013-2020г и др.

В раздел 4 на доклада за екологична оценка на ПУРБ на ЧР са изведени екологичните проблеми, имащи отношение към плана за управление на речните басейни. За екологосъобразно и адекватно решаването на идентифицираните проблеми, в ПУРБ 2016-2021 се поставят специфични цели. Разписани са конкретни, релевантни мерки, които водят до осигуряване на високо ниво на опазване на околната среда и постигане на устойчивото ѝ развитие, както и постигане на добро състояние на водите във водните тела в района. Самото прилагане на ПУРБ и програмата от мерки към него ще допринесат за подобряването на състоянието на компонентите на околната среда, което прави Алтернатива 1, приложима, но с възможност за надграждане и допълване с цел минимизиране на въздействията.

При извършването на оценката на въздействие на ПУРБ на ЧР и ПоМ за плановия период 2016-2021, са установени допълнителни възможности за прилагане на смекчаващи мерки, които подробно и мотивирано са разписани в т.7 от ДЕО и в ДОСВ. Оцененото въздействие на допълнителните мерки, налага изводът, че Алтернатива 2 - реализирането на ПУРБ на ЧР и програмата от мерки към него, като се вземат предвид констатациите и препоръките на ДОСВ и ДЕО е предпочитана и препоръчителна алтернатива от гледна точка на опазване на околната среда и човешкото здраве.

8.2.Методи за извършване на екологичната оценка

Подходът на екипа при изготвяне на Екологична оценка на проекта на ПУРБ 2016-2021г. е съобразен с действащото законодателство в областта на управление на водите, отпадъците, екологичната мрежа Натура 2000, и екологичните цели, заложи в стратегическите документи на национално и европейско ниво и наличните указания, ръководства и препоръки за извършването на ЕО на национално и европейско ниво.

Основната цел на екологичната оценка е интегриране на въпросите на околната среда при подготовката на ПУРБ и осигуряването на високо ниво на опазване на околната среда и постигане на устойчиво развитие.

Основен подход, който е следван при изпълнението на поръчката, е изготвяне на документацията по ЕО при изпълнение на законовите и подзаконови нормативни изисквания по ЕО, както и наличните указания, ръководства и препоръки за извършването ѝ на национално и европейско ниво.

Като **обща методологична база** се използва Ръководство на Европейската комисия за прилагане на Директива 2001/42/ЕС за оценката на въздействието на някои планове и

програми върху околната среда (Commission's Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment), публикувано на интернет страницата на Европейската комисия.

Целите, заложи в **Ръководството на Европейската комисия за прилагане на Директива 2001/42/ЕС** за оценката на въздействието на някои планове и програми върху околната среда, изискват извършването на анализи на директните и индиректни въздействия, водещи до увреждане на околната среда, оценка на екологичните показатели на водите на повърхностните и подземни води в разглеждания регион и предлагането на мерки за ограничаване на евентуалното въздействие върху компонентите и факторите на околната среда.

Екологичното състояние/потенциал е оценено чрез: състоянието на биологичните елементи за качество (БЕК) – за отлично, добро, умерено, лошо и много лошо състояние; чрез състоянието на физико-химичните елементи за качество (ФХЕК - общи показатели и специфични замърсители) – за разграничаване на отлично, добро и умерено състояние и чрез хидроморфологичните елементи за качество – за разграничаване на отлично от добро състояние. При силномодифицираните и изкуствени водни тела вместо екологично състояние се определя екологичен потенциал (ЕП).

Основни методически документи, използвани от експертите, са:

1. Указания и методики на Европейската комисия за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет страницата на Комисията и на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите;
2. „Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата във фондовете за КП, ОСП и ОПР за периода 2014 – 2020 г.”, фаза „Програмиране на фондовете към Общата стратегическа рамка”, одобрени с Протоколно решение по т. 7 от Протокол № 8 от заседанието на Министерски съвет на Република България, проведено на 01.03.2013 г.;
3. „Указания за предварителна оценка” (Guidancedocumentonex-anteevaluation), януари, 2013, публикувано на интернет страницата на Европейската комисия;
4. Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България;
5. Ръководство за интегриране на изменението на климата и биоразнообразието в стратегическата екологична оценка Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment), 2013г., публикувано на интернет страницата на Европейската комисия.

За оценката на евентуалните въздействия върху околната среда и човешкото здраве е приложен матричен подход на оценка със степенуване на въздействията от значително отрицателно до значително положително. Подходът е описан подробно в т. 6.2 на доклада за ЕО.

6. В резултат от критичен преглед и анализ на проекта на ПУРБ и приложения матричен подход е изведена оценката на кумулативния ефект от потенциалните въздействия.

8.3. Трудности при събиране на необходимата информация за извършване на екологичната оценка на ПУРБ на ЧР и програмата от мерки към него.

При събирането на информация екипът от експерти среща трудности при получаването на конкретна информация за текущото състояние на околната среда. Статистическата информация за текущото състояние на околната среда се обобщава и предоставя от НСИ и ИАОС за години назад, което не дава възможност в ДЕО, който трябва да бъде изготвен за ПУРБ Черноморски район за управление на водите (2016-2021), да се отрази актуалната информация за състоянието на компонентите на ОС през 2014-2015 години.

9. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАБЛЮДЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН

В Таблица 9.1 са предложени необходимите допълнителни мерки за наблюдение и контрол по време на прилагането на План за управление на речните басейни в Черноморски район за управление на водите за периода 2016-2021 г.

Таблица 9.1 – 1 Мерки за наблюдение и контрол по време на прилагането на План за управление на речните басейни в Черноморски район за управление на водите

№	Мерки за наблюдение и контрол	Индикатори по прилагане на мярката	Периодичност (срок)	Контролен орган
1	2	3	4	
	ВОДИ			
	I. ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ			
1	2	3	4	
1.	Контрол на реконструкцията и модернизацията на водопроводните мрежи и съоръжения за осигуряване на достатъчно количество и с добро качество вода за питейно-битово водоснабдяване на населението и намаляване на загубите на вода.	Изградена нова/подменена водопроводна мрежа – екв. ж.;	Годишно или по утвърден график	ВиК, Общини,
		Дял на населението с обществено водоснабдяване - %;		МРРБ, НСИ, БДЧР
		Водоизточници от подземни/повърхностни води – бр.;		МЗ, РЗИ
		Загуби по водопреносната мрежа - % общи		БДЧР
		Дял на населението на режим, общо (% и бр. селища); сезонен - % и бр. селища; целогодишен - % и бр.		НСИ

		селища;		
		Изградени съоръжения за пречистване на питейни води, до постигане на нормирано качество на водата - бр.;		МРРБ, НСИ, БДЧР
		Дял на обслуженото население от ПСПВ - %		
		Степен на пречистване: Едностъпална - брой и капацитет;		
		Двустъпална - брой и капацитет;		
		Изградени нови водовземания, осигуряващи алтернативно и/или допълнително водоснабдяване в райони, в които черпената вода от наличните съоръжения не отговаря на нормативните изисквания, бр.;		НСИ, МРРБ, БДЧР
		Изградени/Учредени СОЗ – бр.;		
2	Контрол върху доизграждане на канализационната мрежа и осигуряване на подходящо пречистване на отпадъчните води за намаляване на замърсяването от населените места	Изграденост на канализационната мрежа - е.ж.;	Годишно или по утвърден график	МРРБ, Общини, ВиК,
		Ползваемост на канализационната мрежа - е.ж.;		Общини, ВиК,
		Нова канализационна мрежа- е.ж.;		Общини, ВиК,
		Изградени и въведени в експлоатация ГПСОВ - бр. и бр. обслужени е.ж.		РИОСВ, БДЧР
3	Контрол по въвеждане и използване на водоспестяващи технологии и оборотни цикли в	Използвано водно количество от индустрията - хил.м ³ /год.;	При необходимост, преди откриване на	Собственик на предприятието,

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

	индустрията за намаляване нуждите от вода	Предприятия с модернизация за спестяване на вода - бр;	производствена дейност	БДЧР
		Обучение, кампании, срещи за използване на технологии, изискващи малко вода - бр.		МОСВ, РИОСВ
4	Контрол на изграждане и модернизиране на индустриални ПСОВ с цел намаляване на замърсяването с приоритетни и други замърсяващи вещества от индустрията.	Количество на отпадъчните води, зауствани във водните тела след ЛПСОВ на отделни обекти и предприятия замърсители – м ³ /год;	Годишно или по утвърден график	Собственик или структура, стопанисваща обекта, БДЧР
		Годишен товар върху водните тела от заустваните отпадъчни води съгласно изискванията на разрешителните за заустване (съгласно провеждания собствен мониторинг), м ³ /год		РИОСВ, БДЧР
5	Контрол върху прилагането на добри земеделски практики.	Животновъдни ферми, прилагащи изискванията на ДЗП извън нитратно уязвими зони (НУЗ) - бр. ферми;	Годишно или по утвърден график	МЗХ,
		Дял на фермите, изпълняващи програмата за предотвратяване и ограничаване на замърсяването в НУЗ - % от общия брой ферми в НУЗ;		Национална служба за растителна защита
		Използвани неорганични азотни торове - кг/год;		
		Използвани неорганични фосфорни торове - кг/год;		
		Използвани органични торове - кг/ИЗП;		

		Обучение на фермери и кампании- бр.;		
		Преобразувани земеделски земи в трайни или временни затревени площи, дка;		
		Развитие на биологично земеделие - дка/обща обработваема площ;		
		Сертифицирани биологични производители – бр./общ бр. рег. земеделски производители.		
6	Контрол на регулирането на водното ниво и подобрения на морфологични изменения	<p>Регулирани водни обеми в комплексните и значими язовири, хил. м³/год;</p> <p>Изградени или реконструирани рибни проходи - бр./год;</p> <p>Залесени речни брегове - км/год;</p> <p>Възстановени стари речни меандри - км/год;</p> <p>Изградени ХТС за борба с ерозия на бреговете - бр.;</p> <p>Възстановяване и рекултивация на речни корита – км МВЕЦ;</p> <p>Отказани процедури за МВЕЦ - бр.;</p> <p>Изградени ВЕЦ - бр.;</p> <p>Произведена енергия от МВЕЦ, хил. МВт/ч/г;</p>	Годишно или по утвърден график	Собственик или структурата, стопанисваща обекта, РИОСВ, БДЧР , МОСВ, ИАРА, ИАГ, Общини
7	Контрол върху провеждане на мониторинг на повърхностните и подземни води и зони за защита на водите за оценка	Наблюдавани пунктове от програмите за мониторинг на повърхностни води – бр.;	Годишно или по утвърден график	БДЧР , РИОСВ, ИАОС

	състоянието на водните тела. Разширяване на мрежата за мониторинг с ПВТ, за които има данни за ново точково и/или дифузно замърсяване.	Извършени анализи за елементите за качество – биологични, физико-химични и хидроморфологични; Наблюдавани пунктове за физикохимично и количествено състояние, включени в програмите за мониторинг на подземни води – бр.; Извършени анализи за определяне на химичното и количествено състояние на подземни води - бр.; Извършени оценки за актуализацията на химичното и количествено състояние на подземните води (бр. ВТ в добро състояние, бр. ВТ в лошо състояние, параметри обуславящи лошо състояние) - бр.		
8	Мониторинг на биологичното състояние на повърхностни води, засегнати от действащи ВЕЦ, вкл. в участъците между водохващането и ВЕЦ-а, както и между отделните ВЕЦ-ове, разположени в каскада.	Качество на повърхностните води: химическо и екологично състояние.	Годишно или по утвърден график	РИОСВ, ИАОС
9	Провеждане на периодични обследвания за инвазия на чужди видове, събиране на данни и разработване на планове за действие спрямо разпространението на чужди инвазивни видове	Брой обследвани инвазивни видове; Отклонение на стойностите на показатели за качество, водещо до влошаване на химичното и екологично състояние;	Периодично	МОСВ, БДЧР, ИАОС, РИОСВ

**ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТ НА ПУРЪ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА
БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ 2016-2021**

10	Оценка на ефективността от прилаганите основни и допълващи (допълнителни) мерки	Брой водни тела, достигнали „добро“ състояние.	В средата на плановия период (Междинен преглед) или годишно (при възможност)	МОСВ, ИАОС, БДЧР
II. ПОДЗЕМНИ ВОДИ				
	1	2	3	4
1	Допълване и разширяване на мрежата за мониторинг на водни тела, за които има установено ново точково и/или дифузно замърсяване или неустановено състояние	Наблюдавани пунктове за качествено и количествено състояние, включени в програмите за мониторинг на подземни води — бр.; Анализиране на данните от извършени анализи за определяне на качествено и количествено състояние на подземни води - бр.;	Годишно или по утвърден график	Собственик или структурата стопанисваща обекта, РИОСВ, БДЧР , МОСВ
ПОЧВИ				
1	Регистриране на застрашени и засегнати територии от свлачища, срутища, абразия и други, настъпили в следствие на въздействието на водите	Регистрирани свлачища и срутища и други неблагоприятни процеси за една година (бр);	Периодично	МОСВ, Общини
ОТПАДЪЦИ				
1	Намаляване на риска от стари замърсявания	Брой и площ на рекултивирани стари депа (сметища)	Периодично	БДЧР , РИОСВ, ИАОС
2	Осъществяване на наблюдение и контрол на планове за мониторинг на рекултивирани депа (сметища)	брой извършени проверки, брой на несъответствия, брой и резултата от коригиращи действия	Периодично Годишно	БДЧР , РИОСВ, ИАОС
3	Осъществяване на наблюдение и контрол на планове за мониторинг на действащите депа за обезвреждане на отпадъци.	брой извършени проверки, брой на несъответствия, брой и резултата от коригиращи действия	Периодично Годишно	БДЧР , РИОСВ, ИАОС
БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ				
1	Мониторинг на инвазивни видове	Промяна в екологичното състояние на обследваните територии	Съгласно методика-периодично	ИАОС, МОСВ

2	Обследване на засегнатите и унищожените ЗЗ и ЗТ, в следствие на нерегламентирани с приетите им режим дейности	Брой приети и изпълнени за тяхното отстраняване и/или минимизиране	При необходимост	РИОСВ, МОСВ
3	Оценка на ефективността на приетите мерки за възстановяване на засегнатите и/или унищожените природни местообитания на видовете в ЗЗ	Брой и площ на възстановените местообитания	Периодично	РИОСВ, МОСВ

Мерките, които са предложени в Таблица 9.1 се препоръчва да бъдат включени като част от цялостната система за наблюдение, контрол и оценка на прилагането на ПУРБ.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Докладът за ЕО е оформен като единен документ със съдържание, съгласно изискванията на чл. 86, ал. 3 от ЗООС и в съответствие със степента на детайлност на плана, като е съобразен със заключенията и предложенията от доклада за ОС.

На основата на извършената оценка, експертното обобщение е следното:

- **Проектът на ПУРБ и програмата от мерки към него са насочени изцяло към опазване качествата на повърхностните и подземни води в района и поддържане и възстановяване на доброто им екологично и химично състояние, както и за съхранение на водните ресурси и балансираното функциониране на водните екосистеми в териториалния обхват на Басейнова дирекция Черноморски район.**
- **Екологичната насоченост на ПУРБ 2016-2021 е в съответствие с целите при управление на водите, заложили в Директива 200/60/ЕС (РДВ) и се обуславя от целите за опазване на околната среда, насочени към предотвратяване на влошаването и постигане на добро количествено и качествено състояние/потенциал на подземните и повърхностните води**
- **Анализът на очакваното въздействие на Плана и заложените мерки спрямо „нулевата алтернатива“ показва, че предпочитано от гледна точка на въздействието върху ОС и човешкото здраве е реализирането на алтернатива 2 - реализирането на ПУРБ на ЧР и програмата от мерки към него, като се вземат предвид констатациите и препоръките на ДОСВ и ДЕО.**
- **Проектът на ПУРБ и програмата от мерки към него не са в противоречие и са синхронизирани с целите за опазване на околната среда и човешкото здраве, включени в анализирани европейски и национални документи стратегически документи, планове и програми. Това гарантира опазване на водните ресурси,**

запазване/подобряване качествата на водите и съхранение на водните екосистеми в РБългария.

- Анализът и оценките на евентуалните въздействия върху околната среда и човешкото здраве дават основание да се твърди, че при изпълнението на ПУРБ – Черноморски район и програмата от мерки към него за периода 2016-2021г. не се очакват значителни отрицателни последици, не се значителен отрицателен кумулативен ефект както и значителни трансгранични въздействия върху околната среда и здравето на хората на територията на други съседни държави
- На основа на извършения анализ на въздействията върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на ПУРБ и програмата от мерки към него, с цел свеждане до минимум на евентуални отрицателни въздействия в ДЕО и ДОСВ са препоръчни мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРБ и мерки за прилагане при изпълнението на ПУРБ
- Препоръчани са индикатори за наблюдение и контрол, чрез които да се получи качествено и количествено проследяване на въздействието върху околната среда и човешкото здраве по време на прилагането на ПУРБ;

Заклучението на експертите е, че разработения проект на ПУРБ за периода 2016-2021 година и програмата от мерки към него е предпоставка за постигане на интегрирано управление на водите на територията на ЧР и ще окаже цялостно положително въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

11. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА

Приложение 1 – Списък на експертите, изготвили доклада

Приложение 2 – Справка за проведените консултации по обхвата на ДЕО

Приложение 3 – Становище на МОСВ по изготвеното задание за ДЕО

Приложение 4 – Задание за изготвяне на ДЕО

Приложение 5 – Картен материал

Приложение 6 – Нормативна уредба